

Buskó András:

Akusztikai kislexikon és szótár

Minileksykon i słownik polsko-węgierski dla akustyków

Rok wydania: 2009

A

A klasowy wzmacniacz – A-osztályú erősítő

absorpca – abszorpció

absorpca akustyczna – akusztikai abszorpció

abstrakt (organy) – játszótraktúra (orgona)

adaptacja [1. przystosowanie czegoś do innego użytku niż było przeznaczone; 2. przystosowanie utworu literackiego do wystawienia na scenie lub do sfilmowania; też: utwór literacki w ten sposób przystosowany; 3. przystosowanie organizmów do warunków środowiska; 4. zmniejszenie odczuwania określonych bodźców] – adaptáció, alkalmazkodás; feldolgozás, (*przystosowanie*) alkalmazás; adaptálás, átalakítás, hozzáidomítás, hozzáidomulás, átdolgozás

adaptacyjne sterowanie [patrz. sterowanie adaptacyjne] – adaptációs vezérlés

adapter [1. urządzenie w gramofonie, służące do odczytywania dźwięku zapisanego na płycie gramofonowej; 2. gramofon] – adapter; (*akusztika*) hangszedő [a hanglemez barázdának hullámosságát elektromechanicai úton hangfrekvenciás feszültséggé átalakító eszköz]

adapter akustyczny – hangszedő fej, hangdoboz, hangszerődoboz

adapter dynamiczny – dinamikus hangszedő

adapter elektromagnetyczny o kotwicy

zrównoważonej – kiegyenlített (szimmetrikus) hangszedő

adapter elektrooptyczny – fényhangszedő

adapter elektrostatyczny (pojemnościowy) – kapacitív hangszedő

adapter magnetoelektryczny – elektrodinamikus hangszedő

adapter o zmiennej indukcyjności – változó induktivitású hangszedő

adapter prędkościowy – sebességfelvétő, érzékelő felvétő

adapter stereofoniczny [Samodzielne wykonanie stereofonicznej główki adapterowej nie jest możliwe, aczkolwiek wydawać by się mogło, że przy pewnych zdolnościach i zamiłowaniu do mechaniki precyzyjnej można by się o to pokusić.] – sztereó hangszedő

adapter sierci – hálózati adapter

admitancja – admittancia

admitancja akustyczna – akusztikai admittancia; akusztikai mozgékonysság (admittancia)

admitancja ściany – faladmitancia

admitancja, przewodność zepolona – komplex admittancia

aerofon [instrument dęty] – hangtölcsér

afemestezja – szósüketség [a nagy agy megbetegedésből származó beszédzavar, amely a bal első halántékterek vény megbetegedését bizonyítja. A beteg, akinek hallása jó, a hozzáintézett szavakat nem tudja mint ilyeneket felfogni, megérteni, a hallott szavakat ismételni. Saját szavait sem tudva hallása által ellenőrizni,

betüket, szótágokat, szavakat elcserél, beszéde értelmetlenné válik a nélkül, hogy erről tudomása volna.]

aglomeracja [oznacza część terytorium, którego granice wyznacza Państwo Członkowskie, o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. i gęstości zaludnienia powodującej, że Państwo Członkowskie uznaje je za obszar zurbanizowany] – agglomeráció, vonzáskörzet

akcent toniczny – hangakcentus, zenei hangsúly

akcentowanie (uwydatnienie) przesadne – túlhangsúlyozás

aktywna redukcja hałasu (ANR; ang. Active Noise Reduction) [elektroniczna metoda tłumienia hałasu] – (ang.) active noise control (ANC), aktív zajelenőrzés; active noise reduction (ANR) or antinoise); aktív zajcsökkentés

aktywne metody [patrz. metody aktywne] – aktív módszerek v. eljárások

akord [1. w muzyce: współbrzmienie co najmniej trzech różnych dźwięków; 2. system płacy, w którym (w najprostszej wersji) jest ona uzależniona od wykonanych sztuk a nie od ilości przepracowanego czasu] –akkord; hangzat (rendszerint három v. négy egyidejűleg hangzó *hang*, amelyeknek magasságviszonya bizonyos szabályoknak felel meg)

akord alterowany (chromatyczny) – kromatikusakkord

akord konsonansowy – konszonáns akkord

akordeon [instrument muzyczny, harmonia ręczna] – akkordeon; tangóharmonika, harmónika, dzsesszharmónika

akumetr – hallásmérő

akumetria – akumetria; hallásmérés

akumetryczny, -a, -e – akumetriás

akupedia – hallásoktatás

akustyczny, -a, -e [1. dotyczący dźwięku; zapewniający odpowiednie rozchodzenie się dźwięku (np. akustyczne wnętrze sali koncertowej); 2. nieizolujący hałasów (akustyczne mieszkanie w bloku); 3. dźwiękowy, głosowy; posiadający dobrą akustykę, nie powodujący zakłóceń i zniekształceń dźwięków] – akusztikai, akusztikus

akustyczna impedancja falowa – hangtérímpedencia

akustyczna impedancja jednostkowa – fajlagos akusztikai impedencia

akustyczna impedancja promieniowania – hangsugárzási impedencia

akustyczna izolacyjność (przegrody) – hanggátlási tényező

akustyczna komora bezechowa – süketszoba, visszhangmentes szoba [olyan felületekkel határolz zátz tér, amelynek felületei teljesen elnyelik a hangot]

akustyczna linia opóźniająca – hangkésleltető művonal

akustyczna moc mowy – beszédteljesítmény

akustyczna moc wyjściowa – akusztikai kimenőteljesítmény

akustyczna oporność rzeczywista – akusztikai ellenállás

akustyczna oporność urojona – akusztikai reaktancia

akustyczna oporność zespłoną – akusztikai impedancia

akustyczna płyta rezonansowa – hangszelekreny, rezonátorszelekreny

akustyczna podatność jednostkowa – fajlagos akusztikai mozgékonyiság (tömeg)

akustyczna przesuwność jednostkowa – akusztikai fázisállandó (fázisszög)

akustyczna przewodność zespłoną – akusztikai mozgékonyiság (admittancia); akusztikai admittance

akustyczna rezystancja falowa – hangterellenállás

akustyczna rezystancja promieniowania – hangsugárzási impedancia

akustyczna tamowność jednostkowa, stała propagacji (fali akustycznej) – hangterjedési állandó.

akustyczna tlumienność jednostkowa – hangsillapítási tényező

akustyczna zasada wzajemności – akusztikai reciprocitási elv

akustyczne dodatnie sprzężenie zwrotne – akusztikai visszacsatolás [zúgó, fütyülő vagy permanensen morajló, nemkívánatos zajjelenség, gerjedés. Akkor keletkezik, ha a hangsugárzó hangenergiája a mikrofonba vagy a lemezjátszó hangszedőjébe jut, majd újra megjelenik a hangsugárzón]

akustyczne odbiecie lustrzane – akusztikai tükrözés

akustyczne odbiecie nie lustrzane – diffúz visszaverődés v. hangvisszaverődés

akustyczne projektowanie sal (wykładowych) – teremakusztikai tervezés

akustyczne sprzężenie zwrotne – akusztikai visszacsatolás (begerjedés)

akustyczne sterowanie docelowe – akusztikai iránykövetés

akustyczne zabezpieczenie przeciwzwlamaniowe – akusztikai betörésvédő

akustyczność <pomieszczenia> – áttetszőség, tisztaág

akustyczny, -a, -e [1. dotyczący dźwięku jako zjawiska fizycznego; 2. mający dobrą akustykę; 3. odnoszący się do instrumentu zaopatrzonego w naturalny rezonator i do muzyki wykonywanej na takim instrumencie; 4. nieizolujący od halasów] – hangtani, akusztikai, akusztikus

akustyczny materiał izolacyjny – hangszigetelő anyag

akustyczny odpowiednik indukcyjności – akusztikai induktivitás

akustyczny układ przesyłowy – akusztikai átviteli rendszer

akustyczny współczynnik fazy – akusztikai fázisállandó (fázisszög)

akustyk – akusztikus

akustyka [1. gr. *akoustikós* 'słuchowy' od *akúein* 'słyszeć; słuchać'; fiz. nauka o dźwięku i rozchodzienniu się fal głosowych w danym ośrodku; warunki słyszalności w danym pomieszczeniu, jego; 2. Nauka o dźwięku i

technologia z nim związana.] – (gör.) akusztika [1. a fizikának mint tudománynak az az ága, amely a testeknek azokat a rezgéseit vizsgálja, amelyek a *hang* érzetét keltik; 2. a hang keletkezésével, terjedésével, átvitelével, rögzítésével, reprodukálásával, méréssével és hatásával foglalkozó tudományág]

akustyka architektoniczna – építészeti akusztika [az akusztikának az a szakága, amely épületek belső terének akusztikai tervezésével, befolyásolásával vagy átalakításával foglalkozik]

akustyka nielinearna – nemlineáris akusztika

akustyka (akustyczność) pomieszczenia – terem akusztikai viszonyai, teremakusztika

akustyka stosowana – alkalmazott akusztika, hangtechnika [alkalmazott szaktudomány, amelynek tárgya minden műszaki szerkezetek, eljárások, berendezések, készülékek kivitelezése, üzemen tartása és vizsgálata, amelyeknek valamilyen kapcsolatuk van a hanggal]

akustyka subiektywna – szubjektív akusztika

akustyka środowiska – környezeti akusztika

akustyka techniczna – technikai akusztika

alfabet muzyczny [litera lacińska (c, d, e, f, g, a, h) oznaczające w obrębie oktawy kolejne dźwięki skali diatonicznej] – zenei ábécé [a zenei ábécé különbözik a normál ábécétől, és a hangokat a következőképpen neveztek el: C D E F G A H C]

alikwot [ton składowy dźwięku decydujący o jego barwie] – felhang

alt (rodzaj glosu) – alt

altówka [muzyczny instrument strunowy z grupy chordofonów smyczkowych] – brácsa, mélyhegedű

ambiofonia [technika korygowania akustyki i nagłaśniania pomieszczeń przez wprowadzenie sztucznego pogłosu] – ambiofónia

Amerykański Narodowy Instytut Standardyzacji (ANSI; American National Standards Institute) – (ang.) ANSI; American National Standards Institute (Amerikai Nemzeti Szabványügyi Hivatal) Észak-Amerika szabványosító testülete

amortyzator drgań – lökésszigetelő, testhangszigetelő

amplituda [1. w ruchu drgającym i w ruchu falowym jest to największe wychylenie z położenia równowagi. Jednostka amplitudy zależy od rodzaju ruchu drgającego: dla drgań mechanicznych jednostką może być metr, jednostka gęstości lub ciśnienia (np. dla fali podłużnej); dla fali elektromagnetycznej ta jednostką będzie V/m.; 2. Największa wartość A_0 osiągana przez wielkość fizyczną A, zmieniającą się w czasie t w sposób harmoniczny, tj. proporcjonalnie do $\sin(\omega t + \varphi_0)$, gdzie ω – częstotliwość kątowa, φ_0 – początkowa faza drgań. Pojęcie amplitudy wprowadza się też dla wielkości zmieniających się okresowo, lecz nieharmonicznie. W tych przypadkach przez amplitudę najczęściej rozumie się największą (co do wielkości bezwzględnej) wartość różnicę danej wielkości i jej wartości średniej.] – amplitúdó [Ez a kifejezés használatos arra, hogy egy jel

mennyiséget meghatározzuk. Ez jelentheti egy audio jel hangerejét, vagy egy elektronikus jel feszültségének nagyságát. Hullám vagy rezgés esetén az egyensúlyi v. nyugalmi helyzetből számított legnagyobb kitérés. Jele A.]; periodikusan változó mennyiség csúcsértéke; a hangrezgésekkel mennyiségeleg jellemző paraméter [Az amplitúdó a mindenkor legnagyobb pillanatnyi érték, amelyet valamely időtől függő fizikai mennyiség felvezet.]

amplituda całkowita – teljes amplitúdó

amplituda drgań – rezgésamplitúdó

amplituda (wartość szczytowa) drgań – rezgescsúcs

amplituda dudnień – lebegés amplitódója

amplituda pojedyncza – egyes amplitúdó

amplituda prędkości – sebességamplitúdó (a hangsoró tűjének rezgőmozgása a hanglemez fordulatszámának és az oldalirányú kitérésnek a függvényében)

amplituda przesunięcia (wychylenia) – kitérési amplitúdó

amplituda szumu – zajamplitúdó

analiza w pasmach oktawowych [analiza poziomu hałasu lub tlumienia w pasmach odległych o oktawę. W Europie minimalnym wymaganiem jest podanie wartości dla 125, 250, 500, 1000, 2000, 4000 oraz 8000 Hz] – oktásváv elemzés

analiza Fouriera – harmonikusanalízis

analiza sieci (układu elektrycznego) – áramköranalízis

analiza widmowa – frekvenciaanalízis, hullámanalízis

analizator – analizátor, elemző [1. érzékelő-észlelő rendszer; 2. valamely érzékszerv és a hozzá tartozó idegréndszer központok egysége.]

analizator dźwięku – hanganalizátor

analizator mowy – beszédelemző

analizator szumu – zajanalizátor

analizator znieksztalcon – torzításmórró

analizować (analizuje) – (dokonac analizy) analizálni; elemzni, taglalni, vizsgálni, alkotórészekre bontani, analizist végezni

analog [1. rzecz lub pojęcie odpowiadające innemu; 2. pierwiastek z szeregu pierwiastków o analogicznej budowie elektronowej; 3. pot. płyta analogowa] – analóg [a folyamatosan változó mennyiségek tetszőlegesen kis értékeket is felvehetnek, így tehát az egyik mennyiséget egy másfajta, de vele pontosan megegyező nagyságú mennyiséggel jellemzhetjük (v.ö. "analógia"). Például a növekvő hangnyomást vele analóg módon növekvő feszültséggel vagy (lemezjátszóban) növekvő barázdakitéréssel idézzük elő. Közepes követelményeknek így kis költségek árán is eleget tehetünk; magas követelmények esetén meredeken növekednek a költségek]

analogia dwoista (dualna) – duális analógia

anomalia propagacji (rozchodzenia się) – terjedési anomália

antena [1. urządzenie do wysyłania lub odbierania fal radiowych; 2. czulek stawonoga] – antenna; [Antennák: a nagyfrekvenciás jeleket gyűjtő össze a rádióvevők számára. A hordozható készülékeknek általában beépített antennájuk van.

A hifi-rádióvevőkhöz külső antennát kell csatlakoztatni. Különféle antennatípusok ismeretesek. A helyi adókat egyszerű dipóllal is venni lehet (keresztidipóllal minden irányból). A távoli adókat csak nagynyereségű antennával lehet venni. Építhető olyan antenna, amely nagyon erősen irányított, és csak a venni kívánt irányból gyűjt össze a jeleket. A forgatható antennákat távolból (a készülék mellől) irányítható motor állítja a megfelelő irányba. A legtöbb URH-antenna úgynevezett Yagi-típus, amelynek előnye, hogy egyszerű felépítésű, elkészítéséhez kevés anyag kell. Újabb időkben antenna alatt a kábletelevíziós társaságok antennahálózatát értjük.]

antena dipolowa [zob. dipol] – dipól, dipólantenna

antena kablowa – kábel antenna [nagyközösségi antenna rendszer. Soros ill. újabban csillagpont kialakítású kábelhálózat, amelyen egyidőben TV csatornák és rádió csatornák jeleit továbbítják. Hátránya, hogy az azonos vételi frekvenciák elkerülése érdekében, az egyik jelet - legtöbbször a rádióadók jeleit - átkeverik, a csatornakiosztás szerinti "tűres" frekvenciára. Ez, a keverő minőségtől függően, több-kevesebb intermodulációs torzítást eredményez.]

antena satelitarna [antena w kształcie czaszy umożliwiająca odbieranie programów telewizyjnych przekazywanych przez satelitę] – satelit antenna, műholdnevő antenna

antiscating (antskating) – antiscating (szerkezet a scating-hatás kiküszöbölésére, a lemezjátszókar állandó erősségű, aszimmetrikus oldalnyomásának kiegyenlítésére)

antyrezonans – antirezonancia

aparat – (lat.) apparátus; készülék, szerkezet, felszerelés, eszköz, berendezés, gép, gépezet, segédeszközök; intézmény, intézmények sora az igazgatás v. a gazdaság bizonyos terén; szervezet, apparátus, hivatali gépezet (*czwórcia*) (*sprawnie działający aparat*: jól működő szervezet; *źle funkcjonujący aparat*: rosszul működő szervezet); (*tudomány*) magyarázó jegyzetek, anyagok; (*élővilág*) bizonyos egységes funkcióra hivatott szerveknek az összessége

aparat audiowizualny – audiovizuális készülék (oktatási és ismeretterjesztési célokra szolgáló képet és hangot adó készülék)

aparat dla źle słyszących – hallókészülék

aparat odsłuchowy (masluchowy) – lehallgató készülék

aparat słuchowy – hallókészülék (hallásjavító készülék, nagyotthalló-készülék)

aparat słuchowy w układzie krzyżowym – BICROSS, keresztezett hallókészülék

aparat telefoniczny głośnikowy – hangostelefon

aparat telefoniczny głośnikowy bez automatyki – beszédvezérlés nélküli hangostelefon

aparatura [zespół współpracujących ze sobą urządzeń] – berendezés, apparatúra, felszerelés, készülék

aparatura do pomiaru ciśnienia akustycznego – hangnyomásmérő v. zajmérő készülék

aparatura dźwiękowa – hangosfilm berendezés

aperiodyczny wzmacniacz – aperiodikus erősítő
(szélessávú erősítőnek régebben használt elnevezése)

aperiodyczny, -a, -e – aperiodikus

archiwum [1. uporządkowany zbiór nieaktualnych już dokumentów, mających wartość historyczną; 2. pomieszczenie, budynek, w którym się ten zbiór znajduje; 3. instytucja powolana do gromadzenia, przechowywania i udostępniania takich dokumentów] – (gor.) archívum, levéltár, irattár; levéltári v. irattári gyűjtemény; akták, körzeti nyelvűgyűjtemények; oklevélgyűjtemény

archiwum dźwięku, archiwum dźwięków – hangarchivum (hangfelvételek rendezett és rendszerezett gyűjteménye)

archiwum szumów – zajarchivum, zajarchív (természetes és mesterséges zaj- és zörejfelvételek gyűjteménye)

arpegiator [najczęściej występujący jako wewnętrzny moduł syntezatora sprzętowego lub programowego, umożliwiający uzyskanie arpeggia wedle zadanych parametrów] – arpegiator [Arpegiatornak hívjuk azt az eszközt, ami egy MIDI-ről bejövő akkordot önállóan hangszerben, és azokat ritmikusan ismétel adott sorrendben. A legtöbb arpegiator különböző sorrendi sablonokat ismer, hogy sokféle alkalmazásba be lehessen illeszteni. Az arpegiator tipikus paraméterei az oktáv tartomány (= hány oktávban ismételje az akkord hangjait), az irány, és a sebesség. Néhány arpegiator tartalmaz beépített ritmus mintákat, esetleg a zenész is programozhat ilyeneket.]

artykulacja (sposób zadęcia) – nyelvütés (fúvósok)

asonans [rym niedokładny, polegający na identyczności samych tylko samoglosek] – (fr.-ném.) asszonán; (irodalom) magánhangzós rím; olyan rím, amelyben csak a magánhangzók azonosak, a másalhangzók legfeljebb csak rokonok

asonans, współbrzmienie – hangutánzás

asymetria – (gor.) aszimetria, részarántyalanság; a szimmetria hiánya v. ellentéte

asymetria inducyjnoścī – mágneses aszimmetria

attenuator – (lat.) attenuátor; feszültségesztő; villamos jel torzítás nélküli csillapítására szolgáló berendezés

audiofil – hankedvelő, HI-FI rajongó

audiogram [1. graficzny zapis wyniku badania słuchu za pomocą audiometru; 2. wykres pokazujący zdolność słyszenia dźwięków o różnej częstotliwości] – 1. audiogram [dB HL-ben mért, a beteg közreműködése alapján jelzett és ábrázolt hallásküszöb grafikus megjelenése 125 Hz- 8000 Hz között. A vertikális tengelyen 0-120 dB az egyén által jelzett leghalkabb tiszta hang adja a halláscsökkenés mértékét. Mindkét fülön külön kell mérni és jelölni a lég és csontvezetéses hallásküszöböt. A légezést fejhallgatón, a

csontvezetést a fül mögött található processus mastoideusra helyezett, a vibráció útján tovaterjedő hangot biztosító hallgatóval mérjük. Az audiogrammon jelölhetjük még a kellemességi MCL és a kellemetlenségi UCL hallásküszöböt is, hallókészülék beállításánál lehet jelentősége.], 2. küszöbértékgörbe, hallásveszteségi görbe; 3. hallásgörbe [a hallásképesség ábrázolása a frekvencia-intenzitásszint vagy a frekvencia-százelék koordinátarendszerében]

audiogram progowy – küszöbaudiogram

audiogram szumu – zajaudiogram

audiogram zagłuszania – elfedési audiogram

audiolog – audiológus

audiologia – audiológia; hallástan [a hallással mint élettani folyamattal foglalkozó tudomány, amely az akusztikának egy ága]

audiometr [1. aparat do badania słuchu; 2. przyrząd używany do pomiaru zdolności słyszenia] – audiometter; hallásmérő, beszédaudiometter; akusztikaiküszöb-szintmérő; hallásélességmérő [skálával ellátott, változtatható kimeneti teljesítményt és változtatható frekvenciát szolgáltató készülék, amellyel teljesen szubjektív alapon megállapítható a hallásképesség vagy hallási küszöb a frekvencia vagy a hangerő függvényében]

audiometr Békésy'ego – Békési-audiometter

audiometr tonalny – tisztahang-audiométer, szinuszos audiometter

audiometr tonalny o ciąglej zmianie częstotliwości – folyamatos (hangolású) audiometter

audiometra – audiolójai asszisztens

audiometria – hallásvizsgálat, audiometria

audiometria odruchowa – játékaudiometria

audiometryczny ubytek słuchu – audiometriás hallásveszteség

audytorium [1. (gr. auditorium) - sala wykładowa, odczytowa lub ogólny słuchaczy zgromadzonych na wykładzie, odczycie, koncercie. 2. Audytorium - wyodrębniona z publiczności grupa docelowa komunikatu marketingowego; słowo używane w komunikacji marketingowej.] – előadóterem, auditórium; hallgatóság, közönség

auskultacja [lac. auscultatio 'nasłuchiwanie' od auscultare 'słuchać'; przysłuchiwać się'; med. osłuchiwanie narządów wewnętrznych pacjenta (gl. pluc i serca); por. fonendoskop, stetoskop.] – (lat.) auszkuláció; füllel történő orvosi vizsgálat, meghallgatás

automatyczna kompensacja niskich tonów – automata mélyemelés

automatyczne strojenie precyzyjne – automatikus finomhangolás

automatyczny zmieniacz płyt (gramofonowych) – automata lemezváltó

B

badanie [1. prace zmierzające do poznania czegoś za pomocą analizy naukowej; 2. kontrola stanu zdrowia pacjenta; też: wynik takiej kontroli] – kutatás, vizsgálat, kivizsgálás, kihallgatás, vallatás; megismerés

badanie koncentracji – koncentráció vizsgálat

badanie laboratoryjne – laborvizsgálat

badanie lekarskie – orvosi vizsgálat

badanie naukowe – tudományos kutatás

badanie naukowo-techniczne – tudományos-műszaki kutatás

badanie psychotechniczne – képességvizsgálat

badanie reprezentacyjne – reprezentatív kutatás

badanie sali – teremvizsgálat (a hangenergia eloszlásának, terjedési és visszaverődési viszonyainak tanulmányozása a vizsgálandó téren)

badanie zdolności – képességvizsgálat

badanie zrozumialości – beszéderthetőség-vizsgálat [hangközvetítő berendezések vagy a hangközvetítési környezet szubjektív *hangtani vizsgálat*. Egy adott nyelvre jellemző hangzókat tartalmazó szótárcsóportokból, ún. logatomokból összeállított *hangfelvételi* játszanak le, és a százalékos szótárgérthetőséget vizsgálják.]

bajt (prawdopodobnie od ang. byte - kęs) [najmniejsza adresowalna jednostka informacji pamięci komputerowej, składająca się z bitów. W praktyce przyjmuje się, że jeden bajt to 8 bitów, choć to nie wynika z powyższej definicji. Aby uniknąć niejednoznaczności, jednostka składająca się z ośmiu bitów zwana jest również oktetem. Bywa też że "bajt" definiuje się jako 8 bitów, najmniejszą adresowalną jednostkę pamięci nazywając znakiem.] – byte (vagy kevésbé elfogadottan *bájt*) [1. általában használt tárolókapacitás-mértékegység elsősorban a számítógépek terén, de adattípus-elnevezés is. Jele B (nagy B betű); 2. az adategység angol elnevezése. Egy byte: 8 bit]

bajpas, by-pass, bypass [wym. Bajpas, bajpa:s] [1. ang. 'objazd miasta; szosa omijająca miasto; jw.՝; by 'obok'; pass 'przejście'; med. pomoست naczyniowy, wszczepione operacyjnie naczynie poboczne omijające niedrożną tętnicę; 2. fragment naczynia krwionośnego lub rurka z tworzywa sztucznego wszczepione pacjentowi w celu skierowania przez nie przepływu krwi z pominięciem niedrożnego fragmentu tętnicy; też: operacja chirurgiczna polegająca na takim wszczepieniu] – (ang.) bypass; elkerülő út [azt jelenti, hogy a bejövő jelet érintetlenül vezetjük át az erősítőn (vagy más készüléken)]

balans [1. przechylanie się w różne strony w celu utrzymania równowagi; 2. skłanianie się na przemian ku różnym możliwościom lub

sprawom z zachowaniem równowagi między nimi; 3. drąg używany przez linoskoczków w celu utrzymania równowagi; 4. zob. Równoważenia; 5. element regulatora chodu zegarka] – (fr.) balansz, mérleg, egyensúly; a kötéltáncos egyensúlyozó rúdra; himba, himbakar; lengőkar, billenőkar; órabillagő (*balansjer*), mérlegkar; harangnyelv; (dawno) egyensúly

bar [dawna jednostka ciśnienia] – (gor.) bar; a légnymás mértékegsége (kb. egy légköri nyomás)

bariera dźwięku – hanghatár

barwa dźwięku [subjektwna cecha dźwięku, która pozwala odróżnić brzmienia różnych instrumentów lub glosu. Uzależniona jest od ilości, rodzaju i natężenia tonów składowych. Barwa zmienia się m.in. wraz z wysokością dźwięku. Różnica w barwie dwóch dźwięków o tej samej wysokości opiera się – hangszin; *hangszínkép, hangspektrum* [1. az összetett hang részhangjelmezőinek összessége a frekvencia függvényében. Attól függően, hogy a vizsgált frekvenciasávban a hangsínkép milyen részhangokból áll, megkülönböztetünk: 1. *vonals* (diszkrét részhangok) hangsínképet, 2. *folyamatos* (folytonosan eloszló) hangsínképet, 3. *vegyes* (*folyamatos* és *diszkrét részhangok*) hangsínképet. Aszerint, hogy a hang színképét megtartja-e v. változik, állandó, ill. változó hangról beszélünk; 2. a hangnak egyik jellemző tulajdonsága, amelynek alapján az azonos alapfrekvenciájú és erőségű hangok egymástól megkülönböztethetők. Fizikai mértéke: a *hangszínkép*;] hangsínzéződés (koloráció)

baryton (rodzaj głosu) – baritonista, bariton hang

baryton [osoba obdarzona średnim głosem męskim] – (gor.-ol.) bariton (*középfekvésű férfihang*); baritonista; az ilyen hangú énekesek csoportja az énekkarban; XVII-XVIII. sz.-beli vonós hangszer

bas [wl. *basso* 'dól; dno; spód; bas' ze śrdw. lac. *bassus* 'bas' od 'lustny; krótki; muz. najniższy głos męskie; lewa strona klawiatury fortepianowej i in. instrumentów klawiszowych; pedal (klawiatura nożna) w organach; instrumenty dęte o głębokim stroju (klarnet, puzon, tuba); pop. kontrabas, basetla, helikon; podstawowy, najwyższy głos akordu w harmonii (b. *cyfrowany, generalny; bas ciągły* wl. *basso continuo, ostinato*).] – (ol.) (rodzaj głosu) basszus, mély hang, a legmélyebb fekvésű férfihang [*śpiewać basem*: basszust énekelní, basszus hangon énekelní]; basszista, basszus hangú énekes; az ilyen hangú énekesek csoportja az énekkarban; a legmélyebb szólam a zenekarban

bas generalny (cyfrowany) – számoszott basszus

bas, śpiewak o głosie basowym – basszista

- bas-baryton (rodzaj głosu)** – mély bariton,
basszusbariton
- basethorn [nm. *Bassetthorn*; wł. *bassetto zdrobn. od basso* 'muz. bas'; nm. *Horn* 'róg'; rożek**
basetowy, instrument muz. dęty stroikowy, rodzaj klarnetu altowego z wygiętą czarą głosową (w Polsce dawn. zwany krzywonosem)]
–basszettkürt
- bęben [perkusyjny instrument muzyczny]** – dob
- bębenek uszny** – dobhártya (fülé)
- bel (B) [fiz. bezwymiarowa jednostka logarytmicznej miary stosunku energii a. mocy stosowana w (elektro)akustyce, elektro- i radiotechnice; pop. jednostka natężenia dźwięku (w praktyce używany decybel); nazwa ku czci fizyka szkocko-amer., wynalazcy telefonu: Aleksander Graham Bell (1847-1922)]** – bel (dimenzió nélküli mérőszám, amely két mennyiségek hánnyadosának tizedes alapú logarimusza; B)
- Betamax (Beta, Betacord) [jeden z pierwszych amatorskich formatów kaset video do magnetowidów, powstały w 1975 r. w którym zastosowano zapis ścieżek bez odstępów (japońskie oznaczenie beta) firmy Sony. System Beta (Betamax - oznaczenie Sony, Betacord - oznaczenie Sanyo) konkurował przez lata z gorszym technologicznie VHS; ostatecznie wysoka cena BETY i brak promocji ze strony Sony zdycydowała o klęsce tego formatu.]** - Betamax [1. a japán Sony cég által kifejlesztett és 1978-ban az európai piacon is bevezetett, házi használatra szánt videorendszer. Elsőnek ebben a rendszerben írták fel a ferdén sorakozó képcíkokat sűrűn, tehát sorköz nélkül egymás mellé. A Betamax 1,87cm/s szalagsebességgel és 5,83m/s letapogatási sebességgel dolgozik. Kazettája kisebb, mint a VHS rendszer kazettája, műsorideje meghaladja a 3 órát. Nemrég továbbfejlesztették; egyebek között megjavították a képmínőséget, de kompatibilis maradt a régebbi Betamax-szal. A Betamax piaci részesedése elmarad a VHS-é mögött; 2. a Sony cég által 1975-ben kifejlesztett videokazetta-rendszer, 1990-ig gyártották a Betarendszerű készülékeket és a hozzávaló kazettákat. A VHS után ez volt a második legjobban elterjedt rendszer.]
- bez (wolny od) znieksztalcon** – torzítatlan, torzításmentes
- bez dodatnego sprzężenia zwrotnego** – visszacsatolásmentes
- bezechowość (pomioszczenia)** – szárazság (akusztikai)
- bezechowy, -a, -e** – visszhangmentes;
- bezodbiciowy, -a, -e** – visszaverődésmentes; visszaverődés nélküli
- bezprzewodowe sterowanie ultradźwiękowe** – ultrahangos távszabályozás
- bezwirowy, -a, -e** – örvénymentes
- bezwładnościowy, o reakcji bezwładnościowej (układ akustyczny)** – akusztikailag passzív, nagy akusztikai tehetetlenségű
- bezwzględna wysokość dźwięku; słuch absolutny** – abszolut hangmagasság
- bezwzględny pomiar przewodnictwa kostnego** – abszolut csontvezetéses vizsgálat
- bezsrumność** – zajmienteség, zajnélküliség, zavarmentesség
- bezsrumny, -a, -e** – csendes, zajmentes, zavarmentes; zaj nélküli
- bęben [perkusyjny instrument muzyczny]** – dob (*ritmuskeltő ütőhangszer*)
- bęben mały (werbel, bębenek, tamburo militare)**
[instrument perkusyjny z grupy membranofonów, który wraz z wielkim bębnem stanowi podstawową część zestawu perkusyjnego] - pergődob (vagy *kisdob*) [egy fémből vagy fából készült henger alakú dob, melynek a tetejére és az aljára ritkábban állati bőrből, napjainban inkább műanyagból készült dobbört feszítenek]
- bieg działania** - *aatásfolyamat* [a hatótényezőktől kiinduló olyan folyamat, amely egy vagy több környezeti elem vagy rendszer állapotváltozását okozza (talajvízszint-csökkentés)]
- biegun tlumienia <filtr>** – csillapítási csúcs
- biegunowa charakterystyka kierunkowości** – irányjelleggörbe [elektroakusztikai átalakítók térbeli érzékenységét, ill. térbeli kisugárzó képességét jellemző ábra]
- biegunowy moment bezwładności** – poláris (sarki) tehetetlenségi nyomaték
- binauralny, -a, -e** – banaurális, kétfülű
- bit [I cyfra w systemie dwójkowym, o wartości 0 lub 1; II inform. jednostka informacji]** - bit [a digitális (logikai) információ legkisebb egysége. Bináris, tehát kétféle állapota lehet.]
- blądzący, -a, -e** – szabálytalan, egyenetlen, rendszertelen, ugrásszerű
- blaszki dzwoniące** – csörgők
- blokada kasowania (magnetofon)** – törlészár (megnatofonon)
- blokować** – leszorítani, fékezni, lezárni, erősen csillapítani
- blona (membrana) bębna** – dobbőr, membrán (zene)
- blona bębenka (w uchu)** – dobhártya
- blona podstawnia (ucha wewnętrznego)** – membrana basiliris; alaphártya
- bodziec** – gerjesztés
- bodziec [1. (fizjologia) - uczucie, czynnik fizyczny lub biochemiczny powodujący specyficzną reakcję receptorów nerwowych lub innej komórki; bądź rozpoczynający ciąg reakcji w układach: nerwowym lub hormonalnym; zmiana środowiska zewnętrznego w którym znajduje się dana komórka lub narząd. 2. (w psychologii) - jakiekolwiek zdarzenie, które może spowodować za pośrednictwem układu nerwowego jakąkolwiek reakcję (ruchową lub emocjonalną). Bodziec może mieć charakter prosty, odpowiadający rozumieniu bodźca w fizjologii albo złożony z wielu bodźców prostych. W tym sensie bodźcem może być percepowane zachowanie innej osoby, słowo lub dłuższa wypowiedź, cała sytuacja wyróżniała ze względu na istotne dla jednostki czynniki etc.]** – inger

bodziec akustyczny (dźwiękowy) – hanginger
bodziec kumulujący – inger-felhalmozódás
bodziec progowy – ingerküszöb
bodziec warunkowy – feltételes inger
boja akustyczna – hangbója; hangjelző (bója)
bombardon (instrument muzyczny) – bombardon
brak niskich tonów – kevés (gyenge) mélyhang
brak percepcji mowy – szósükség
brak sygnału wyjściowego – nullakimenet
brak szumu – zajmenteség
brak, przerwa, zanik (sygnalu) – jelkimaradás
brewis (zapis nutowy) – brevis
brzdąkanie (na fortepianie) – csengés (pénzé)
brzęczeć – zajongani, brummogni, búgni; zörögni, csattogni; zúgni, zümmögni, dongani
brzęczenie – csengés (pénzé); zaj, brumm, búgás
brzęczenie magnetyczne – mágneses zaj
brzęczyk [ew. buzer - (lub ang. beeper brzęczyk, piszczyk, bzyczek) - w elektronice układ wydający dźwięk używane najczęściej jako przypominacz lub informator] – zümmögő,

berregő [mérsékelt hangerejű, hangjelzsre használatos készülék]
brzęczyk mikrofonowy – mikrofonberregő
brzmienie – (*muz*) hangsor, zenei hang
brzusiec, strzalka (fala) – duzzadóhely (rezgés)
buczeć – zajongani, brummogni, búgni
buczek – üvöltő
buczenie – zaj, brumm, búgás; zajosság
budowa ucha – a fül felépítése
bugelhorn (instrument muzyczny) – szaxkürt, szárnykürt
bum [dźwięk wydawany przez bijący zegar albo spowodowany uderzeniem innych przedmiotów] – (*akustyka*) bumm; robbanás
bum dźwiękowy – hangrobbanás [Gyorsuló v. lassuló hangforrás által előidézett nyomáshullám. Ha pl. a repülőgép sebessége túllépi a hangsebességet, akkor a hangforrással megegyező sebességgel haladó hangok összetörődnak, ez tulajdonképpen energiatorlódás, amit hangrobbanásként észlelünk.]

C

calkowita amplituda drgań – rezgéstágasság

calkowite przeniesienie – teljes áteresztés

calkowity okres – tejes periódus

calkowity wskaźnik zagrożenia halasem – összetett zajbehatási index

cartridge [wym. kartridż] [wymienny element

urządzenia] – (ang.) Cartridge [a hangszedő angol elnevezése (illetve: az USA-ban használatos 8-csíkos végtelepenített kazettás magnószalag)]

CD [wym. s-i-di] [ang. compact 'zwięzły'; disc 'dysk; płyta gramofonowa'; 1. skr. od compact disk, zob. kompaktowa płytka: (ang. compact disc, CD) mala (średnica 20 cm) srebrzysta płyta laserofonowa zapisana jednostronnie, zawierająca do 60 minut nagrania cyfrowego; małeński pólprzewodnikowy laser kieruje cienki promień światła podczerwonego na szybko obracającą się (od 500 obrotów na minutę na wewn. ścieżce do 200 obr./min. na zewn.) płytę; impulsy świetlne przetwarzane są na kod cyfrowy a. strumień liczb z kolei na dźwięk; 2. płytka kompaktowa: Płyta kompaktowa (ang. Compact Disc, CD-ROM – Compact Disc – Read Only Memory) — poliwęglanowy krążek z zakodowaną cyfrowo informacją do bezkontaktnego odczytu światłem lasera optycznego. Zaprojektowany w celu nagrywania i przechowywania dźwięku, przy użyciu kodowania PCM, który dzisiaj jest tylko jednym ze standardów cyfrowego zapisu dźwięku. Taką płytę nazywa się CD-Audio. Dzięki dużej pojemności, niezawodności i niskiej cenie, dysk kompaktowy stał się najbardziej popularnym medium do zapisywania danych; 3. urządzenie do odtwarzania tych płyt] - CD (Compact Disc); általában 700 MB (megabajt) kapacitású optikai tároló, amely hang, kép, valamint adat digitális formátumú tárolására használatos. [Digitális hanglemez: 12cm átmérőjű korong, amely potenciálisan több mint egy órányi műsort hordoz; egyelőre csak az egyik oldalát használják ki. (Újabban kisebb átmérőjű CDket is gyártanak.) Az információt lézerrel, apró lyukacsák (Pitek) formájában rögzítik, a PCM-rendszer szerint. A lyukacsák annyira parányiak, hogy bontják a fénnyt, emiatt a CD felszíne ezüstös-szivárványszínben ragyog. (Általunk ajánlott neve: ezüstlemez.) A korong felszínét védőfólia takarja, s mivel a letapogatás nem mechanikai úton történik, a CD nem használódik el, hacsak meg nem sérül. Elvben még a por, sőt, a vékonyabb karcolások sem rontják el (lényegesen) a hangminőséget, mert az elektro-optikai rendszer a lézersugár fókuszát mindenkorban a lyukacsákon tartja. Az esetlegesen megsérült információt hibajavító rendszer korrigálja. A CD-t belülről-kifelé tapogatja le a gép, kb. 500 fordulat/perc sebességgel kezdve, mely aztán fokozatosan kb.

200 fordulat/percre csökken. A digitális lemezjátszón az egyenfutásnak nincs jelentősége, mivel a gép az információt egy tárolón keresztül, pontos ütemben adja tovább a D/A átalakítóra. A digitális lemezjátszó extrém széles dinamikát közvetít, műsora gyakorlatilag zajtalan, játékideje pedig csaknem kétszerte meghaladja a hagyományos hanglemez műsoridejét.]

Oznaczenia płyt audio CD

- AAD (Analog - Analog - Digital) – nagranie i mikrowanie analogowe, mastering cyfrowy.
- ADD (Analog - Digital - Digital) – nagranie analogowe, mikrowanie i mastering cyfrowe.
- DDD (Digital - Digital - Digital) – nagranie, mikrowanie i mastering cyfrowe.

standardy płyt kompaktowych: CD-Audio, PhotoCD, CD-R, CD-ROM, CD-RW, VCD, SVCD, CD+G, CD-Text, CD-ROM XA, CD-Extra, CD-i Bridge, CD-i.

A CD-k – fizikai felépítésük szerint – a következők szerint csoportosíthatók:

- préseléssel készült (csak olvasható)
- CD-R (írható)
- CD-RW (újraírható, azaz letörölhető és rá új adatok írhatók)

A tartalom alapján a következő fajták léteznek^[11]:

- CD-DA (CD-Digital Audio, hanganyag tárolására)
 - CD+G (CD+Graphics)
 - CD+MIDI
 - CD Text (a hanganyag mellett szöveges album és száminformációkat is tartalmaz(hat))
 - CD-Extra (más néven Cd Plus, hanganyagot és – általában ehhez kapcsolódó – számítógépes adatokat is tartalmaz)
 - HDCD (High Definition CD)
- CD-ROM (adatok tárolására)
 - CD-ROM/XA
- CD-i (interaktív CD)
 - PhotoCD
 - VideoCD
 - SVCD (Super VideoCD)

A CD-n az adatokat a hanganyagtól nemileg eltérő módon tárolják.

CD-R [wym. s-i-di-er a. ce-de-er] [płyta kompaktowa służąca do jednorazowego nagrania czegoś] – CD-R (Compact Disc-Recordable) [A Narancssárga Könyv 2. fejezetében az egyszer írható lemezek leírásai találhatóak. Kezdetben ezeket a lemezeket WORM-nak (Write Once Read Many - egyszer írható, sokszor olvasható) neveztek, később CD-WO (egyszer írható), majd végül CD-R (Recordable - írható) lett a neve. A lemezekre az adatok felírása többféle módon történhet, de a már felírt adatok többé nem módosíthatók. A CD-R lemezeken tetszőleges logikai állomány tárolható, és többféle fizikai írási módszer közül választhatunk. Hogy melyik mellett döntünk, az alapvetően két dolgotól függ: a CD-R meghajtó által ismert módoktól, és az egybeszerkesztő szoftver által támogatott módoktól]

CD-ROM [wym. s-idirom] [1. płyta kompaktowa; 2. napęd w komputerze, dzięki któremu możliwe jest odtwarzanie płyt kompaktowych] – CD-ROM (angol: Compact Disc Read Only Memory) (írható) [k. az 1980-as évek végén piacra dobott univerzális adathordozó, illetve médialemez.

Csak olvasható (véglegesített) adathordozó.]

CD-ROM Két technológiával készülhet:

1. Gyári préselt lemez: Általában nagy sorozatban készült lemezek (például műsoros audió CD). Az adathordozó rétegbe sablonnal préselik a jeleket.
2. Otthon készített: Számítógépes, illetve asztali CD- vagy DVD-íróval készül. Az adathordozó rétegbe lézerrel égetik a jeleket.

CD-RW [wym. s-i-di-er-wu a. ce-de-er-wu] [płyta kompaktowa służąca do wielokrotnego nagrywania czegoś] – CD-RW (újraírható, azaz letörölhető és rá új adatok írhatók)

CD4 (cluster of differentiation 4) - CD4

[négycsatornás, Kvadrofón hanglemeztechnika: a hanglemez barázdái mind a négy műsorscatornát (lényegében) külön-külön közvetítik, anélkül, hogy ezek szétválasztatlanul összekeverednének. Valójában a CD4 sem magát a négy műsorjelet közvetíti, hanem az ezekből formált 2 összeg- és 2 különbösejegyet. Az előbbieket a hagyományos módon rögzítik, az utóbbiakat pedig egy 30kHz-es vivőfrekvenciára ültetve viszik át, szintén a bal, illetve a jobb csatornában. A CD4 lemezeket tehát különlegesen széles frekvenciaáttételű hangszedővel kell letapogatni, utána pedig még egy speciális demodulátorra is szükség van, hogy visszaállíthassák a műsorjelből a négy csatorna eredeti jelét. A négy hangsugárzót külön-külön teljesítményerősítővel hajtják meg.]

cecha dźwięku określająca jego głucho brzmienie – tompaság, fojtottság

cechowanie [umieszczenie na narzędziu pomiarowym symboli (cech) legalizacyjnych. Niektóre z tych cech mogą zabezpieczać poszczególne elementy narzędzia przed dokonaniem zmian po legalizacji. Termin cechowania stosowany jest często niepoprawnie dla określania czynności wzorcowania przyrządu.] – hitelesité, összehasonlítás

CEN; Comité Européen de Normalisation (Europejski Komitet Standaryzacji) – Európai Szabványügyi Bizottság (*Comité Européen de Normalisation*)

cent (interwał muzyczny) [jednostka miary odległości między dźwiękami] – (ang.) cent; (zene) egy temperált zenei félhangköz századrésze

centybel – centibel (cB)

centyktawa – centioktaw

cewka do inducyjnego sprzężenia wejścia magnetofonu z aparatem telefonicznym (zapis dźwięku) – hangszedő tekercs

cewka drgająca, cewka drgająca (głośnika) – lengőtekercs (a dinamikus hangszórók, fejhallgatók alkatrésze: a membránra ragasztott hengerpaláston a tekercs, amely a magnes légrésébe merül)

cewka zaporowa – fotótekercs

charakterystyczne pasmo częstotliwości – jellemző frekvenciasáv

charakterystyka [1. opis cech charakteryzujących kogoś lub coś; 2. ukazanie cech zewnętrznych i wewnętrznych osoby lub postaci literackiej; 3. zależność między pewnymi wielkościami rozważanymi przy badaniu maszyn, urządzeń, elementów; też: wykres przedstawiający taką zależność] – (gör.) 1. karakterisztika; jellemző vonás, jellegzetesség; (műszaki) jelleggörbe; vmely gép, szerkezet, műszer stb. működéséről felvett v. vmely vegyi folyamat lefolyását feltüntető diagram; (*mennyiségtan*) a logaritmus egész számú része; 2. karakterisztikum; jelleggörbe, jellemrajz, jellemzés, jellemző sajátosság, ismertetőjel

charakterystyka C-ważona [charakterystyka filtra tłumiącego bardzo niskie i bardzo wysokie tony. Poziomy dźwięku oznaczone z wykorzystaniem takiego filtra oznaczone są dB(C)] – C-karakterisztika

charakterystyka Czebyszewa (charakterystyka równomiernie falista rzedu n) – Czebisev-karakterisztika

charakterystyka częstotliwości – frekvencja(jelleggörbe (pontosabban: amplitudó-frekvencia(jelleggörbe)

charakterystyka częstotliwości wynikowa – teljes frekvenciaátvitel

charakterystyka częstotliwościowa strumienia magnetycznego taśmy magnetofonowej – szalagfluxus-frekvencia(jelleggörbe

charakterystyka częstotliwościowa wzmacniacza – erősítő átvitel tartománya

charakterystyka częstotliwościowa znieksztalconeń tłumieniowych – amplitudó-frekvencia(jelleggörbe

charakterystyka częstotliwościowa skuteczności – elektroakusztikai érzékenységi görbe, hangnyomás-frekvencia(jelleggörbe

charakterystyka czulości ucha – fulérzékenységi jelleggörbe

charakterystyka drgań – rezgés(jelleggörbe

charakterystyka dwukierunkowa – nyolcas irány(jelleggörbe, kétoldali karakterisztika

charakterystyka fast – gyors válasz, „gyors” dinamika (hangnyomásmérő skála)

charakterystyka fazowa – fazisráfelelés, fazis-frekvencia(jelleggörbe

charakterystyka hiperkardiodalna – hiperkardioid jelleggörbe

charakterystyka kierunkowa strat opływki – szonárdómcsillapítási jelleggörbe

charakterystyka kierunkowości – irány(jelleggörbe, irányérzékelés(jelleggörbe

charakterystyka kierunkowości (mikrofonu) – irányítás, mikrofonirány(jelleggörbe

charakterystyka kierunkowości (przewornika elektroakustycznego) – irány(jelleggörbe (sugárzó)

charakterystyka kierunkowości promieniowania – terjedési jelleggörbe

charakterystyka kierunkowości w swobodnej przestrzeni – szabadtéri jelleggörbe

charakterystika kogo/czego – *v kinek/v minek a jellegezessége, jellemzése*

charakterystyka odtwarzania (czytania) – lejátszási görbe

charakterystyka oporność wdłużna przepływu – egységnyi hosszúságra eső áramlási ellenállás

charakterystyka przenoszenia, skuteczność – ráfelelés, átviteli tényező

charakterystyka przesyłowa – áteresztési jellegörbe

charakterystyka schodkowa – ugrásfüggvényválasz [A súlyozott bemenet, net_i, és a kimenet, y_i között az aktivációs függvény adja meg a kapcsolatot. Ez a legegyszerűbb esetben egy ugrásfüggvény, amely az ingert kapott idegesítést hasonlóan produkál választ, annak dinamikáját reprezentálja, azaz egy adott ingerküszöb alatt nincs reakció, felette pedig teljes erősséggű a válasz.]

charakterystyka szumu – zajgörbe

charakterystyka tłumienia (tlumienności) – csillapítási jellegörbe

charakterystyka wszechkierunkowa – gömbi jellegörbe

charakterystyka wzmacnienia – erősítésjellegörbe

charakterystyka zanikania – lecsengési jellegörbe

charakterystyka zapisu – felvételi jellegörbe

charakterystyka zaporowa – zárási jellegörbe

charakterystyki przetwornika unieruchomionego – nyugalmi jellemzők

chiński bęben drewniany (instrument muzyczny) – (kína) fabob

chip [wym. czip] [ang., element mikroelektroniczny] – chip (*mikroelenikai elem*) [1. chip, szilicium lapra épített kicsiny elektronikai eszközök és az ezeket összekötő vezetékhálózat összessége; 2. CPU, a számítógép központi vezérő egysége; 3. mikroprocesszor, minden processzorfunkciót; 4. ellátó integrált áramkör; 5. Integrált áramkör, tokozott chip; 6. chip, Prolog alapú programozási nyelv; 7. CHIP-8, 1970-es években használt, videójáték programozási nyelv; 8. chip, az átvitel alapegyisége a CDMA-ban]

chirurgia akustyczna – akusztikai műtéti beavatkozás

chlonnaś akustyczna pomieszczenia [Miara całkowitej zdolności pomieszczenia do pochłaniania i tlumienia dźwięku. Zależy od objętości pomieszczenia i czasu pogłosu (zanikania dźwięku po ustaniu jego źródła). Jednostką chlonnaśi jest 1m².] – terem hangellyelése

chór (zespół śpiewaków) – kórus

choral [1. śpiew kościelny; utwór oparty na motywach kościelnych, liturgicznych; 2. utwór poetycki w podniosłym stylu i poważnym nastroju] – korál

chromatyczny, -a, -e – kromatikus

chwiejny, -a, -e – szabálytalan, egyenetlen, rendszertelen, ugrásszerű

chwilowa gęstość energii akustycznej – pillanatnyi hangenergia-sűrűség

chwilowa moc akustyczna – pillanatnyi hangenergia

chwilowa moc akustyczna mowy – pillanatnyi beszédteljesítmény

chwilowa moc wyjściowa – pillanatnyi kimenőteljesítmény

chwilowa prędkość akustyczna – pillanatnyi részecskebesség

chwilowe ciśnienie akustyczne – pillanatnyi hangnyomás

chwilowe natężenie dźwięku [Wartość chwilowa strumienia energii akustycznej przepływającej przez jednostkową powierzchnię w kierunku chwilowej prędkości akustycznej w tym miejscu. Jest to wielkość wektorowa, która jest równa iloczynowi chwilowego ciśnienia akustycznego w punkcie i chwilowej prędkości akustycznej.] – pillanatnyi hangerősség

chwilowe wychlenie (przesunięcie) akustyczne – pillanatnyi részecskekiesés

ciąg fal – hullámvonulat

ciąg impulsów – impulzusor

ciąгла <fala> – folyamatosan állandó, nem csillapított, folytonos (hullám)

ciche strojenie – némahangolás

ciche strojenie (odbiornik radiowy) – zajkompenzáló (szabályozó)

cichy, -a, -e – csendes

ciekle kryształy (Liquid crystals) [nazwa fazy pośredniej między ciekłym i krystalicznym stanem skupienia materii, którą charakteryzuje zdolność do płynięcia, charakterystyczna dla cieczy i jednocześnie dalekozasięgowe uporządkowanie tworzących ją cząsteczek, podobnie jak to ma miejsce w kryształach.] – folyékony kristályok

CIRC (Cross Interleave Reed-Solomon Code) - CIRC (*Cross Interleaved Reed-Solomon Code*) [a Sony által kifejlesztett hibajavító rendszer PCM-készülékekhez, tehát például a CD-játszókhöz is. Lényege: az adatokat blokkokban csoportosítják, a blokokat egy speciális rendszer szerint összekeverik, és ebben az új sorrendben rögzítik. Ha tehát egyes adatszavak megsérülnek, az információból csak kisebb részletek fognak hiányozni, s ezeket rekonstruálni lehet a megmaradó információból.]

cień akustyczny – hangárnyék, akusztikai árnyék

ciśnienie akustyczne – hangnyomás (P): ez a hangrezgések által a közegben keltett váltakozó nyomás [$N \cdot m^{-2} = \text{Pascal (Pa)}$]. A hangtér közvetlenül mérhető adata a hangintenzitás:

$$I = \frac{1}{2} * \frac{P^2}{d * v}$$

I: hangintenzitás [W/m^2]
P: hangnyomás [N/m^2]
v: a hang terjedési sebessége a hangvezető közegben [m/s]
d: a hangot vezető közeg sűrűsége [kg/m^3]

ciśnienie akustyczne na unieruchomionej membranie – erősen csillapított (fékezett) membrán hangnyomása

ciśnienie akustyczne promieniowania – hangsugárnyomás

ciśnienie akustyczne przesterowania (mikrofon) – túlezérési hangnyomás, hatáhangnyomásszint (mikrofon)

ciśnienie akustyczne szczytowe – hangnyomáscsúcs, maximális hangnyomás

ciśnienie akustyczne szumu własnego – sajátzaj-hangnyomásszint

ciśnienie promieniowania dźwięku – hangsugárnyomás

ciśnienie statyczne – sztatikus nyomás

ciśnienie zadęcia (w piszczalkach wargowych) – befűjási hang

ciśnieniowy współczynnik odbicia dźwięku – hangtörési (reflexiós) tényező

cisza [1. stan, w którym nie rozlegają się żadne dźwięki; 2. bezwietrzna pogoda; 3. spokój panujący w jakimś miejscu; 4. równowaga duchowa; 5. brak reakcji na coś; 6. brak wiadomości o kimś; 7. brak łączności radiowej] – csend [érzékelés hang- és zajmentes állapot, amelyben háborítatlanul, nyugodtan lehet pihenni, dolgozni, szórakozni. A nyugodt természet természetes hangjait, neszeit nem szokták a csendet zavaró hangjelenségek közé sorolni. Fizikalag és gyakorlatilag a csend a 30 dBa hangnyomásszint alatti tartományba esik], nyugalom

CLV (Constant Linear Velocity) [jest to układ, który zapewnia stałą prędkość liniową przesuwu ścieżki względem głowicy, co jest związane z koniecznością zmiany prędkości kątowej (obrotowej) płyty] - CLV (*Constant Linear Velocity*) [Minthogy valamely korong különböző szakaszán több információ fér el, mint a belsekökn, a CD-játszó tárcsáját nem konstans sebességgel forgatják. Kis sugáron, a legbeljől körön a korong gyorsan forog, majd a nagyobb sugarú körökön egyre lassul. Így marad konstans a letapogatási sebesség.]

clock ('zegar') – clock [órajel, amely megszabja a digitális rendszerekben az adatfolyam áramlásának ütemét. Órajel gyanánt pulzus jelet szoktak használni melyet valamilyen generátorból nyernek. Kapcsolódó cím: MIDI Clock]

crossover [*środ.* rzecz lub zjawisko będące skrzyżowaniem dwu lub więcej rzeczy lub zjawisk tego samego rodzaju] – (ang.) Crossover [1. főképpen hangosítási rendszerekben használatos eszköz, a bejövő jelet frekvenciatartományokra bontja, így a hangszer tölesérek a hozzájuk tartozó frekvencia részt kapják (pl. a magas sugárzók csak a magasakat stb). 2. Keresztváltó - (Frekvenciaváltó, crossover, X-over) elektromos szűrők rendszere, amely arról gondoskodik, hogy a hangsugárzó rendszer minden egyes hangszerjára csak a neki szánt frekvenciasáv jusszon. Kereszt(ezési) frekvencia: a szomszédos sávok találkozási pontja. Csupán névleges érték, ugyanis az egyes regiszterek átfedik egymást. Az aktív keresztváltót általában az előerősítő és a teljesítményerősítő között, a passzív keresztváltót inkább a teljesítményerősítő és a hangszerök között (a hangdoboz belséjében) helyezik el.]

CV/Gate [było jedną z najstarszej stosowanych metod synchronizacji syntezatorów i sekwencerów zanim jego miejsce zajął popularny dziś standard MIDI. CV/Gate to kombinacja dwóch składowych komponentów niezbędnych

do funkcjonowania tej metody. CV służy do przesyłania informacji o danej nucie, która ma być zagrania; Gate natomiast informuje czy dany odpowiadający informacji CV klawisz został wcisnięty czy też zwolniony.] – (ang.) CV/Gate

CV (Control Voltage) [czyli napięcie sterujące na wyjściu urządzenia kontrolującego pracę syntezatora zmienia się w zależności od wysokości dźwięku który ma być zagrany. Gate natomiast w rzeczywistości jest złączem transportującym impulsy elektryczne gdy wciskany bądź zwalniany jest klawisz.] – Control Voltage (CV): Az analóg szintetizátorokban vezérlő feszültséget használtak a hang paramétereinek irányítására, így pl. a hang magasságának, a filter cutoff frekvenciájának stb szabályzására. Ahhoz pl. hogy egy tremolo effektet kapj, egy LFO modul kimeneti jelét kell egy erősítő modul CV bemenetére kapcsolnod, amely a mindenkorai feszültség mértékének megfelelően fogja szabályozni a rajta átmenő jel hangerejét.

cymbaly – cimbalom (*húros hangszer*)

cymbaly chińskie (instrument muzyczny) – kínai réztányér (*hangszer*)

cymbel, cymbalki (organy) – cimbalom, zimbel

cynk (instrument dęty) – hangvilla ága

cytra [(z gr. *kitara*) - ludowy strunowy instrument muzyczny, szarpany o płaskim pudle rezonansowym] – kithara; (ógörög κιθαρα) pengetős hangszer, az ókori görög lírák családjának tagja

cytra [strunowy instrument muzyczny szarpany] – citera (*húros hangszer*)

cytra klawiaturowa – billentyűs citera, akkordcitera

cytrzysta, cytrzystka – citerás (*ffi/nő*)

czas drgań – rezgésidő (a neve valamely rezgést leíró periodikus függvény legkisebb pozitív periódusának)

czas dzialania (ekspozycji) – hatástartam

czas narastania – berezgési idő

czas narastania drgań – berezgési idő

czas narastania impulsu – impulzuselfutási idő

czas pogłosu – utózengési idő [jele: *T*. Az az időtartam, amely alatt a hangförrás elnémulása után a határolt térbén elhaló hang intenzitásszintje 60 dB-lel csökken]

czas przebiegu echa – visszhangidő

czas reakcji (zadzialania) – reakcioidő

czas relaksacji – relaxációs (lecsengési) idő

czas zanikania – lecsengési idő (jele: *t₀*) [az az idő, amely alatt a csillapodó rezgés amplitudója ezredrészére csökken]

czasowe przesunięcie progu słyszałności – időszakos küssőbszinteltolódás

częstkowski wskaźnik zagrożenia hałasem – részleges zajbehataisi mutató

czelesta, celesta (instrument muzyczny) [wl. *celesta* 'jw.' od *celeste* 'niebieski; niebiański, rajska' z lac. *caelētis* 'jw.' od *caelum* 'niebo'; perkusyjny, klawiszowy, w którym pokryte

filcem młotki uderzają w metalowe płytki, wyglądem przypominający fisharmonię – cseleszta (harmóniumszerű, kis acélrudakat megszólaltató hangszer)

częstość zanikania – fadingfrekvencia

częstotliwość [1. częste powtarzanie się jakiejś czynności, jakiegoś zjawiska; 2. fiz. liczba zdarzeń lub cykłów zjawiska okresowego w jednostce czasu; 3. długość fal elektromagnetycznych wyzyskiwanych w telekomunikacji i radiokomunikacji; 4. Odnosi się do zjawisk okresowych lub występujących cyklicznie, takich jak fala dźwiękowa. Częstotliwość takiego zjawiska określa ile razy powtarza się ono w ciągu jednej sekundy. Jednostką częstotliwości jest Hertz (Hz) odpowiadający 1 cyklowi na sekundę.] – frekvencia [1. időben periodikusan ismétlődő folyamatokban az ismétlődések gyakorisága 8száma); jele: *f*; mértékegység: Hz, rad/s; 2. a másodpercenkénti rezgésszám. Egysége a hertz (Hz). A hangtechnikában használatos egységei még a kilohertz (kHz=ezer Hz), a megahertz (MHz=millió Hz) és a gigahertz (GHz=milliárd Hz)]

częstotliwość charakterystyka zapisu – felvételi frekvenciajelleggörbe

częstotliwość dominująca [częstotliwość, której odpowiada globalne maksimum energetycznego lub amplitudowego widma drgań o różnych częstotliwościach] – dominánsfrekvencia, alaphang

częstotliwość drgań – rezgésfrekvencia, rezgési frekvencia

częstotliwość drgań gasących – csillapítási frekvenciák

częstotliwość drgań własnych nietlumionych – csillapítatlan sajátfrekvencia

częstotliwość dudnień – lebegés frekvenciája

częstotliwość dźwiękowa; częstotliwość dźwięku, częstotliwość dźwięków – hangfrekvencia [1. minden olyan frekvencia, amelynek másodpercenkénti rezgésszáma legalább 20 és legfeljebb 20000, tehát amelyet elvileg az emberi fül is érzékelni tud; 2. valamennyi eszköz által okozott rezgés, amelynek frekvenciája a hangfrekvenciás sávba tartozik]

częstotliwość dźwięku instrumentów – hangserek hangfrekvenciája

częstotliwość głosowa – beszédfrekvencia (500-2000 Hz)

częstotliwość graniczna – határfrekvencia [az a frekvencia (sarokfrekvencia), amelytől kezdve valamely szűrő működni kezd]

częstotliwość graniczna fazy (modulacja) – fázis-határfrekvencia

częstotliwość grupowa – csoportfrekvencia

częstotliwość heterodyn – helyi rezgés (oszcillátor) frekvenciája

częstotliwość infradźwiękowa [częstotliwość niesłyszalna] – infrahangfrekvencia

częstotliwość kątowa – körfrekvencia

częstotliwość krytyczna – kritikus frekvencia

częstotliwość lustrzana – tükröfrekvencia

częstotliwość modulująca – modulációs frekvencia

częstotliwość nadsłyszalna (ultradźwiękowa) – ultrahangfrekvencia

częstotliwość odbieranego sygnalu – bejövőfrekvencia

częstotliwość pierwotna – alaphang frekvenciája

częstotliwość podstawowa – alapfrekvencia (az összetett rezgés legkisebb frekvenciájú alkotója)

częstotliwość pośrednia – középfrekvencia

częstotliwość powtarzania – ismétlődési frekvencia, követési frekvencia

częstotliwość przejściowa – átmeneti frekvencia

częstotliwość przerywania – megszakítási frekvencia

częstotliwość przy której występuje zanikanie – fading frekvencia

częstotliwość przydźwięku – zajfrekvencia, búgásfrekvencia

częstotliwość rezonansowa [częstotliwość przy, której zachodzi rezonans drgań układu] – rezonanciafrekvencia (az a frekvencia, amellyel valamely csillapítatlan elektromos vagy mechanikai rendszer rezeg, ha gerjesztik)

częstotliwość rezonansu podharmonicznego – alsóharmónikus-rezonancia-frekvencia

częstotliwość rozgraniczająca – keresztezési frekvencia (hangváltó), vágási frekvencia

częstotliwość różnicowa – különbségi frekvencia

częstotliwość składowa – frekvenciaösszetevő

częstotliwość słyszalna – hallható frekvencia, hangfrekvencia

częstotliwość sumacyjna – összegfrekvencia

częstotliwość środkowa – középfrekvencia

częstotliwość środkowa pasma – sávközépfrekvencia

częstotliwość ultradźwiękowa (nadsłyszalna) – ultrahangfrekvencia

częstotliwość wibrowania – üvöltőhang-frekvencia

częstotliwość własna – sajátfrekvencia

częstotliwość własna drgań giętnych – hajlítási hullám sajátfrekvenciája

częstotliwość własna drgań giętnych – hajlítórezgés-sajátfrekvencia

częstotliwość woblowania – vobulációs (modulációs) frekvencia

częstotliwość wybierania – ismétlődési frekvencia (megvilágítás, gerjesztés)

częstotliwość wzorcowa – normálfrekvencia, etalonfrekvencia

częstotliwość wzorcowa strojenia – etalon hangolófrekvencia, normál á hang [nemzetközileg szabványosított $a^1 = 440$ Hz frekvenciájú hang, amelyet elsősorban a hangserek hangolásakor használnak]

częstotliwość zakazana – lezárási frekvencia, határfrekvencia

częstotliwość zerowa – zérusfrekvencia

częstotliwości sygnalu mowy – beszédfrekvencia

częstotliwości uboczne (pasożytnicze) – idegen hang

częstotliwość odniesienia – vonatkoztatási frekvencia [valamely kitüntetett, rögzített frekvenciaérték, pl. 1000 Hz]

częstotliwość podstawowa – alapfrekvencia

częstotliwość składowej zmiennej – lüktetési frekvencia
częstotliwość stroika – rezgőnyelv frekvenciája
częstotliwościowa charakterystyka modulacji – modulációs feszültség-frekencia-jellegörbe
częstotliwościowa charakterystyka tlumienia – csillapítás-frekenciajellegörbe
człon demodulacyjny – demodulátorfokozat
człon podwajacza – kettőzö fokozat
człon tlumiący, tlumik – csillapítótag
czolo fali – hullámfront [a hullám kezdeti, emelkedő szakasza]; hullámmomlok (a haladással szemben megfigyelhető első hullámfelület)
czteroglosowy, -a, -e; na cztery glosy – négyzólamú
czteroanalowa głowica magnetyczna – négycsatornás magnetofonfej
czteroanalowy wzmacniacz mocy – négycsatornás teljesítményerősítő
czujnik – érzékelő elem, szonda
czujnik (adapter) przyspieszeniowy – rezgésfelvező, rezgésérzékelő
czujnik ciśnienia akustycznego – hangnyomásérzékelő
czujnik drgań – rezgésérzékelő, rezgésfelvező
czulość – érzékenység [az, hogy valamilyen hang zavaró-e, a megítélő személytől függ, sőt a megítélés is időről időre változhat. Befolyásolja az ember egészségi állapota, tevékenysége, a zajt okozóhoz való viszonya, továbbá egész életének korábbi „hangi tapasztalata”], átviteli tényező
czulość graniczna – határérzékenység
czulość sluchu – hallásélesség, hallásérzékenység
czulość wejściowa – bemeneti érzékenység [rádióvevők és erősítők jellemzője. Rádiókon az a legkisebb antennafeszültség μ V-ban, amelyet valamely rádióvevő éppen fogadni képes, és elfogadható jel-zaj-arányt eredményez. Minél kisebb ez az érték, annál jobb a készülék. Az érzékenység monó üzemmódban körülbelül 20dB-lel alacsonyabb, mint sztereóban. Erősítőkön érzékenység gyanánt inkább a bemeneti feszültséget definiálják: ez az a millivoltban (mV) megadott feszültség, amely az erősítőt névleges kimeneti teljesítményig vezérli, ha a hangerőszabályozóját max. állásba hozzuk.]
czulość zadziałania (progowa) – ráfelelési érzékenység
czuly, -a, -e – érzékeny
czuryngi (instrument muzyczny) [instrument muz., drewn. brzęczek, kostka, wirująca pod wpływem rozkręcania się sznurka, na którym jest umocowana] – zúgattyú, búgattyú
czwórnik [1. przyrząd elektryczny o dwóch parach końcówek; 2. zob. krzyżak w zn. 3] – négpólus [egy bemeneti és egy kimeneti kapocsárral rendelkező hálózat. A bemeneti oldalt primer oldalnak, a kimeneti oldalt szekunder oldalnak nevezik].
czwórnik aktywny – aktív négpólus
czwórnik bierny – passzív négpólus (passzív kétpólusok összekapcsolásából keletkező négpólus)
czwórnik dopasowany obustronne – két irányban illesztett kétkapu

czwórnik mostkowy – keresztag-négpólus, hídkapcsolás
czwórnik odwracalny – megfordítható négpólus
czwórnik symetryczny – szimmetrikus négpólus
czwórnik szumiący – zajnégypólus
czwórnik wszechprzepustowy – minden áteresztő áramkör

- **czwórnik aktywne i pasywne** [Czwórnik nazywamy aktywnym, jeśli wewnątrz znajdują się nieskompensowane źródła energii.] – aktív és passzív négpólusok [Ha csak passzív elemkből épül fel (ellenállás, kondenzátor, induktivitás stb.), passzív négpólusnak nevezik. Ha pedig aktív elemeket is tartalmaz (pl. feszültséggenerátor, áramgenerátor), aktív négpólusról beszélünk]
- **czwórnik liniowe i nieliniowe** [Jeśli chociaż jeden z elementów czwórnika jest nieliniowy, to nie jest spełniona zasada superpozycji i czwórnik jest nieliniowy.] – lineáris vagy nemlineáris (*alineáris v. nonlineáris*) négpólusok [Ha csak lineáris elemkből áll, akkor lineáris négpólusnak ; ha nemlineáris elemeket is tartalmaz, akkor nemlineáris négpólusnak nevezik.]
- **czwórnik odwracalne** [Czwórnik nazywamy odwracalnym, jeśli spełnia on zasadę wzajemności, np. czwórnik liniowy pasywny.] – (megfordított) négpólusok
- **czwórnik równoważne** [Przez równoważność dwóch czwórników mających różną strukturę wewnętrzną rozumie się możliwość ich wzajemnej zamiany w obwodzie bez zmiany prądów i napięć w pozostałej części obwodu.] – egyenértékű négpólusok
- **czwórnik stacjonarne i parametryczne** [Czwórnik nazywamy parametrycznym, jeśli jeden z jego elementów zmienia się w czasie, np. $C(t) = C_0 + C_1 \cos(\omega t)$.] – stacionárius (állandó jellegű) és parametriks négpólusok
- **czwórnik symetryczne** [Czwórnik nazywamy symetrycznym, gdy wzajemna zamiana miejscami jego zacisków wejściowych i wyjściowych nie zmienia prądów i napięć w pozostałej części obwodu, do którego włączony jest czwórnik.] – szimmetrikus négpólusok [A geometriailag szimmetrikus négpólusok villamosan is szimmetrikusok. (Geometriai szimmetria egy függőleges tengelyre való szimmetriát jelent.)]

czynić słyszelnym – jól hallhatóvá tenni
czystość brzmienia (dźwięku) – hangtisztaság, átlátszóság
czystość tonu – hangtisztaság
czyszczenie ultradźwiękowe – ultrahangos tisztítás
czytanie (dźwięku) – lejátszás, visszaadás [magnószalagra, lemezre v. filmszalagra rögzített hangkép visszaalakítása hangjelekké]
czytanie z warg, rozumienie mowy z ruchów warg – szájról olvasás

Ć

ćwierć (éwiartka) fali – negyedhullám

D

d (drugi dźwięk podstawowej skali diatonicznej) – a klasszikus alaphangsor 2. hangja, a korszerű hangsor 4. hangja.

dB (decybel) – dB (decibel) [az erősítés mutatója az elektronikában. A hang energiájának a mérésére használják, Alexander Graham Bel-hez kapcsolódik a dolog. Ugyanis 1 dB 1/10 Bel-nek felel meg.]

dBm [decybelmiliwatt]; dBmW – dBm, dBmW (decibel milliwatt) [az amerikai és angolszász szakirodalomban elterjedten használt jelölés, amely a dB-ben kifejezett 1 mW-ra vonatkozó teljesítmény alapszint jelölése]

decybel, dB [1. jednostka poziomu natężenia dźwięku; 2. Względna logarytmiczna jednostka natężenia dźwięku. Decybelami określa się natężenie dźwięków odbieranych przez ucho ludzkie. 3. Termin oznaczający stosunek dwóch wartości, z których pierwsza jest poziomem dźwięku mierzonego, a druga poziomem odniesienia. Poziom odniesienia w przybliżeniu odpowiada najchętnemu dźwiękowi możliwemu do wykrycia przez ucho ludzkie. Im wyższy jest poziom dźwięku wyrażony w dB, tym głośniej jest sam dźwięk. Można przyjąć, że zmiana o 2 dB jest ledwoauważalna, zmianę o 5 dB słyszać wyraźnie, zaś różnica 10 dB oznacza dźwięk dwukrotnie głośniej]] – decibel, dB [logaritmikus mérőskala (az amerikai A. G. Bell nevéből képezve). A decibel (dB) igen gyakran használt fogalom az (elektro)akusztikában: decibelben szokás megadni a különféle fizikai mennyiségek (hangnyomások, feszültségértékek stb.) arányát, s decibelben arányítják egymáshoz a hangintenzitást és az elektromos teljesítményt. A decibel viszonylagos érték. Ha viszont a decibelskála nullpontját az emberi hallásküszöbnél rögzítjük (amikor is a fájdalomküszöb 130 decibel), akkor az úgynvezet Fon-skálához jutunk. A *fon* a hangosság mértékegysége.]

defektoskopia ultradźwiękowa – ultrahangos hibakeresés

dekoder [urządzenie do dekodowania zakodowanych informacji] – dékódér [áramkör, amely mintegy "megfejt" és helyreállít valamely kódolt, tehát elváltoztatott jelet. A sztereó rádiókban például a sztereó dékódér válogatja külön az FM-multiplex jelből a bal és a jobb csatorna jelét.]

dekrement logarytmiczny dekrement tlumienia [wielkość fizyczna, która charakteryzuje tlumienie drgań. Jest to logarytm naturalny stosunku amplitud dwóch kolejnych wychyleń w tę samą stronę drgającej częstotliwości z których druga amplituda następuje po pierwszej po czasie równym okresowi] – logaritmus dekrementum

demodulacja [zamiana danych cyfrowych na akustyczne sygnały analogowe za pomocą

modemu nazywamy modulację, a odwrotna zamiana demodulacją – demoduláció, a vivőhulláma ültetett műsorjel visszanyerése; detektálás

demodulator [układ elektryczny służący do demodulacji] – demodulator (olyan eszköz, mely a modulált jelből leválasztja a modulálójelet)

densytometr [aparat do densytometrii] – sűrűségmérő des [*muz. nazwa dźwięku d obniżonego o półton*] – desz (a klasszikus alaphangsor 2., a korszerű alaphangsor 4. hangjának, a *d*-nek fél fokkal leszállított értékű hangjának neve)

detekcja częstotliwości – frekvenciadiszkriminálás, frekvenciamegkülönböztetés

detektor [1. przyrząd lub urządzenie do dokonywania detekcji; 2. zob. demodulator] – detektor; demodulator

detektor (dyskryminator) częstotliwości – frekvenciadiszkriminátor

detektor hydroakustyczny – vízalatti hangletapogató, hidrofon

detektor ultradźwiękowa – ultrahangletapogató (detektor)

detektor zrównoważony – kompenzált előfeszültségű detektor

dewiacja – deviáció; eltérés

dewiacja sygnału (w aparatach słuchowych) – CROS, jeláttétel az egészséges fülhöz (hallókészülék)

diatonika [zasada doboru dźwięków w obrębie jednej skali siedmiodźwiękowej, w której między dźwiękami istnieją ściśle określone odległości] – diatonika (olyan skála, ahol megszabott az egész és félhangok helye)

diatoniczny, -a, -e – diatonikus

digitalny, -a, -e [zob. cyfrowy: wykorzystujący technikę cyfrową] - digitális [valamely folyamat leírása, illetve analóg mennyiség megjelenítése diszkrét, azaz egész számokkal. (Latin digitus=ujj, angol digit=szám. A hangtechnikában: modern eljárás, amelynek során sok-sok, de megszámolható és egész számokkal kifejezhető mennyiséggé alakítják az analóg feszültségértékeket. A digitális jelek ("van jel - nincs jel", helyesebben: "alacsony jelszint-magas jelszint") nem kényesek rá, milyen hordozóanyagon rögzítik őket, ezért a digitálisan feldolgozott műsoranyag mentes az alapzajtól és mindenektől a torzításuktól, amelyeket a hordozóanyag okozhatna. A digitális technika paraméterei: a felbontás finomsága (bitszám) szabja meg egyebek között a dinamikát és a zajszintet, a mintavételezési frekvencia pedig a felső határfrekvenciát. A jelenlegi legjobb digitális rendszerek felbontása általában 24 bit, felső határfrekvenciája több mint 20kHz.]

digitalna kopia dźwięku i obrazu – digitális hang és képmásolat

digitalizować – digitalizálni

digitalizowanie – digitalizálás [Az a folyamat, melynek révén az analóg jelet digitálissá alakítjuk.]

dioda [przyczepa elektronowa o dwóch elektrodach przewodzący prąd elektryczny w jednym kierunku] - dióda [félvezető eszköz, amely az áramot az egyik irányban átengedi, a másik irányban nem]

dioda elektroluminescencyjna, dioda świecąca, LED (ang. light-emitting diode) [dioda zaliczana do półprzewodnikowych przyrządów optoelektronicznych, emitujących promieniowanie w zakresie światła widzialnego i podczerwieni] - LED - (*Light Emitting Diode*) félvezető dióda [áram hatására fényt bocsát ki. Az utóbbi időben szinte teljesen felváltotta a hifi-készülékek apró kijelzőlámpáit. Fénye piros, sárga vagy zöld. A kék színű LED-et elég nehézen sikerült előállítani, de létezik, ugyanúgy mint a fehér fényű.]

diodowy, -a, -e – diódás

dipol [1. układ dwóch różnoimiennych ładunków elektrycznych lub magnetycznych znajdujących się w pewnej odległości od siebie; 2. rodzaj anteny] – dipól; két egyenlő nagy, de ellentétes előjelű, egymás közelében elhelyezkedő pontszerű elektromos töltésből v. mágneses pólusból álló rendszer; elektroakusztikában, a rádiotechnikában, a távbeszélőtechnikában minden olyan elméleti kapcsolási egység, amelynek két kivezetése (pólusa) van

dławik filtru – szűrőtekercs

dławik zaporowy – fojtótekercs, hullámcapda

długość drogi fali dźwiękowej – hangúthossz

długość drogi przesyłowej – úthossz

długość fali [W okresie czasu o długości T fala akustyczna rozprzestrzeniająca się w danym ośrodku z prędkością c przebywa odległość równą λ . Odległość tę można określić ze wzoru $\lambda = c \cdot T$, [m]] – hullámhossz [az elektromágneses hullámok és a hanghullámok jellemzője. Két, egymás után következő, azonos fazishelyzetű, haladó hullámfelület közötti merőlegesen mért távolság. A terjedési sebesség osztva a frekvenciával megadja a hullámhosszat. Jele: λ , mértékegysége: m],

długość fali radiowej – a rádióhullám hossza

długość fali podstawowej – alaphullámhossz

długość szczelin (glowica magnetyczna) – réstávolság

DNL (Dynamic Noise Limiter [dynamiczny ogranicznik szumów]) – układ ograniczający szумy, opracowany przez firmę Philips do zastosowania w magnetofonach. Jego działanie polega na blokowaniu wysokich tonów, gdy ich poziom wyjściowy jest niewielki i mogłyby być zniekształcone przez szumy.] DNL (Dynamic Noise Limiter) (*zajcsökkentő rendszer*)

dobroć [1. kierowanie się w postępowaniu życliwością i chęcią niesienia pomocy; 2. daw. dobra jakość czegoś] – jósági tényező

dobroć obwodu – jósági tényező

docisk taśmy (magnetofon) – szalagfejnyomás

dotatnie sprzężenie zwrotne – pozitív visszacsatolás

dokuczliwość (halasú) – zajterhelés

dolina fali – hullámvölgy

dolna częstotliwość graniczna – alsó határfrekvencia

dolna częstotliwościowa granica słyszalności – halláshatár mély frekvenciáknál

dolna granica głuchoty – kezdő halláscsökkenés (a hallásveszeség alsó foka)

dominanta [I (muzyka) - pojęcie z zakresu teorii muzyki - piąty stopień skali lub gamy; II (statystyka) - pojęcie z zakresu statystyki - najczęściej przyjmowana wartość zmiennej losowej o rozkładzie dyskretnym] – (*zene*) modális számok, felharmónikus rendszámok; (*statistika*) módszus

dominantna (statystyka) [pojęcie z zakresu statystyki - najczęściej przyjmowana wartość zmiennej losowej o rozkładzie dyskretnym] – dominancia

dominantna [pojęcie z zakresu teorii muzyki - piąty stopień skali lub gamy] – (*muzyka*) dominánsakkord

dopasować – illeszteni

dopasowanie – illesztés; (*akusztika*) a különféle, egymással összekapcsolandó készülékek ki-, illetve bemeneteinek összehangolása, elektromos értelemben

dopasowanie anteny do wejścia odbiornika – zajminimums illesztő

dostrajacz samoczynny – automatikus hangoló

dostrajać – hangolni, utánahangolni, utánhangolni

dostrajanie – utánhangolás

dstrojenie do częstotliwości środkowej (pasma) – sávközéphangolás

dstrojenie zgrubne (niedokładne) – durvahangolás

dstrojony mało selektywnie – szélesávra hangolt

dstrojony, -a, -e – egyformán hangolt, ráhangolt

dotyczący echa – visszhangos

dotyczący narządu słuchu – füli, aurális, füllel kapcsolatos, hallató

(taśma) double play [nagrywanie dźwięku na dwóch niezależnych ścieżkach] – kétszeresen játszó (szalag)

douszny ochronnik słuchu – füldugó (tartós zajok, káros hanghatások ellen az ember hallószervének védelmét nyújtó tárgy, amely akusztikai elnyelőanyagokból készül)

doznawanie wrażeń słuchowych – hangérzékelés

drgać — drgnąć [1. wykonywać szybkie, ledwie widoczne ruchy; 2. drgnąć: poruszyć się, ożywić się; 3. o glosie, dźwięku: brzmieć w sposób przerywany; 4. o świetle: migotać; 5. fiz. wykonywać ruchy wahadlowe] – rezgés

drgania [1. szybkie, wyczuwalne, powtarzające się ruchy; 2. okresowe zmiany stanu jakiegoś układu, np. wahadła] – rezgés

drgania akustyczne [Są to drgania polegające na ruchu częsteczek środowiska sprężystego względem położenia równowagi. Środowiskiem tym może być powietrze i wtedy drgania takie nazywamy drganiami akustycznymi powietrznymi.] – akusztikai rezgés, akusztikus rezgés

drgania akustyczne sieci krystalicznej – akusztikai rácsrezgés

drgania ciągle (niegaszące) – csillapítatlan (folytonos) rezgés [az a rezgés, ahol egymást követő

- periódusokban a rezgés amplitúdója változatlan, vagyis nem csökken és nem nő]
- drgania dźwięczące** – gerjedési rezgés
- drgania dźwiękowe (akustyczne)** – hangrezgés [mechanikai rezgési állapot változása a térfelületen pontjában levő közegben, az időfüggvényében]
- drgania harmoniczne (sinusoidalne) [drgania, w których wartość wielkości, charakteryzującej drgania, zmienia się w czasie zgodnie z funkcją: $A \sin(\omega t + \phi)$ gdzie: t – czas; $\omega t + \phi$ – faza; ϕ – faza poczatkowa; ω – częstotliwość kołowa; A – amplituda wielkości zmiennej]** – harmónikus (szinuszos) rezgés; harmonikus, azaz szinuszos rezgés; (szinuszos) harmonikus rezgés; harmonikus szinuszos rezgés
- drgania harmoniczne tlumione** – csillapított harmónikus rezgés
- drgania koincydencyjne** – együttrezgés, rezonancia
- drgania mechaniczne (wibracje) [Zespół zjawisk występujących na stanowiskach pracy, polegających na przekazywaniu energii ze źródła drgań od organizmu człowieka oraz przez określone części ciała będące w kontakcie z drgającym źródłem w czasie wykonywania czynności zawodowych.]** – testhang (vibráció)
- drgania nieustalone** – tranzient rezgés (átmeneti v. amely az idő növekedésével „eltűnik”)
- drgania obwodowe** – kerületi rezgés
- drgania podharmoniczne** – szubharmonikus rezgék
- drgania poprzeczne** – transzverzális rezgés, keresztrezgés
- drgania samowzbudne [okresowe drgania układu wywołane silami sterowymi przez sam ruch drgajacy]** – öngerjesztett rezgés
- drgania skrętne** – torziós rezgés
- drgania swobodne (drgania własne) [są to drgania ciała wywołane wychyleniem z położenia równowagi trwałej, kiedy na ciało nie działają żadne sily, poza silami określającymi położenie równowagi i silami dążącymi do jej przywrócenia. Amplituda drgań zależy od wielkości początkowego wychylenia (energii potencjalnej) lub od prędkości początkowej (energii kinetycznej) nadanej ciału.]** – önrezgés, sajátrezgés
- drgania ustalone** – stacionárius rezgés
- drgania zanikające (gasnące)** – csillapított rezgés [olyan rezgés, amelynek amplitúdója az idővel adott törvény szerint fokozatosan csökken]
- drganie** – rezgés [általában időben periodikus függvényel leírható mozgás]
- drganie ciała** – testrezgés
- drganie harmoniczne** – felhangrezgés, harmonikus
- drganie heterodyn** – helyi rezgés
- drganie membrany** – membránarezgés
- drganie okresowe (periodyczne) [powtarzanie zachodzi zawsze po tym samym czasie, zwanym okresem]** – periódusos rezgés (bizonyos meghatározott időközökben ismétlődő, változatlan vagy változó amplitúdójú rezgés)
- drganie okresowe harmoniczne** – harmonikus rezgőmozgás
- drganie pasożytnicze** – parazitasugárzás
- drganie periodyczne** – periódusos rezgés
- drganie podstawowe** – alaprezgés
- drganie rezonansowe** – rezonáns rezgés
- drganie swobodne** – szabad rezgés [a közeg rezgési állapotának szinuszos változása egy olyan feltételezés mellett, hogy a folyamat közben nincs energiavesztéség]
- drganie wymuszone** – gerjesztett rezgés, ráültetett rezgés
- drganiowy stopień swobody** – rezgésszabadsági fok
- drift (ang.: drift – płynięcie, zmiana) [technika jazdy samochodem w kontrolowanym poślizgu oraz nazwa sportu samochodowego]** – drift v. drifting (szabad fordításban: csúsztatás, sodródás) [az autó tökéletes uralásának és irányításának látványos demonstrálása oly módon, hogy az autó lehetőleg egy centimétert se haladjon a szokásos módon egyenesen. A kifejezés jelentheti az erre a technikára épülő sportágat is.]
- drift (zmiana) częstotliwości - (akustyka)** (frekvencia)csúszás, elhangolódás [Üzemközbeni melegedés hatására a rádióvevők gyakran elhangolódnak, nem maradnak pontosan az adóállomás frekvenciáján. Kivédi ezt a hibát az AFC.]
- drobny (ulamkowy) skok** – részlépés, közbenső hang
- droga echa** – visszhangút
- droga pomiarowa interferometru** – interferometérkar
- droga rozchodzenia się fal** – terjedés útja
- drumla [instrument muzyczny w kształcie podkowy, z elastyczną sprężynką wewnątrz]** – doromb
- drut do strojenia** – hangolókampó (fűvőshangszer)
- drut ekranowany** – árnyékolt drót
- drut magnetofonowy** – lapított mágneshuzal (hangfelvétel)
- drut magnetofonowy** – mágneshuzal
- drut strunowy** – fémhúr
- drżenie i kolysanie dźwięku** – lebegés, együttfutási nyávogás
- dubbing [wym. dabing] [opracowanie dialogów jakiegoś filmu w innym języku niż dialogi oryginalne; też: dialog tak opracowany]** – dubbing; másolás szalagról szalagra
- dubbingowy, -a, -e – (ang.) dubbing**
- dubbingować – (ang.) dubbinglni; másolni szalagról szalagra**
- dudnić** – lebegni
- dudnienia akustyczne** – hanglebegés
- dudnienie** – lebegés
- dudy [ludowy instrument dęty, składający się z mieszka skórzaneego i dwóch piszczałek]** – duda
- dudziarz** – dudás
- dokuczliwość [oznacza stopień uciążliwości hałasu dla społeczności, ustalony na podstawie badań w terenie]** – hajlam az alkalmatlankodásra; alkalmazkodási hajlam, alkalmazkodóképesség
- duodecyma (interwał muzyczny)** – tizenkettő
- duola (zapis nutowy), kuplet (śpiew) – (fr.) duola (zene); hangérték; hármas tagoltságú ritmusban**

két egyenlő értékű hangjegyből álló csoport, amelyet három ugyanolyan értékű hang időtartamának megfelelő idő alatt kell megszólaltatni

dwójkowy system liczbowy (inaczej binarny) [to pozycyjny system liczbowy, w którym podstawą jest liczba 2. Do zapisu liczb potrzebne są więc tylko dwie cyfry: 0 i 1. Powszechnie używany w elektronice cyfrowej, gdzie minimalizacja (do dwóch) liczby stanów pozwala na zminimalizowanie przeklamań danych. Co za tym idzie, przyjął się też w informatyce.] – kettes v. bináris számrendszer [1. két számjegy, a 0 és az 1 segítségével ábrázolja a számokat. Mivel digitális áramkörökben a számrendszerek közül a kettest a legegyszerűbb megvalósítani, a modern számítógépeken és gyakorlatilag bármely olyan elektronikus eszközben, amely valamilyen számításokat végez, szinte kivétel nélkül ezt használják; 2. kettes számrendszer szerinti érték. Mint ismeretes, a digitális technika a kettes számrendszerben dolgozik, tehát csak kétféle értéket ismer: az egyszt és a nullát (a számítógép logikája szerint: "alacsony jelszint - magas jelszint").]

dwukierunkowy, -a, -e – kétirányú

dwukierunkowy aparat słuchowy – kétfülre illesztett hallókészülék (közös erősítővel)

dwukrotne użycie pedału; gra na pedale więcej niż jednorazowo (muzyka) – kettőspédál

dwukrotny zapis dźwięku (na tym samym śladzie dźwiękowym) – kétszeres felvétel

dwusiatkowa przemiana częstotliwości, mieszanie iloczynowe – sokszorozó keverés

dwuuszny, -a, -e – kétfülű (észlelés, jelenség)

dwuuszny aparat słuchowy – kétfülű hallókészülék

dzuwargowy, -a, -e – bilabiális

dwuwierzcholkowa charakterystyka rezonansowa – kétsúcsú rezonanciaigörbe

dwuwierzcholkowość charakterystyki rezonansowej (obwodów sprężonych) – csatoltkörhatás

dyfrakcja (fali) – diffrakció, elhajlás

dyfuzyjność – diffúzitás

dyktafon [kieszonkowy magnetofon do zapisywania i odtwarzania mowy] – diktafon (egyszerűbb kivitelű mágneses hangrögzítő, amely csak beszédfelvételre és telefonbeszélgetések rögzítésére alkalmas)

dynamiczny ekspandor – dinamikaexpander

dynamika [1. sila, energia i szybkość, z jaką zmieniają się lub rozwijają jakieś zjawiska, procesy lub zdarzenia; 2. dział mechaniki zajmujący się ruchem ciał pod wpływem działających na nie sił; 3. zmiany natężenia dźwięku; 4. dział muzyki zajmujący się zmianami w natężeniu dźwięku] – dinamika; (*elektroakusztika*) egy erősítő által elérhető hangerőtartomány; dB [a hangkép egyik fontos jellemzője. Leggyakoribb értelmezése: a legnagyobb hasznos jel és a zajszint aránya, deciBelben kifejezve. A legjobb (direktvágású) hanglemez körülbelül 60, a CD és a DAT-magnó elvben 96dB dinamikát hordozhat. A hagyományos, analóg mesterszalag dinamikája 70dB körül jár]

diplomowany audiolog w zakre sie aparatów słuchowych – audiológiában járatos segédszemélyzet

dysharmonia [1. brak harmonii w zestawieniu jednych elementów z drugimi; 2. brak współbrzmienia dźwięków] – diszharmónia

dysharmoniczny, -a, -e – diszharmonikus, nem harmonikus

dyskryminacja (selekcja) amplitudy – amplitúdókiválasztás

dysonans [1. niezgodność brzmienia lub współbrzmienia co najmniej dwóch różnej wysokości dźwięków; 2. rażące zakłócenie harmonii; 3. rym niedokładny, w którym współdzwięczność nie obejmuje przedostatniej akcentowanej samogłoski wersu] – (*lat.*) disszonancia (hangköz v. hangzat hallásakor tapasztalható kellemetlen, feszült, érdes zenei benyomás); [Az összhangzásnak ellentéte, tehát a rosszhangzást jelenti. disszonancia származik pl. ha két kevessé különböző magasságú hang egyszerre szól, vagy ha a két hang kevessé tér el valamely jóhangzásu hangköztől. A zenében használt hangközök közül többek közt disszonálók a kis és nagy secunda (c-des, c-d), a nagy és kis septim (c-h, c-b), a tulzott és kicsinyített quint (c-gis, c-ges) stb.]

dyspersja [1. stan rozproszenia substancji w roztworze koloidalnym; 2. zjawisko rozszczepiania się na jednobarwne składniki wiązki niejednobarwnego promieniowania światelnego podczas przechodzenia przez pryzmat; 3. w statystyce: miara zróżnicowania elementów populacji statystycznej; 4. przemieszczanie się osobników poza obszar zajęty przez populację lub w obrębie tego obszaru] – diszperzió, szóródás, szórás

dyspersja akustyczna – akusztikai diszperzió

dyspersja akustyczna (fali akustycznej) – hangszóródás

dystynktywny, -a, -e – felismerhető, világos

dyszkant [1. głos chłopiący odpowiadający skalą sopranowi; 2. wysoki, piskliwy głos kobiecy lub męski; 3. jest to chłopięca odmiana głosu ludzkiego. Najczęściej ten rodzaj głosu posiadają chłopcy przed mutacją. Z dyszkantem jest związany klucz dyszkantowy bardzo podobny do wiolinowego. Po mutacji mężczyźni mówią odpowiednim głosem męskim i (jeśli potrafią) odpowiedniem

dyszkantu falsetem.] – (*lat.*) diszkant [többszólámú zene felső szólamának elnevezése; a női szopránnak megfelelő magas gyermekhang (vö. discantus)]; magashang, szoprán

działanie (wpływ) rezonansu akustycznego – akusztikai rezonanciahatás

działanie (wpływ) ultradźwięków – ultrahanghatás

dzielenie (uzwojenia) – átlapolás (vasmagé)

dzielić (uzwojenie) – átlapolni (vasmagot)

dzielnik drabinkowy – osztólánc

dzielony układ promieniujący – elektromosan irányított hangnyalábólás

dzwon [1. przedmiot z brązu w kształcie odwróconego kielicha, z metalowym drążkiem w środku, który uderzając o jego ściany, wydaje głośny

dźwięk; też: ten dźwięk; 2. element konstrukcyjny w różnych urządzeniach, mający taki kształt] – harang

dwonek (maly dzwon) – csengő

dwonek elektryczny – elektromos csengő

dwonek owezy – kolomp

dwonek rowerowy [element wyposażenia roweru służący do ostrzegania współużytkowników dróg] – kerékpárcsengő

dwonek szkolny – iskolai csengő

dwonek teatralny – színházi csengő

dzwonić [1. poruszać dzwonem lub dzwonkiem, wywołując dźwięk; też: dawać znak dzwonem lub dzwonkiem; 2. włączać, naciskać dzwonek sygnalizacyjny; 3. uderzać w coś lub czymś, wywołując metaliczny dźwięk; 4. o dzwonie, dzwonku, telefonie: wydawać dźwięk; 5. pot. telefonować] – csengetni

dzwonienie – zengés, zúgás, kongás, búgás (harangozás)

dzwonki – csörgők

dzwonki, karillon (restr organowy) – harangjáték

dźwięczeć – hangzani, hangot adni

dźwięcznie (jasno) brzmiący – világos hangzású, attetsző

dźwięczność [fonacja] to jedna z cech artykulacji głosek związana z pracą więzadł głosowych. Gloski wymawiane z wymuszeniem drgań więzadł przy produkcji dźwięku nazywane są głosami dźwięcznymi, natomiast wymawiane bez ich drgań nazywane są głosami bezdźwięcznymi.] – jóhangzás, kellemes hang [hallható hang, amelyre figyelünk vagy figyelni akarunk]

dźwięczny, -a, -e – hangos

dźwięk [1. wszelkie wrażenie słuchowe; 2. fiz.

zaburzenia falowe w ośrodku sprężystym, np. w powietrzu, wodzie, zdolne do wywołania wrażenia słuchowego; 3. jęz. najmniejsza głośna artykulacja będąca składnikiem fonetycznej budowy wyrazu; 4. brzmienie o określonej wysokości, natężeniu i barwie; 5. słowa, muzyka i wszelkie efekty akustyczne w filmie, audycji itp.; 6. Zmiana ciśnienia ściśliwego medium, takiego jak powietrze, które mogą pobudzać zmysł słuchu. 7. Zmiana ciśnienia (w powietrzu lub innym ośrodku) odczuwalna przez ucho ludzkie; 7. Zmiana ciśnienia (w powietrzu lub innym ośrodku) odczuwalna przez ucho ludzkie. Organia akustyczne słyszalne dla człowieka sa zawarte w pasmie miedzy częstotliwościami granicznymi ok. 16 i 16000 Hz.] – 1. (fiz.) hallható hang (amelynek frekvenciája 20 Hz és 16 000 Hz között, intenzitása pedig 10-12 W/m² és 1 W/m² között van) [1. mechanikai rezgés, amelynek rezgesszáma másodpercenként 20 és 20000 között van, és így az emberi fül számára érzékelhető; 2. Olyan hang, amelynek (vagy legalább egy szinuszos összetevőjének) frekvenciája 16 Hz és 16 kHz közé, az úgynevet, átlagos hallástartományba esik; 3. Nagyjából 20 Hz a legmelyebb, 20 000 Hz a legmagasabb hang, amit még mi, emberek hallani képesek vagyunk. Fiatal korunkban hallunk a

legjobban. Hallásban a nők jobbak, jobban hallanak, és kevésbé romlik a hallásuk az öregedéssel.]; 2. hang [gyűjtőfogalom a fizikal (hangjelenség), az élettani (hangérzet) és a lélektani (hangélmény) jelenségekre). A hang longitudinalis nyomáshullám. Levegőben 330 m/s, vízben, szilárd anyagokban anyagtól függően akár 1500 m/s körül sebességgel terjed. A hangot főként a fülünkkel halljuk, de a bőrünk, koponyacsontjaink is részt vesznek az érzékelésben. A hallható hangok feloszthatók rezgési alakjuk, ill. színképük szerint: tiszta hang, egyszerű zenei hang, összetett hang, hangkeverék, zörej; pszichológiai hatásuk szerint: kellemes hang, zaj]; (muz) hangsor, zenei hang

dźwięk brzęczący – zümmögő hang, berregő hang

dźwięk całkowicie rozproszony – teljesen diffúz hang

dźwięk ciągły – állandó hang (jellegét, frekvenciáját és intenzitását megtartó rövid idejű vagy tartós hang)

dźwięk ciągły (ustalony) – kitartott (folytonos, állandó) hang

dźwięk dzwonów – zengés, zúgás, kongás, búgás (harangozás)

dźwięk gardłowy – torokhang

dźwięk igły – tűhang

dźwięk impulsowy – impulszusor, impulszushang, impulszuszerű hang

dźwięk jednokanalowy – egycsatornás hang

dźwięk materialowy – kopogóhang, lépéshang, testhang

dźwięk materialowy (w konstrukcjach budowlanych) – testhang

dźwięk metaliczny – rézhang, fúvóhang

dźwięk mowy – beszédhang [a beszéd legkisebb önálló képzési eleme, amely a szó jelentését módosítani képes]

dźwięk niepożądany – saját zavaró hang (audiometér)

dźwięk nieustalony – tranziens hang, kapcsolási zaj

dźwięk pełny – teljes (összes, vegyes) hang (kórus)

dźwięk podwodny – vízalatti hang

dźwięk pogłosowy – zengetett hang

dźwięk powietrzny – léghang

dźwięk prosty – zenei hang, egészhang

dźwięk (ton) prosty – szinuszos (tiszta) hang

dźwięk prowadzący – vezetőhang, karvezető, szólamvezető

dźwięk rozproszony – diffúz (szort) hang

dźwięk sinusoidalny - szinuszhang (olyan hang, amelynek nincsenek harmónikusai)

dźwięk skrzeczący – sипито hang, sikoltó hang

dźwięk słyszany w słuchawce mikrotelefonu wskutek efektu lokalnego – mellékhang

dźwięk stacjonarny – stacionárius v. állandó jellegű hang

dźwięk stereofoniczny – térfeltású (sztereo) hang

dźwięk strzału – csattanás, csattanó hang

dźwięk vibrujący – vibráló hang

dźwięk wyjący – üvöltőhang

dźwięk zagłuszający – elfedő hang

dźwięk zapisany i odczytany magnetycznie – mágneses hang

dźwięk zapisany i odczytany optycznie – fénnyhang
dźwięk złożony – hangkeverék, többszörös hang;
kompleks hang, összetett hang
dźwięki basowe – mélyhangok
dźwięki wywołane wirami w płynie – örvényhang
(folyadéké)
dźwiękochlonne pokrycie ściany – hangelnyelő
falburkolat

dźwiękochłonny, -a, -e [tłumiący dźwięki] –
hangelnyelő
dźwiękoszczelny, -a, -e – hangtól védett, hangmentes
dźwiękowstręt [1. Co to jest za choroba, jej przyczyny, czynniki wpływające na bóle migrenowe, postępowanie;] – akusztofobia, zajfélélem

E

e [trzeci dźwięk podstawowej skali diatonicznej] – e (a klasszikus alaphangsor 3. főhangja, a korszerű hangsor 5. hangja); (*zene*) a zenében az e-dur törzsskála

echo [fala akustyczna odbita od przeszkodej i powracająca do słuchającego po zaniku wrażenia słuchowego wywołanego falą pierwotną. W greckiej mitologii nimfa górska, (istnieje kilka wersji mitów o niej np.: Hera ukarała ją za jej gadatliwość tym, że nie mogła ani pierwsza mówić, ani gdy inni mówili, milczeć. Odtrącona Przez Narcyza, którego kochała, zmarniała z miłości i pozostał z niej jedynie głos, rozlegający się jako echo. Zataila przed Herą milostki Dzeusa, za co Hera skazała Echo na powtarzanie ostatniego słowa rozmawiającej z nią osoby).] – (gör.) ekhó, echó; visszhang [1. az a hang, amely az őt létrehozó hangot olyan késéssel követi, hogy a fül a két hangot külön érzékeli; 2. mint jelenség általában utánzengés formájában jelentkezik előadótermekben v. hangvisszaverő nagy felületekkel határolt térben]; visszhangot megszemélyesítő erdei nimfa (megátkozottan beleszeretett a gyönyörű *Narkissosba*, viszonztlan szerelme elorvasztja, csontjai sziklakká válnak, csak a hangja marad meg)

echo bliskie – közelí visszhang

echo fali – visszhang, hullámviszhang

echo głosu mówcy – beszédvisszhang

echo lopoczące [w akustyce pomieszczeń, seria specyficznych odbitych nawrotów spowodowanych przez duże powierzchnie ustawnione równolegle względem siebie] – csörgővisszhang [az 50...1000 ms időegységben ismétlődő hangvisszaverődés, amely a hallgató személyben csörgésre emlékezető hangérzettel kelt]

echo magnetyczne – másolási effektus (magnetofon)

echo magnetyczne (na taśmie magnetofonowej) – átmásolódás [tekercsen tárolt, viszonylag erősen magnesezett helyeket tartalmazó magnószalag jellegzetes hibája]; (*kopíreffektus*) a feltekercselt magnószalagon lévő felvétel spontán átmásolódása az egymáson fekvő szalagrészeken között [Különösen kényesek a nagykivezérlésű részletek, valamint a magasabb frekvenciák. Meggyorsítja az átmásolódást a magas hőmérséklet, s az, ha a szalagot hosszú ideig tárolják feltekercselt állapotban. Csökkenti az effektust, ha a hőmérséklet viszonylag alacsony, s ha a szalagot időről időre átcsevél. A magnószalag minőségét az úgynevezett átmásolási csillapítás jellemzi. Decibelben adják meg, minél nagyobb a szám, annál jobb a szalag.]

echo magnetyczne, efekt kopowania – másolási effektus

echo muzyczne – zenei visszhang (csörgővisszhang, amelyben az időegység alatti visszhangok száma olyan nagy, hogy zenei hangot eredményez)

echo pojedyncze – egyes visszhang

echo pośrednie – indirekt visszhang, zavaróvisszhang

echo wielokrotne – többszörös visszhang

echo złożone – többszörös visszhang

echogram (obraz echo) – echogram; visszhangkép; visszhangfénykép; az echográf görbéje

echolokacja [system określania polożenia przeszkodej w otoczeniu z użyciem zjawiska echo akustycznego. Metoda stosowana przez niektóre zwierzęta (nietoperze, walenie, niektóre ryjówkowate, tenrekowate i ptaki) do nawigacji, wykrywania i chwytania zdobyczy oraz w komunikacji międzyosobniczej. Znane są również przypadki wykorzystania echolokacji przez ludzi, głównie niewidomych. Urządzenie stosujące echolokację w nawigacji morskiej to echosonda. Termin *echolokacja* wprowadził w 1944 Donald Griffin, amerykański zoolog zajmujący się badaniem nietoperzy.] – echolokáció; visszhangos helymeghatározás; tájékozódás visszavert hang segítségével; visszhangos tájolás

echolokacja podwodna – vízállati távolságmérés

echosonda (akustyczna) – (akusztikai) visszhangmérő

echosonda [urządzenie do pomiaru głębokości wody oraz odległości od unoszących się w niej ciał stałych] – mélységmérő

echosonda ultradźwiękowa – ultrahangos mélységmérő, ultrahang-visszhangmérő

echosondaż akustyczny – (akusztikai) mélységmérés

echowy, -a, -e – visszhangos

efekt binauralny [*Efekt binauralny był wielokrotnie używany przez twórców muzyki popularnej (m.in. Rogera Watersa, zespół Pearl Jam).*] – binaurális effektus

efekt Dopplera [zjawisko obserwowane dla fal, polegające na powstawaniu różnicy częstotliwości, a tym samym i długości fali, wysyłanej przez źródło fali oraz zarejestrowanej przez obserwatora, który porusza się względem źródła fali] – Doppler-hatás, Doppler-effektus; a *hangnak a hangforrás és a megfigyelő relatív mozgása által okozott, észlelhető és mérhető frekvenciaváltozása* [*Doppler-effektus v. magyarosabban Doppler-hatás a hullám frekvenciájában és ezzel együtt hullámhosszából megjelenő változás, mely amiatt alakul ki, hogy a hullámforrás és a megfigyelő egymáshoz képest mozog*]

efekt elektrofoniczny – elektronikus hatás

efekt jednokierunkowości – irányhatás

efekt kopowania (zapis magnetyczny) – átmásolódó szellemhang

efekt przestrzenny – mélységhatás

efekt przestrzenny (przy słyszeniu) – térhatás, kétfülű hatás

efekt stereofoniczny – sztereohatás, térhatású hang

efekt sumacyjny – öszegzési hatás

efekty dźwiękowe i triki – hangeffektusok és trükkök [elektronikus eszközökkel, mesterségesen előállított hanghatások, amelyek természetes hangjelenségek nélkül nem fordulnak elő]

ekran – ernyő

ekran (odgroda) glosnika – reflexnyílás

ekran akustyczny – hangfal; hangsíllapító lemez

ekran akustyczny – merevfal

ekran dźwiękochłonny – hangelnyelő ernyő (paraván)

ekran kierunkowy – gyöngyvászon

ekranować – elárnyékolni

ekranowanie – árnyékolás [elektromos v. mágneses errötér továbbterjedésének megakadályozására szolgál]

ekspandor [w telekomunikacji: urządzenie do ekspansji sygnału] – expander, dinamikanyújtó [növeli a jel dinamikáját, amennyiben megemeli a hangos, csökkenti a halk részek hangerejét. Ellentéte a kompander]

ekspandor dynamiki – automata dinamikanyújtó (dinamikaexpander)

ekspansja (dynamiki) – dinamikatágítás, dinamikanyújtás, expanzió

ekspansja amplitudowa (dynamiki) – dinamikasáv nyújtás

ekspansja czasowa (sygnalu akustycznego) – akusztikai késleltetés, zengetés

ekspansja częstotliwościowa – sávnyújtás

ekspozycja [1. zbiór przedmiotów w muzeum, galerii lub na wystawie; 2. zaprezentowanie czegoś; 3. położenie czegoś w stosunku do stron świata; 4. w taternictwie i alpinistycznie: usytuowanie jakiegoś miejsca nad stromym spadkiem terenu; 5. naświetlenie blony fotograficznej, kliszy lub filmu; 6. lit. sytuacja wprowadzająca w akcję; 7. muz. pierwsze przeprowadzenie tematu przez poszczególne glosy w fudze; 8. muz. prezentacja tematów w sonacie] – (lat.) expozičio; előkészítés; előterjesztés, magyarázat, elemzés; (zene) a téma kezdeti kifejtése, bevezetés, előkészítés; (fényképezés) fényérzékeny anyag megvilágítása, exponálás

ekspozycja na halas (dzienna lub tygodniowa)

[Odpowiednik poziomu ekspozycji na halas odniesiony do dnia lub tygodnia pracy. Tzw. "dawka halasu" [$E_{A,Te}$], [Pa^2s]. Związek pomiędzy ekspozycją na halas a poziomem ekspozycji: $E_{A,Te} = 1,15 \cdot 10^{-5} \cdot 10^{0,11EX,8h}$] – zajexpozíció [a munkavállalót a munkahelyen érő zajterhelés: 18/2001. (IV. 28.) EÜM rendelet 1. sz. melléklet szerint]

ekspozycyjny, -a, -e – exposiciós

ekstremalne wartości graniczne – sávhatarárok <frekvenciasáv>

ekwibrator - ekvalizátor (ang. equaliser) kieggyenlíti, (equal - egyenlő) [áramkör], amely megváltoztatja a hangkép frekvenciaeloszlását. Lényegében hangsínszabályzó, amely azonban a spektrumnak nem csupán a két szélét emeli vagy vágja-, hanem

ugyanilyen módsításokat végez a frekvenciasáv egy-egy közébső szakaszán is. Az egyszerűbb ekvalizátorok 5 szakaszra osztják a spektrumot, a profi készülékek gyakran 10 vagy éppen 27 sávosak (oktav-, illetve tercszűrők), s nemrőlként egyéb tudományuk is van, így például változtatni tudják az emelés-vágás meredekségét, vagy (a parametrikus konstrukciók) jobbra-balra el tudják mozgítani annak középfrekvenciáját.]

elektret [dielektryk o trwałej polaryzacji elektrycznej]

– elektret [Remanens elektromos polarizaciójú dielektrikus anyag. (A permanens mágnes elektromos megfelelője.) Az elektret egyik szokásos fajtája az ún. keramikus elektret~, amely ferroelektromos kerámiából készül oly módon, hogy megfelelő térerősségű elektromos mezőben a Curie-pont fölött hevíti az anyagot, majd lehűti. A lehűléskor rögzül a polarizált állapot az anyagban. Elterjedtek még a műanyag elektretek; ezeket használják vékony fólia formájában pl. a táskarádiók, hordozható kazettás magnetofonok beépített mikrofonjaiiban (elektretmikrofon).]

elektroakustyczna zasada wzajemności –

elektroakusztikai reciprocitási elv

elektroakustyka [elektrofonia, dział akustyki

zajmujący się przetwarzaniem drgania akustycznych na impulsy elektryczne i odwrotnie, ich wzmacnianiem, korygowaniem i zapisem, za pomocą urządzeń elektrycznych i elektronicznych (adapterów, mikrofonów, głośników, wzmacniaczy, korektorów, magnetofonów itp.).] – elektroakusztika [alkalmazott tudományág, amely a hangkeltés, hangátvitel, hangerősítés, hangrögzítés és hangosítás (hangközvetítés) elméletének és gyakorlatának területét foglalja magába]

elektrostrykacja [jest zjawiskiem polegającym na zmianie wymiarów materiału pod wpływem pola elektrycznego (napięcia). Zjawisko to charakteryzuje się tym, że zmiana wymiarów zachodzi w jednym kierunku, niezależnie od kierunku przyłożonego pola elektrycznego (zjawisko proste).] – elektrosztrikcija [Elektromos térbe helyezett egyes dielektrikumoknak a (téterősség nagyságától függő) rugalmas méretváltozása. Főként ferroelektromos anyagok jellemzője. Speciális esete a piezoelektrumosság.]

elektrostrykcyjny, -a, -e – elektrosztriktív

elektryczna impedancja wejściowa przetwornika

nieobciążonego – elektromos bemenőimpedancia szabad rezgést véggő rendszernél

elektryczny instrument muzyczny [instrument, w którym dźwięk powstaje za pośrednictwem drgań elektrycznych] – elektronikus v. elektromos hangszer [1. az elektrotechnika, az elektroakusztika vívmányait felhasználó hangszer; 2. olyan hangszer, amelyben a rezgések tranzisztorok vagy elektroncsövek keltik. Az így keltett rezgések ezután erősítővel és hangszóróval válnak hallhatóvá.]

element akustyczny (układu akustycznego) –

koncentrált paraméterű akusztikai áramköri elem

eliminacja jednej wstępnej bocznej – egyoldalsáv

elenyomása

eliminator [obwód drgań służący do niedopuszczania drgań określonej częstotliwości do odbiornika radiowego] – zavarvédő berendezés, zavarszűrő

eliminator harmonicznych – felhangelnyomó szűrő

eliminator zakłóceń atmosferyczny – atmoszferikus rádiózavarvédelem, zajkorlátozás

eliminowanie echo – visszhangkiegonylítés

eliminowanie fal stojących – állóhullámok kiküszöbölése

eliminowanie sygnałów synfazowych – szinkron elnyomás

eliminowanie zakłóceń – zavarásmentesítés, zavarásvédő

eliminujący szum – zajcsillapító

emfaza [(gr. *emphasis*) – podkreślenie, wzmacnianie myśli, nadanie wypowiedzi podniosłego zabarwienia poprzez dobrą silnie nacechowanych słów, a także – w mowie – poprzez intonację, mimikę i gesty lub – w tekście pisany – znaki interpunkcyjne (wykrzykniki, wielokropki, duże litery). W tradycyjnej retoryce emfazę zalicza się do tropów lub figur retorycznych.] – kiemelés, hangsúlyozás

emisja [1. **puszczenie w obieg pieniędzy, papierów wartościowych, znaczków pocztowych; też: pieniądze, papiery wartościowe, znaczki pocztowe puszczone jednocześnie w obieg;** 2. **nadawanie programu radiowego lub telewizyjnego; 3. wysyłanie przez ciała energii, np. światła, dźwięku, elektronów;** 4. **wypuszczanie do atmosfery pyłów lub gazów; 5. wydobywanie glosu w śpiewie]** – emisszió, sugárzás, kisugárzás

emisja glosu [zob. emisja] – hangemisszió, hangkibocsátás, zajkibocsátás

EN 352 Europejska Norma dotycząca ochronników słuchu – EN 352 munkavédelmi norma (zajvédelem)

Część 1: Nauszniki przeciwhałasowe

Część 2: Wkładki przeciwhałasowe

Część 3: Nauszniki przeciwhałasowe mocowane do przemysłowego hełmu ochronnego

Część 4: Nauszniki przeciwhałasowe o regulowanym tłumieniu

Część 5: Nauszniki przeciwhałasowe z aktywną redukcją hałasu

Część 6: Nauszniki przeciwhałasowe z sygnałem fonicznym wprowadzanym z wejścia elektrycznego

Część 7: Wkładki przeciwhałasowe o regulowanym tłumieniu

Część 8: Nauszniki z sygnałem fonicznym używane w celach rozrywkowych

Część 9: Wkładki przeciwhałasowe z sygnałem fonicznym wprowadzanym z wejścia elektrycznego

Część 10: Wkładki douszne z sygnałem fonicznym używane w celach rozrywkowych

Szabvány száma és címe

MSZ EN 352-1:2003 Hallásvédők. Általános követelmények. 1. rész: Fültokok

MSZ EN 352-2:2003 Hallásvédők. Általános követelmények. 2. rész: Füldugók

MSZ EN 352-3:2003 Hallásvédők. Általános követelmények. 3. rész: Ipari védősisakra szerelt fültokok

MSZ EN 352-4:2001/A1:2006 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 4. rész: Zajszinttől függő fültokok

MSZ EN 352-4:2003 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 4. rész: Zajszinttől függő fültokok

MSZ EN 352-5:2002/A1:2006 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 5. rész: aktív zajcsökkentésű fültokok

MSZ EN 352-5:2003 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 5. rész: aktív zajcsökkentésű fültokok

MSZ EN 352-6:2003 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 6. rész: fültokok villamos hangbemenettel

MSZ EN 352-7:2003 Hallásvédők. Biztonsági követelmények és vizsgálatok. 7. rész: szintfüggő csillapítású füldugók

energia akustyczna – hangenergia

energia dźwięku – hangenergia (a hangnak mint rezgések a mechanikai energiája)

environmental noise calculation and mapping

software (program komputerowy) – environmental noise calculation and mapping; zajtérképező szoftver

eufonium (instrument muzyczny) – eufónium (görög ἔυφωνος = 'jól hangzó') [a tölcseres fúvókájú, más néven rézfűvös hangszerek közé tartozik. Hangfekvése a trombita és a tuba között van. A baritonkúrthöz, illetve tenorkúrthöz hasonlónan alaphangja B, ami a szárnykúrt alatt egy oktávvval szól.]

equalizer [wym. ik^Uilajzer] (zob. korektor) - equalizer: az az eszköz, mely lehetővé teszi kiválasztott frekvenciák erősítését v. attenuálását az audio spektrumban. [Az equalizerek általában több sávon képesek ezt tenni, hogy a zenésznek precíz kontrollja lehessen a hangsínen. A szó 'kiegyenlítő'-t jelent, és az eredetéhez kapcsolódik: a régi audio eszközök (mikrofonok) hibáit így próbálták kiegyensúlyozni, hogy jobban hasonlítsan a felvett hang az eredetihez. A modern zenében a szintetizátorok és a samplerek megjelenésével azonban elvesztette eredeti értelmét, hiszen ezeken a gépeken nincs mihez képest kiegyensúlyozni bármit is.]

F

f [czwarty dźwięk w podstawowej skali diatonicznej] – (zene) f (az alaphangsor 4. főhangja); f = forte; ff = fortissimo

fagot [drewniany instrument dęty o niskiej skali] – fagott (oboával rokon, kettős nyelvű fafűvű hangszer)

fala [Drogi rozchodzenia się fal radiowych: 1 - fala krótka przyziemna, 2 - fala dłużna przyziemna, 3 - fala dłużna odbita, 4 - fala krótka odbita od warstwy E jonosfery, 5 - fala krótka odbita jednokrotnie od warstwy F jonosfery, 6 - fala ultrakrótką.] – hullám [időben periodikusan ismétlődő jelenség vagy fizikai folyamat]; energia-tovaterjedés

fala (harmoniczna) podstawowa – alaphullám

fala akustyczna – hanghullám [a hang fizikal meghatározása]

fala akustyczna spolaryzowana eliptycznie – elliptikus polarizált hanghullám

fala biegnąca (bieżąca) – haladóhullám

fala biegnąca (docelowa) – haladóhullám

fala bieżąca swobodna – szabad haladóhullám

fala cylindryczna (walcowa) – hengeres hullám

fala dłużna (ang. LGWV: long wave) – 1. hosszúhullám; 2. (LW) a 150-300kHz-es frekvenciatartomány. A hosszúhullámú rádiózásban ebbe (Pontosabban a 150-285kHz-es) tartományba esik a vivőhullám frekvenciája. A hangminőség gyöngé

fala dylatacyjna (odkształcenie wzdużnych) – tágulási hullám [valamely határfeltételekkel korlátozott térrész, pl. légoszlop v. rúd teljes egészében végzett hosszirányú rezgése által létrejött hullám]

fala dźwiękowa – hanghullám

fala dźwiękowa spolaryzowana kolowo – körkörösen polarizált hanghullám

fala elektromagnetyczna – elektromágneses hullám

fala elipsoidalna – elliptikus hullám

fala giętna – hajlítási hullám

fala giętna (odkształcenie giętnych) – hajlítóhullám

fala głosowa – beszédhullám

fala główna – alaphullám

fala harmoniczna [fala, w której w określonym punkcie zaburzenie zmienia się w czasie periodycznie] – hamónikus hullám; harmonikushullám

fala heterodynowa (przemiany częstotliwości) – kevert hullám

fala infradźwiękowa – infrahanghullám

fala kosinusidalna – koszinumszhullám

fala krótka – rövidhullám [1. Az elektromágneses sugárzás 1,7...30 MHz (más besorolás szerint 3...30 MHz) frekvenciatartományba (10...[100]...180 m hullámhossztartományba) tartozó részét rövidhullámnak nevezik. Angol rövidítése: SW (Short Wave), német rövidítése: KW (Kurzwelle). A rövidhullámú sávba eső elektromágneses hullámokat elsősorban a rádiózásban használják (de például orvosi alkalmazásuk is van); 2. (SW, KW) - a 3÷30

MHz-es frekvenciatartomány. A rövidhullámú rádiózásban ebbe (Pontosabban az 5,95÷26,1 MHz-es) tartományba esik a vivőhullám fekvenciája. Előnye a rövidhullámú rádiózásnak, hogy kis teljesítménnyel nagy távolságokat tud áthidalni, kihasználva, hogy a Föld légkörének ionoszférája visszaveri a rövidhullámú rádiójeleket. A hangminőség azonban mérsékelt és megbízhatatlan, High Fidelity céljára alkalmatlan.]

fala kulista – gömbhullám

fala materialowa – anyaghullám

fala modulowana – modulált hullám

fala modulowana dźwiękiem – hanggal modulált hullám

fala modulowana sygnałem mowy – beszédmodulált hullám

fala monochromatyczna (ciągła sinusoidalna) – tiszta folytonos hang

fala niemodulowana – modulálatlan hullám (az a hullám, amelynek egymás után következő amplitúdói és periódusai teljesen azonosak)

fala radiowa niemodulowana – modulálatlan rádióhullám

fala naddźwiękowiąjąca – besugárzott hanghullám

fala o trzech składowych – háromkomponensű hullám (színestelevízió)

fala odbierana – vett hullám

fala odbita (echa, powrotna) [fala dochodząca do granicy ośrodka i powracająca w kierunku, z którego nadbiega] – (távközés) visszhanghullám, visszavert hullám

fala okresowa – periodikus (szinuszos) hullám

fala padająca (przychodząca) – beeső hullám

fala periodyczna (inaczej okresowa, powtarzająca się) – periódusos hullám

fala plaska – síkhullám (hullámfelületi egymással párhuzamos és a hullám terjedési irányára merőleges síkok)

fala podłużna – longitudinalis (hosszanti) hullám [a hanghordozó közeg részecskéinek rezgési irányára a hanghullám terjedési irányával párhuzamosan]

fala pojedyncza – egyes hullám, szinuszhullám

fala pomocnicza – mellékhullám

fala poprzeczna – transzverzális hullám

fala powrotna (wsteczna) – visszavert hullám

fala prawdopodobnieństwa – statisztikus hullám

fala promieniowana – sugárzott v. kisugárzott hullám

fala prostokątna – négyszöghullám

fala przeniesiona (przenikająca) – átereszttett hullám

fala przenikająca – áthaladó hullám

fala przerywana – szaggatott hullám

fala przyziemna – felületi (talajmenti) hullám

fala pulsująca – lüktető hullám, pulzáló hullám

fala quasi-plaska – kvázi síkhullám

fala radiowa – rádióhullám

fala radiowa milimetrowa – milliméteres hullám

fala Rayleigh'a (powierzniowa) – Rayleigh-hullám, felületi hullám [longitudinális és horizontális transzverzális hullámok összegződése]

fala robocza – üzemi hullámhossz

fala rozchodząca się – haladó hullám (*akusztika*: a közeg rezgési állapotának tovaderjedésére a hangtérben állandó vagy természetes csillapodású amplitúdóval)

fala rozchodząca się w prawo – jobbra haladó hullám

fala ściana – nyíróhullám

fala sinusoidalna – szinuszos hullám, szinuszhullám

fala skrętna (odsztalcon skrętnych) – torziós hullám

fala spolaryzowana lewoskrętnie (w kierunku przeciwnym do ruchu wskazówek zegara) – balra polarizált hullám

fala spolaryzowana prawoskrętnie (w kierunku zgodnym z ruchem wskazówek zegara) – jobbra (óramutató járásával egyezően) polarizált hullám

fala strojająca – állóhullám

fala sygnalu – jelhullám

fala średnia – középhullám

fala udarowa – lökéshullám

fala ugięta – elhajlasi hullám

fala ukierunkowa – irányított hullám

fala ultradźwiękowa – ultrahanghullám, ultraszónikus hullám

fala ultrakrótnka – URH (ultrarövid hullám) [a CCIR-norma szerint 87,5 és 108MHz közötti, az OIRT szerint 63–73MHz közötti, FM-rádióadások céljára használatos frekvenciatartomány]

fala wirowa – örvényhullám

fala własna – sajáthullám

fala wychodząca (wypromieniowana) – kilépő (elsugárzott) hullám

fala zagęszczeni – nyomáshullám

fala zakłócająca – zavaróhullám, interferáló hullám

fala załamana – (távközös) törhullám, megtört hullám

fala zbieżna (konwergencyjna) – őszetartó (konvergáló) hullám

fala znieksztalcona – torzított hullámmalak

fale Hertza (elektromagnetyczne) – Hertz-hullámok

fale pośrednie – határhullámok, közbenső hullámok

falomierz [rodzaj przyrządu pomiarowego, który służy do pomiaru długości oraz częstotliwości fali elektromagnetycznej. Rodzaje falomierza: rezonansowy, interferencyjny.] – hullámmérő

falomierz brzęczykowy – hullámmérő

falomierz dudnieniowy (interferencyjny) – interferenciás (heterodin) hullámmérő

falowanie – hullámosság, búgás, lüktekötés

falset [1. nienaturalnie wysoki, piskliwy glos; 2. glos męski brzmiący w skali głosów żeńskich] – magasfekvésű hang, magashang, fejhang

faza [1. stan procesu lub rozwoju zjawiska w określonej chwili; 2. stan napięcia w jednym z obwodów elektrycznych, w których płynie prąd zmienny z elektrowni do budynków; też: obwód elektryczny o określonym napięciu] - a feszültség és az áram közötti idő-, illetve szögeltérés, amely ideális esetben konstans értékű. Fáziseltérés: ha kondenzátor vagy induktivitást helyezünk a jel útjába, megváltozik a

feszültség és az áram egymáshoz való időviszonya. Tipikus fázishibát okoz például a hangsugárzók keresztváltója. A hiba bizonyos mértékig korrigálható ("minimálfázisú", "lineárfázisú" hangsugárzók).

faza fali – fázis, hullámfázis

faza różnicowa – más (különböző) fázis

figury Chladniego [figury tworzone przez piasek lub opilki korka, gromadzące się w węzłach fali stojącej na drgającej sprężystej płytce. Kształt i ilość obszarów węzłów i strzałek zależy od częstotliwości sily wymuszającej drgania i od częstości drgań własnych płytki. Podczas tych drgań drobinki materiału stałego znajdującego się na płycie zsypują się do pozycji linii węzlowych fali, tworząc figury Chladniego o niepowtarzalnych kształtach.] – Chladni-ábrák (Állóhullám-minták fém vagy üveglapon)

film – (ang.) film, filmszalag, mozgókép; fényérzékeny réteggel bevont vékony celuloidszalag; a rá vett kép v. hang; mozgóképre felvett alkotás; ennek előadása; a mozgófénykép művészete és gyakorlata; (*fizika*) vékony hártya, bevonat *vmely* szilárd felületén

film animowany – animációs film

film animowy – rajzfilm

film awanturniczy – kalandfilm

film bajkowy – mesefilm

film dokumentalny – dokumentumfilm; megtörtént eseményeket v. emberi alkotó tevékenységet bemutató film

film dozwolony dla młodzieży – az ifjúság számára engedélyezett film

film dreszczowiec – horrorfilm, rémfilm

film dubbingowany – szinkronizált film

film dźwiękowy – hangosfilm [hangfényképezéssel felvett hangsíkok és a képet együttesen tartalmazó film]

film fabularny – játékfilm, művészsi film, mesefilm

film gangsterski – gengszterfilm

film instruktażowy – tájékoztató v. oktató film

film kasowy – kasszasiker (*film*)

film kolorowy – színes film

film kowbojski – cowboyfilm

film krótkometrażowy – rövidfilm, kisfilm

film kryminalny – bűnögyi film, krimi

film maloobrazowy – keskenyfilm

film naukowy – tudományos film

film niemy – némafilm

film oświatowy – kultúrfilm

film panoramiczny – szélesvásznú film; panorámafilm, térhatalású film

film popularno-naukowy – ismeretterjesztő film

film przygodowy – kalandfilm

film reportażowy – riportfilm

film rolkowy – filmtekercs

film rysunkowy – rajzfilm, trükkfilm

film synchroniczny – szinkronizált film

film szerokoekranowy – szélesvásznú film

film telewizyjny – tévéfilm

film western – vadnyugati film

film z napisami – feliratos film

filtr [1. przegroda lub urządzenie służące do oddzielania ciał stałych od cieczy lub gazów; 2. urządzenie, które pochłania, redukuje lub rozprasza część przechodzących przez nie fal świetlnych lub dźwiękowych; 3. substancja chroniąca skórę przed szkodliwym działaniem promieni słonecznych; 4. program komputerowy dokonujący selekcji lub prostego przekształcenia danych wejściowych lub wyjściowych] – filter, szűrő

filtr akustyczny [układ akustyczny ograniczający przenoszenie fal akustycznych o odpowiednim zakresie częstotliwości] – akusztikai hullámcapda (szűrő); akusztikai szűrő

filtr barwy dźwięku – hangszűrő

filtr dolnoprzepustowy – mélyszűrő

filtr drabinkowy – szűrőlánc

filtr dźwięku materiałowego (w konstrukcji) – testhangszűrő

filtr falowy – hullámszűrő

filtr górnoprzepustowy (ang. high-pass filter) [układ elektroniczny bądź algorytm, który przepuszcza częstotliwości sygnału powyżej ustalonej częstotliwości granicznej, a tiumi składowe leżące poniżej] – (ang.) High Filter, High Pass Filter; magasszűrő, magasvágó; felüláteresztő szűrő, magashangvágó szűrő [1. minden frekvenciátompít a cutoff frekvencią alatt. Az ezen pont felettes frekvenciákat viszont érintetlenül hagyja. 2. (magashangvágó szűrő) Elsődleges célja, hogy csökkentse a hanglemez sercegsét, a magnófelvétel suhogását.]

filtr harmoniczny – felhangszűrő

filtr korekcyjny (deemfazy) – torzítószűrő

filtr mostkowy – kereszttagos szűrő, kereszttagszűrő

filtr niskotonowy (ograniczający tony niskie) – mélyszűrő

filtr oktatywny średzikoprzepustowy – oktávszűrő

filtr pasmowozaporowy – sávvágó szűrő

filtr pasmowy tercjowy – tercszűrő

filtr polaryzujący – polarizációs szűrő

filtr przeciwszumowy – tűzajszűrő

filtr przeciwickłoceniowy – zavarvédő szűrő

filtr rozwidlający, zwrotnica elektryczna – hangváltó, osztóáramkör

filtr sonowy – szonárszűrő

filtr subsoniczny – szubszonikus szűrő [egészen

alacsony (10-20Hz alatti frekvenciákon hatásos) szűrő. Megakadályozza, hogy ezek a káros jelek a hangszóróra jussanak. Önmagunkban ugyan nem voltának hallhatók, de torzítást okozhatnak.]

filtr szerokopasmowy – szélessavú szűrő

filtr średzikoprzepustowy – sávszűrő

filtr średzikoprzepustowy częstotliwości słyszalnych – hangfrekvenčiás sávszűrő

filtr średzikoprzepustowy szerokopasmowy – szélessavú szűrő

filtr średzikozaporowy – sávvágószűrő, sávzárószűrő

filtr wąskopasmowy – keskeny sávú szűrő

filtr ważący – súlyozószűrő

filtr wielostopniowy (stopniowany) – lépcsős szűrő

filtr wyrównujący – szűrőkör

filtr wyróżnienia wstępne – hangsínszabályozó szűrő, felvevőszűrő

filtr zaporowy – feszíszűrő, többszörös sávszűrő

filtrować – szürni, megszüri

filtrowanie przydźwięku – zajszűrő, brummszűrő

fis muz. [dźwięk f podwyższony o pół tonu] – (muz.) fisz (az f hang fél hanggal emelt értékű hangjának neve)

Fis-dur (gama lub tonacja durowa) - Fisz-dúr

fis-moll (gama lub tonacja molowa) – fisz-moll

fizjologiczna regulacja siły głosu – szubjektív

hangerősségszabályozás; fiziológiai hangerősségszabályozás; fiziológiai hangerőszabályozás (a fül érzékenységi görbéjéhez alkalmazkodó hangerő-szabályozás)

flet [djęty instrument muzyczny] – fuvola

flet bambusowy – bambuszfuvala

flet koncentrowy – nagyfuvala

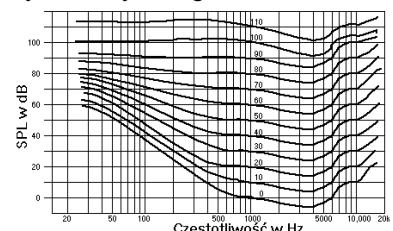
flet lagodny (głos organowy) – soavial (organán)

flet poprzeczny [instrument djęty drewiany, wargowy] – német fuvala, angol fuvala, harántfuvala

flet prosty – cölöpfuvala, blockflöte

Fletcher-Munsona krzywe [Krzywe Fletcher-Munsona]

Munsona zwane są też krzywymi jednokowej głośności. W latach 30-tych Fletcher i Munson przeprowadzili w laboratoriach Bella badania, które doprowadziły do opracowania tych krzywych. Przedstawiają one jedną z najważniejszych właściwości słuchu - zależność czułości ucha ludzkiego od częstotliwości oraz od poziomu dźwięku.] – Fletcher-Munson görbek (frekvencia-intenzistásszint koordinátarendszerben, a normális, kétfélű légvezetéses hallás azonos hangosságszintű helyeinél folytonos görbén való ábrázolása)

fletna Pana – pánsíp

FM Multiplex – FM-multiplex [eljárás FM-sztereóadás sugárzására. A két csatorna jelét és a 19kHz-es PILOT (hordozó) frekvenciát kódolással összefoglalják, és együtt, mint sztereó multiplex (MPX) jelet dolgozzák fel. Az alacsony frekvenciájú sztereó multiplex jellet a nagyfrekvenciájú (hordozó) jelet modulálják. A rádióvezetőn leválasztják a műsorjelet hordozóról, és monó képszűléken már meg is szólaltathatják. A sztereó készülékekben előbb még üzembé lép a sztereó dekóder, s szétválasztja a két csatorna jelét.]

folia drgająca – rezgőhártya

fon [1. jednostka poziomu głośności; 2. Jednostka poziomu głośności wyrażona w skali decybeli, 1 fon odpowiada poziomowi głośności dźwięku o częstotliwości równej 1 kHz i o poziomie ciśnienia akustycznego 1 dB (1 fon = 1 dB, przy 1kHz)] – phon, fon; a hangerősség mértékegysége

(Értéke a hallásküszöbtől a fájdalomküszöbig, azaz 0-tól 130-ig terjed a decibelskálán) [1]. Szubjektív hangerősség-érzeti mértékegysége a *fon*, a decibelhez hasonlóan szintén logaritmikus mértékegység, melyet leginkább a hangstúdióban alkalmazzák. Egy hang erőségének fon-értke megegyezik, az azonos hangerejűnek érzékelt 1kHz-es tiszta hang decibelben mért intenzitásával. 1000 Hz frekvencián és normális kétfűlű hallás esetén: 1 phon = 1 db; 2. phon: a hangosságszint mértékegysége, amely megadja, hogy két hangosságszint közötti különbség mekkora *hangintenzitásszint-különbségnél* felel meg 1000 Hz frekvencián. Az ún. phongörbék a frekvencia- és a *hangosságszint-összefüggést* ábrázolják.]

fon w skali Barkhausena katarynka – Barkhausen-fon
verkli, kintorna

fonetyka [(dawniej: "glosownia") - jeden z działów lingwistyki zajmujący się badaniem dźwięków mowy ludzkiej (zwanych gloskami) od strony ich artykulacji (tj. sposobu wytwarzania za pomocą narządów mowy; to tzw. fonetyka artykulacyjna), ich cech fizycznych (dokładniej: akustycznych - fonetyka akustyczna) ich odbierania (fonetyka audytwna), reakcji, jakie owe gloski wywołują w psychice człowieka (psychofonetyka).] – fonetyka

foniczny, -a, -e – hang-, fónikus

fonograf [prototyp gramofonu] – fonográf (A. Edison találománya, 1877)

fonometr [przyrząd do mierzenia poziomu głośności dźwięku] – hangerősségmérő

fonoskop (film) – hanghullámfeljegyző, hullámíró

formant [to pasmo częstotliwości, uwypukcone w barwie dźwięku] – (lat.) formáns; (gram.) a szavakhoz járuló, azokat alakító, formáló nyelvi elem (képző, jel, rag); (muz.) a hangszerek és az emberi beszéhang jellegzetes színét adó rezonanciás úton felerősített felhangtartomány

formantowy analizator mowy – formánst kódoló
beszédelemző

fortepian [1. duży instrument strunowo-klawiszowy;
2. pot. gra lub lekcja gry na tym instrumencie]
– zongora, hangversenyzongora

fortepian koncertowy – koncertzongora

fortepian krzyżowy – kereszthúros zongora

fotodetektor [urządzenie do wykrywania

promieniowania światelnego] – fotodetektor
[fényt érzékelő félvezető elem, amely a fény változásának megfelelően szolgáltat elektromos jelet. A CD-technikában: többnyire négy fotodióból álló érzékelő egység, amely a CD-játszók lézersugarát (sugár- és tengelyirányban mozgatva) sávontartja. A fotodetektorokat más célra is használják, például magnókon a szalagvég érzékelésére.]

fotorezystor (fotoopornik, fotoelement oporowy, opornik fotoelektryczny) [to jest elementem światłoczułym. Jego rezystancja zmienia się pod wpływem padającego promieniowania i nie zależy od kierunku przyłożonego napięcia, podobnie jak rezystancja zwykłego rezystora.]
– photocella (a hangosfilmek ún. optikai hangcsíkjának letapogatására szolgál)

frekwencja [1. obecność gdzieś określonej liczby osób; 2. częstotliwość występowania jakiegoś zjawiska] – (lat.) frekvencia (mértékegysége: Hz); periodikus folyamatok időegység alatti ismétlődése; (uczęszczanie) látogatottság; forgalom; gyakoriság, sokaság

frekwencyjny, -a, -e – frekvenciás; frekvencia-

front-end [w ogólnym rozumieniu terminy front-end i back-end odnoszą się do początkowego oraz końcowego stadium pewnego procesu] - Front end; bemeneti fokozat a rádiókon (angol)
[Újabban a lejátszóberendezés első szakaszát is így nevezik, tehát például a lemezjátszót a hangkarral és a hangszedővel (esetleg az előerősítővel) stb.]

G

g [piąty dźwięk w podstawowej skali diatonicznej] – g (a törzsskála ötödik tagja)

galąż mostka – hidág

galka strojenia – hangológomb

gasnąć – kirezgni, lecsengeni

gdakanie – kotypogás

generator akustyczny – hanggenerátor, hangadó, hangförrás

generator akustyczny (malej częstotliwości) – hanggenerátor

generator drgań (także: oscylator) [układ elektryczny, którego celem jest wytworzenie drgań elektrycznych. Składa się z dwóch podstawowych elementów: wzmacniacza i obwodu dodatniego sprzężenia zwrotnego podającego sygnał z wyjścia wzmacniacza z powrotem na jego wejście. O częstotliwości drgań decyduje obwód sprzężenia zwrotnego, o ich amplitudzie – parametry wzmacniacza.] - oszcillátor (másként rezgőkör) [1. egy olyan villamos áramkör, amely stabil frekvenciájú elektromágneses rezgést hoz létre és tart fenn. (Az elektromágneses rezgés vezetékben váltakozó áramként, szabad térben elektromágneses hullámként jelentkezik.) 2. a szintetizátorokban az alaphullámformát előállító modult nevezzük így. Funkcióját tekintve pontosan megegyezik pl. egy gitáron a húrral, mely rezeg, és így állítja elő az alaphangot (amit persze a gitár akusztikai és fizikai jellemzői módosítanak, így adva az általunk ismert gitár hangot). 3. (mágneses hangrögzítőben) önálló vagy univerzális átkapcsoló fokozat, amely a felvétel során külső vezérlés nélkül, öngerjesztéssel állít elő meghatározott frekvenciájú törlő- és előmágnesező áramot]

generator hydrodynamiczny – hidrodinamikai rezgéskeltő

generator przepływowy – gázaramgenerátor

generator sinusoidalny – szinuszgenerátor

generator stroikowy (kamertonowy) – hangvillagenerátor

generator udarów wzorcowych – kopogógép

generator ultradźwiękowy – ultrahanggenerátor

generator znaczników czasu – markergenerátor, jelzőgenerátor

geoakustyka [galąż wiedzy i techniki zajmująca się wykorzystaniem zjawisk akustycznych dla potrzeb geologii i górnictwa (poszukiwanie nowych złóż, kontrola i zabezpieczanie wyrobisk górniczych itp.).] – geoakustika

geofon [(geo- + phoné ‘glos, dźwięk’) *tech.* przyrząd, stosowany w geofizyce poszukiwawczej, rejestrujący sztucznie wywołane drgania skorupy ziemskiej.] – geofon

geometria [(gr. γεωμετρία; *geo* – ziemia, *metria* – miara) jest dziedziną matematyki zajmującą się zagadnieniami długości, powierzchni, wielkości oraz względnej pozycji figur geometrycznych. W bardziej teoretycznym i ogólniejszym sensie geometria jest dzialem matematyki zajmującym się badaniem przestrzeni euklidesowej i rozmaitych jej modyfikacji oraz uogólnień, jak przestrzeń Riemanna, lub przestrzenie metryczne.] – (gör.) geometria, mértan

geometria igły – tűgeometria [a hangszedőtök hegyének minél jobban imitálniuk kell annak a késnek az alakját, amellyel a lemez vágják. A legtöbb (legolcsóbb) hangszedő tűhegye legömbölyített, kúpos. Ez az alakzat erősen eltér a lemezvágó kés alakjától, és ezért a kritikus helyeken nem követheti elégé pontosan a lemez barázdáit. Jobban szimulálják a kés alakját az elliptikus (biradiális), s még jobban a lándzsahégy-szerű (parabolikus, Shibata, Fine-Line, van den Hul stb.) alakzatok.]

geometryczne malenie amplitudy – geometriai csillapítás

geometryczny moment bezwładności – felületi teheteratlenségi nyomaték

gęstość [(masa właściwa) – masa jednostki objętości, dla substancji jednorodnych określana jako stosunek masy *m* do objętości *V*] – sűrűség (*m/V*)

gęstość akustycznej energii kinetycznej – pillanatnyi kinetikai hangenergia

gęstość energii – energiasűrűség

gęstość energii akustycznej – hangenergia-sűrűség (hangsűrűség; jele: *E*)

gęstość widmowa – spektrális sűrűség

gęstość zapisu – barázdásűrűség

gęstościomierz – sűrűségmérő

gigafon – orkánhangszóró, irányítót nagyteljesitményű hangsugárzó

gigantofon [(z gr. *gigant* + *fōnē* = ogromny + głos) - rodzaj megafonu szczególnie wielkiej mocy, na ogół licznej w tysiącach watów. Budowany jako zestaw wielu głośników, często w postaci "ściany" głośników, wykorzystywany m.in. podczas koncertów odbywanych na otwartej przestrzeni (stadiony sportowe itp.)] – nagyintenzitású hangszóró, orkánhangszóró

gitara (instrument muzyczny) – gitár (húros, pengetős hangszer, középméretű rezontordobozzal)

gitara hawajska, ukulele – ukulele, havai gitár

gitara elektryczna [to gitara, w której drgania stalowej struny umieszczonej w polu magnetycznym, są przekształcone w zmiany napięcia elektrycznego, za pomocą

- przettornika] – elekromos gitár (rezonátordoboz nélküli acélhúros hangszer)**
- głęboki bas, basso profundo (rodzaj glosu) – mély basszus**
- głębokość modulacji – modulációszázelék, modulációfok**
- głębokość modulacji (amplitudy) – modulációs tényező, kivezérlési fok**
- glissando [szybkie, płynne przejście przez szereg kolejnych dźwięków instrumentu] – (ol. glissato, glissando, glissicato; fr. glisé)**
glissando; csúszó hang; (*zene*) siklás (vonós hangszeren hangsúlyozás nélküli sima előadás, zongorán igen gyors futamnak egy ujjal való lejátszása; csúszás egyik hangtól a másikig, a közbeeső hangok futamszerű érintésével)
- glos [1. dźwięk wydawany przez istoty żyjące; też: każdy bodziec zewnętrzny oddziałujący na zmysł słuchu; 2. zdolność mówienia; 3. nakaz wewnętrzny; 4. glos ludzki traktowany jako instrument; 5. partia jednego wykonawcy w utworze zespołowym; też: nuty tej partii; 6. w utworze wielogłosowym: szereg dźwięków tworzących jedną linię melodyczną; też: grupa w chórze śpiewająca tę partię; 7. rejestr w organach; 8. prawo przemawiania lub możliwość wypowiedzi; też: przemówienie, wypowiedź; 9. decyzja wyrażona przez głosowanie za pomocą umownych znaków; też: kartka, galka wyrażająca tę decyzję; 10. zdanie, sąd, opinia] – hang**
- glos chropowaty – érdes hang; durva hang**
- glos falsetowy – falzett, falzetthang**
- glos harmonijny – harmónikus hang**
- glos językowy (organy) – nyelvsípregiszter (orgona)**
- glos koloraturowy [muz. glos nadający się do wykonania koloratury] – koloratúr hang**
- glos kontrapunktujący (śpiew) – ellensólám (*zene*)**
- glos ludzki [wibracje wytwarzane przez struny głosowe człowieka (dźwięki o określonej częstotliwości). Faldy głosowe w połączeniu z m.in. zębami, językiem i ustami mogą wytworzyć szerokie spektrum dźwięków, umożliwiając całkowitą zmianę znaczenia wypowiedzi poprzez manipulację tonu lub akcentowanie pojedynczych części.] – emberi**
- glos mocny – erős hang**
- glos nosowy [glos człowieka mówiącego przez nos lub podobny do takiego glosu] – nazális, orrhang**
- glos podniebieniowy – ínyhang**
- glos przenikliwy – átható, éles hang**
- glos środkowy – középhang**
- glos tremolujący (organy) – vox coelestis (orgona)**
- glos, rejestr <organy> – akusztikus orgonaregistrer**
- gloska wargowa, spółgłoska – ajakhang**
- głośnia [1. (gr. γλοττίς; łac. glottis) - część dróg oddechowych. Jest jedną z części anatomicznych krtani. Głośnia składa się z warg głosowych, zawierającymi więzadła głosowe i mięsień głosowy pokryte błoną śluzową, oraz faldy głosowe zwane strunami głosowymi stanowiące ostry brzeg błony śluzowej warg głosowych oraz szpary głosni,**
- ograniczonej faldami głosowymi i brzegami chrząstek nalewkowatych. Tylny odcinek szpary głosni nazywamy międzychrząstkowym, a przedni - międzybloniastym. 2. szczelina w krtani między brzegami więzadła głosowego] – hangrés**
- głośnik [przetwornik elektroakustyczny. Urządzenie elektryczne (odbiornik energii elektrycznej) przekształcające sygnał elektryczny w falę akustyczną. Idealny głośnik przekształca zmienny prąd elektryczny o odpowiedniej częstotliwości na falę akustyczną proporcjonalnie i liniowo. Rzeczywisty zakres częstotliwości, w którym głośnik wytwarza falę ciśnienia proporcjonalnie do napięcia (z dopuszczalnym odchyleniem) nazywa się pasmem przenoszenia głośnika.] – hangszóró [1. elektroakusztikai átalakítók: az elektromos energiát hangenergiává alakítják; 2. olyan elektroakusztikai átalakító, amely általában egy elektroakusztikai készülék hangfrekvenciás teljesítményét hangrezgésekkel – hallható hanggá – alakítja át]**
- głośnik dwumembranowy – kettős membránú hangszóró**
- głośnik dynamiczny – dinamikus hangszóró**
- głośnik działający na zasadzie wyladowań ulotowych – ionhangszóró [olyan magashangszóró (hangszóró), amelynl ionizált levegőréteg rezeg], koronahangszóró**
- głośnik efektów dźwiękowych – effekthangszóró**
- głośnik elektroakustyczny – elektrosztatikus hangszóró**
- głośnik elektromagnetyczny – elektromágneses (lengőnyelves) hangszóró; lengőnyelves hangszóró**
- głośnik elektromagnetyczny o kotwicy swobodnej – gerjesztett hangszóró, lengőnyelves (elektromágneses) hangszóró**
- głośnik elektromagnetyczny o kotwicy zrównoważonej – kiegyenlitett fegyverzetű mágneses hangszóró**
- głośnik elektromagnetyczny z kotwicą niezrównoważoną – rezgőnyelves (lengőnyelves) hangszóró**
- głośnik elektrostatyczny (pojemnościowy) – kondenzátorhangszóró, elektrosztatikus hangszóró [elsősorban magashangszáróként használják]; kapacitív hangszóró**
- głośnik jonowy – ionhangszóró [olyan magashangszóró (hangszóró), amelynl ionizált levegőréteg rezeg]; ionofon, ionsugárzó**
- głośnik kierunkowy – irányított hangszóró**
- głośnik koaksjalny – koaxialis hangszóró (głośnik koaksjalny pełnopasmowy; głośnik koaksjalny z głośnikiem neodymowym wysokotonowym; głośnik trójdrożny koaksjalny)**
- głośnik kontrolny – (stúdió)ellenőrző hangsugárzó; ellenőrző hangszóró**
- głośnik krystaliczny**
- głośnik magnetoelektryczny (cewkowy) – elektrodinamikus hangszóró**
- głośnik magnetoelektryczny cewkowy – dinamikus hangszóró**

głośnik magnetoelektryczny z magnesem trwałym – pramanens dinamikus hangszóró
głośnik magnetostrykcyjny – magnetosztrikciós hangsugárzó
głośnik naziemny – talajhangszóró, padlóhangszóró
głośnik niskotonowy – mélyhangú szóró, mélyhangú hangszóró, mélyhangszóró [a mélyhangok átvitelére szolgáló hangszóró valamely hangsugárzó rendszeren belül]
głośnik niskotonowy z dużą podatnością zawieszenia membrany – lágy rugózószelű mélyhangszóró
głośnik obroowy – forgó hangszóró
głośnik odtwarzający tło akustyczne audycji – háttérhangszóró, teremhang-hangszóró
głośnik otwarty – tölcser nélküli hangszóró
głośnik piezoelektryczny – piezoelektronos hangszóró
głośnik płaski (o płaskiej membranie) – lapos (belső mágneskörű) hangszóró
głośnik pneumatyczny – pneumatikus hangszóró
głośnik podwodny – vízálati hangszóró
głośnik przedni (czolowy) – elölről szerelt hangszóró, előlapra szerelt hangszóró
głośnik reflektorowy – reflektorhangszóró
głośnik stożkowy – kónuszos hangszóró
głośnik stożkowy niskotonowy – mélyhangszórómembrán
głośnik szerokopasmowy – szélessávú hangszóró
głośnik tubowy – tölcseres hangszóró
głośnik tubowy dużej mocy o właściwościach kierunkowych – orkánhangszóró, irányított nagyteljesítményű hangsugárzó
głośnik tubowy wielodrożny – sokcellás hangszóró
głośnik umieszczony w narożu (pomieszczenia lub obudowy) – sarokhangszóró
głośnik w obudowie dzwonowej – mennyezeti hangszóró
głośnik w obudowie grzybowej – gombahangsugárzó, gombahangszóró (szabadtéri közvetítésekhez használt, függőleges hangsugárzásra alkalmas fémházas, fémmembrános dinamikus hangszóró)
głośnik współosiowy, zestaw głośników współosiowych – koaxiális (belsőkúpos) hangszóró
głośnik wstępowy – szalaghangszóró [**głośnik wstępowy wysokotonowy philipsreup**]
głośnik wysokotonowy – magashangú hangszóró, tölcseres hangszóró
głośnik wzorcowy – mérőhangszóró, vizsgálóhangszóró
głośnik z dodatkową membraną wysokotonową – belsőkúpos hangszóró
głośnik z dwustożkową membraną – belsőkúpos hangszóró, kettősmembránszerkezetű hangszóró
głośnik z komorą powietrzną – nyomókamrás hangszóró
głośnik z labiryntem akustycznym – labirinthangsugárzó
głośnik z tubą sfaldowaną – hajtогatott tölcserű hangszóró
głośnik z tubą wykładniczą – hangszóró eksponenciális tölcserrel
głośnik zewnętrzny (dodatkowy) – külső hangszóró

głośnik żlobkowania – bordázott hangszóró
głośnik złożony – hangszórókombináció, hangsugárzó
głośno krzyczeć – bögni, ordítani
głośność [1. subiektywna miara natężenia dźwięku wyrażana w fonach zależna liniowo od poziomu wrażeń psychoakustycznych towarzyszących słyszeniu dźwięku. O jej wielkości decyduje nie tylko samo natężenie dźwięku, ale też jego częstotliwość czy czas trwania. 2. Wielkość charakteryzująca subiektywne odczuwanie natężenia dźwięku przez człowieka (stanowi podstawę dla zróżnicowania dynamiki, czyli siły brzmienia w utworze muzycznym). Głośność zależy od natężenia i częstotliwości dźwięku. Przy stałym natężeniu jako najgłośniejsze odbierane są dźwięki o częstotliwości 3-4 kHz, zaś jako najmniej głośne dźwięki o częstotliwości poniżej 100 Hz oraz powyżej 10000 Hz. Jednostką głośności jest son.] – hangosság (a hangerő helyett használt kifejezés; mértékegysége: son) [hangosság (szubjektív hangerősség), hangosságszint (N): a hangerősségről jellemzője, amellyel a hangokat érzetileg a hálktól a hangsig jellemzik. A hangosságszint annak a hangerőnek megfelelő hangérzet, amelyet nagyszámú megfigyelő szabad hangtéren, szemből érkező tiszta hanggal azonos hangosságúnak ítélt. Mértékegysége a son. Szintértéke számszerűen megegyezik a vele egyenlő hangosságú, a szabad hangtéren szemből érkező 1000 Hz frekvenciájú tiszta hang decibelben kifejezett hangnyomásszintjével; mértékegysége: a phon. Az 1000 Hz-től eltérő frekvenciákon a frekvencia-hangosságszint összefüggéseket az ún. egyenlő hangosság görbék (Fletche-Munson-görbék) ábrázolják.]

głośność równoważna – azonos hangosság
głośność sumacyjna – összegzési hangosság
głośny krzyk – bögés, ordítás
glosy językowe (organy) – nyelvsíp hangjai (orgona)
glosy ośmiostopowe (unisonowe) (organy) – principal 8'
głowica – hangszedő [elektroakusztikai átalakító: a lemezbarázdát követő tü mozgásából származó mechanikai energiát alakítja át elektromos feszültséggé]
głowica (elektronika) – konwerter sygnalu w postaci elektrycznej do innej postaci i w drugą stronę, stosowany w urządzeniach do realizacji funkcji zapisu i odczytu. Najpopularniejsze to:

- głowica elektromagnetyczna stosowana w magnetofonach, magnetowidach przy współpracy z taśmą magnetyczną,
- głowica piezoelektryczna lub głowica elektrodynamiczna stosowana w gramofonach,
- głowica optyczna stosowana przy współpracy z płytami CD, DVD,
- głowica igłowa lub głowica atramentowa stosowana w drukarkach,

głowica adaptera elektromagnetyczna – mágneses hangszedő

głowica adaptera magnetoelektryczna – dinamikus hangszedő
głowica dźwiękowa – hangfej
głowica magnetofonu – magnófej (elektromágneses átalakító)
głowica magnetyczna kasująca – törlőfej
głowica magnetyczna kasująca z magnesem trwałym – permanens mágnesű törlőfej
głowica magnetyczna wielościeżkowa – többsávos magnetonfej
głowica nadźwiękowiąjąca – hangosítóberendezés, besugárzóberendezés
głowica odczytująca – lejátszófej (a mágneses jelhordozó remanencia változásainak hatására az ezzel arányos hangfrekvenciás váltakozó feszültség előállítására használatos magnófej)
głowica pierścieniowa – gyűrűfej (mágnehangkészülék)
głowica uniwersalna – felvező-lejátszófej
głowica zapisująco-czytająca – felvező-lejátszófej
głowica zapisująca – felvezőfej (*mágneses hangrögzítő berendezésben*)
głowice elektromagnetyczne magnetofonowe – (elektromágneses) magnófejek
głowice magnetofonów – magnófejek
główna częstotliwość – dominánsfrekvencia, alaphang
główna droga [oznacza regionalną, krajową albo międzynarodową drogę oznaczoną przez Państwo Członkowskie, która przejeżdża rocznie ponad trzy miliony pojazdów] – nagyforgalmú közút [országos közút - az utolsó három év átlagából figyelembe vett mérési adatai alapján - évi hárommilliónál több gépjármű áthaladását meghaladó forgalmi szakasza]
główna linia kolejowa [oznacza linię kolejową oznaczoną przez Państwo Członkowskie, po której przejeżdża rocznie ponad 30 tys. składów pociągów] – nagyforgalmú vasút [olyan vasútvonal, amelyen évente 30 000-nél több vonatszerelvény halad át]
główne lotnisko [oznacza cywilny port lotniczy, wyznaczony przez Państwo Członkowskie, na którym odbywa się ponad 50 tysięcy przemieszczeń rocznie (przez przemieszczenie rozumie się start lub lądowanie), z wyłączeniem przemieszczeń dokonywanych wyłącznie w celach szkoleniowych na lekkich samolotach] – fő repülőtér [olyan polgári repülőtér, ahol évente az aktuális évet megelőző 3 év átlagában a repülőgépek egy naptári évben több mint 50 000 repültéssel műveletet (leszállás és felszállás) hajtanak végre, kivéve az olyan, kizárolag kiképzési célt szolgáló oktatási és gyakorlási célú repülési műveleteket, amelyeket 9000 kg maximális felszálló súly alatti repülőgépekkel hajtanak végre]
gluche brzmienie (tonu) – tompa (hang)

głuchoniemy, -a, -e – süketnéma
głuchosluch – hallókészülék
głuchosluch dwukierunkowy – kétfürre illesztett hallókészülék (közös erősítővel)
głuchota – nagyothallás, süketség, teljes hallásveszteség
głuchota czynnościowa – funkcionális süketség
głuchota kotlarska – kazánkovács-süketség (foglalkozási ártalom)
głuchota muzyczna, niemuzykalść – zenei süketség, zeneiérzéknélküliség, unmuzikalitás
głuchota przewodzeniowa – vezetéses hallásveszteség
głuchota psychogenna – hisztériás süketség
głuchota symulowana – tettetett (szimulált) süketség
głuchota wywołana silnymi dźwiękami – botfűlű, botfűlűség
gluchy dźwięk – kongó hang
gluchy, -a, -e – süket; tompa (hang)
gluchy, słumiony (dźwięk) – tompa, mélyben túlhangsúlyozott (hang)
gong (instrument muzyczny) – (*maláji*) gong; gonggong v. tamtam; (*zene*) közepen néha kivált féműből készült szabadon függő korong; faütővel szólaltatják meg, hangmagassága határozatlan (kínai eredetű)
górná częstotliwość graniczna – felső határfrekvencia (az a legnagyobb frekvenciaérték, amelynél egy átviteli berendezésnek – egy adott vonatkoztatási frekvencián mért – az áram-, feszültség- vagy teljesítményerősítése meghatározott mértékre csökken)
górná granica głuchoty – halláscsökkenés felső határa (a hallásveszteség süketség előtti fokozata)
górnny glos – (*lat.*) diszkant, diszkantus
gramofon – gramofon; lemezjátszó
gramofon stereofoniczny – sztereó lemezjátszó
granica (częstotliwość graniczna) pasma – sávhatar
granica odczuwania uwarunkowana poziomem szumu – zajhatárolt érzékelési küszöb
granica percepji uwarunkowana pogosem – utózengéssel határolt észlelési határ
granica rozdzielcości – meghatározottság határa
granica slyszalności – hallhatósági küszöb
granica wzbudzenia drgań (gwizdu) – vbegerjedési határ v. fütyhatár
graniczna dugość fali – határhullámhossz
grzechotać – zörögni, csörögni, hörögni, kerepelni
grzechotanie – sercegés, zörgés, kopogás
grzechotka – csörgő, kereplő, zajgép
gumowa muszla słuchawki – fülpárna (fejhallgató)
gwizd spowodowany sprzążeniem zwrotnym – akusztikai viaszacsatolás, begerjedés
gwizd wywołany sprzążeniem zwrotnym – begerjedés (erősítőé)
gwizdek dwutonowy – kéthangú síp

H

hałas [1. niepożądane, nieprzyjemne lub uciążliwe dźwięki, zazwyczaj o nadmiernym natężeniu (zbyt głośne) w danym miejscu i czasie. Pojęcie hałasu jest generalnie subiektywne i zależy od poziomu odniesienia. 2. Ogólnie określany jest jako niepożądany dźwięk. 3. Każdy dźwięk, który może doprowadzić do utraty słuchu albo może być szkodliwy dla zdrowia lub niebezpieczny z innych względów] – zaj [az a hang, amelyet nemkívánatosnak minősítünk (A zaj több eltérő frekvenciájú és intenzitású jel zavaró összessége. A jelek forrása és frekvenciaspektruma attól függ, milyen zajról van szó.)]

hałas (warkot) silnika, tarkot – motorütés (zaj)

hałas drogowy – közúti zaj

hałas impulsowy [Hałas składający się z jednego lub wielu zdarzeń dźwiękowych każde o czasie trwania mniejszym niż 1 s] – impulzosos zaj

hałas infradźwiękowy [Hałas, w którego widmie występują składowe o częstotliwościach infradźwiękowych od 1 do 20Hz i niskich częstotliwościach słyszalnych.] – zaj, amelyben az infrahangok dominálnak

hałas kolejowy – vasúti zaj

hałas komunikacyjny – közlekedési zaj

hałas lotniczy – légi zaj, repülési zaj

hałas mieszkaniowy – lakászaj

hałas nieustalony [Hałas, którego poziom dźwięku A w określonym miejscu, mierzony przy włączonej charakterystyce dynamicznej S miernika poziomu dźwięku, zmienia się podczas obserwacji więcej niż o 5 dB.] – nem hallható zaj

hałas otoczenia [Hałas tła związany z danym środowiskiem. Zazwyczaj jest to suma dźwięków pochodzących z różnych źródeł, zarówno bliskich jak i dalekich. Brak dominacji konkretnego dźwięku.] – környezeti zaj

hałas pomieszczenia – teremzaj

hałas promieniowany – kisugárzott zaj v. zajhang, hajózaj

hałas przemysłowy – ipari zaj (üzemi zaj)

hałas resztkowy – maradékzaj

hałas szynowy – vasúti (sínes) zaj

hałas ultradźwiękowy [Hałas, w którego widmie występują składowe o częstotliwościach słyszalnych i niskich ultradźwiękowych - od 10kHz do 40kHz.] – zaj, amelyben az ultrang dominál

hałas ustalony [Hałas, którego poziom dźwięku A w określonym miejscu, mierzony przy włączonej charakterystyce dynamicznej S miernika poziomu dźwięku, zmienia się podczas obserwacji nie więcej niż o 5 dB] – hallható zaj

hałas w środowisku [oznacza niepożądane lub szkodliwe dźwięki powodowane przez działalność człowieka na wolnym powietrzu, w tym hałas emitowany przez środki transportu, ruch drogowy, ruch kolejowy, ruch samolotowy, oraz hałas pochodzący z obszarów działalności przemysłowej, jak określono w załączniku 1 do dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli] – környezeti zaj [a levegőnek olyan mértékű és minőségű nyomásingadozása, amely a védendő környezetben észlelhető]

halasztliwy, -a, -e – zajos

harfa [instrument strunowy szarpany] – hárfa [nagyméretű háromszög alakú húros hangszer, amelyet ujjal pengetve szólaltatnak meg]

harfa Eola – eolhárfa (æolhárfa), v. másnéven szélhárfa [egy szélmozgás által megszólaltatott hangszer (hárfa). Nevét Aeolusról, a görög szélistenről kapta.]

harmonia [1. zgodność, wzajemne dopełnianie się lub właściwe proporcje; 2. zgoda; 3. sposób łączenia i budowy akordów w utworze muzycznym; 4. dział teorii muzyki o zasadach budowy akordów i ich następstw] – (gör.) harmónia, (zgodność) összhang, az egész részeinek arányos egybeillesztése; (zene) összhangzat, összhangzás, harmónia; több egyszerre megszólaló hang kellemes zenei hatást keltő egysége; (instrument: akordeon) tangóharmonika, (harmonika) szájharmónika; harmonika [különböző nagyságú és szerkezetű, szájjal v. fújtatóval megszólaltatható sípokból álló hangszer], harmónium; (átv.) összhang, kölcsönös megértés, jó viszony

Harmonia [mit. gr. uosobienie ładu i zgodności] - Harmonia [görög isten, Aphrodité és Árész törvénytelen gyermeké, hiszen Aphrodité férje Héphaisztosz.]

harmonia [instrument muzyczny składający się z rozciąganej podczas gry miecha oraz z dwu klawiatur guzikowych] – tangóharmonika

harmonia ręczna – harmonika

harmonia tonów – a hangok harmóniája

harmonia w małżeństwie – összhang a házasságban

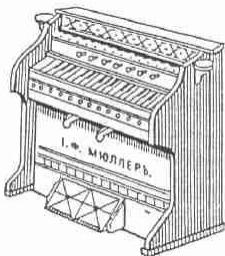
harmonia w rodzinie - összhang a családban

harmonia wokaliczna [w niektórych językach: uzależnienie samogłoski afiksalnej od samogłoski rdzennej] – vokális harmónia

harmoniczny, -a, -e – (gör.) harmonikus; (zene) összhangzó, harmóniát alkotó, egybehangzó, jó hangzású; arányos, egyöntetű, kellemes hatású; (matematika) harmónikus; súrlódás nélküli, egymást jól megértő; (átv.) kiegyensúlyozott, derűs; (akusztika) harmonikus; egész számú harmonikus

harmoniczna nieparzysta – páratlan harmonikus

harmoniczny szereg tonów – természetes hangsor [természetes hangközökkel jellemzett zenei hangsor]
harmonijka, harmonijka ustna [zob. **harmonijka w zn.** 1.] – szájharmonika
harmonijna calość – harmonikus egész
harmonijne ruchy – harmonikus mozdulatok
harmonijnie – egyetértésben, harmónikusan
harmonijność – összhang, egyetértés, harmónia
harmonijny, -a, -e – összhangzó, egyetértő, harmónikus
harmonika – (gör.) harmónium (polifon); orgonaszerű billentyűs hangszer, benne a sípokat szabadon lengő (átcsapó) nyelvek helyettesítik és a fújtatót pedálok mozgatják

harmonika ustna – szájharmonika
harmonista – harmonikás, tangóhamónikás
harmonistka – női tangóhamónikás
harmonium [zob. **fisharmonia**] – (gör.) harmónium, (zene) orgonaszerű billentyűs hangszer
helikon [1. blaszany instrument dęty; 2. starogrecki instrument muzyczny, odmiana monochordu] – helikon
Helikon [mit. gr. siedziba Apollina i muz] – (gör.) Helikon; a görög mitológiában Apollón és a műszák lakhelye
helmafón – szájbeszélős fejhallató

herc [jednostka miary częstotliwości drgań; Hz] – hertz; (*fizyka*) a másodpercenkénti rezgésszám egysége; a frekvencia SI mértékegysége a Hz-hertz. *Gustav Ludwig Hertz*, német fizikus, Nobel-díjas után kapta a nevét. A periódus időt már régóta ismerték. A frekvencia a periódusidővel fordítottan arányos. Tehát $f=1/T$. f - frekvencia T - periódus 1 hertz leegyszerűsítve az 1s alatti rezgésszám.

heterodyna; generator lokalny [(lac./gr. *hetero* różny + *dyna* moc) - stabilny i zazwyczaj o regulowanej częstotliwości generator drgań elektrycznych stosowany do modulacji (demodulacji) lub zmiany częstotliwości drgań w procesach tzw. heterodynowania (dudnienia/mieszania) elektrycznych przebiegów sinusoidalnych o nieznanie różnych częstotliwościach.] – helyi oszcillátor

hexachord – szextakkord [Szextakkord akkor jön létre, hogyha a skála hatodik hangját is hozzávesszük, azaz a domináns hangra egy nagyszekundot építünk. Így dúr harmónia esetén a C-E-G-A hangokat kapjuk, moll esetében pedig a C-Esz-G-A hangsor. A dúr szextakkord jele: **C6**, a moll szextakkord jelölése: **Cm6**.]

hi-fi [wym. haj fi] [oznaczenie urządzeń elektroakustycznych wysokiej jakości] – (ang.) High Fidelity (Hi-Fi; HiFi, Hifi) hi-fi, hifi [műszaki-zenei kultúra; az a törekvés, hogy a zenét lakószobában is (viszonylag) élethűen szólaltassuk meg. A hifi kifejezés az idők folyamán meglehetősen elkopott; ma már a legkommerszebb sztereókészülékekre is ráírják. A hifi minimálkövetelményeit szabványok rögzítik, a legismertebb köztük a nyugatnémet DIN-45500 szabványcsalád.]

hipsograf [miernik poziomu z urządzeniem do samoczynnego zapisu poziomu w funkcji częstotliwości; poziomopis] – szintíró

homofonia – egyszólamúság

homofonia [1. relacja wyrażania różnych znaczeń za pomocą identycznych form językowych; 2. jest to rodzaj faktury, w której melodii, znajdującej się zazwyczaj w najwyższym głosie, towarzyszy akompaniament. Muzyka oparta na fakturze homofonicznej nosi nazwę muzyki homofonicznej. 3. Szyfry podstawieniowe to szyfry, których działanie opiera się na podstawianiu pod znaki alfabetu jawnego znaków alfabetu szyfrowego.] – (gör.) homofónia [1. (gram) („hason(ló)nevüség”, „azonosalakúság”) két szó- vagy esetleg egyéb nyelvi elem, pl. szókapcsolat - közötti véletlen alaki egyezés, az a nyelvi jelenség, amikor a két szó írásképe és/vagy hangalakja azonos, de jelentésük teljesen különböző. (Például vár mint 'erődítmény' és vár mint 'várákozik'); 2. (muz.) (gör. *homophónia*: együtthangzás) v. homofon szerkesztés egy zenei szakkifejezés, olyan zenét jelent (ellenértében a polifóniával), mely csak egy szólalomot helyez előtérbe vezérdallamként, mig a többi pusztán csak a harmóniai kíséretre szorítkozik. Emellett a szólamok nagyjából egyszerre mozognak; egyszólamúság; 3. helyettesítő rejtel v. helyettesítő kód a kriptografiában egy eljárás, ahol a szöveg minden elemét egy szabályos rendszer alapján alakítják at rejtelezzet szöveggé; ezek az elemek lehetnek betűk (ez a leggyakoribb), betűpárok, betűtriók, vagy ezek keveréke. A fogadó fél a rejtelezzet szöveget egy előre elkészített inverz (az enkripciós módszerrel ellentétes) helyettesítő eljárással fejti meg.]

huczący, dudniący (instrument) – zengő, mély (hangszer)

huczenie (mikrofon) – üreg (mikrofon), akusztikai kapacitás

huk – csattanás, csattanó hang; zengés

hydrofon [to mikrofon służący do odbierania

dźwięków rozchodzących się w wodzie lub innych cieczach] – hidrofon (víz alatti jelések adására és vételére szolgáló elektroakusztikai készülék)

hydrofon dzielony – több elemes hidrofon

hydrofon rzędowy – hidrofonsor

hydrolokator pasywny – hangjelzés szonár

I

idealna głowica odczytująca (jest to głowica bez strat w żelazie i o znikomo wąskiej szczelinie) – ideális lejátszófej (az a lejátszófej, amelynek veszteségei elhanyagolhatóak)

identyfikacja – azonosítás

igła (gramofonowa) – hangszedő tű

igła drgająca – összekötő tű (kristálymikrofon)

igła odczytująca – hangszedő tű

impedancja (oporność zespolona) falowa – hullámellenállás, jellemző impedancia

impedancja (oporność zespolona) sprzężona – konjugált komplex impedancia

impedancja [moduł impedancji, opór całkowity, zawada, zawadność (ozn. Z)] – wielkość opisująca elementy w obwodach prądu przemiennego. – impedancia [frekvenciafüggő, váltakozó áramú ellenállás. Komplex jelenség: ellenállás, kapacitás és induktivitás ötvözete. A különféle készüléktípusok be- és kimenő impedanciáját szabványok rögzítik.]

impedancja akustyczna – akusztikai impedancia (Z_a); a felületegységre vonatkoztatott akusztikai hullámimpedancia

impedancja akustyczna falowa, akustyczna oporność zespolona falowa – hanghullámellenállás, jellemző akusztikai impedancia $N \cdot s/m^5$)

impedancja anteny [ma znaczenie przy dopasowaniu anteny do linii zasilającej. Impedancja anteny zwykle zawiera się w granicach od kilku do kilkuset omów. Impedancja anteny zależy od jej parametrów konstrukcyjnych: długości i średnicy przewodu, z którego jest wykonana antena, jak również od odległości wzajemnych i wymiarów elementów anteny (jeżeli antena jest wieloelementowa). Parametry te wpływają również na właściwości kierunkowe i częstotliwościowe anteny. Manipulowanie tymi czynnikami umożliwia zaprojektowanie anteny na pożądaną wartość impedancji i pozostałych parametrów anteny. Produkowane anteny odbiorcze TV mają impedancję 75Ω lub 300Ω , ponieważ kable stosowane do budowy linii zasilających te anteny mają takie impedancje falowe. O kierunkowości anteny i szerokości jej pasma przenoszenia decyduje (oprócz czynników wpływających na impedancję): usytuowanie anteny w przestrzeni, wzajemne usytuowanie elementów anteny względem siebie oraz sposób zasilania elementów czynnych anteny (wibratorów), tzn., czy zasilanie jest współfazowe (synfazowe) czy przeciw fazowe.] – antennaelenállás [az antennának az antennacsatlakozóra vonatkoztatott névleges impedanciája. Rádióvevőkön ez az érték 75 ohm (asszimetrikus) vagy 300 ohm (szimmetrikus)]

impedancja bezwładnościowa – tömegimpedancia

impedancja charakterystyczna – hullámellenállás, térimpedencia

impedancja elektryczna przetwornika obciążonego – névleges terhelő impedencia

impedancja elektryczna przetwornika unieruchomionego – végtelen impedenciával terhelt átalakító

impedancja falowa – hullámellenállás, térimpedencia
impedancja falowa (charakterystyczna) – helyettesítő impedencia

impedancja lańcuchowa – hullámimpedencia

impedancja lańcuchowa akustyczna – akusztikai

hullámimpedencia ($Z = p/v; N \cdot s/m^3$); hanghullámimpedencia (Z_s) [valamely hanghordozóközeg egy pontjában vett hanghullám-impedencia egyenlő azon pontban mért hangnyomás és részcskesebesség komplex arányával]

impedancja obciążenia (na końcówkach wyjściowych) – lezáróimpedencia

impedancja obciążenia (zewnętrzna) – terhelő impedencia, terhelőimpedencia [az az impedencia, amellyel az erősítő kimeneti kapcsai le vannak zárva]

impedancja promieniowania – sugárzási impedancia

impedancja rozproszenia – szórási impedencia

impedancja ruchowa – mozgási impedencia

impedancja ściany – falimpedencia

impedancja skupiona – ponimpedencia

impedancja szeregowa – soros impedencia

impedancja układu stłumionego – csillapítási impedencia

impedancja upływu – levezető impedencia

impedancja w stanie zwarcia <końcówek wyjściowych> – rövidzár impedencia

impedancja wejściowa – meghajtó pontimpedencia

impedancja wejściowa [Z_{we} , w modelu układu

elektronicznego jako czwórnika, to stosunek napięcia wejściowego do prądu wejściowego układu, liczony przy wyłączonej autonomicznych źródłach napięciowych i prądowych, wyrażony w omach.] – bemeneti impedancia [az erősítő bemenetének komplex (frekvenciától függő) ellenállása, amelyet csatkozáskor figyelembe kell venni, mert ez terheli a forrás kimenetét.]

impedancja wejściowa w stanie zwarcia końcówek wyjściowych (czwórnika, przetwornika) – rövidzárimpedencia

impedancja własna – sajátimpedencia

impedancja wzajemna – kölcsönös (csatolási) impedencia

impedancja wzajemna (czwórnika) – csatolt impedencia

impedancja znormalizowana – normalizált impedencia

impedancia źródła – forrásimpedencia (annak a feszültségforrásnak a kimeneti impedenciája, amely az erősítő részére a hangfrekvenciás jelet szolgáltatja. A generátor belső ellenállásának komplex értéke.)

impuls – impulzus, csomag

impuls akustyczny – hangimpulzus

impuls dźwiękowy – hanghullámcsomag, hangimpulzus

impuls hydrolokatora (hydrolokacyjny) –
szonárimpulzus, szonárjel

impuls udarowy – lökésimpulzus

impulsowy miernik echa – impulzus-visszhangmérő

indukcja [1. w logice: wyprowadzanie wniosków ogólnych z przesłanek będących poszczególnymi przypadkami tych wniosków; 2. w naukach empirycznych: metoda badawcza prowadząca do uogólnień na podstawie eksperymentów i obserwacji faktów; 3. wzbudzenie prądu lub ładunku elektrycznego pod wpływem czynników elektrycznych lub magnetycznych] – (lat.) indukcja; (villamosság) áram gerjesztése vély vezetőben a környező magneses tér változása révén

indukcja całkowita, indukcja formalna – teljes indukcja

indukcja częściowa, indukcja materialna – részleges következetés

indukcja elektromagnetyczna [1. zjawisko powstawania siły elektromotorycznej w przewodniku na skutek zmian strumienia pola magnetycznego. Zmiana ta może być spowodowana zmianami pola magnetycznego lub względnym ruchem przewodnika i źródła pola magnetycznego. Zjawisko to zostało odkryte w 1831 roku przez angielskiego fizyka Michala Faradaya. 2. powstanie siły elektromotorycznej w obwodzie obejmującym zmienny strumień magnetyczny] – elektromagneses indukció [1. fizikai jelenség: ha tekercs mozog mágnes légterében (avagy a mágnes terét mozdítjuk el a tekercshez képest), akkor a tekercs kivezetésein feszültség indukálódik. Ezt az elvet hasznosítják csaknem minden hifikkészülékben (hangszedők, hangszerűk), vagy legalább valamelyik részegységében. 2. Az elektromagneses indukció elektromagneses kölcsönhatás, amely során egy vezetőben villamos feszültség keletkezik. Felfedezése Michael Faraday nevéhez fűződik (1831). Az elektromagneses indukció jelenségét két csoportra oszthatjuk: mozgási indukció és nyugalmi indukció.]

indukcja elektrostatyczna [zmiana rozkładu ładunków elektrycznych ciała znajdującego się pod wpływem pola elektrycznego] – elektrosztatikus indukció (Influencia)

indukcja elektryczna [wielkość wektorowa charakteryzująca pole elektryczne wewnętrz ciala nieprzewodzącego] – elektromos indukció v. gerjesztés

indukcja formalna – formális levezetés

indukcja magnetyczna [wielkość wektorowa charakteryzująca gęstość strumienia

magnetycznego w ośrodku materialnym] – magneses indukció

indukcyjna cewka – indukciós tekercs

indukcyjnie – indukcióval, induktív

indukcyjność [1. określa zdolność obwodu do

wytwarzania strumienia pola magnetycznego ϕ powstającego w wyniku przepływania przez obwód prądu i . 2. stosowanie w rozumowaniu lub badaniach naukowych metody indukcji; 3. wielkość charakteryzująca oddziaływanie indukcyjne obwodów z prądem elektrycznym. Symbolem indukcyjności jest L , jednostką - henr, a jego symbolem H] - induktivitás [tekercsek jellemzöje, amely a tekercs méreteitől, alakjától és magneses permeabilitásától függ. Mértékegysége a henry (H). (henry (H): $1H = 1Wb/A$)]

indukcyjny, -a, -e – induktív; (villamosságtan) indukált, indukciós; indukált árammal működő; indukció útján keletkezett; (filozófia) az egyesből az általánosra következtető

indukować – (lat.) indukálni; (filozófia) egyes tényekből az általánosra következtetni; rávezetni, adatokból következtetni; (villamosság) indukció útján áramot gerjeszteni; (átv.) előidézni, kelteni

induktancja [[lac.], opór bierny indukcyjny] – (lat.) induktancia; (villamosságtan) a váltakozó áramú ellenállás önindukcióból szármező összetevője

induktor – (lat.) induktor; (villamosság) egyenáramból nagyfeszültségű áramot előállító berendezés

induktorowy, -a, -e – induktoros-, induktor-

infradźwięk, dźwięk podakustyczny [dźwięk o częstotliwości poniżej zakresu słyszalnego dla ludzkiego ucha] – infrahang [Rugalmás közegnek az emberi fül által nem hallható, 20 Hz alatti rezgésszámú, ritmikus nyomásváltozása. Az infrahangnak, bár hangként nem észlelhető, van fiziológiai hatása az emberi szervezetre. Az infrahangok minden akadályon áthatolnak, az ellenük való védekezés rendkívül nehéz és költséges.]

infradźwiękowy, -a, -e – infrahangtartományhoz tartozó

input – (ang.) input; bemenő jel, belépő energia

instalacja dźwiękowa – hangrendszer

instalacja stereofoniczna – sztereó átviteli rendszer

instrument [1. przyrząd, urządzenie do wytwarzania dźwięków muzycznych; 2. przyrząd używany zwłaszcza do czynności wymagających precyzji; 3. środek służący do realizacji czegoś; 4. daw. akt urzędowy] – (lat.) instrumentum [(gör.) organon]; (narzędzie) szerszám, műszer, (zene) eszköz; hangszer; a zenei hangok előidézésére v. a ritmus visszaadására alkalmas eszköz (vannak húros, fűvós és ütő hangszer); (átv.) eszköz, tényező; (dawno) instrumentum, okmány

instrument dęty – fűvós hangszer [fafűvós: fuvola, pikkoló, oboa, angolkürt, oboda d'amore, klarinét, kisklarinét, basszusklarinét, basszuskürt, fagott, kontrafagott; rézfűvós: trombita, kürt, szelepkürt, harsona (puzon, poussaine, trombone), tuba, szakszofon stb.; kombinált fűvós hangszer: orgona]

instrument dęty drewiany – fafűvő-hangszer

instrument jednostrunny – egyhúrú hangszer
instrument klawiszowy – billentyűs hangszer
instrument muzyczny – hangszer
instrument perkusyjny – ütőhangszer (üstdob, kisdob, nagydob, pengődob, csörgődob, triangulum, réztányér, tamtam, gong, kontanget, csőharangok, harangjáték, cseleszta, xilofon, vibrafon stb.)
instrument rżnięty – húros hangszer [vonós: hegedű, cselló (gordonka), nagybőgő (gordon); pengetős: hárfa, gitár, mandolin, citera; rögített hangolású: csembáló, cimbalom, zongora és pianinó]
instrument smyczkowy – vonós hangszer [hegedű, cselló (gordonka), nagybőgő (gordon)]
instrument strunowy – húros hangszer [hegedű, mélyhegedű, gordonka, nagybőgő, gitár, mandolin, banjo, citera, zongora, cimbalom, csembáló, cseleszta stb.]
instrument strunowy szarpane – pengetős hangszer [hárfa, gitár, mandolin, citera]
instrumenty – eszközök
instrumenty blaszane [grupa instrumentów dętych, do których należą: trąbka, kornet, róg, puzon, tuba] – rézfűvós hangszer [a fűvós hangszerek nagy csoportja. Rézből készült hangszerek, amelyek befűjt levegővel szólaltathatók meg. Fontosabbak: harsona, trombita, vadászkürt, helikon]
instrumenty bodźcowe – ösztönzési eszközök
instrumenty chirurgiczne – sebészeti műszerek
instrumenty chromatyczne [instrumenty muzyczne dające możliwość wydobycia chromatycznego szeregu dźwięków w zakresie ich skali] – kromatikus hangszerek
instrumenty dęte [instrumenty muzyczne wydające brzmienie na skutek dęcia, dmuchania] – fűvós hangszerek
instrumenty dęte blaszane – rézfűvós hangszer [trombita, kürt, szelepkürt, harsona, tuba, szakszofon stb.]
instrumenty dęte drewniane – fafűvós hangszer [fuvola, pikkoló, oboa, angolkürt, oboda d'amore, klarinét, kisklarinét, basszusklarinét, basszuskürt, fagott, kontrabasszofon]
instrumenty drewniane [instrumenty dęte, do których należą instrumenty stroikowe i wargowe] – fafűvós hangszerek
instrumenty ekonomiczne – gazdasági eszközök
instrumenty elektryczne – elektromos hangszerek (elektrofonok) [elektromos zongora, elektromos orgona, elektromos gitár], minden elektromos hangszernek erősítője, hangerő- és hangsínszabályzója van
instrumenty klawiszowe [instrumenty strunowe, na których gra się poprzez uderzanie w klawisze] – billyentyűs hangszerek
instrumenty perkusyjne [instrumenty muzyczne, z których dźwięk wydobywa się przez uderzanie lub potrząsanie] – ütős hangszerek
instrumenty polityki handlowej – kereskedelmi politikai eszközök
instrumenty rzemieślnicze – iparos-szerszámok

instrumenty smyczkowe [instrumenty strunowe, na których gra się za pomocą smyczek] – vonós hangszer
instrumenty strunowe [instrumenty muzyczne, w których źródłem dźwięku są napięte, drgające struny] – húros hangszerek
instrumenty szarpane [instrumenty strunowe, z których dźwięk wydobywa się poprzez szarpanie strun palcami lub odpowiednią płytka] – pengetős hangszerek (gitár, lant)
instrumentować – hangszerelni
interfejs, interface [wym. interfejs] [inform. zasady łączenia ze sobą i współpracy dwóch różnych urządzeń lub programów; też: urządzenie lub program realizujące te zasady] – (ang.) interface, interfész [alamilyen felületet jelent (pl. User Interface = kezelői felület)]
interferencja [interferencja to zjawisko nakładania się fal. Interferencja jest przypadkiem ogólniejszego zjawiska superpozycji fal będącej przykładem superpozycji rozwiązań równań różniczkowych. W fizyce wyróżnia się dwa rodzaje interferencji. Optyka najczęściej rozpatruje przypadek interferencji fal sinusoidalnych o zblążonej częstotliwości i amplitudzie fali. Akustyka i analiza sygnałów częściej zajmują się nakładaniem się fal o złożonych kształtach] – (lat.) interferencia; kölcsönös hatás; (fizika) két hullámmozgásnak, rezgésnek egymást erősítő v. gyengítő kölcsönhatása találkozásukkor; (távközlés) rádióvételi zavar
interferencja elektromagnetyczna – elektromágneses interferencia (EMI)
interferencja fal – hullámok interferenciája
interferencja fal głosowych – hanginterferencja [két vagy több hanghullám találkozásakor lejátszódó jelenség, általában lebegés, a hanghullámok erősödése vagy gyengülése, kioltása vagy állóhullámok keletkezése formájában]
interferencja falowa – interferencia, hulláminterferencja
interferometr akustyczny – hanginterferometr, hangállóhullámmérő
Interleaving – (ang.) Interleaving (*in computer science is a way to arrange data in a non-contiguous way in order to increase performance.*) [módszer, amellyel a digitális rendszert felkészítik a hibajavításra. Az eredetileg összetartozó adatszavakat egy bizonyos logika szerint összekoverik (interleaving = behelyezés), és ebben a sorrendben rögzítik. Ha tehát valahol kiesés lép fel, nem egyetlen, teljes szó vesz el, hanem több szónak egy-egy részlete. A hiányzó részleteket logikai úton rekonstruálják, s végül visszaállítják az eredeti szörendet.]
interpolacja [1. wstawienie wyrazów, zwrotów, zdań do pierwotnego tekstu; też: takie wstawione wyrazy, zwroty, zdania; 2. mat. wyznaczenie w pewnym przedziale funkcji, która przyjmuje znane wartości dla danych liczb z tego przedziału] – interpoláció [1. Logikai eljárás, amelyet a digitális jelátvitel során alkalmaznak, a kijavíthatatlan hibák elfedésére. A kiesett adatszót a szomszédos szavakból rekonstruálják, becsatlás alapján. A legegyszerűbb a lineáris interpoláció,

amellyel csupán 1-1 szóból (a sérült szót megelőző, illetve az azt követő adatszóból) képeznek átlagot. Az interpoláció során olyan, nemkívánatos jelek is keletkeznek (interpolációs zaj), amelyek jellegüket tekintve a torzítás és a zaj közé esnek. Minél értékesebb a rendszer, annál kisebb az interpolációs zaj. 2. Egyfajta approximáció, közelítés. Az interpoláció során a függvény egy várható értékét számítjuk ki a környezetében levő értékek összefüggéseinek alapján.]

interwał [w teorii muzyki interwał (z lac. *intervalum* – dosłownie "miejscie pomiędzy szańcami") można definiować jako: 1. odległość między dwoma dźwiękami. 2. współbrzmienie dwóch dźwięków] – intervallum; szünet; hangköz; hangmagasság, hangmagasságköz

interwał atonalny – atonalis intervallum

interwał chromatyczny – kromatikus hangköz

interwał diatoniczny – diatonikus hangköz

interwał dźwiękowy – hangköz [két, egyidejűleg megszólaltatott hang hangközmagassági viszonya]

interwał maly – kis hangköz

interwał muzyczny [dźwięk wytwarzany przez instrument muzyczny (albo głos ludzki). Najczęściej jest to dźwięk o określonej wysokości] – hangmagasság [1. a hang, elsősorban a zenei hang egyik jellemzője. A hangmagasságot a hang frekvenciája határozza meg: nagyobb frekvencia esetén magasabb hangot érzékelünk; 2. *hangmagasság* a frekvencia f (Hz) függvénye, nagyobb frekvenciánál magasabb, kisebb frekvenciánál alacsonyabb. - *Hangmagasság*: hangjellemző, amely meghatározza a hallható hangok helyét a zenei hangsorban, és részben meghatározja a *hangérzetnek* is. A hangmagasság főként az *alaphang* frekvenciától függ, de a *hangintenzitás*, a *hangszínkép* és az *észlelés időtartama* is befolyásolja.]; (muz.) zenei hangköz

intonacja [1. jęz. sposób akcentowania wyrazów i zdań; 2. wymawianie wyrazów i zdań wyrażające uczucia, sądy mówiącego; 3. sposób wydobywania dźwięków muzycznych; 4. rozpoczęwanie przez jedną osobę śpiewu zbiorowego] – intonáció; (muz.) énekhang v. hangszer megszólaltatása

intonować – intonálni

intonowanie – hangolás

inżynier dźwięku – hangmérnök (a hangávitel műszaki irányítója), hangtechnikus

izolacja – szigetelés

izolacja akustyczna – hangszigetelés (az az eljárást, amikor valamilyen hangvédelmi anyag felhasználásával zajcsökkentést végeznek); hanggátlás

izolacja akustyczna między pomieszczeniami – hanggátlás

izolacja dźwiękowa (przegrody) – hanggátlás (válaszfalé)

izolacyjność – hanggátlás

izolacyjność akustyczna dla dźwięków powietrznych – léghangszigetelési tényező

izolacyjność akustyczna przegrody [Wartości

izolacyjności akustycznej przegród pojedynczych. Wartości izolacyjności akustycznej okna podwójnego.] – zajvédő fal v. hanggátló fal hangszigetelő képessége [a hangszigetelő képesség nemcsak a fal rétegeitől, anyagtól, szerkezetétől, hanem a falak rögzítésének, kiékelésének módjától is függ.]

izolator [fiz. materiał izolujący, nieprzewodzący ciepla, prądu elektrycznego, nieprzepuszczający dźwięku] – szigetelő

izolator dźwiękowy – hangszigetelő [olyan laza szerkezetű anyag, amely nem okoz visszaverődést, a felületre jutó hanghullámok energiájának jelentős részét elnyeli és csak kis hányadát engedi át]

izolator drgań – testhangszigetelő, rezgésszigetelő

J

jack [wym. dżek] [wytwiczka w postaci bolca] - jack [amerikai eredetű, koncentrikus elrendezésű hangfrekvenciás csatlakozótípus. Általánosan használt típusainak átmérője 2,5 - 3,5 - 6,3 mm.] (ld. skoczek)

jakość odbioru – vételjósági tényező

jama nosowa – orrüreg

jasna barwa dźwięku – világos (áttetsző) hangkép, átteszóség

jasność (tonu) – átlátszóság (hangé)

jednobrzmiąco – uniszón; egyhangon

jednobrzmiący, -a, -e – egyhangú, uniszón

jednoczesne wytwarzanie dwóch tonów instrumentem lutniczym – kettős fogás (hangszer)

jednostka chlonności akustycznej pomieszczenia – ekvivalens elnyelési tényező (teremben)

jednostka volumenu – hangerösség

(pillanatteljesítmény-szint) egysége, vu-mérő egysége

jednostka wysokości tonu – hangmagasság egysége

jednouszni, -ia, -ie – egyfülű (pl. észlelés)

języczek, stroik językowy – rezgőnyelv, nádsíp (fafűvő)

jonofon – ionofon, ionsugárzó [külnöleges, membrán nélküli magashangszóró. Elektromágneses térben ívfényt keltenek, s az ionizált levegőt használják membrán gyanánt. Mivel ennek a "membránnak" a tömege és a tehettellensége csaknem nulla, kivételesen jó a frekvencia- és az impulzus átvitele. Hártránya, hogy bonyolult és költséges.]

K

K [Przedrostek oznaczający pomnożenie przez 1000, np. 1 kHz równa się 1000 Hz] – k-, kilo- (ezer)

kabel ekranowany – árnyékolt kábel

kabel koaksjalny [kabel koaksjalny do instalacji audio/video wysokiej jakości] – koaxiális kábel [körkeresztmetszettől összekötőkábel, nagyfrekvenciás jelek átvitelére. Belül egyetlen fémcsál fut (ez gyakran ezüstözve van), kívül hálószerű burkolat árnyékolja, a kettő között szigetelőanyag helyezkedik el. A koaxiális kábeleket szabványos hullámimpedanciájú kivitelekben gyártják (50, 60 és leggyakrabban: 75 ohm).]

kabina dźwiękoszczelna – hangszigelt fülke (filmfelvételhez)

kabina dźwiękowa – hangfülke

kabina mikserска – hangzáró fülke, keverőfülke

kadencja (forma muzyczna) – kadencia, zárlat

kalibracja – kalibrálás, hitelesítés, összehasonlítás

kamerton [diapazon to przyrząd służący do strojenia instrumentów muzycznych] – hangvilla [külnöleges ötvözetből készült kétszárú villa alakját mutató szerszám, amely hőfokfüggetlen, pontos zenei hangot (általában az $a^1 = 440$ Hz) szolgáltat]

kanal – csatorna [valamilyen információ átviteléhez szükséges és (vagy) rendelkezésre álló frekvenciasáv; Hz, kHz v. MHz]

kanal audytywny – auditív csatorna

kanal dźwiękowy – hangcsatorna (televízió-

közvetítésnél a kísérőhang továbbítására szolgál és az 50...10000 Hz-es frekvenciasáv átvitelére alkalmas)

kanal efektów dźwiękowych – effektsatorna

kanal foniczny – hangfrekvenciás csatorna

kanal glosowy – garatüreg

kanal odbiorczy – vevőcsatorna

kanal powietrzny (organy) – szélcatorna (orgona)

kanal przesyłowy – átviteli csatorna

kanal sąsiedni – szomszédos csatorna

kanal ucha zewnętrznego – hallójárat

kanal wiatrowa – hangrekész (orgona)

kanal wolny – üresen hagyott csatorna

kanal, droga przesyłowa sygnału – (átviteli) csatorna

karafulka (smyczek) – vonó (hegedű)

kardiogram akustyczny – szívhangfelvétel

kasetă magnetofonowa (CC lub z ang. Compact Cassette – kasetă kompaktowa) [to kasetă przeznaczona do magnetofonów kasetowych opracowana przez firmę Philips w 1963 roku. Służy również jako nośnik do przechowywania danych. Standard kasety magnetofonowej opracowany przez Philipsa w 1963 roku.] – (ang.) Compact Cassette; kazetta, magnókazetta [egy hangrögzítési technológiára vonatkozó szabvány, valamint egyben a legelterjedtebb kazettarendszer. 1964-ben kezdtek el a sorozatgyártását Németországban]

kasowanie – törlés, kitörlés, kihúzás; hatálytanítás, megsemmisítés, érvénytelenítés; (*műsz.*) a mágnesezhető bázisra felvett jel törlése a mágneses remanencia változásainak megszüntetésével

kastaniety – kasztanyetta, csattogó

kąt odbicia – lepattanási (leszakadási) szög

kąt padania – beesési szög

kąt promieniowania fali – sugárzási szög

kąt skręcenia ramienia adaptera – elhajlási szög

kąt wybierania – letapogatási szög

katarynka – kintorna, verkli

katarynka na kółkach – forgólan

katodofon [rodzaj mikrofonu, w którym częścią odbierającą falę głosową jest zjonizowana warstewka powietrza, przylegająca do powierzchni przecika z tlenków metali. Pręcik rozżarzony zapomocą umieszczonej w jego wnętrzu spirali platynowej, wysyla elektryny, które przyspieszone pomocą polem elektrycznym powodują jonizację wspomnianej wyżej warstewki powietrza. Fala głosowa, padająca na pręt, powoduje rytmiczne przesunięcia jonów, które to przesunięcia powodują drobne wahania napięcia w przyrządzie, przenoszone zwykle na siatkę lampy wzmacniającej.] – ionmikrofon, katodofon [annak a széles frekvenciasávot átvivő hangfelvezőnek a neve, amelyet Vogt, Engl és Massole fejlesztett ki]

kawitacja – kavitáció [áramló folyadékokban nagy nyomáskülönbségek hatására keletkező, majd szétpukkanó gózbuborékok]

kazoo [Mirliton (kazoo, flet rzeźańcow) – instrument muzyczny z grupy membranofonów dętych] – mirliton, hagymafuvola

kierować – irányítani

kierunek magnesowania – mágnesezés irányá

kierunkowość pozioma – horizontális irányítottság

klapa – billentyű

klarion – clarion

klarnet – klarinét

klarnet altowy – altklarinét

klarnet basowy – basszusklarinét

klarnet kontrabasowy – kontrabasszus klarinét

klawesyn [klawiszowo-strunowy instrument muzyczny, podobny do fortepianu, w którym naciśnięcie klawisza powoduje szarpnięcie struny] – csembaló [A mai zongora egyik előhangszerének teknikai előnye, hogy a billentyű mechanizmus útján, pengetéssel szólaltatjuk meg. A csembaló pengetője toll. A billentyűzete - fejlett változatban - az orgonához hasonlít, két manuál hangerőben, színben különböző egymástól, és azokat lehetővé teheti összekapcsolni, kopulázni. A csembaló irodalma Johann Sebastian Bach alkotásaiban érte el

- művészeti tetőfokát. Ma a hangszer reneszánszát éli.]
- klawiatura** – klaviatúra (egyes hangszerek billentyűzetének összefoglaló neve)
- klawiatura noźna** – pedálklaviatúra
- klawikord [najstarszy instrument klawiszowy, wynaleziony w XIV.]** – klawikord
- klawisz** – billentyű
- klekotać [1. o bocianie: wydawać dźwięk; 2. powodować wydawanie dźwięku przez uderzanie o siebie twardych przedmiotów; też: o maszynach, motorach itp.: wydawać loskot, warkot; 3. pot. mówić dużo i głośno]** – zörögni, ütni, dübörögni (lemezjátszó)
- klekotanie [1. odgłos wydawany przez bociana; 2. dźwięk wydawany przez pracujące maszyny]** – sercegés, zörgés, kopogás; dübörös [mélyhangú, zavaró zörej a lemezjátszó hangjában. A mechanika (a motor, az áttétel és a csapágy) egyenetlenségei okozzák.]
- klucz do strojenia** – hangolókulcs
- klucz muzyczny** – billentyű
- kobza (instrument muzyczny)** – duda
- kociol [instrument perkusyjny z rodziną membranofonów. Składa się z blony zwanej membraną rozpiętą ponad korpusem zwyczajowo wykonanym z miedzi o kształcie misy. Muzyk grający na kotłach (kotlista) wydobywa z nich dźwięk uderzając w naciąg instrumentu odpowiednią palką z wykończeniem filcowym.]** – üstdob v. timpani sokáig az egyetlen ütős hangszer volt a szimfonikus zenekarban [A hangszer teste rézből vagy bronzból készül, félkömb alakú üsthöz hasonlít. Háromlábú faállványon nyugszik, tetején fél méter átmérőjű bőrhártya feszül.]
- kohererowy tlumik udarów akustycznych** – kohéreres hangimpulzusvédő
- kolek strojeniowy** – hangolószeg (zongora)
- korelacja [patrz: korelacja wzajemna, autokorelacja]** [1. śrdw.lac. *correlatio* 'współzależność' wzajemne powiązanie, współzależność przedmiotów, pojęć, zagadnień, zjawisk, zmiennych matematycznych (zwł. w statystyce), budowy a. czynności poszczególnych części organizmu itd. 2. (słowo pochodzenia łacińskiego oznaczające *wzajemny związek*, pojęcie matematyczne, oznaczające wzajemne powiązanie, współzależność jakichś zjawisk lub obiektów] – (lat.) correlatio, korreláció; kölcsönösségi, kölcsönös viszony; vonatkozás, egymásravonatkozás, viszonosság; egymásnak való megfelelés]
- korelacyjny, -a, -e [dotyczący współzależności]** – korrelációs; egymásra vonatkozó, viszonossági, kölcsönösségi
- kolumna dźwiękowa** – hangoszlop
- kolumna głośnikowa, kolumna dźwiękowa** – hangoszlop
- kolysanie (dźwięku)** – frekvenciaingadozás
- kolysanie (taśma magnetofonowa)** – lassú nyávogás (magnetofon)
- komora** – cella; szoba
- komora akustyczna** – süketláda
- komora akustyczna bezechowa** – camera silenta; süketszoba
- komora bębenkowa** – dobüreg (fül)
- komora bezechowa [Pomieszczenie w którym nie ma fal odbitych. Przykładowy opis komory bezechowej]** – süketszoba [Olyan hangszigetelt szoba, amelynek belső falait és felületeit hang elnyelő anyaggal borítják be a hangvisszaverődés minimalizálása érdekében.]
- komora pogłosowa** – lakószoba
- komora pogłosowa** – zengőszoba
- komora wiatrowni (organy)** – kancella (organában)
- kompander (= kompresor + ekspander)** – kompander (automatikus áramkör a dinamika szükítésére)
- kompansja (ang. companding); kompansja dynamiczna** – (akustyka) dinamikaszabályozás
- kompensacja (korekcja) tonów niskich** – mélykiegylítés
- kompensacja (zmoszenie się) fal dźwiękowy** – hanghullám-kiegyenlítés
- kompensacja tlumienności filtru** – szűrőcsillapítás kiegyenlítése
- kompensować przez sprzężenie zwrotne** – ellenütemű kiegyenlítést végezni
- komprnsacja zmiany ciśnienia statycznego (mikrofon)** – sztatikus nyomásnövekedés kompenzáció
- kompresja amplitudowa (dynamiki)** – dinamikaszükítés
- kompresja częstotliwościowa** – sávszükítés
- kompresja dynamiki** – dinamikakompresszió
- kompresor [1. zob. sprężarka; 2. urządzenie do kompresji sygnału]** – kompresszor [elektronika, amellyel csökkenteni lehet a műsor hangsos és halk részeinek arányát, más szóval a dinamikát. Ellentéte az expander]
- kompresor amplitudy (dynamiki)** – amplitúdóösszenyomó, amplitúdókompresszor
- kompresor dynamiki** – dinamikakompresszor; dinamikaszugorító; önműködő dinamikaszükítő kapcsolási egység
- komputer [(z ang. computer od lac. computare, dawne nazwy: mózg elektroniczny, elektroniczna maszyna cyfrowa, maszyna matematyczna), maszyna elektroniczna (urządzenie) służąca do przetwarzania wszelkich informacji, które da się zapisać w formie ciągu cyfr, albo sygnału ciągłego. Najpopularniejszym obecnie rodzajem komputera jest stacjonarny komputer osobisty (desktop), z tego powodu potocznie traktowany jest jako synonim komputera w ogóle.]** – komputer, számítógép
- komputer osobisty** – személyi számítógép (PC)
- komputerowy, -a, -e** – komputer-, számítógép-
- komputeryzacja** – komputerizáció
- komputeryzacja w praktyce** – komputerizáció a gyakorlatban
- koncentracja (skupianie) fali** – nyalábolás
- koncentrować** – koncentálni, nyalábolni
- koncertina (instrument muzyczny)** – harmonika, koncertina [A szabadon rezgő nyelvű hangszerek közé tartozik, akárcsak az akkordion és a

melodeon. A XIX. század első felében találta fel Sir Charles Wheatstone angol fizikus. A hangszer minden oldalán található billentyűzet, a kihúzható füjtatóhoz kapcsolódva, ami a levegőt a nyelvhez nyomja. Az egyszerűbb modelleknek csupán néhány gombjuk vagy szerény billentyűzetük van, a hivatalos muzsikusok hangszeri azonban jóval bonyolultabbak.]

końcowy tłumik echo – lezárás visszhangzár

kondensator [przyrząd do magazynowania ładunków elektr., soczewka (a. zespół soczewek) do skupiania światła na przedmiocie obserwowanym] – (lat.) kondenzátor, sűrítő, besűrítő v. lecsapó v. csepplövöslítő berendezés; (villamos) kondenzátor; elektromos sűrítő, két egymástól szigetelővel elválasztott vezető, amelyben az elektromosság öszegyül; (*akusztika*) elektronikus készülékekben használt alkatrész, amely töltés tárolására alkalmas. Alapvetően két, egymástól szigetelőnyaggal elválasztott fémfelületből épül fel; (*műszaki*) hűtőkészülék, gólcscsapoló

kondensator elektrolityczny – elektrolitikus kondenzátor v. sűrítő

kondensator elektryczny – elektromos sűrítő, kondenzátor

kondensator obrotowy – forgókondenzátor

kondensator przedwprzydźwiękowy – búgáskompensáló kondenzátor

konduktancja [(przewodność elektryczna) jest odwrotnością rezystancji. Jest więc miarą podatności elementu na przepływ prądu elektrycznego. Zwyczajowo konduktancję oznacza się symbolem G (wielka litera G).] – vezetőképesség

konsonancja – konszonancia; (*zene*) hangköz v. hangzat hallásakor tapasztallható kellemes, megnugyatató, összeolvadásszerű zenei benyomás

konsonans (lac. consonans) [interwał uważany za zgodnie brzmiący. Jest to współbrzmienie (konsonans harmoniczny) lub następstwo (konsonans melodyczny) przynajmniej dwóch dźwięków, które słuchowo jest odczuwane jako zgodne. Wszystkie interwaly zwiąkszone bądź zmniejszone, mogące enharmonicznie przypominać konsonanse, należą do dysonansów.] – konszonáns akkord

konsultant (rzecznik akustyczny) – akusztikai szakértő

kontakt [1. bliższe zetknięcie się z kimś lub z czymś; 2. niewielkie urządzenie do włączania lub wyłączania prądu w instalacji świetlnej; 3. zob. gniazdo w zn. 6.; 4. zob. katalizator kontaktowy; 5. styk dwu skał różnego pochodzenia; 6. pot. tajny informator] – (lat.) kontaktus ársadalmi, szellemi stb.) érintkezés, kapcsolat, összeköttetés, (*műszaki*) kontaktus, érintkező, érintkezés, (*villamosságtan*) kapcsoló, villanykapcsoló, érintkezés, az áramkör zárasára szolgáló szerkezet, érintkező; két vezető oldható v. rögzített szoros összeérintése, összeköttetés létesítése

kontrabas¹ (instrument muzyczny) – nagybőgő, kontrabasszus

kontrabas² – kontrabasszus; a legmélyebb férfihang

kontrafagot [instrument dęty drewniany z grupy aerofonów stroikowych. Należy do grupy instrumentów z podwójnym trzcinowym stroikiem. Do tej samej rodziny należą także obój, rożek angielski i jego wersja o wyższym stroju fagot.] – kontrafagott

kontralt (rodzaj głosu) – kontraalto, mély alt (énekes)
kontrapunkt – ellenpont

kontrapunktowy, -a, -e – ellenpontos, kontrapunktikus
kontrola (pomiary) hałasu – zajfelmérés

kontroler [Urządzenie pozwalające wygenerować sygnał kompensujący w systemach adaptacyjnych na podstawie sygnałów odbiornego i błędu.] – (fr.) kontroler (eszköz v. berendezés)

kontrolować – megfigyelni, lehallgatni, ellenőrizni

koperta [płaskie, zazwyczaj papierowe opakowanie przeznaczone do przesyłania listów, kartek pocztowych lub innych przesyłek pocztowych] – (ang.) Envelope; (*akusztika*) az envelope-ot arra használják, hogy egy hangot alakító komponenst vezéreljen egy adott időkereten belül, hogy ez alatt a hangra valamiféle változást gyakoroljon.

kopia – (lat.) kópia, másodpéldány, (*odpis*) másolat; utánzat

kopia (zapisu dźwięku) – másolat, hangmásolat

kopia digitalna – digitális másolat [a digitális hangfelvételt kétféleképpen lehet átmásolni: a szokásos, analóg módon, valamint még digitálisan kódolt állapotában is, kikerülve a D/A és az A/D átalakítást. Ezáltal a másolat elvileg tökéletes marad: teljesen azonos az eredetivel]

kopiować – (fr.-ném.) kopírozni; másolni, utánozni

kopiowanie fajłów – fájlok másolása

korekcja [usuwanie wad] – korrekció, módosítás

korekcja akustyczna; korekcja akustyczna pomieszczeń – hangkorrekció

korekcja amplitudy – amplitúdó korrekció, amplitúdkiegylítés

korekcja barwy dźwięku – hangsínszabályozás [egy elektroakusztikai készülék átviteli frekvenciasávjában a magas vagy mély hangok bizonyos mértékű elnyomása vagy kiemelése a közepes 800...1000 Hz-es hangokhoz képest.]

korekcja charakterystyki częstotliwości – átvitelijelleggörbe módosítás (-korrekció)

korekcja obwodem rezonansu szeregowego – sorosrezgőkör-kiemelés

korekcja RIAA - RIAA-korrekcja [nemzetközileg elfogadott előírás a hanglemezvágáskor, illetve a hanglemez lejátszásakor alkalmazandó frekvenciakorrekcióna. (A Recording Industry Association in America ajánlása alapján.) Töréspontjai: 3180, 318 és 75µs.]

korekcja tłumieniowa – csillapításkiegylítés

korekcja wstępna – előkiegylítés

korekcja wtórna – utókiegylítés [(Deemfázis) az URH-adásban alkalmazott előkiemelés (preemfázis) tükrképe: az eredeti arányok visszaállítása a vevőkészüléken. (E technika célja: csökkenteni a műsor zaját.) Az OIRT és

- CCIR előírások szerinti elő- és utókiegyenlítés értéke 50μs.]
- korekcja wysokich tonów** – magashangszabályozás
- korekcja znieksztalcon** – torzításkiegyenlítés
- korektor** – korrektor, kiegyenlítő
- korektor akustyczny** – hangkorrektor
- korektor amplitudy (urządzenia kompensujące zmiany amplitudy w danym zakresie częstotliwości)** – amplitúdókorrektor
- korektor dźwięku** – hangtisztító
- korektor fazowy (odpóźnieniowy)** – fázistoló
- korektor nastawny** – szabályozható kiegyenlítő szűrő
- korektor RIAA** – RIAA korrektor [erősítő fokozat, amely a hanglemez lejátszásakor visszaállítja a hangkép eredeti arányait a fenti időállandók szerint]
- korektor zapisu** – felvevőkorrektor, felvevőkorrektorszabályozó, felvevőszabályozó
- kornet (instrument muzyczny) [(wl. cornetto)]** - instrument dęty blaszany z grupy aerofonów ustnikowych podobny do trąbki] – kornett, billentyűs kúrt [a tölcséres fűvökajú, más néven rézfúvós hangszerék közé tartozik. Hangja, kinézete hasonlít a trombitához, és nem tévesztendő össze az azonos nevű középkori eredetű hangszerrel, amely cink néven is ismert. Elsősorban a 19. században volt népszerű, manapság a dzsesszben, a nyugati fűvöszenerkarokban használják.]
- kość podniebienna** – szájpadcsontok
- kotwica zrównoważona** – kiegyenlített forgórész
- krąglik <muzyka> [Pomatias elegans, ślimak z rzędu jednopredścionkowców; lądowy, wokół M. Śródziemnego; muszla stożkowato-kulista, wys. ok. 1,5 cm]** – hangolócső
- krakanie** – brekegés, krákogás
- kreska taktowa (zapis muzyczny)** – gerenda (hangjegy)
- kreślić** – felrajzolni, felvenni
- krótki dźwięk** – jelző (sípoló) hang
- krótkotrwający ton** – jelző (sípoló) hang
- krtań [(lac. larynx)]** – część układu oddechowego umieszczona między C4 a C6 (czwartym kręgiem szyjnym a szóstym kręgiem szyjnym). U dzieci jest ona położona na ogół 1-2 kręgi wyżej. Rozpoczyna się wejściem do krtani. Krtań łączy gardło z tchawią, jest także narzędziem służącym do wydawania dźwięków.] – gégefő
- krumhorn <instrument muzyczny>** – görbekürt
- kryteria halasu** – zajismérvek
- krytyczna prędkość obrotowa** – kritikus fordulatszám
- krzykliwy, -a, -e** – sikoltó, sűvítő, ordító, átható
- krzywa (charakterystyka) dwuwierzcholkowa** – kétsúcsú (kétpúpú) görbe
- krzywa cieniowa (audiometria)** – árnyékgörbe
- krzywa izolacyjności** – hangglási görbe
- krzywa izoniczna** – azonos hangnyomásszintvonal
- krzywa jednakowej głośności** – azonos hangosságszint-görbe
- krzywa narastająca, narastanie zbocza** – felszálló ág (górbé)
- krzywe jednakowej (kednakowego poziomu) głośności, izofony** – azonos hangerősséggörbék
- krzywe jednakowej halaśliwości** – azonos zajosság görbék
- krzywe psofometryczne szumu** – zajértékelési görbek
- krzywula <instrument muzyczny>** – görbekürt
- ksylofon [(harmonika słomiana, gigelyra)]** - instrument muzyczny z grupy idiofonów uderzanych, składający się z szeregu chromatycznie strojonych sztabek z twardego drewna (wibratorów, od których wielkości zależy wysokość dźwięku), ułożonych w jednym lub więcej rzędach na słomianych walkach i uderzanych drewnianymi paleczkami.] – xilofon [Kromatikusan hangolt, hangsorba állított fapálcákból álló ütőhangszer, melyet két verővel szólaltatnak meg. Ősi, ázsiai hangszer, pentaton hangolásban. Fémpálcás változata a metallofon.]
- kształt fali** – hullámforma
- kształt rowka** – barázdaalak
- kuranty wieżowe** – harangozás, harangjáték hangja
- kwadrofonia [1. to jest systemem czterokanalowego zapisu dźwięku. Odbywa się to za pomocą również czterech mikrofonów. 2. system zapisu, transmitowania i odtwarzania muzyki poprzez 4 kanały - 4 głośniki umieszczone w rogach pomieszczenia. Umożliwia stworzenie pełnej panoramy akustycznej, zblążonej do warunków sali koncertowej.]** – quadrofonia, kvadrofónia; négycsatornás sztereofónia v.
- terhátású hangátvitel. [A hetvenes évek elejének technikai újítása, amely egyelőre nem tudott elterjedni. Kudarcát részben bonyolultságának, részben pedig a gyárak konkurenciaharcának köszönheti (nem sikerült szabványosítani egyik kvadrofón rendszert sem). A legismertebb kvadrofón rendszerek: CD4, SQ, QS. A kvadrofóniához négy külön csatorna jelét kell egymástól szeparáltan végigvezetni a mikrofonuktól a hangsugárzókig. Ez a követelmény igen nagy nehézségeket vet fel mind a rádiózásban, mind pedig a hanglemezeltechnikában, nem is beszélve arról, hogy a lakászobában is négy hangsugárzót kell elhelyezni. A kvadrofónia hívei a digitális technikától várják a négycsatornás hangátvitel reneszánszát, minthogy a digitális rendszerek úgy dolgoznak, mint a komputer; mindegy nekik, hányfélé jelet kell közvetíteniük egyszerre feltéve, hogy elegéndően nagy a kapacitásuk.]
- kwantowanie, kwantyzacja [1. (kwantowanie)]**
- konstrukcja pozwalająca na przejście z klasycznej teorii pola do kwantowej teorii pola. Kwantowanie jest uogólnieniem konstrukcji stosowanej przy przejściu z mechaniki klasycznej do mechaniki kwantowej; 2. (kwantyzacja) (drugi po próbkowaniu) etap procesu przetwarzania sygnału analogowego na cyfrowy] – kvantálás, felvontás; (fizika) a kvantálás a klasszikus fizika kvantumelméleti megfogalmazását jelenti; (kwantyzacja) egy jel kvantumokban (egységekben) kifejezve

L

laryngofon [odmiana mikrofonu przeznaczonego do pracy w warunkach ekstremalnie dużego hałasu zewnętrznego] – gégemikrofon (az emberi gégefő mechanikus rezgéseit alakítja át hangfrekvenciás áramingadózássá)

laryngograf – laringógraf (a nyaknál méri az emberi hang alapfrekvenciáját)

laser [nazwa utworzona jako akronim od *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation* - wzmocnienie światła poprzez wymuszoną emisję promieniowania. Jest to generator światła, wykorzystujący zjawisko emisji wymuszonej.] – (ang.) lézer (*röv.*) (laser: Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation); gerjesztett fényt kibocsátó rendszer, amely (kivitelétől függően) a látható fény, de akár az infravörös sugárzás tartományában is működhet [A lézer egy olyan fényforrás, amely stimulált emissziót használ egybefüggő fény sugár létrehozására; rendkívül hullámhosszú egyenirányított, óriási energiájú fény sugárnyaláb gerjesztésére és kibocsátására szolgáló berendezés. Neve az angol *Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation* kifejezés rövidítése, a laser magyarosításából származik. Az első lézert az amerikai *Theodore H. Maiman* fejlesztette ki 1960-ban.]

laserowy, -a, -e – lézer-

"**L_{day}**" (wskaźnik hałasu w porze dziennej) oznacza wskaźnik hałasu służący do określenia dokuczliwości w porze dziennej, zgodnie z definicją podaną w załączniku I - L_{napközi} az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes napközbeni (6⁰⁰ és 18⁰⁰ óra közötti) időszakaira meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint

"**L_{den}**" (wskaźnik hałasu dla pory dziennej, wieczornej i nocnej) oznacza wskaźnik hałasu służący do określenia ogólnej dokuczliwości, zgodnie z definicją podaną w załączniku I – L_{den} egy éves időtartamra vetített „átlagos” napi zajszint (számított és nem mért), amelyben az esti (18:00-22:00) és az éjszakai (22:00-06:00) időszakokat súlyozottan vesszük figyelembe (5, illetve 10 dB-lel). (A zajtérképeken a terepszint feletti 4 m-es magasságban számított értékeket ábrázoljuk – EU-s követelmény!) – mivel számított érték, a speciális számítás sajátosságait hordozza magában (pl. vasúti zajnál). Az Európai Unió az L_{den} értéket vezette be. Az L_{den} érték a három időszakra (nappal, este, éjjel) vonatkozó L_{eq} értékből áll. Az L_{éjszaka} az éjszakára vonatkozó L_{eq}. Az L_{den} érték a következő súlyozást tartalmazza. Az L_{den} napi zajjellemző decibelben (dB) mért értékét a következő összefüggéssel kell meghatározni:

$$L_{den} = 10 \lg \frac{1}{24} \left[12 \cdot 10^{\frac{L_{napköz}}{10}} + 4 \cdot 10^{\frac{L_{este}+5}{10}} + 8 \cdot 10^{\frac{L_{éjjel}+10}{10}} \right]$$

ahol:

- az L_{napköz} az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes napközbeni (6⁰⁰ és 18⁰⁰ óra közötti) időszakaira meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint;
- az L_{este} az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes esti (18⁰⁰ és 22⁰⁰ óra közötti) időszakára meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint;
- az L_{éjjel} az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes éjszakai (22⁰⁰ és 6⁰⁰ óra közötti) időszakára meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint.

A fent meghatározott napszakok minden zajforrásra vonatkozóan ugyanazok.

"L_{night}" (wskaźnik hałasu w porze nocnej) oznacza wskaźnik hałasu służący do określenia zakłócenia snu, zgodnie z definicją podaną w załączniku I - L_{éjjel}, az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes éjszakai (22⁰⁰ és 6⁰⁰ óra közötti) időszakaira meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint – egy éves időtartamra vetített „átlagos” éjszakai zajszint (számított és nem mért). (A zajtérképeken a terepszint feletti 4 m-es magasságban számított értékeket ábrázolják.)

leksykon dla akustyków – lexikon akusztikusok részére
lektor – beszélő

L_{EP,D} [Dzienna ekspozycja na hałas. Średnia energia dźwiękowa, na jaką narażona jest osoba podczas dnia pracy. Poziom zazwyczaj jest odniesiony do 8-godzinnego wymiaru czasu pracy.] – napi zajexpozyciós szintje (L_{EX,8h})

A munkavállalókat éró zajexpozycióra vonatkozó minimális egészségi és biztonsági követelményeit a 66/2005.(XII.22.) EüM rendelet tartalmazza.

A rendeletben alkalmazott fogalmak:

- napi zajexpozyciós szintje (L_{EX,8h}): a zajexpoziciós idővel súlyozott átlaga egy 8 órás munkanapról vonatkoztatva,
- heti zajexpozyciós szintje (L_{EX,8h}): a napi zajexpoziciós idővel súlyozott átlaga öt 8 órás munkanapból álló munkahétre vonatkoztatva,
- legnagyobb hangnyomásszint (L_{max}): az értékelési idő alatt C súlyozott szűrővel és csúcs (peak) időállandóval mért legnagyobb hangnyomásszint,
- a munkavállalót éró tényleges zajexpoziciós (L_{am}): az értékelési időre meghatározott egyenértékű C-hangnyomásszint és az alkalmazott egyéni hallásvédeószköz 80%-on számított csillapításának különbsége. (L_{am} = L_{Ceq} – SRN₈₀)

A rendeletben meghatározott határértékek:

• zajexpoziciós határérték: • felső beavatkozási határérték:	L _{EX,8h} = 87 dB
L _{max} = 140 dB
L _{EX,8h} = 85 dB |
|---|---|

dB	$L_{\max} = 137$
dB	$L_{\text{EX},8h} = 80$
dB	$L_{\max} = 135$
dB	

- alsó beavatkozási határérték:

L_{evening} (wskaźnik halasu w porze wieczornej)
[oznacza wskaźnik halasu służący do określenia dokuczliwości w porze wieczornej, zgodnie z definicją podaną w załączniku I] - az L_{est}e az MSZ ISO 1996-2 szerinti, az egy év összes esti (18⁰⁰ és 22⁰⁰ óra közötti) időszakára meghatározott hosszú idejű átlagos A-hangnyomásszint

liczba drgań (w czasie t jest n = t/T) – rezgesszám; (*frekvencia*) a neve valamely rezgés esetén az időegységenkénti rezgések számának, ez pedig a rezgsidő reciprok értéke

liczba falowa – akusztikai fázisállandó (fázisszög)

liczba obrotów [1. (biologia) ilość częsteczek substratu, które mogą zostać przekształcone przez enzym w produkt w ciągu 1 minuty. Liczba obrotów wynosi od kilku tysięcy do kilku milionów.] – fordulatszám

liczba szumowa – zajtényező

liczba X-bitowa [np. liczba 32-bitowa, 64-bitowa liczba] - bitszám [a digitális, "Pulse Code Modulation" (PCM) rendszerek 8-, 14-, 16-bitesek (stb.) lehetnek. Minél több a bit, annál pontosabban lehet meghatározni a digitálisan feljegyzett jel értékét, s annál finomabb lesz a felbontás (vagyis annál kisebb lesz a "hézag" az egyes jelszintek között). A magasabb bitszám magasabb dinamikának felel meg, és csekélyebb felbontási zajt hordoz. Minél magasabb a bitszám, annál nagyobb költséggel jár az A/D, a D/A átalakító és a többi áramkör megépítése is, azonkívül annál nagyobb tárolókapacitásra van

szükség. Megkülönböztetnek (például) valódi és nem-valódi 14-bites rendszereket, mikor is a nem valódiak mondjuk 12+2 bitesek; az eredetileg 12-bites átalakítóhoz ilyenkor 2 pótlólagos bitet csatolnak (minden bit 6dB-lel növeli a felbontást). A nem-valódi rendszereknek magasabb a felbontási zajuk és a torzításuk is. Máskor a felbontást csupán akképp módosítják, hogy a digitális jelszintek "lépcsőit" egyenlőtlennel (nem-lineárisan) osztják el: a magasabb jelszintek közé durvább lépcsőfokokat iktatnak.]

licznik przesuwu taśmy – számláló
(mágneshangkészülék, magnókészülék)

linia – egyenes, vonal

linia rezonansowa słabo sprzężona – lazán csatolt rezonáns vonal

lira wojskowa, lira dzwonkowa (instrument muzyczny) – csörgőjáték, félhold, harangjáték (hangszer); török tábori hangszer

listek boczny – mellékhangok

logatom – logatom [távbeszélő-berendezések kipróbálásakor az érthetőség vizsgálatára összeállított egyszótagú szavak gyűjteménye (a görög logosz és atom összevonásából)]

lokacja akustyczna – akusztikai iránymeghatározás

lokacja metodą echa – echolokáció; visszhangos helymeghatározás; tájékozódás visszavert hang segítségével; visszhangos tájolás

lokacja ultradźwiękowa – ultrahang-visszhangkeresés

lokalizacja – lokalizáció, helymeghatározás hanggal

lokalizacja dźwięku – tájékozódás hanggal

lokalizacja słuchowa – akusztikai helymeghatározás

lokalizacja źródła dźwięku wskutek słyszenia dwuusznego – kétfűlű hangészlelés, hangirány-meghatározás két füllel

lutnia – lant

utowanie ultradźwiękowe – ultrahangos forrasztás

L

lagodzić – csillapítani, tompítani

łącznik słuchawkowy (sztucznego ucha) – (fejhallgató)-csatolóüreg

łącznik słuchawkowy (sztucznego ucha) – csatoló

łączność akustyczna – hangközlés, hangösszeköttetés, hangátvitel

łączyć nuty lub ich grupy (zapis nutowy) – kötni (zene)

łączność Bluetooth (bezprzewodowa stereofoniczna technologia) – Bluetooth kapcsolat (telefon es szamitogep kozott)

lożysko zamienia adaptera – hangszedőkar-kitámasztó

luk (zapis nutowy) – kötőív (zene)

M

magnes [ciało lub urządzenie wytwarzające stałe pole magnetyczne] – mágnes (a mágnessesség alapjelenségeit mutató anyagi közeg, amelynek alapvető tulajdonságai a kétpólusú (északi és déli) sarkítottság és a más mágneses anyagokra érintkezés nélkül, a távolból is ható vonzó vagy tasztító erő); (*átv.*) vonzerő

magnes permanentny – permanens v. állandó mágnes (állandó mágneses fluxust tartó, külső gerjesztés nélküli mágnes)

magnesować – magnesezni, megmagnesezni

magnesowanie [proces nadawania lub zwiększenia własności magnet. magnetyków przez wywoływanie w nich polaryzacji za pomocą zewn. pola magnet. (pocieranie magnesem trwałym lub umieszczenie w polu magnet. wytworzonym pod wpływem przepływającego w przewodniku prądu elektr.)]; rozróżnia się m. statyczne, stosowane do materiałów magnet. twardych (ferromagnetyki) i dynamiczne, dla materiałów magnet. miękkich. Miarą zmian własności magnet. materiału jest namagnesowanie (inaczej magnetyzacja), określone w A/m jako moment magnet. jednostki objętości materiału. Przejawem namagnesowania jest wytwarzane przez materiał dodatkowe pole magnet. Dla wszystkich diamagnetyków i większości paramagnetyków pole to jest bardzo małe w porównaniu z zewn. (magnesującym) polem magn., a po usunięciu tego pola zanika (materiał całkowicie się rozmagnesuje); dla ferromagnetyków dodatkowe pole magnet. jest wielokrotnie większe od zewn. i nie zanika po jego usunięciu (m. ferromagnetyków polega na przebudowie ich struktury domenowej i zachodzi w kilku etapach, do osiągnięcia stanu nasycenia magnet.). Przebieg procesu m. przedstawia się za pomocą krzywych m., których przebieg zależy od "historii magnet." próbki (histereza magnetyczna).] – magnesezés (valamely mágneszethető anyagban mágneses állapot keltése mágneses térfösséggel alkalmazásával)

magnetofon [urządzenie służące do wielokrotnego zapisywania i odtwarzania dźwięku na taśmie magnetycznej (urządzenia zapisujące inne sygnały analogowe na taśmie magnetycznej nazywa się zazwyczaj rejestratorami magnetycznymi)] – (*gör.*) magnetofon [*ném. Magnetophon (1935)*], magnó, magnókészülék; mágneses hangrögzítő készülék; elektromágneses hangfelvétő és lejátszó készülék [hangok mágneses jelekkel való átalakítására, rögzítésére, ill. a mágneses jelként rögzített hangok visszajátszására alkalmas elektroakusztikai berendezés]

magnetofon kasetowy – kazettás magnó [olyan mágneses hangrögzítő készülék, amelynél a felhasznált magnószalag egy zárt kazettában van elhelyezve]

magnetofon stereofoniczny – sztereó magnó

magnetofon wielościeżkowy – többsávos magnetofon (mágneshangkészülék)

magnetofonowy, -a, -e – magnetofon-, magnó-

maksymalna moc szumów źródła (przy energetycznym dopasowaniu odbiornika) – optimális zajteljesítmény

maksymalna moc źródła (przy energetycznym dopasowaniu odbiornika) – optimális teljesítmény

maksymalne wzmacnienie mocy (przy dopasowaniu energetycznym) – maximálisan igénybe vehető teljesítményerősítés

maksymalny poziom dźwięku A (L_{Amax}) [maksymalna wartość skuteczna poziomu dźwięku A] – legnagyobb v. maximális A hangnyomásszint (dBA)

mala selektywność – gyenge szelektivitás

mala tercja – szűkített terc

malejąca amplituda – csökkenő amplitúdó

malejący poziom głośności – csökkenő hangerősségszint

malooporowy, -a, -e – kis ellenállású

małostratny, -a, -e – kisveszteségű

mały flet poprzeczny – harántfuvola

malżowina ucha – fülkagyló

mamrotać – sercegni, kopogni, pattogni, hadarni

mamrostanie – dadogás, morgás, mormogás

mandola [strunowy instrument muzyczny z rodziną szarpanych] – mandora, mandola

mandolina [strunowy instrument muzyczny z rodziną szarpanych posiadający cztery pary strun strojonych w kwintach. Skala mandoliny (zakres dźwięków muzycznych) wynosi od g do fis] – (*ol.*) mandolin [*(zene)* négy párral ellátott kis pengetős hangszer. Elsősorban műkedvelő v. népzenei hangszerként, de a műzenében is használatos. Sokféle formájú, méretű, hangolású változata van. Pengetővel szólaltatják meg.]; a jampec hajviselete

mandolina akustyczna – akusztikus mandolin

mandolina elektryczna – elektromos mandolin

mandolinista – mandolin-játékos

manual – manuál, billentyűzet

manual ekspresyjny (organy) – echómű, távmű (orona)

mapa akustyczna – zajtérkép; **Zajtérhelési térkép:** a számlítással megállapított környezeti zajhelyzetet mutatja be L_{den} és $L_{\text{éjjel}}$ zajmutatók formájában (itt szintén nem az eddig megszokott vizsgálati, mérési eredményekből származtatott mutatókról van szó). A zajszinteket 5 dB-es sávokban a 25/2004. (XII. 20.) KvVM rendelet szerinti színskálával kellett megjeleníteni.

mapa akustyczna aglomeracji Kraków — [ang. Noise map of Cracow urban agglomeration] – Krakkó és agglomerációjának zajtérképe

mapa konfliktów akustycznych – konfliktustérkép [a zajtérhelés és a Kormányrendelet 9.§ (3) és (4) bekezdésében megadott stratégiai küszöbértékek összehasonlításával készült zajtérkép]

mapa konfliktów akustycznych dla halasów drogowych – közúti konfliktstérkép
mapy akustyczne Warszawy – varsó zajtérképe
maracas – rumbatök
marimba [afrykański instrument perkusyjny, rodzaj ksylofonu] – marimba (xilofonszerű, ütőkkel megszólaltatható egzotikus hangszer)
masa akustyczna – akuszikai tömeg
masa akustyczna – akuszikai tehetetlenség (keménység)
maskować – lefedni, maszkolni
maskowanie – elfedés [az a jelenség, amikor egy erősebb hang jelenléte egy gyengébb hang észlelését megnehezíti v. lehetetlenné teszi. Az elfedőhang a gyengébb hangra nézve az elfedés ideje alatt *hallásveszteséget* idéz elő.]
maszyna muzyczna – zenegép (wurlitzer)
material całkowicie pochłaniający dźwięk – tökéletes hangelnyelő anyag
material dźwiękochlonny – hangelnyelő anyag v. díszlet
material dźwiękochlonny (pochłaniający) – hangelnyelő anyag
ateriały dźwiękochlonne i dźwiękoizolacyjne – hangelnyelő és hangszigető anyagok
material dźwiękowy [to zbiór wszystkich dźwięków, jakimi posługuje się muzyka] – hanganyag
matryca negatywowa płyty gramofonowej – első negatív (hanglemez)
mechaniczna impedancja charakterystyczna – komplex mechanikai impedencia
mechaniczna impedancja przeniesienia – mechanikai impedencia
mechaniczny zapis dźwięku – mechanikai hangrögzítés (hangfrekvenciás rezgések felvétele és lejátszása kizárolag mechanikai eszközök – *pl.* gramofon – felhasználásával)
mechanizm młoteczkowy – kopogógép
mechanizm napędowy przesuwa taśmę – szalagtovábbító mechanizmus
medianta [(lac. *medians* - rozdzielający pośrodku) to w skali durowej lub molowej nazwa III (medianta górsza Mg) lub VI (medianta dolna Md) stopnia gamy.] – mediáns, középső hang
**mediator (plektron) [(gr. *πλῆκτρον*) – płytka (potocznie zwana kostką, piórkiem) do gry na kitarze, domrze, mandolinie, gitarze] – plektrum (pengető), plektron
megafon [1. głośnik o dużej mocy, instalowany w miejscach publicznych; 2. przenośne urządzenie składające się z mikrofonu i głośnika tubowego] – megafon, szócső, tölcsér, hangtölcsér (szabadtéri hangközvetítéshez használt, nagy teljesítményű, fémmembrános hangszóró)
mel – mel (*hangmagasság mértékegysége*. Az abszolút hallásküszöb felett lévő 1000 Hz frekvenciájú, 40 decibeles hang hangmagassága 1000 mel v. 40 phon hangosságszinten normális kétfélű hallásnál 1000 mel=1000 Hz)
melodia [1. ciąg następujących po sobie dźwięków, uporządkowanych według zasad tonalnych, rytmicznych i formalnych, tworzących pewną całość; 2. śpiewne, płynne brzmienie wyrazów,**

zdań, mowy; 3. daw. intonacja] – melódia, dallam (egymás után következő hangok sora, amelynek magassága bizonyos szabályok szerint változik)

melodia ozdobna zróżnicowana zmianami rytmu – díszített dallam

melodyjny, -a, -e – melódikus

membrana – (lat.) membrán, (élővilág, vegytan) háryta, (fizika, műszaki) zárólemez; kifeszített lemez; (távközlés) rugalmas lemez, amely az elektromos rezgésetek hangrezgéssé v. ezeket elektromos rezgéssé alakítja; telefon, hangszóró stb. rezgő lemeze; a hangszóróknak vagy fejhallgatóknak az a része, amely az elektromos jel rezgésének ütemében mozgásba hozza a levegőmolekulákat, illetve a mikrofonoknak az a része, amelyet a levegő nyomás változása mozgásba hoz

membrana dzielona – körcikkmembrán

membrana głośnika – hangszórómembrán [a hangszórónak az elektromechanikai átalakítóhoz mereven kapcsolt, mechanikai rezgést (hangot) keltő felülete]

membrana nieodbijająca – visszaverődésmentes membrán (tölcsér)

membrana plaska – dugattyúmembrán

membrana ruchoma – flexibilis membrán

membrana stożkowa – kónuszos membrán

membrana węglowa (mikrofonu) – szénmembrán

memoria – (lat.) memória; emlékezétehetség, emlékezet [1 magnók szolgáltatása: a számláló nulla-állásában a készülék automatikusan stopra áll, 2. rádióvezvők szolgáltatása: különféle adóállomások frekvenciájának programozása, 3. a számítástechnikában (és a digitális hangtechnikában is) az adatok tárolására szolgáló egység.]

mensura (organy) – (lat.) mensura, menzura [(lat.) mérés, mérték. *Mensura* a kémikusok által használt, rendszerint porcelánból vagy üvegből készült, beosztással ellátott mérőpoharak; *mensura temporis* a zenében; mensura praetoriana, (mérőasztal); mensurabilis: mérhető.], faktúr (orgona)

metoda – módszer

metoda naukowa [to określona procedura, która powinna być stosowana w procesie pozyskiwania lub tworzenia rzetelnej wiedzy naukowej] – tudományos módszer

metoda odtwarzania dźwięku z taśmy filmowej – filmhangvisszaadó rendszer

metoda regulacji – azonosításos módszer (hangosságmérés)

metoda równoważenia (zerowania) – hídmódszer, zérushídmódszer, nullahídmódszer

metoda Schlierena – Schlieren-módszer, feszített képmódszer [lényege, a különböző összetételek és állapotú közegekben a fény eltérül, és ez az eltérülés mérhetővé tehető. A schlieren módszer a szándékosan előállított schlier jelenségén alapszik. Nem kívánatos a schlier az optikai üvegeknél, más esetekben szándékosan állítják elő, pl. gyors áramlások, örvénylések detektálására.)]

metoda stałego bodźca – állandó ingermódszer
(hangosságmérés)

metoda zakłócania – perturbaciós módszer

metoda zapisu – összehasonlítási módszer
(hangosságmérés)

metody aktywne [Metody w których, zakłócenia kompensuje się za pomocą dodatkowych źródeł. Uklady te posiadają dodatkowe zewnętrzne źródło energii, a odpowiednio sterowane mogą dostarczać lub absorbować energię w określony sposób z dowolnych miejsc układu.] – aktyw módszerek v. eljárások

metronom – metronóm, taktusjelző [Zenében használatos időmérő műszer, amelyet egy felül lengő inga segítségével a percenként előírt kattanásszáma lehet beállítani. A zeneszerzők által megadott tempót a metronóm segítségével gyakorolhatja be az előadóművész.]

mezzosopran [rodzaj głosu ludzkiego pomiędzy sopranem i altem, częściowo obejmujący oba. Zwykle obejmuje zakres a do g] – (ol.) mezzosoprán; (zene) középszoprán; az alt és a szoprán között levő női v. gyermekhang; az ilyen hangú énekes; az ilyen hangú énekesekből álló énekkari szólam

MIDI skrót od Musical Instrument Digital Interface [system (interfejs, oprogramowanie i zestaw komend) służący do przekazywania informacji pomiędzy elektronicznymi instrumentami muzycznymi] – (ang.) Musical Instrument Digital Interface (röviden MIDI) (Szintetizátorok és stúdióeszközök összekötésére alkalmas.) [a MIDI betűszó az angol "Musical Instrument Digital Interface" kifejezés kezdőbetűinek összevonásából ered. A '80-as évek kezdetén fejlesztették ki abból a célból, hogy a különböző gyártók hangszeréi egy közös nyelven tudjanak egymással kommunikálni, összeköthetőek legyenek. Abban az időben ugyanis ez nem létezett, sőt, mivel a MIDI digitális kommunikációs rendszer volt, a szintik meg egy ideig csak analógok voltak, ezért ennek fizikai korlátai is voltak akkoriban. Alapjábavéve a MIDI így működik: egy küldő eszköz hozzá van csatlakoztatva egy vagy több vevőhöz. Pl. ha egy számítógép meg akar szólaltatni egy hangot az egyik szintetizátoron, akkor a számítógép a küldő, a szinti a fogadó. Egy kevés kivételtől eltekintve pont ebből az okból a legtöbb szinti illetve 3 ilyen csatlakozóval rendelkezik: MIDI In, MIDI Out, és néhány gépen van MIDI Thru is. A küldő a MIDI Out csatlakozón küld utasítást a fogadó MIDI In csatlakozójára. A MIDI Thru egy speciális funkció. Ez csatlakozó a fogadón helyezkedik el, és lehetővé teszi a küldő számára hogy a jelét egynél több fogadó is megkaphassa. A fogadó utáni első vevő eszköz tovább adj a MIDI Thru csatlakozójára a beérkező jelet anélkül, hogy azt módosítaná. Így egy újabb eszköz MIDI In-jét összekötve ezzel a csatlakozóval szintén vezérelhetővé válik. Kialakul egy lánc, melyet a küldő vezérel, és amely képes megcímzni a fogadókat.]

MIDI Time Code (MTC) – (ang.) MIDI TimeCode [Egy abszolút időt mutató a MIDI üzenet. Frame-

ekhez van igazítva (a frame-ek száma beállítható), és ciklusonként teljes időt közöl óra, perc, másodperc, frame formátumban.]

MIDI Machine Control (MMC) – (ang.) MIDI Machine Control (MMC) [A MIDI üzenetek azon csoportja, mely a távvezérlésre szolgál. Olyan utasításokat tartalmaz, mint a lejátszás kezdete, abbahagyása, folytatása. Az eszközök időzítése nagy mértékben függ ezektől az üzenetektől.]

miech – orgonafűjtő

miejsce klejenia (taśma magnetofonowa) – vágás v. vágási hely; ragasztási hely (szalagon)

miejscie słyszenia – meghallgatás helye

miękkie (głos) – lágy, édes (hang)

miernik – mérő

miernik akustycznego ciśnienia promieniowania – hangsugárnyomásmérő

miernik akustyczny – zajszintmérő (hangszintmérő, zajmérő)

miernik częstotliwościowej charakterystyki czasu pogłosu – utózengésmérő

miernik drgań – rezgésmérő

miernik kolysania i drżenia dźwięku – hangmagasságindozás-mérő

miernik ostrości słuchu – hallásélesség-mérő

miernik poziomu – szintmérő

miernik poziomu dźwięku (ang. Sound Level Meter) [miernik stosowany przy pomiarach akustycznych, zazwyczaj do określania wartości subiektywnych poziomu dźwięku w dB, także do określania poziomu halasu] – hangsintmérő, hangnyomásmérő

miernik poziomu szumu – zajmérő

miernik prędkości – sebességmérő

miernik przyspieszenia, akcelerometr – gyorsulásmérő

miernik tlumienia echa – visszhangcsillapításmérő

miernik wartości szczytowej szumu (halasu) – csúcsmutató zajmérő

miernik wartości szczytowych – kivezérlésmérő

mierzny poziom głośności – hangosszagszintmérők (olyan logaritmikus jelleggörbűjű mérőműszerek, amelyek objektív hangosságmérésre használhatók. Az összetett hangok és zörejek összességének)

mieszać – keverni, elkenni

mieszacz (mikser) dźwięku – keverő, hangkeverő

mieszacz (mikser) stereofoniczny – sztereóasztal, sztereokeverő

mieszanie (miksowanie) dźwięków – hangkeverés, hangösszeolvasztás

mieszanie dźwięku – hangkeverék [tetszőleges frekvenciájú hangokból álló összetett hang]

mieszanina tonów – összetett hang, hangkeverék [véges vagy végtelen számú tisztahang keveréke]

Międzynarodowe Stowarzyszenie MIDI; (ang.) **International MIDI Association** – Nemzetközi MIDI Szövetség; IMA: International MIDI Association [Ez a szervezet, illetve utódjaik, az MMA látja el a MIDI sztenderderek felügyeletét.]

mikrofon [urządzenie elektroakustyczne służące do przetwarzania fal dźwiękowych na sygnały elektryczne] – mikrofon [1. olyan

elektroakusztikai átalakító, amely a mechanikai hangrezgéseket elektromos feszültséggé alakítja át; 2. mikrofon egy elektroakusztikai átalakító. Célja a fizikai közegben (pl. levegőben) terjedő rezgések átalakítása elektromos jelé. A vízben terjedő hang átalakítására szolgáló eszköz neve hidrofon.]

mikrofon astatyczny – mindenirányú mikrofon

mikrofon bezkierunkowy – gömbi mikrofon, térmikrofon

mikrofon bezmembranowy – membrán nélküli mikrofon

mikrofon butonierkowy – Lavalier-mikrofon; gomblyukmikrofon

mikrofon cewkowy – mozgótekercs mikrofon, dinamikus mikrofon [az ilyen elvű mikrofon a hangnyomást változó értékű ellenállássá alakítja]

mikrofon cieplny – hődrótos mikrofon

mikrofon ciśnieniowy – nyomásmikrofon

mikrofon do rozmów zwrotnych – utasítómikrofon

mikrofon do wytwarzania sztucznego echa – térmikrofon, viszhangmikrofon

mikrofon dotykowy – kontaktmikrofon

mikrofon dotykowy (kostny) – csontvezetéses mikrofon

mikrofon dwukierunkowy – kétirányú mikrofon

mikrofon dynamiczny – dimanikus mikrofon

mikrofon elektromagnetyczny – mágneses mikrofon

mikrofon elektrostatyczny (pojemnościowy) – kondenzátormikrofon [olyan mikrofon, amely a hangrezgéseket kapacitásváltozás útján alakítja hangfrekvenciás árammá]

mikrofon gradientowy – gradiensmikrofon, nyomásgradiens-mikrofon

mikrofon jednokierunkowy – egyirányú mikrofon

mikrofon jonowy – ionmikrofon

mikrofon kalibrowany – impedencia-átkapcsolós mikrofon

mikrofon kierunkowy – irányított mikrofon

mikrofon kondensatorowy [mikrofon pojemnościowy, mikrofon kondensatorowy, mikrofon elektrostatyczny] – kondenzátor mikrofon [az ilyen elvű mikrofon a hangnyomást előbb kapacitás változássá, majd később feszültséggé alakítja]

mikrofon kostny – csontmikrofon, oszteofon

mikrofon krtaniowy – gégemikrofon

mikrofon magnetoelektryczny (elektrodynamiczny) – dinamikus mikrofon

mikrofon magnetostrykcyjny – magnetosztrikciós mikrofon

mikrofon maskowy – maszkmikrofon

mikrofon miniaturowy – miniatürmikrofon

mikrofon namiernika akustycznego – mérőmikrofon

mikrofon napierśny – mellmikrofon, nyakba akasztható mikrofon

mikrofon nieznieksztalcający – torzításmentes mikrofon

mikrofon o kardiodalnej charakterystyce kierunkowości, mikrofon kardiodalny – kardioid mikrofon

mikrofon o kierunkowości uzyskanej przy pomocy przesunięcia fazowego – fázistolómikrofon

mikrofon o ósemkowej charakterystyce dwukierunkowości – közelbeszélő-mikrofon; nyolcas karakterisztikájú mikrofon

mikrofon o wąskiej charakterystyce kierunkowości – erősen irányított mikrofon

mikrofon olówkowy – riportermikrofon

mikrofon piezoelektryczny – piezoelektrikos mikrofon

mikrofon piezoelektryczny (krystaliczny) – kristálymikrofon (piezoelektrikos elven működő mikrofontípus)

mikrofon piezoelektryczny – kristálymikrofon, piezoelektrikos mikrofon

mikrofon podsłuchowy – szajbeszélő mikrofon (fejhallhatón)

mikrofon prędkościowy – sebeségmikrofon

mikrofon przeciwhalasowy – zajkompenzált mikrofon

mikrofon przeciwhalasowy (przeciwzakłoceniowy) – zajszegény mikrofon

mikrofon przyustny – közelbeszélő-mikrofon

mikrofon pulsujący

mikrofon ręczny – kézi mikrofon

mikrofon reflektorowy – parabolamikrofon

mikrofon reżysera służący do wydawania poleceń w studio – utasítómikrofon

mikrofon różnicowy – közelbeszélő-mikrofon

mikrofon ruchomy – mozgatható mikrofon

mikrofon rzędowy – mikrofonsor

mikrofon siatkowy – rácsmikrofon, elektronikus mikrofon

mikrofon sondujący magnetostrykcyjny – magnetosztrikciós szondamikrofon

mikrofon superkardiodalny (wybitnie jednokierunkowy) – hiperkardioïd mikrofon

mikrofon szerokopasmowy – szélessávú mikrofon

mikrofon telefoniczna – telefonmikrofon

mikrofon ultrakierunkowy (wybitnie kierunkowy) – élesen irányított mikrofon

mikrofon umieszczony na wysięgniku – puskamikrofon, mikrofontartó

mikrofon wargowy – ajakmikrofon

mikrofon węglowy (stykowy) – szénmikrofon [a legegyeszerűbb hangátlakító]

mikrofon węglowy dwukomorowy (różnicowy, przeciwobny) – közelbeszélő-szénmikrofon

mikrofon wstępowy – szalagmikrofon [a dinamikus mikrofonok egyik fajtája. Egy állandómágnes pólusai között vékony alumínium szalagocska rezeg, amely egyben a membránt is képezi.]

mikrofon wszechkierunkowy – mindenirányú (irányítatlan, gömbi) mikrofon

mikrofon wysokiej jakości – Hi-Fi mikron

mikrofon wzorcowy – mérőmikrofon

mikrofon złożony, zestaw mikrofonowy – kombinált (átkapcsolható) mikrofon

mikrofony – mikrofonok [elektroakusztikai átalakítók: a hangrezgéseket alakítják át elektromos jelé. Főbb típusai a dinamikus, a kondenzátor, az elektrét, illetve a szalagmikrofonok. A dinamikus mikrofon az elektromágneses indukció elvén működik (a membránt mozgató tekercs egy mágnes köralakú légrésébe merül). Előnye ennek

a mikrofontípusnak, hogy megbízható, viszonylag ütesálló és olcsó. A kondenzátor mikrofonban egy kondenzátor egyik fegyverzetét képezik ki membrán gyanánt. Hangnyomásra a membrán mozgásba jön, s a zene ütemében megváltoztatja a rendszer kapacitását. Mivel így csak igen kicsiny jelfeszültség keletkezik, ez roppant érzékeny a külső zavaró terekre, már magában a mikrofonban fel kell erősíteni, az erősítőhöz pedig tápfeszültségre, tápegységre is szükség van. Ez a mikrofontípus tehát bonyolultabb, sérülékenyebb, kevésbé praktikus, azonkívül drága, viszont a minősége elsőrangú, ezért professzionális célokra általában ilyet használnak. Az elektronikus mikrofon a kondenzátor mikrofon egyszerűbb változata. Végül a szalagmikrofonban a membrán és a tekeres szerepét egy leheletnyi alumíniumszalag játsza, ezt függeszti fel mágneses térben. Ez a konstrukció is jobb a dinamikusnál, de nem annyira "strapabíró". Megkülönböztetik a mikrofonokat nemcsak felépítésük, hanem iránykarakterisztikájuk szerint is, vagyis hogy milyen irányból mennyire érzékenyek a hangnyomásra. A gömbkarakterű mikrofonok minden irányból nagyjából egyforma mértékben érzékelik a hangnyomást, ennélfogva egyenletes az iránykarakterisztikájuk. A vesekarakterisztikájuk az előlről érkező hangot érzékelik a legintenzívebben, a hátulról jövő hangot csak alig-alig. (Méginkább jellemző ez az úgynevezett hiper- vagy szupervese-karakterű mikrofonokra.) A "nyolcas" karakterisztikájú típusok előlről és hátról "hallanak jól", oldalirányban pedig szinte "süketek". A stúdiótechnikában mindegyik iránykarakterisztikának megvan a maga alkalmazási területe.]

mikrofonowanie – mikrofónia [Hangátviteli berendezés mechanikus elemeinek rezgése, amely hangszórón keresztül válik hallhatóvá. A mikrofónia a hangszóróban üvöltésben nyilvánulhat meg, ami minden egyéb hangátvitelt lehetetlenné tesz. A mikrofóniat eredményezheti minden olyan mechanikai elem rezgése, amely valamilyen módon hatással van a rendszer átvitelre tényezőjére, pl. forgókondenzátor lemezeinek vagy elektroncső belső elemeinek rezgése stb. Lényegében pozitív visszacsatolásról van szó, ennek veszélye különösen akkor áll fenn, ha a hangszóró a rezgésveszélyes elemekkel össze van építve.]

miksować – keverni, elkenni

milioktawa – millioktav

miliwat [jednostka mocy równa jednej tysiącznej wata] – mW (milliwatt)

mixtura – vegyes regiszter, mixtúra (orgona)

mloteczek – kowadelko – strzemiączko (rucho) – hallócsontocska

mloteczek strojeniowy – hangolókalapács

moc [I 1. siła psychyczna lub fizyczna; 2. energia lub siła, którą wyzwala jakieś urządzenie lub zjawisko; 3. zdolność oddziaływanego, wywierania wpływu; 4. praca wykonana w jednostce czasu; 5. prawomocność, ważność jakiegoś dokumentu lub decyzji; 6. stopień stężenia czegoś; 7. trwałość i wytrzymałość

materialu; 8. możliwości produkcyjne zakładu;
– II bardzo dużo, mnóstwo] – erő, hatalom; (*technika*) (*fizyka*) teljesítmény [időegység alatt végezett munka; jele: W, mértékegysége: watt], kapacitás; erősség, tartósság; erő (szeszfok); erő, lehetőség, mód; erő, hatalom; érvény (*mnóstwo*) tömördek, temérdek, sok, sereg, számłalan, rengeteg; az erősítő munkavégző képessége, wattban megadva

moc akustyczna (P) [1. Calkowita moc akustyczna wytworzona przez źródło wyznaczona zgodnie z metodą podaną w arkuszu normy ISO 9614.; 2. [Puzyña 74, s. 16.] W polu fali bezpośredniej całkowitą moc akustyczną źródła dźwięku o kulistej charakterystyce kierunkowości można określić ze wzoru: $Na = I \cdot S$ [W]; gdzie: S – pole powierzchni pomiarowej prostopadłe do kierunku rozprzestrzeniania się fali $W m^{-2}$] – akusztikai teljesítmény; hangteljesítmény, a hang teljesítménye [(jele: P) a hangforrás meghatározott ideig egy időegység alatt kisugárzott hangenergia, ill. a hangenergia-mennyiségi átlagos értéke. Mértékegysége: W. P = I·A; W]

moc akustyczna na jednostkę powierzchni, natężenie dźwięku – felületre eső hangteljesítmény

moc akustyczna występująca przy odtwarzaniu muzyki – terhelhetőség (hangszóró), zenei terhelhetőség [a maximális elektromos teljesítmény, amelyet a hangsugárzó vagy a fejhallgató még károsodás és torzítás nélkül el tud viselni. Különbséget kell tennünk zenei és névleges terhelhetőség között. Az előbbi azt a teljesítményt jelöli, amelyet a hangsugárzó egy rövid ideig még éppen feldolgozni képes; a névleges, azaz hosszabb ideig elviselhető terhelhetőség ennél nyilván kisebb. Tökéletes biztonságot így se várunk el, ugyanis az erősítők, ha túlvezérlődnek, teljesítményüknek aránytalannul nagyobb hányszádát a magashangszóróra bocsátják, márpedig az csak kevésbé terhelhető. A terhelhetőség természetesen semmi sem mond a hangminőségről, sem pedig arról, hogy mennyire hangsosan fog szólni a hangsugárzó.]

moc doprowadzona (wejściowa) – alkalmazott teljesítmény

moc glosu – beszédenergia

moc malej częstotliwości – hangfrekvenciás teljesítmény

moc promieniowana – elsugárzott teljesítmény

moc sygnału mowy – beszédteljesítmény

moc szumu – zajteljesítmény

moc w pamie częstotliwości słyszałnych – hangfrekvenciás teljesítmény

mod (postać) drgań – rezgési csomópont

mod niesprzężony, -a, -e – csatolatlan csomópont

modulacja [to samorzutna lub celowa zmiana parametrów sygnalu. Przykładem może być modulowany dźwięk syreny alarmowej o zmiennej częstotliwości. Częstotliwość zmian wywołanych modulacją jest dużo mniejsza od częstotliwości fali. Jeżeli modulowane są sygnały sinusoidalne, to proces ten może powodować zmiany amplitudy, częstotliwości lub fazę drgań. W przypadku fal prostokątnych (często stosowanych w technice

cyfrowej) procesowi modulacji podlega szerokość, amplituda, pozycja (układ) oraz gęstość impulsów.] – moduláció; árnyalás [1. szabályzás, befolyásolás. A moduláció befolyásol v. megváltoztat egy hangformáló komponenst egy modulációs forrás révén. Modulációs forrás lehet pl. LFO, envelope, vagy MIDI üzenet. A moduláció célállomása a hangformáló komponens, pl. a filter vagy egy VCA. – 2. az elektromos jel megváltoztatása bizonyos meghatározott rendszer szerint. A rádiózásban azt értik modulációt, hogy a hangfrekvenciás műsorjelet nagyfrekvenciás vivőhullámra ültetik (azaz a vivőhullámot a műsorjel ütemében változtatják). A rádióvevők ezt a modulált vivőhullámot fogják fel, s demoduláció útján visszanyerik belőle az eredeti műsorjelet. amplitúdó-moduláció (AM): a hosszú-, közép- és rövidhullámú rádiózásban alkalmazott modulációs módszer, amikor is a vivőhullámak az amplitúdóját változtatják a hangfrekvenciás jel ütemében. Frekvencia-moduláció (FM): az URH tartományban alkalmazott modulációs módszer, amikor is a vivőhullámnak a frekvenciáját változtatják a műsorjel ütemében. 3. A moduláció különféle eljárások csoportja, amelyek biztosítják, hogy egy tipikusan szinuszos jel, a vivő képes legyen információ hordozására. A szinuszos jel három fő paraméterét, az amplitúdóját, a fazisát vagy a frekvenciáját módosíthatja a modulációs eljárás azért, hogy a vivő információt hordozhasson.]

modulacja amplitudy [(AM z ang. *Amplitude Modulation*), to jedna z trzech podstawowych rodzajów modulacji. Polega na zakodowaniu sygnału informacyjnego (szerokopasmowego o malej częstotliwości) w chwilowych zmianach amplitudy sygnału nośnego (inaczej nazywanej falą nośną).] - amplitudó-moduláció (AM) [a hosszú-, közép- és rövidhullámú rádiózásban alkalmazott modulációs módszer, amikor is a vivőhullámnak az amplitúdóját változtatják a hangfrekvenciás jel ütemében.]

modulacja częstotliwości – frekvenciamoduláció (FM)

modulacja dwukrotna – kettős moduláció

modulacja głęboka – erős moduláció

modulacja niedostateczna – alámodulálás

modulacja poprzeczna – keresztmoduláció [rádio és TV készülékeknel előforduló zavar, melyet egy erős jel, közel adó okozhat és a vevő közelében található nem-lineáris, egyenirányító eszköz. Abban jelentkezik, hogy minden vett jelen megijenik az erős helyi jel modulációja. Ha magában a vevőben jön létre a zavar, intermodulációt nevezik. Rövidhullámokon egyidejűleg több, erős adó, fóleg műsorszóró adó okozhat az amatőr adások vételénél intermodulációs zavarokat.]

modulacja pośredna – intermoduláció (IM) [két vagy több jel egyidejű átvitelek kor általában nemkívánatos összeg-, illetve különbözőjelek is megijennek a műsorban. Ezt torzítás gyanánt észleljük. Mérésére két egyidejű, tartós (szinuszos) mérőjelet alkalmazznak. Nyilvánvaló, hogy ez nem modellezzi elég pontosan a valóságot, hiszen a zene nem ilyen jelekből áll, hanem

rendkívül gyorsan változó, rendkívül összetett jelekből, amelyeknek átvitelek kor az erősítő további, még kellemetlenebb torzításfajtákat produkál. A tranzisztor, azaz átmeneti jelenségek nyomán keletkező torzításokat tranzisztor intermodulációs torzításnak (TIM) nevezik.]

modulacja prędkościowa – sebeségmoduláció

modulacja skrośna – keresztmoduláció, intermodulációs torzítás

modulacja zera fazy – nullfázismoduláció

modulacja zewnętrzna – külső moduláció

modulator lusterkowy – fénymutató galvanométer

modulator pobudzany glosem – beszédmodulátor

modulator przeciwsobny – kiegyszűlyozott modulátor

modulator światła – fénymodulátor

modulować – modulálni

modulowany glosem – beszédmodulált

modus – (*lat.*) módus; mérték, határ, mód, hangnem (a zenemű alaphangzatának megjölése, amelyet minden az alaphang nevével jelölnek)

moll [*odmiana skali diatonicznej, gamy lub tonacji oparte na malej tercji*] – (*lat.–ném.*) moll; (*zene*) lágy hangsor; olyan hangsor, amelynek harmadik fóka a kezdőhangtól számítva kisterc távolságára fekszik

moment bezwładności – tehetetlenségi momentum

moment sily – erőmomentum

moment tlumiący – csillapítási momentum

monitor (ekran) [1. urządzenie wyjściowe, podłączone

do komputera będące źródłem światła, wyświetlające na własnym ekranie obraz oglądany z drugiej strony przez oglądającego. Wyróżnia się monitory lampowe

(kineskopowe) - CRT, monitory oparte na ciekłych kryształach (LCD), oraz monitory plazmowe.; 2. monitory komputerowe, ekranы wystawiennicze, monitory telewizyjne itd.] – monitor [Manapság a számítógép legfontosabb kiviteli egysége (perifériája) a televízióhoz hasonló számítógép-képernyő vagy monitor. A monitort egy kábel köti össze a videó adapterrel (videokártya), mely utasításai alapján jeleníti meg a kívánt képet.]

monitory komputerowe – számítógép monitorok

monitory oparte na ciekłych kryształach (LCD) - LCD

[A hagyományos katódsugárcsöves monitorokat hamarosan ki fogják szorítani a sokkal modernebb technológiát képviselő LCD-monitorok.]

monitory telewizyjne – tévé képernyők v. monitorok

mono [związany z jednokanalowym przekazywaniem dźwięków] – mono; egyciornás hangátvitel [A teljes hanginformációt egyetlen csatornán közvetítik. Térhatása értelemszerűen nincs.]

mono- [pierwszy człon wyrazów złożonych mających znaczenie: jeden, pojedynczy] – (gör.) mono-; egy-, egyetlen; magán- (szóképző előtag)

monofonia – (gör.) monofónia; egyhangúság; egyszólamúság

monofoniczny, -a, -e – monofon [olyan hangszerre mondjuk, mely maximum egyidejűleg egy hang megszólaltatására képes. A legtöbb régi analóg szintetizátor ilyen volt.]

mordent, zwrotnik [rodzaj ozdobnika, polegającego na szybkim przejściu z nuty głównej na sąsiednią i natychmiastowym powrocie na nutę główną] – parányzó, csonkatrilla, paránytrilla
mowa na migi – jelbeszéd, süketnéma-beszéd
mowa poddana ekspansji – (időben) nyújtott beszéd
mowa poddana kompresji – komprimált beszédjel
mowa przesyłana przy odwróconym widmie częstotliwości, mowa poddana inwersji – inverzált beszéd
mowa szeptana – súgott beszéd
mowa zniekształcona (niewyraźna) – torzított beszéd
mówca, mówczyni – szónok, beszélő, felszólaló (*ffì/nő*)
[*wielki mówca - Ronald Reagan; Demostenes (gr. Δημοσθένης Demosthenes, 384–322 p.n.e.) - najsłynniejszy mówca grecki*]
mówić – beszélni
mówić wolno i rozwlekłe, cedzić słowa – nyújtottan, lassan beszélni
mównik mikrofonu – mikrofonnyilás
mównik mikrofonu – hatásos felület <mikrofoné>
MPX, czyli Multi-pointer X Server [jest odpowiednikiem Linuksowym Microsoft Surface. Jest on modyfikacją do istniejącego X.Org. Wykorzystuje on ekran dotykowy, ale wielopunktowy (Multi-Touch). Dzięki temu dostarcza wiele kurSORÓW naraz. Takie rozwiązanie ma zastąpić dotyczcząszową mysz i klawiaturę (jeśli ta będzie ekranowa) znane od wielu lat. Pozwala również na pracę wielu użytkowników naraz.] – MPX (Multi-pointer X Server) [A nemrég megjelent Multi-Pointer X Server (MPX) beta verziója, lehetővé teszi a megszokott desktop környezetekben (például GNOME vagy KDE) az egyes elemek többszörös pointer-ekkel való, érintőképernyőn keresztüli használatát.]
muszla słuchawki – fólkagyló, hallgatókagyló (telefon)
muszla słuchawki z okladziną gumową – fülpárna (fejhallgató)
muzyka [|lac. < gr.], muz. sztuka, której tworzywem są percypowane przez ludzi dźwięki, wytwarzane przez nich głosem i/lub za pomocą instrumentów muzycznych] – zene, muzsika [*ta muzyka chwyta za serce: ez a zene a szívhez szól; szívhez szóló muzsika*]
muzyka absolutna – abszolút zene; tisztán zenei eszközökkel és formákkal ható zene; ellentéte a programzene
muzyka akompaniująca (twarzysząca) – kísérő zene
muzyka atonalna – atonalis zene
muzyka brzmi – a zene szól
muzyka cygańska – cigányzene
muzyka dzwonów – harangozás, harangjáték hangja
muzyka fanfarowa – fanfárzene
muzyka figuralny – hangszeres zene
muzyka instrumentalna – hangszeres zene
muzyka jazz – dzsessz

muzyka kameralna – kamarazene; kis zenekarra v. egyes hangszerre írt zenemű, amelyben az egyes hangszerek önálló szólamot játszanak
muzyka kantatowa – kantáta zene
muzyka klasyczna – klasszikus zene
muzyka konkretna – konkrét zene [Elektromos úton keletkezett hangok anyagából épített hanglaboratóriumi produktum, melynek semmi kapcsolata sincs a hagyományos hangszerekkel képzett hangzásvilággal. Először a hangokat komponálják meg, majd azokat elektronikus úton tovább módosítják. A módosított, összetett, időben behatárolt, felgyorsított, lelassított, egymásra játszott anyagot "partitúra"-szerűen montírozzák, innen viszik hangszagra.]
muzyka kościelna – egyházi zene
muzyka lekka – könnyűzene
muzyka mechaniczna – mechanikus v. gépzene
muzyka młodzieżowa – ifjúsági zene
muzyka operetkowa – operettzene
muzyka operowa – operazene
muzyka poważna [muzyka wywodząca się z tradycji klasycznych] – komolyzene
muzyka programowa – programzene
muzyka programowania v. popularna – népszerű zene
muzyka rockowa – rockzene
muzyka rozrywkowa – könnnyűzene, szórakoztató zene
muzyka salonowa – szalonzene; rendszerint kisebb zenekarra írott, művészileg többnyire értéltelen, érzelgős zene
muzyka taneczna – tánczene
muzyka w stylu pop – popzene
muzyka wokalna [muzyka przeznaczona do śpiewu] – vokális zene
muzyka zapisana na określonym nośniku dźwięku – konzervzene, tárolt zene (hangfelvétel)
muzykalność [termin wieloznaczny (→ uzdolnienie muz.); m. określić można jako zdolność do przeżyć emocjonalnych i doznań estetycznych związanych z percepcją, tworzeniem i wykonywaniem muzyki. Jest uwarunkowana wrażliwością sensoryczno-emocjonalną organizmu i wrażliwością estetyczną na różnorodne zjawiska muz. M. wpływa na poczucie → barwy, → harmonii, → rytmu, → stylu muz., → tempa, → tonalności.] – (gör.-lat.) muzikalitás; (talent) zenei tehetség, zenei érzék, zeneiség, adottság a zene élvezésére, megértésére
muzykalny, -a, -e – (gör.-lat.) muzikális; zenekedvelő, zeneértő, zenei tehetséggel rendelkező (személy); (harmonijny) zenei, a zenével kapcsolatos
muzykant – (gör.) zenész, muzsikus
muzykolog – (gör.) zenetudós, zenetörténész, zenész
muzykologia – (gör.) zenetudomány
muzykomania – (gör.) zeneimádat zeneörület
muzykować – (gör.) zenélni, muzsikálni

N

nachylenie zbocza, ugięcie struny – meredekség; görbe
meredeksége

nachylone czolo fali – görbült hullámfront

naciąg taśmy – (magnó) szalagnyúlás

nacisk igły – (gramofon) tűnyomás

nacisk wboczny – oldalnyomás, oldalkiterő erő

nadajnik – adó, telefonmikrofon

nadajnik (generator) magnetostrykcyjny –
magnetosztrikciós rezegtő

nadajnik hydroakustyczny – vízállati hangsugárzó

nadajnik kolisty – körsugárzó (olyan
hangszórórendszer, amely a hallható
hangfrekvenciás tartományban vízszintes
irányban körkörösen a frekvenciatól független
azonos energiát sugároz ki)

nadajnik miniaturowa – patronmikrofon,
gombmikrofon

nadajnik ultradźwiękowy – ultrahangadó

nadajnik zakłócający – zavaró (adó)

nadawać – átadni, közvetíteni

nadawać właściwe brzmienie piszczalkom (organy) –
hangolni

nadawanie – adás

naddźwiękowić – besugárás, hangosítás

nadprogowy bodziec dźwiękowy – küszöb feletti
hangerő

nadprogowy poziom dźwięku – küszöb feletti hangsztint

nadsłyszalny, -a, -e – hallhatóság feletti

nadsynchroniczny, -a, -e – hiperszinkron

nadwymiarzenie słuchu – hallásgyengülés

nadźwiękowienie – besugárzás

nadzór akustyczny – hangellenőrzés, meghallgatás

nadzorować – megfigyelni, lehallgatni, ellenőrizni

nadzwyczaj czuły, -a, -e – igen érzékeny

najniższa częstotliwość użyteczna – legmélyebb
hasznos frekvencia

nakładać – átfedni, keverni

nakładanie się – átfedés, átlapolás

nalożenie – átfedés

namiernik akustyczny – akusztikai célkereső
berendezés, hangdetektor, akusztikai iránymérő

namiernik dźwięku – hanglokátor

namierzanie akustyczne – akusztikai iránymeghatározás

namierzanie akustyczne (za pomocą słuchu) –
hangirány-meghatározás

napięcie mikrofonu (na zaciskach mikrofonu) –
mikrofonfeszültség

napięcie przeciągające (częstotliwość) – behúzó
(szinkronozó) feszültség

napięcie psofometryczne – pszofometrikus feszültség

napięcie synchronizujące – behúzó (szinkronozó)
feszültség

napięcie szumów polaryzacji – egyenzaj

napięcie szumowe; napięcie szumu – zajfeszültség

napięciowa charakterystyka przenoszenia –
mikrofonerzékenység

naprężenie – nyomás, mechanikai feszültség

naprzężenie akustyczne – akusztikai feszültség

narastanie – berezgés [a gerjesztés kezdeti pillanatától
az állandósult állapot eléréséig tartó átmeneti
állapot], felépülés

narastanie amplitudy – amplitúdóemelés,
amplitúdókiemelés

narastanie rezonansowe – rezonanciafelerősök

narażenie na działanie hałasu – zajbehatás

narażenie na działanie hałasu spowodowane pracą
zawodową – hivatásszerű tevékenység okozta
zajhatás

narząd (organ) słuchu – hallószerv

naśladowanie – utánzás, imitáció

nastawienie organu regulacyjnego – szabályozó állása

nastawik (regulator) barwy dźwięku –
hangszín-sabályozó

natężenie (wydajność) źródła dźwięku –
hangforrásintenzitás

nateżenie akustyczne (dźwięku) – hangintenzitás [jele:
I; egységenyi felületen keresztül, rá merőleges
irányban az időegység alatt átáramlott
hangenergia-mennyisége. Mértékegysége: Pa ,
 $pacal$]; hangenergiaáram-sűrűség

nateżenie dźwięku [1. miara energii fali akustycznej],
której jednostką jest W/m^2 . Jest ona równa
średniej wartości strumienia energii
akustycznej przepływającego w czasie 1 s przez
jednostkowe pole powierzchni ($1 m^2$). 2.
Uśredniony w czasie wektor I(t) w
stacjonarnym polu akustycznym] – hangerősség
[A hangtér egy-egy pontjára vonatkoztatott és
hangnyomással jellemzett fizikai mennyiség dB-
ben (decibel) v. Np-ben (neper) kifejezve.
Számszerű értéke a hely függvénye.]

nateżenie rozproszenia powierzchniowego – felületi
szórási mérték

nateżenie sygnalu – hasznos térerősség, jelerősség

nateżenie sygnalu odbieranego – vételi térerő

nateżenie szumu – zajintenzitás, zajerősség

naturalność, odwarzania – természetes visszaadás v.
hangvissaadás

nauszniak z gumy piankowej – nyitott fülpárna
(fejhallgató)

nauszniaki przeciwhałasowe [Ochronnik słuchu]
składający się z dwóch czasz tlumiących
dociskanych do małżowin usznych albo do
głowy, całkowicie zakrywający małżowniny
uszne. Czasze mogą być dociskane do głowy za
pomocą specjalnej sprężyny dociskowej
przeznaczonej do noszenia na szczyt głowy
albo z tytułu głowy albo pod brodą. Nauszniaki
uniwersalne mają sprzążnę przystosowaną do
noszenia we wszystkich tych pozycjach.] – (zaj
elleni) fülvédők

nawijanie – tekercselés

neper [(oznaczenie Np) - bezwymiarowa logarytmiczna jednostka miary wielkości ilorazowych, stosowana w elektrotechnice i akustyce, nazwana na cześć Johna Napiera (1550-1617), którego zlatynizowane nazwisko brzmiało "Neper".] – neper [Napier] (Np)

nerw słuchowy – hallóideg

nerwy słuchowe – hallóidegek

nieciążłość pochłaniania – abszorpciós él, elnyelési határ

nieczytelny, -a, -e – nem felismerhető (jel)

niedokładne dostrojenie – hamis (pontatlan) hangolás

niedomodulowanie – alámodulálás

niedopasowanie – fóléllesztés

niegasząca <fala> – folyamatosan állandó, nem csillapított, folytonos (hullám)

nieharmoniczny, -a, -e – diszharmonikus, nem harmonikus

nielinearność – nemlineáris

nielinearny, -a, -e – nemlineáris-, alineáris-

niemota spowodowana głuchotą – súketnémaság

niemy, -a, -e – néma

nieodbijący, -a, -e – visszaverődésmentes; nem visszaverődő

nieokresowy, -a, -e – aperiodikus

nieostrość – bizonytalanság, határozatlanság, gyengeség

niepodatność – mechanikai impedancia valós része

nierównowaga – asszimmetria

nierównowaga gospodarca – gazdasági asszimmetria

nesłyszalny, -a, -e – nem hallható

niestrojony, -a, -e – nem hangolt

niesymetria – asszimmetria

neszłyszalność – nem hallhatóság

nietlumiona <fala> – folyamatosan állandó, nem csillapított, folytonos (hullám)

nietlumiony, -a, -e – csillapítatlan

nieważony, -a, -e – nem értéktelt

nieważony stosunek sygnalu do szumu – súlyozatlan jel-zaj-viszony

niewłaściwie zrównoważony (zsymetryzowany) – hibásan szimmetrizált

niewrażliwy na wstrząsy – rezgésérzéketlen

niewyraźnie – nem világos (hang)

niewyraźny, -a, -e – (*akustyka*) gyenge (jel), homályos, nem világos (beszéd)

niezapisany rówk (mechaniczny zapis dźwięku) – befütőbarázda

niezniesztalconie dźwięku – hang torzítása

niezniesztalconie pola akustycznego (fali dźwiękowej) – hangtér torzítása (eltorzulása)

niezniesztalcony, -a, -e – torzítatlan, torzításmentes

niezupelny węzeł (w polu akustycznym) – részhangcsomópont

niski (ton) – mély (hang)

nonofonia – kilencsatornás átvitel

normalizacja (1. normalizacja jest w statystyce rodzajem standaryzacji zmiennej losowej, w wyniku której zmienna uzyskuje średnią wartość oczekwaną zero i wariancję jeden. 2. standaryzacja to działalność polegająca na analizowaniu wyrobów; 3. wprowadzenie norm; uregulowanie; standaryzacja; typizacja, ujednolicenie) – normalizálás, szabványosítás; szabályozás, rendezés; (*akusztika*) egy digitális feldolgozó funkció, mely maximalizálja az egész digitális file hangerejét olyan mértékben, amely a leghangosabb sample 100%-os kivezérléséhez szükséges

normalny próg słyszalności – normális hallásküszöb

nośnik dźwięku – hanghordozó

notacja – jelölés

O

o oslabionym słuchu, słabo słyszący – nagyothaló
o stałej fazie – szigorúan azonos fázisú
obarczony stratami – veszteséges
obciążalność – terhelés
obciążalność mocą – zajterhelhetőség
objektívny miernik szumów – objektív zajmérő
objętościowy współczynnik rozproszenia – térbeli szórás tényezője
obniżenie poziomu szumów – zajcsökkentés
obój [instrument dęty drewniany z grupy aerofonów stroikowych. Obój należy do grupy instrumentów z podwójnym trzcinowym stroikiem. Do tej samej rodziny należą także rożek angielski, fagot i kontrafagot.] – (ol., fr. *haut bois*) (zene) oboa [1. oboa kettős nádnyelvű fafúvós hangszer, a szimfonikus zenekar egyik legrégebbi és fontos hangszer; 2. (francja *hautbois* = 'erős hangú fa') a nádnyelves hangszerek családjába tartozik, kettős nádsíppal megszólaltatott fúvós hangszer. Kónikus, tehát kúpos furatú, fából készült, billentyűzettel ellátott zeneszerszám.]
obraz akustyczny – akusztikai kép
obraz dźwiękowy; obraz dźwięku – hangkép
obraz echo (echogram) – visszhangkép; az echográf görbéje
obraz interferencyjny – interferenciakép (hangeloszlás)
obrazy drgań dźwiękowych – rezgésábrák
obszar brzegowy – peremzóna
obszar ciszy na otwartym terenie poza miastem [oznacza obszar, którego granice wyznacza właściwy organ, na przykład obszar, w którym nie występują zakłócenia halasem komunikacyjnym, przemysłowym lub z działalności rekreacyjnej] – külterületi csendes övezet; zajgátló védőterület
obszar ciszy w obrębie aglomeracji [oznacza obszar, którego granice wyznacza właściwy organ, na przykład obszar, w którym narażenie na halas z jakiegokolwiek źródła nie przewyższa określonej wartości Lden lub innego odpowiedniego wskaźnika halasu, wyznaczonego przez Państwo Członkowskie] – agglomeráció szélén kijelölt csendes övezet
obszar międzywiartkowy – valószínű ingadozás
obszar słyszenia – hallási tartomány
obszar stłumienia – beszakadás
obszar zanikania fali – fadinglyuk
obudowa głośnika zamknięta z otworem – nem zárt doboz, nyitott doboz (hangsugárzó)
obudowa labiryntowa głośnika – labirintus (hangsugárzó)
obudowa uwydatniająca tony niskie (głośnika) – mélyreflexdoboz, reflexdoboz
obudowa z otworem (glosnika) – reflexdoboz
obwiednia – burkoló(görbe)
obwód (układ) wejściowy – bemenőkör

obwód absorpcyjny – abszorpciós szűrő, szűrőcsapda
obwód analogowy – analógáramkör
obwód antyrezonansowy – elszívó (abszorpciós) szűrő
obwód rezonansowy – rezgőkör
obwód rezonansowy równoległy – párhuzamos rezgőkör
obwód równoważący – visszacsatoló (öngerjesztő) kör
obwód sprzężenia zwrotnego – visszacsatoló áramkör
ocena [oznacza dowolną metodę stosowaną do obliczania, przewidywania, szacowania albo pomiaru wartości wskaźnika halasu lub związanych z nim szkodliwych skutków] – súlyozás
ocena częstotliwości – frekvencia szerinti súlyozás
ocena głośności – hangosságértékelés
ocena jakości głuchosłuchu (aparatu słuchowego) – hallókészülékkel történő hallás begyakorlása
ochrona środowiska [Podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:
a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego] – környezetvédelem [A környezetvédelem egy társadalmi tevékenység, amely az emberi társadalom által saját ökológiai létfeltételeiben (saját maga által) okozott károsodások megelőzésére, a károk mérséklésére vagy elhárítására irányul. A környezetvédelem éppen ezért nem azonos a természetvédelem fogalmával, bár a két tevékenység között jelentős átfedés van.
ochronnik słuchu – füldugó, fülvédő
odbicie – visszaverődés [egy adott határfelületen feltételesen létrejövő hanghullámterjedési jelenség]
odbicie fali akustycznej – hangvisszaverődés [a hangsugárnak valamely, a hullámhosszához képest nagy kiterjedésű új közeg határfelületén keletkező irány változása. A visszaverődő hanghullámok az eredeti közegben az eredeti sebességgel folytatják útjukat.]
odbicie niepożąданie – nem kívánt reflexió, zavaróreflexió
odbicie rozproszone – diffúz (szort) visszaverődés, szort visszaverődés
odbicie wielodrogowe – többszörös visszaverődés
odbiór (łapanie) przydźwięku sieci – búgásfelvétel, búgásfelszedés
odbiór akustyczny (dźwięku) – hangfelfogás, hangfelvétel
odbiór homodynowy – lebegés nélküli vétel
odbiór kierunkowy – irányészlelés
odbiór odbiciowy (z wielokrotnym wykorzystaniem stopnia wzmacnienia) – reflexérzékelés

odbiór panoramiczny (wizualna kontrola widma częstotliwości) – panorámvájték
odbiór przydźwięku drogą przewodnościową – galvanikus brumhurok
odbiór równoczesny – egyidejű (együttes) vétel
odbiór słuchowy (na słuch) – meghallás, hangészlelés
odbiornik dwukanalowy – kétsatornás vevő
odbiornik dźwięku powietrznego – légvezetéses vevő (hallókészülék)
odbiornik logarytmiczny – logaritmikus vevő
odbiornik radiowy będący źródłem zakłóceń – begerjedt vevő
odbiornik reakcyjny, ultradyna – visszacsatolt audion
odbiornik ultradźwiękowy – ultrahangérzékelő
odchylenie – eltérés
odchylenie częstotliwościowe – frekvenciaeltérés
odchylenie fazy – faziseltérés
odchylenie standardowe [Miara zmienności zestawu danych punktowych (dyskretnych) w odniesieniu do średniej (poziomu przeciętnego). Powyższy termin jest często używany przy rozpatrywaniu zagadnień ochrony i zachowania słuchu.] – szabványos eltérés v. elhaljás
odcinek końcowy (układu) – mérőlánc
odcinek rozbiegowy taśmy – befutószalag [1. a magnószalagtekercsek elejére ragasztott, mágnesezhető réteg nélküli színes szalag, amely azonos szélességű a magnószalag névleges szélességével; 2. a magnószalag két szélén felragasztott, strapabíróbb, általában színnel is jelölt szalag, amely jobban elviseli a ki-befúzéssel járó igénybevételt, mint a tényleges magnószalag]
odczucie zmysłowe – érzékelés
odczuwalność – észrevehetőség
odczuwalny poziom hałasu – zajerősség, zajterhelési szint
odczuwalny, -a, -e – észrevehető
odezuwanie – érzékelés, detektálás
odezuwanie głośności – hangosságérzékelés
odezuwanie subiektywne – szubjektív érzékelés
odezuwanie wysokości tonu – hangmagasság érzékelése
odczytywać – visszaadni, lejátszani
odczytywanie – hangvisszaadás
odfiltrować – kiszűrni
odgłos kroków – lépéshang
odgroda (ekran) akustyczny – hangfal, hangernyő
odgroda akustyczna – hangfal
odgroda głośnika – hangfal
odgródna akustyczna – merevfal
odległość krytyczna – Hall-sugár, Hall-rádiusz
odległość przeskoku – csendzóna kiterjedése
odpowiedź (układu) – ráfelelés
odpowiedź w stanie nieustalonym – berezgési viszonyok, tranzisztors rátételek
odpowiedź zespolona (układu), zespolona wielkość wyjściowa (układu, źródła) – komplex terhelés
odpromieniować – visszasugározni
odróżniający, -a, -e – felismerhető, világos
odruch słuchowy – akusztikai reflex, hangreflex

odruch warunkowy – feltétes reflex
odskaikiwać – visszaverődni, lepattanni
odskok – visszaverődés, lepattanás
odsluch – hangellenőrzés, ellenőrző meghallgatás, lehallgatás
odsluchać – lehallgatni
odsprzęgać – csatolásmentesítő
odsprzęgać – ellenütemű kiegyenlítést végezni
odsprzęgnąć, sprządzić zwrotnie – visszacsatolni
odsprzężenie – csatolásmentesítés; ellenesatolás, visszacsatolás
odstęp częstotliwości – frekvenciatávolság
odstęp kanalowy – csatornaköz
odstęp między pasmami – sávtávolság
odstęp między ścieżkami dźwiękowymi – sávosztás
odstęp od poziomu przydźwięku – zaj, búgásszint
odstęp od poziomu zakłóceń – jel-zaj-viszony (általában a jel teljesítménye osztra a zaj teljesítményével)
odstroić – elhangolni, elhangolódni
odstrojenie – elhangolás, elhangolódás
odtluszczeranie ultradźwiękowe – ultrahangos zsírtalanítás
odtwarzać – viszaadni
odtwarzania wysokiej jakości – Hi-Fi hangvisszaadás, eredeti hang visszaadása (elektroakusztika)
odtwarzanie – hangvisszaadás
odtwarzanie – lejátszás, visszaadás
odtwarzanie głosu – beszédvisszaadás
odtwarzanie stereofoniczne – térhatarású (sztereo) hangvisszaadás
odtwarzanie tonu – hangvisszaadás
odtwarzanie wiernie – természethű hangvisszaadás
odtwarzenie dźwięku – hangvisszaadás
odtwarzenie niskich tonów – mélyvisszaadás
odwijać – áttekerceslni, újratekerceslni, visszaforgatni (filmet, szalagot)
odwód strojony – hangolóköz
odwrotność sztywności – (akusztikai) engedékenység [hangszedők jellemzője. Arról tájékoztat, mennyire engedelmesen képes követni a hangszedőtű a barázdák kitérését. (Voltaképpen a hangszedőtű felfüggesztésének merevségére vonatkozó adat.) A tűhegy kitérésére vonatkozatott erőhatás formájában definiálják, milliméter/Newtonban (mm/N). A nagyobb engedékenység előnyös paraméter, de nem lehet önmagában szemlélni. (Például, ha túlságosan engedékeny a hangszedő, túl mélyre csúszhat a hangkarhangszedő rendszer közös rezonanciafrekvenciája stb.) Általában a mágneses hangszedőtípusok engedékenyebbek, a mozgótekercsesek pedig merevebbek.]
odwroźnowanie – utánzás, imitáció, leképezés,
oddziaływanie [rodzaj działania, które występuje gdy dwa lub więcej obiektów ma na siebie jakiś wpływ. Różne nauki używają słowa 'oddziaływanie' do różnych celów] – kölcsönhatás [olyan hatás, amikor két vagy több objektum hat egymásra. A kétirányúság nagyon fontos eleme a kölcsönhatásnak, ellentétben az

egyirányú kauzális hatással. Sok egyszerű kölcsönhatás meglepő új jelenségekhez vezethet. A különböző tudományokban a kölcsönhatás testreszabott jelentéssel bír.]

- oddzielny, -a, -e** – elkülönített, elválasztott, szeparált
ofiklejda [dawny dęty blaszany instrument muzyczny] – ofikleid (fűvös hangszer)
ogłuchnąć – megstükeltülni
ogłuszenie (dźwiękiem) – halláskáprázat, átmeneti hallásveszteség
ogniwo filtru wszechprzepustowego – minden áteresztő szűrőtag
ogniwo zasilające mikrofon – mikrofonelem
ograniczenie częstotliwościowe (sygnalu) – sávvágó
ograniczenie pasma częstotliwości – frekvenciasáv-korlátozás
ograniczenie szumu – vivóhullámú zajelnyomás; zajhatárolás
ograniczenie zakłóceń – zavarhatárolás
ogranicznik [1. coś co ogranicza, hamuje; 2. urządzenie ograniczające działanie jakiegoś mechanizmu] – határoló, határolóerősítő
ogranicznik szumu (zakłóceń) – zajhatároló
ogranicznik wartości chwilowej (sygnalu) – határoló, vágó
okładzina – fa faliburkolat
okres – ciklus, periódus

- okres drgań T** [Najmniejszy przedział czasu po którym powtarzają się te same stany okresowych drgań akustycznych. Dla drgań sinusoidalnych między częstotliwością f i okresem T zachodzi zależność: oraz Hz; gdzie: f – częstotliwość drgań, jednostka to herc Hz, T – okres drgań w sekundach, ω – predkość kątowa w radianach na sekundę (rad/s)] – rezgési periódus
- okres drgań własnych** – sajátrezgés ideje
- okres dudnień** – lebegés periódusa
- okres powtarzania impulsu** – impulzusperiódus, követési frekvencia
- okresowe zmiany fazы** – fázislok
- oktawa** [1. odległość między dwoma dźwiękami równa 12 półtonom; 2. interwał prosty zawarty między ósmioma kolejnymi stopniami skali muzycznej. W szeregu zasadniczym naturalnie występuje oktawa czysta. Zastosowanie znaków chromatycznych pozwala zmienić jej rozmiar.] – (lat.) (muz.) oktav, oktava; a) az a hangköz, melynél a két hang rezgésszáma úgy aránylik egymáshoz, mint 2:1; b) valamely hangsor nyolcadik, utolsó hangja, amelynek minősége megegyezik az alaphanggal; c) a hangsor nyolc hangja; az első és utolsó hang közötti hangköz; c) két, azonos nevű hang között levő hangsor (egy frekvenciasávban ez az adott hang kétszerese)

Nazwy oktaw:

- Oktawa subkontra (nr 1). Dźwięki oznaczane są wielkimi literami z podwójnym podkreśleniem albo z dwójką arabską w dolnym indeksie. Jest to najniższa oktawa. Fortepian zawiera tylko trzy dźwięki z niej.**

Jedynie duże organy mogą wydobyć niższe dźwięki.

- Oktawa kontra (nr 2). Dźwięki oznaczane są wielkimi literami z pojedynczym podkreśleniem albo z jedynką arabską w dolnym indeksie.**
- Oktawa wielka (nr 3). Dźwięki oznaczane są wielkimi literami. – nagy oktav (C–H)**
- Oktawa mala (nr 4). Dźwięki oznaczane są małymi literami. Niekiedy dodaje się zero w górnym indeksie.**
- Oktawa razkreślona (nr 5). Dźwięki oznaczane są małymi literami z jedynką arabską w górnym indeksie.**
- Oktawa dwukreślona (nr 6). Dźwięki oznaczane są małymi literami z dwójką arabską w górnym indeksie.**
- Oktawa trzykreślona (nr 7). Dźwięki oznaczane są małymi literami z trójką arabską w górnym indeksie.**
- Oktawa czterokreślona (nr 8). Dźwięki oznaczane są małymi literami z czwórką arabską w górnym indeksie.**
- Oktawa pięciokreślona (nr 9). Dźwięki oznaczane są małymi literami z piątką arabską w górnym indeksie. Jest to najwyższa oktawa, z której fortepian zawiera tylko jeden dźwięk. Wyższe dźwięki mogą wydobyć organy.**

okulary z wbudowanym głuchosłuchem – szemüvegkeretbe épített hallókészülék

opaska mikrofonu krtaniowego – hangszag

operator dźwięku – hangmester

opływka sonaru – szonárdóm

opornik antyparazytowy – fékezőrács

oporność dźwięku – hangellenállás

oporność przepływu – áramlási ellenállás

opóźnienie fazowe – fáziskésés

opóźnik – késleltetőáramkör

opóźnik wielokrotny – többszörös késleltetőberendezés

opóźniona automatyczna regulacja wzmacnienia – késleltetett erősítésszabályozás

opóźnione słuchowe sprzężenie zwrotne – késleltetett akusztikai visszacsatolás

opóźność skuteczna – csoportkésleltetési idő

optymalne natężenie dźwięku – optimális hangnyomás

oganiczanie wartości szczytowej – csúcsvágás

oganiczanie modulacji – modulációs elnyomás

oganicznik amplitudy w pasmie częstotliwości słyszalnych – hangfrekvenciás amplitídóhatároló

oganicznik szczytowy – csúcsvágó

oganicznik tonów niskich – mélyelnyomó szűrő

organy [(organy piszczalkowe) największy instrument muzyczny klawiszowy, dęty; to klawiszowy, dęty instrument muzyczny, budowany najczęściej w kościołach, filharmoniach, salach koncertowych. O organach mówimy, kiedy instrument posiada trzy zasadnicze cechy: dźwięk jest wydobywany przez powietrze przelatujące przez piszczalki, instrument posiada trukturę i miech.] – (gor. organon);

(muz) orgona; a legtökéletesebb, leghatalmasabb polifon fűvőhangszer; (a vízorgonát a Kr.e. II. sz.-ban Alexandriában, a XIV. század elején a pedált találták fel)

organy elektronowe Baldwina – Baldwin (elektronikus) orgona

organy multipleksowe – multiplexorgona, multiplex orgona (orgona) [egy sípot több regiszterben is használnak, ilyen megoldás esetén a sípok egy része megtakarítató]

orkiestra – (muz.) zenekar

orkiestra dęta – fűvőzenekar

orkiestra smyczkowa – vonószenekar

ortofonia [jest to nauka o poprawnej wymowie. Ustala ona zasady poprawnej wymowy danego języka (np. języka polskiego czy języka angielskiego). Ortofonią nazywa się także proces uczenia się poprawnej wymowy.] – hanghűség

oscylскоп [przyrząd elektroniczny służący do obserwowania, obrazowania i badania przebiegów zależności pomiędzy dwiema wielkościami elektrycznymi, bądź innymi wielkościami fizycznymi reprezentowanymi w postaci elektrycznej] – oszcilloszkóp [1. műszer, amely az elektromos rezgéseket láthatóvá teszi, és képernyőn, hullámrajzolatok formájában ábrázolja; 2. olyan elektronikus mérőműszer, mely időben változó elektromos feszültségek ábrázolására és mérésére szolgál. Kiegészítőkkel sokféle mérés megvalósítását teszi lehetővé.]

osiowy poziom źródła (sonaru) – szonáradószint

oslabiać – csillapítani, tomptani; letompítani, lecsillapítani

oslabiać – legyengíteni; elkenni, lehalkulni

osłona membrany – zárókúp

osłona mikrofonu – mikforonkupak

osłuchiwanie – füllel történő orvosi vizsgálat, meghallgatás

osoba narażona na działanie halasu – zajhatás alatt levő személy

osoba poddana działaniu halasu – zajhatás alatt levő személy

osobnik normalny pod względem otiatrycznym – fülésetileg normális személy

ostre brzmienie dźwięku – világos hangsín

ostre strojenie – finomhangolás

ostrość rezonansu – rezonanciaélesség

ostry (ton) – kemény (hang)

ostry, -a, -e – éles, metsző, sivító, sipítő, rikácsoló, átható (hang)

oś [1. wyobrażalna prosta będąca linią centralną jakiegoś układu elementów przestrzennych;
2. ośrodek, wokół którego coś się skupia;
3. część maszyny lub urządzenia, na której osadzone są inne części, obracające się dokola niej lub wzduż niej albo poruszające się ruchem wahadłowym] – (műszaki, matematika) tengely

oś główna – főtengely; vonatkoztatási tengely

oś zalamania (fali akustycznej) – beesési merőleges

ośrodek, w którym rozchodzi się fala akustyczna – hangközeg

otolog – fülész (szakorvos)

otoskop – otoszkóp

otwór tuby dzwonowej – harangnyílás, hangtölcsérnyílás

otwór w odgrodzie lub obudowie głośnika – hangszórónyílás

owerton – felhang

ósemkowa charakterystyka dwukierunkowości – nyolcas irányjelleggörbe, kétoldali karakterisztika

P

padać – beesni (*sugár*)

padanie – beesés

padanie rozproszone (dźwięku) – diffúz hangbeesés

paleczki (bębna) – dobverők

palka (bębna) – dobverő

pamięć akustyczna (ultradźwiękowy) – akusztikai tároló, ultrahangtároló, ultrahangmemória

panelowa adaptacja akustyczna – falburkolás

parametry charakterystyczne szumu – jellemző zajérték

parzysta harmoniczna – egészszámú harmonikus

pas świetlny (na płycie gramofonowej) – fénysáv, fénysávkép

pas świetlny (na płycie gramofonowej) – fénysáveljárás; fénysávszélesség-ábra (hangmezé)

pasmo (częstotliwości) – sáv, frekvenciasáv (két, tetszőlegesen kiválasztott frekvencia közé eső frekvenciaértékek összessége; mértékegység: Hz, kHz)

pasmo częstotliwości słyszalnych – hangfrekvenciás tartomány

pasmo dwuwstęgowe – kétoldali sáv

pasmo górne – felső határhullámtartomány

pasmo krytyczne (słuchu) – kritikus frekvenciasáv

pasmo mowy – beszédsáv

pasmo niższych częstotliwości – mélyfrekvenciás sáv

pasmo przepustowe – áteresztséi tartomány

pasmo przesyłowe – áteresztséi sáv

pasmo wąskie – keskeny sáv

pasmo wysokich częstotliwości – felső sávú (nagyfrekvenciás) üzemmód

pasmowy współczynnik szumów – spektrális zajtényező

passa [pomyślny lub niepomyślny okres w jakimś działaniu] – passz; időszak, időköz, periódus

paszcze chińskie – csörgőjáték, félhold, harangjáték (hangszer); török tábori hangszer

patch – (*ang.*) patch [1. informatikában javítócsomagot jelöl. A szó eredete szerint angol, eredeti jelentése: *sebtapaszt*, *folt*. 2. egy adott szintetizátoron v. sampleren elkészített hangra utal. A megnevezés abból származik, hogy a régi nagy moduláris szintetizátorokon ilyen kábelekkel kellett kialakítani a hangot. Hangkártyák esetében is igen gyakorta használt kifejezés ez. Míg a sample a nyers hangmintát jelenti, addig a Patch gyakorlatilag magába foglalja azt, és a hozzá tartozó egyéb paramétereket is (layerek, loop pontok, stb.), melyek nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a hang zenében lejátszható legyen (mondjuk egy midibillentyűzenet keresztül más-más hangmagasságokon).]

PCM (ang. Pulse Code Modulation) [to najpopularniejsza metoda reprezentacji sygnału analogowego w systemach cyfrowych. Używana jest w telekomunikacji, w cyfrowej obróbce sygnału (np. w procesorach dźwięku), do przetwarzania obrazu, do zapisu na płytach

CD (CD-Audio), i w wielu zastosowaniach przemysłowych.] – PCM (az angol Pulse Code Modulation kifejezés rövidítése) [1. Analóg sávhatárolt jelek átvitelének, tárolásának egyik korszerű módszere. A jelből meghatározott időközönként mintát vesznek, és a minta amplitúdóját kerekítve, egész számot reprezentáló impulzus-sorozattal írják le. Ebből az impulzus-sorozatból a mintavétel frekvenciája, illetve a kerekítés finomsága (kvantálás) által meghatározott pontossággal lehet ismét előállítani az eredeti jelet. Az impulzussorozattal leírt jel digitálisan kezelhető. 2. Így hívják azt a módszert, mellyel digitálisan tárolt audio jelet analóggá alakítunk vagy fordítva. Két dolog jellemzi: a kvantizációs tartomány, és a szegmensek. Az előbbi gyakorlatilag a felbontást jelenti (hogy a bejövő analóg jelet hány kvantumra, azaz egységre osztható, mely esetünkben a bitek számát jelenti, utóbbi pedig hogy hány mintát veszünk a folyamat során). Működése a következő: azonos időintervallumokban mintát veszünk a bejövő analóg jelből, és ezekhez bináris kódosorozatot rendelünk. Innen az elnevezés: a bináris jelsorozatból (ami 0 vagy 1, tehát pulzus jel alakja van) állítunk elő analóg jelet (ez persze visszafelé is pont ugyanígy igaz).]

pedal (organy) – pedálklaviatúra

pedal forte (fortepianu) (chwytnik) – forte-pedál (zongora jobboldali pedálja)

period [fr. *periodikós 'okresowy'* od *períodos* 'obchodzenie wokolo; obieg; regularny nawrót; okres (czasu a. mowy)'; 1. *przest. okres* (czasu; mowy). menstruacja; 2. faza cyklu miesiączkowego dojrzalych plciowo kobiet (wydalanie krwi i śluzu z macicy wynikające ze zluszczenia się warstwy śluzowej blony); menstruacja, miesiączka] – (*gör.*) periódus (körút), szakasz; időszak, korszak; (*fiz.*) körfutás, szabályos ismétlés v. ismétlődés; szabályosan ismétlődő jelenségek egy szakasza; (*vegyt.*) a radioaktív anyagok felezési ideje; azon időszakasz, amely alatt az illető anyag fele elbomlik; (*menny.*) tízdes törtek, lánctörtek ismétlődő számcsoportjai; (*csill.*) a bolygók, égitest keringési ideje; (*vill.*) periódus; váltakozó áramnál az az időköz, amelynek eltelté után az elektromos áram erősségeinek változása ugyanolyan értelemben ismétlődik; (*orv.*) időszak; a betegség két rohamra közötti idő; (*u kobiety*) menstruáció, hasi periódus; (*műsz*) ütem; (*zene*) 8-16 ütemes téma, mely kadenciával két egyenlő részre bomlik; (*gam*) körmondat

periodyczność – (*lat.*) periodicitás, periodikusság; szakaszosság; *vminek* periódusszerű ismétlődése; bizonyos jelenségeknek szabályos időközökben való megújulása

periodyczność kryzysów – krízisperiodikusság

periodyczny, -a, -e [okresowy; rytmiczny, regularnie się powtarzający; trwający pewien czas] – (gör.) periodikus, periódusos; időszaki, időszakos; szabályosan v. egyenlő szakaszokban ismétlődő, visszatérő; szakaszos, szakaszonként ismétlődő; (irod.) körmondatos (stílus)

pełen szumu, halaśliwy, halasujący – erősen zajos, lármás

pełne (całkowite) wysterowanie – teljes kivezérlés

pełnia (poziom) dźwięku – hangterjedelem, hangerősség, hangzatosság

pełnia brzemienia – hangteljesség

pełnobrzmiący, -a, -e – gazdag hangzású, zengő (hang)

percepcja – érzékelés, detektálás

percepcja (spostrzeganie) kierunkowe – irányérzékelés

percepcja dźwięku – hangérzékelés

percepcja pozazmysłowa – érzékszerven kívüli érzékelés

percepcja przestrzenna – térbeli észlelés

percepcja tonu – hangérzékelés, hangészlelés

perspektywa akustyczna – hallásperspektyva

pęcherzyk drgający – buborékrezonancia

pęcherzyk kawitacyjny – kavitációs üreg

pętla synchronizacji fazy, pętla sprzężenia fazowego, PLL (ang. *Phase Locked Loop*) [układ elektroniczny działający na zasadzie sprzężenia zwrotnego, służący do automatycznej regulacji częstotliwości. Stosowana jest najczęściej w syntezatorach częstotliwości heterodyn w odbiornikach radiowych i telewizyjnych oraz w generatorach częstotliwości wzorcowych i powielaczach częstotliwości. Ponadto może być stosowana do generacji sygnału referencyjnego przy demodulacji sygnałów FM i AM.] – PLL (*Phase Locked Loop*) [Fáziscsatolt hurok: áramkör, amely konstans értéken tart valamely frekvenciát. Szabályozhatja például a lemezjátszón a fordulatszámot, vagy a CD-játszóban a digitális jeláradat ütemét.]

pękać z trzaskiem – recsegni, ropogni

pętla symetryzujący – szimmetrizáló (kiegyenlítő) hurok

pętla taśmy – szalaghurok

pianino – pianinó

pianola [pianino posiadające dodatkowo mechanizm, umożliwiający odtwarzanie utworów ze specjalnych rolek papieru. Na rolce papieru utwór był zapisany w postaci małych dziurek, przez które przedostawało się powietrze sterujące mechanizmem młoteczków instrumentu] – zeneautomata (érmes működésű)

piccolo – kis fuvola, pikoló

pielęgnacja słuchu – halláskonzerválás

piezoelektryczność [powstawanie ładunków elektr. na krysztale pod działaniem ściskania a. rozciągania] – (gör.) piezoelektromosság; (fiz.) egyes kristályokban nyomás hatására fellépő elektromos áramlás

piezoelektryczny, -a, -e – piezoelektromos

piezometr [przyrząd do mierzenia ścisłości cieczy] – piezometér

pilot zdalnego sterowania, potocznie pilot [urządzenie służące do sterowania na odległość sprzętem elektronicznym lub maszyną] – távvezérlés (*Remote Control*: is an electronic device used for the remote operation of a machine) [egyszerű és összetett kapcsolási műveletek szabályozása egy adott készüléktől távolabb eső pontból; lehetővé teszi a távoli felhasználó számára, hogy a vállalatnál telepített számítógépen dolgozzon; lehetővé teszi más munkamenetek megfigyelését, illetve aktív irányítását is]

piórkom – plektrum, plektron

pisk – visító hang

pismo nutowe – jelölés

pistofon [urządzenie wytwarzające ton (najczęściej o częstotliwości 1000 Hz) o stałym poziomie dźwięku. Służy do kalibracji odbiorników dźwięku (gl. mikrofonów) przy niskich częstotliwościach dźwiękowych.] – pisztófon, dugattyú

piston [1. klapka zamkająca otwory w dętych instrumentach muzycznych; 2. mosiężna lub miedziana spłonka wykorzystywana w dawnej broni palnej, zawierająca proch wybuchający bezpośrednio po uderzeniu kurka; kapszon] – dugattyú; (muz.) piszton; (*fűvőhangszer*) réz fűvőhangszereknek alkalmazott szelep, amellyel a csőhosszúságot változtatják; ilyen berendezéssel ellátott, a postakürtből származott tölcserfűvökás rézfűvös hangszer

piszczalka – síp

piszczalka Galtona [**Piszczalka ultradźwiękowa Galtona** to piszczalka ostrzowa do wytwarzania drgań do 40 kHz.] – Galton-síp

piszczalka harmoniczna – átfűjt síp

piszczalka językowa (organy) – nyelvsíp

piszczalka organowa – organasíp

piszczalka wargowa – ajaksíp

playback (czyt. *plejbek*) [odtwarzanie wcześniej nagranej ścieżki dźwiękowej] – playback (ejtsd: [pléjbek]; az angol *playback*, tulajdonképpen 'visszajátszás' szóból [ennek ellenére angolul a jelenségre nem ezt a szót, hanem a *lip sync*, azaz „zenére tátogás” kifejezést használják] a könnyűzenében olyan előadásmód, amelyben a zene és az énekhang valójában felvételről megy, a zenekar, az énekes vagy együttes pedig a játköt vagy az énekleést csak szimulálja, vagyis csak egy látványszerepet játszik. A *playback* használatára az ige helyesen „playbackel” (és nem *playbackol).]

plaska charakterystyka częstotliwości – egyenes frekvencijelleggörbe

plaszczynna drgań – rezgési sík

plaszczynna polaryzacji – polarizációs sík

plynięcie częstotliwości – frekvencialöket [a frekvenciaváltozás nagyságának mértékegysége frekvenciamoduláció alkalmával. A frekvencialöket a moduláló műsorjel amplitúdójától függ.]

plyta gramofonowa – hanglemez [olyan műanyag felületű lemez, amelyre elektromechanikai eljárással hangot rögzítettek]

plyta gramofonowa acetylceluloza – éghetetlen (acetát) hanglemez

plyta magnetofonowa (zapisywanie magnetyczne) – mágneses lemez

plyta rezonansowa (pianino) – töke (zongora)

plyta stereofoniczna – sztereó lemez

plyta z negatywem mechanicznego zapisu dźwięku, matryca – anyalemez (hanglemez)

plyta z pozytywem mechanicznego zapisu dźwięku służąca do sporządzania matryc, matka – anyalemez

platka dźwiękochlonna – akusztikai téglá (hangelnyelő burkolati elem)

PMPO (ang. peak music power output) [parametr w specyfikacji sprzętu audio (głośników, wzmacniaczy) określający chwilową moc szczytową] – PMPO (ang. peak music power output); az a aximális teljesítmény amit a szerkezet még elvisel; zenei csúcsteljesítmény: ez a mutató az erősítő által leadott abszolút csúcsteljesítményt adja meg, amikor az erősítő és a hangsugárzók rendkívül rövid ideig - impuluzzserűen - maximumn dolgoznak. [A PMPO mérésénél egyáltalan nem veszik figyelembe a torzítási értékét, így a valóságos teljesítmény szempontjából semmit sem árul el. Az egyik legesálókább, különösen "noname" gyártók által készített amúg elég szerény teljesítményű berendezések esetén megadott számádat.]

poblże warstwy granicznej – határfelület környezete

pobudnik cieplny (termofon) – termofon

pobudnik elektrostatyczny – elektrosztatikus hitelesítő

pobudnik tłokowy – pisztofon, dugattyú

pobudzać (układ) – gerjeszteni

pobudzanie akustyczne – hanggerjedés; akusztikai gerjedés

pobudzenie obwodu rezonansowego – rezgőkörgerjesztés

pobudzenie udarowe – lökésgerjesztés

pochłaniacz <dźwięku>; pochłaniacz dźwięku – hangelnyelő

pochłaniacz porowaty – porózus elnyelő v. hangelnyelő

pochłaniacz rezonansowy – rezonáns hangelnyelő

pochłaniacz wysokich częstotliwości – magaselnyelő (hang)

pochłaniać <dźwięk> – elnyelni <hangot>

pochłanianie – elnyelés

pochłanianie atmosferyzne – leveghangelnyelés

pochłanianie dźwięku [Zjawisko pobierania energii akustycznej z rozpatrywanego obszaru środowiska bądź przenoszenie jej poza ten obszar, bądź zamianę na energię cieplną. Współczynniki pochłaniania dźwięku przez rodzaj terenu.] – hangelnyelés

pochłanianie Sabine'a – Sabin-féle hangelnyelés

pochłanianie własne – önabszorpció

pochłanianie wywołane rezonansem częsteczkowym – molekuláris hangelnyelés

pociągnięcie smyczkiem (instrumenty smyczkowe) – vonóhúzás

podatność – (akusztikai) engedékenység; akusztikai engedékenység

podatność akustyczna – akusztikai engedékenység

podatność na zakłócenia – zavarérzékenység

podawać rytm – kopogni, ütni

podawać rytm – ütemezni, taktust ütni

poddanie działaniu hałasu – zajbehatás

podharmoniczny, -a, -e – szubharmonikus

podkład [1. to, co jest podłożone pod spód czegoś; 2. muzyka odpowiednio dobrana do filmu, spektaklu itp., często ilustrująca go;] – alátét; (podstawa) alap, alapzat

podkład magnetyczny – előmágnesezés [nagyfrekvenciás segédáram, amelyet a műsorjellel együtt juttatnak a felvőfejre. Az előmágnesezés beállítja a magnószalag munkapontját, azaz optimális feltételeket teremt a magnófelvételhez. Az előmágnesezés befolyásolja a magnófelvétel szinte minden paraméterét (Érzékenység, Maximális kivezérelhetőség stb.).]

podmiot (badania) – kísérleti (vizsgálati) személy

podniebienie – íny, szájpadlás

podnieta – inger

podслушаwać – hallgatni, meghallgatni, lehallgatni, megfigyelni

podstawowe kryterium hałasu – alapzajkikötés

podstawowy sposób drgań własnych – alaprezgés-csomópont

poduszka powietrzna – légpárna

poduszka uszczelniająca [Część odkształcalna zawierająca zazwyczaj piankę plastyczną lub ciekły wypełniacz, dopasowana do obrzeża czaszy w celu polepszenia komfortu i dopasowania nauszników przeciwhałasowych do głowy.] – tömítőpárna

podwajanie częstotliwości – frekvenciakétszerés

podwodny szum otoczenia – vízalatti környezeti zaj

podwodny szum tła – vízalatti háttérzaj

podwodny szum własny – vízalatti sajátzaj

podwojenie ciśnienia – nyomáskettőzés

podwójna fuga – kettős fúga

podwójna kreska taktowa (zapis muzyczny) – kettős ütemvonali

podwójna warstwa Helmholtza – Helmholtz-kettősréteg

podwójne sprzążenie zwrotne – kétszeres visszacsatolás

podwójne zadęcie (instrumenty dęte) – kettős nyelvmegütés (nyelvsípok)

podwójny bemol (zapis muzyczny) – kettős bé (hangjegy)

podwójny krzyżyk (zapis muzyczny) – kettős kereszt (zene)

podwójny namiernik dźwięku – kettős hanglokátor

podwójny pryncypal (muzyka) – kettős principál (orgona)

podwojona amplituda – teljes amplitúdó

pofałowanie – hullámosság, búgás, lüktetés

pofałowany, -a, -e – hullámos

pogłos – utózengés [a hangforás elnémulása után a határolt térben a hangintenzitás fokozatos csökkenése], utánhangzás

pogłosowy współczynnik tlumienia – utózengési idő-mérés, meghatározott hangelnyelési fok

pojedyncza wstęga boczna – egy oldalsáv

pojemność odsprzęgająca – neutralizáló kapacitás

pojemność wzajemna – kölcsönös kapacitás

pokład muzyczny, tło muzyczne (audycji) – háttérzene

pokonanie przeszkody – torlódási nyomásnövekedés

pokrycie dźwiękochlonne – hangelnyelő borítás

polarność [to właściwość związku chemicznego]
oznaczająca asymetryczną budowę z częściowo przemieszczonym ładunkiem elektrycznym.

Polarne cząsteczki posiadają moment dipolowy. Polarne cząsteczki rozpuszczalnika mogą solwatować jony ułatwiając rozpuszczanie substancji jonowych (jak sole) lub innych substancji polarnych.] – (gör.) polaritás, polárosság; vinely testnek az a tulajdonsága, hogy a pólusokban vinylen sajátsága erősebb mértékben jut kifejezésre, mint a test egyéb pontjain (pl. a mágnes); (akusztika) a hifi-készülékek kivezetéseinek elrendezése [Egy-egy csatorna két-két kivezetőpontja közül a melegpont szolgáltatja a tulajdonképpen jelet, a másik pólus a nullapont, s ezeket nem szabad felcserélni. A polaritás hibája érezhetően elrontja a sztereofóniát és a mélyhangávitelt.]

polarny, -a, -e [1. (pod)biegunowy; związany z (pln. a pld.) biegunem Ziemi a. firmamentu; zimny, mroźny; 2. właściwy terenom podbiegunowym lub znajdujący się na tych terenach] – (gör.) poláris; sarki; a sarokkal, a pólussal kapcsolatos, rá vonatkozó, jellemző; (átv.) sarikalatos, szöges

polaroid [samowywolujący aparat fot. do fotografii momentalnej (czarno-bialej a. barwnej)] – polaroid

polaryzacja [1. rozdzielenie elementów układu na dwie grupy; 2. polaryzacja (światła) drgania fal świetlnych odbywające się w jednej płaszczyźnie a. w płaszczyznach równoległych; podział grup, ideologii, systemów, sił na 2 przeciwwstawne sobie, antagonistyczne.] – (gör.-lat.) polarizáció, polározás; (fiz.) sarkítás, fénysarkítás

polaryzować – (gör.) polarizálni, polározni; sarkítani (polarizálni); elektromos polározottságot létrehozni; (átv.) két v. több határozott irány, csoport stb. felé irányítani, megosztani

polaryzowanie – polarizálás

polaryzować się [1. o poglądach, ugrupowaniach, systemach itp.: różnicować się; 2. fiz. ulegać polaryzacji] – (gör.) polarizálóni, (fiz.) sarkulni; elektromos határozottságot nyerni; (átv.) két v. több határozott irány, csoport felé irányulni, megosztani

polaryzowanie się – polarizálódás; (átv.) ellentétes álláspontok, csoportok kialakulása, ill. kikristályosodása

połączenie szeregowe – soros kapcsolás

polaryzacja lewoskrętna – balirányú polarizáció

polaryzacja plaska – síkbeli (leneáris) polarizáció

pole akustyczne – hangtér [a térnek az a része, amelyben hanghullám észlelhető]; akusztikai tér

pole akustyczne swobodne – szabad hangtér [egyenmű vivőközegben határók és akadályok nélküli hangtér] (a gyakorlatban csak megközelítéssel érhető el)

pole bezwirowe – örvénymentes tér

pole bliskie – közeltér

pole bliskie (sąsiadujące) – szomszédos tér, közeltér

pole dalekie – távoltér

pole działania (area of operation) – hatásterület [amelyre a tevékenység által előidézett hatásfolyamat kiterjed. Ahol a tevékenység hatótényezőjének következtében pozitív vagy negatív változás áll be.]

pole dźwiękowe (sound field (kat.: fizyka)) – hangtér [A térek azt a részét, amelyben a hanghullámok terjednek, hangtérnek nevezzük. A hangtér a hely és időfüggvényében két mennyiséggel írható le, a gyakorlatban rendszerint a hangnyomást és a részecskebességet adjuk meg. free sound field – szabad hangtér]

pole pogłosowe – zengőtér

pole prędkości – sebességtér

pole rozproszone – diffúz hangtér; szórt hangtér [különböző alakú és elnyelési fokú visszaverő felületekkel határolt térből a hanghullámok olyan mértékű szétszórása, hogy visszhang- és interferenciamentes, egyenletes hangenergiásürűségű tér alakul ki]

pole rozroszenia – szórt tér

pole użyteczne – hasznos tér

pole wirowe – örvénytér

pole zakłóceń – zavarótér, interferenciatér

pole zewnętrzne (obce) – idegen (külső) tér

polifoniczny, -a, -e – polifon, többszólamú; ellenpontos, kontrapunktikus [olyan hangszerre mondjuk, mely legalább két hang egyidejű megszólaltatására képes. Ma divatos a 64 és 128 polifónia PCM szintetizátorok és samplerek körében, de analognál és virtual analognál a 16 már királyság.]

pólokres – félperiódus

polowa okresu – félperiódus

polówka fali – félhullám

polsko-węgierski słownik akustyczny – lengyel-magyar akusztikai szótár

polsko-węgierski słownik terminologii nagrani
dźwiękowych – hangfelvétel v. hangrögzítés terminológiájának lengyel-magyar szótára; lengyel-magyar hangtechnikai minilexikon

póltón – félhang (a dú hangsort e és f hangja, valamint h és c hangja közötti hangkülönbösg)

pomiary A-ważony [Pomiary dźwięku skorygowany tak, by odzwierciedlał sposób, w jaki dźwięk jest postrzegany przez człowieka. Pomiary A-ważone lepiej pokazują możliwe szkody dla słuchu, jakie halas może wyrządzić.] – A-szint mérés

pomiary drgań – rezgésmérés, testhangmérés

pomiary odstrojenia (rozstrojenia) – elhangolás mérése

pomiary subiektywny (za pomocą glosu i słuchu) – beszédvizsgálat, hang és fülpróba

pomiary ostrości słuchu – akumetriás hallásmérés

pomień wychodzący – kilépősugár

pomieszczenie bez pogłosu – visszhangmentes terem

pomieszczenie do pomiarów audiometrycznych – audiológiai helyiségek, hallásvizsgáló

pomieszczenie ekranowane – árnyékolt tér

pomieszczenie niskie – lapos (alacsony) terem

pomieszczenie pogłosowe – zengőszoba

poprzecznik – szóráskeresztmetszet

porowatość – porozitás, lyukacsosság

postrzegalny, -a, -e – észrevehető

postrzeganie pozazmyslowe – érzékszeren kívüli érzékelés

potencjal prędkości – sebességpotenciál

potencjometr [1. dzielnik napięcia, przyrząd do zmiany napięcia elektr., 2. przyrząd do płynnej regulacji napięcia w obwodzie elektrycznym] – (lat. + gör.) potenciometér v. potmétér; (*vill.*) szabályozható elektromos ellenállás; feszültségkiegynítő készülék; változtatható elektromos ellenállás, amellyel szabályozni (csökkenteni) lehet a rábocsátott feszültséget [A hifi-készülék hangerő-, hangsín- és balanszszabályzói általában pot(encio)méterek. Körvagy síkpályás kivitelük.]

potencjometr logarytmiczny – logaritmikus potenciometér (olyan változtatható rétegellenállás, ahol a mechanikus beállítókar mozgása és az ellenállásváltozás között logaritmikus összefüggés van)

potencjometr do kompensacji przydźwięku sieci – zajcsökkentő, búgáscsökkentő

potencjometr oporowy – ellenállásos síkszabályozó

powierzchnia czynna przetwornika piezoelektrycznego – kristálymembrán

powierzchnia o równoważnej chłonności (akustycznej) – ekvivalens elnyelési felület

powierzchnia pochłaniająca – elnyelő felület

powierzchnia prominująca – sugárzási felület

powierzchnia rozpraszająca – diffuz (szóró) felület

powierzchnia słyszalności – hallásfelület, hallástartomány [normális hallás esetén vagy a vizsgált személy esetében a frekvencia függvényében ábrázolt hallásküszöb és fájdalomküszöb görbéi közötti terület]; küszöbértékgörbe (fülé)

powierzchnia słyszalności normalna – normális hallástartomány

powrót odbiornika do działania, odetkanie odbiornika – vételhelyreállítás, vételkészég-helyreállítás

powstawanie wirów – örvényképződés

powtarzać – ismételni

powtarzający dźwięki – visszhangos

pożądany poziom głośności – kellemes hangerősség, elvezhető hangerősg

pozauszny, -a, -e – fül melletti

poziom – szint [jele: *n*. Valamely mennyiségnak egy alapmennyiséghez viszonyított értéke *bel*, *decibel*, néper vagy decilog értékben kifejezve]

poziom ciśnienia akustycznego (L_p):

$$L_p = 10 \lg \left(\frac{p}{p_0} \right)^2 \text{ 10 logarytmów przy}$$

podstawię 10 ze stosunku kwadratu ciśnienia akustycznego do kwadratu ciśnienia akustycznego odniesienia. Ciśnienie akustyczne odniesienia wynosi 20 mPa.] – hangnyomásszint: [p(L_p)]: a hangtér egyik fontos skaláris mennyisége. Rugalmás közegben a statikus nyomás és a hanghullámok hatására az adott pillanatban fellépő nyomás különbsége. Egysége Pa v. N/m². A hangnyomásszint szintértékét a p₀ = 20·10⁻⁶ Pa küszbértékhez viszonyítják.

$$L_p = 20 \lg \frac{p}{p_0} \text{ dB,}$$

poziom ciśnienia akustycznego w pasmie częstotliwości – sávhangnyomásszint,

hangnyomásszint adott frekvenciasávban

poziom ciśnienia akustycznego w pasmie o szerokości oktawy – oktávhangnyomásszint

poziom ciśnienia dźwięku (L_p) [Jest to miara energii dźwięku emitowanej ze źródła hałasu, wyrażana w decybelach lub dB(A).] – hangteljesítményszint (L_w, L_p)

Lp dB(A)	Odczuwana głośność	Dźwięk
0	Próg słyszalności	-
20	Niezwyczajny delikatny	Szelest liści, cichy pokój
40	Bardzo delikatny	Szum lodówki
60	Umiarkowanie głośny	Normalna rozmowa, restauracja
80	Bardzo głośny	Miejski ruch uliczny, ciężarówka
100	Niezwyczajny głośny	Orkiestra symfoniczna, traktor
120	Próg wytrzymałości	Startujący odrzutowiec

poziom ciśnienia w widmie – adott spektrumra vonatkoztatott hangnyomásszint; hangnyomásszint-spektrum

poziom częstotliwości – frekvenciaszint

poziom dźwięku [Jest to korygowana (ważona) poziomu ciśnienia akustycznego

rozpatrywanego dźwięku, otrzymana za pomocą miernika dźwięku, o umownie przyjętych charakterystykach ważenia.

Rozróżniamy poziomy dźwięku:

- LA – w [dB], poziom ciśnienia akustycznego skorygowany według charakterystyki częstotliwościowej A

- LC – w [dB], poziom ciśnienia akustycznego skorygowany według charakterystyki częstotliwościowej C] – hangnyomásszint;

poziom dźwięku A (L_A): [dB] [poziom ciśnienia akustycznego skorygowany według charakterystyki częstotliwościowej A] – A-hangnyomásszint; dB(A)]

poziom dźwięku C (L_C): [dB] [poziom ciśnienia akustycznego skorygowany według charakterystyki częstotliwościowej C] – C-hangnyomásszint; dB(C)]

poziom dźwięku instalacji – szerelvények okozta zaj szintje (pl. vízvezeték)

poziom dźwięku materialowego – lépészajszint; kopogóhangszint

poziom dźwięku pogłosowego – utózengési szint, zengőhangszint

poziom ekspozycji na hałas [1. Wielkość stosowana do scharakteryzowania hałasu zmieniającego się w czasie lub zmiennej ekspozycji na hałas. Definiowany jest jako równoważny (uśredniony energetycznie) poziom dźwięku A, [dB], wyznaczony dla czasu ekspozycji na hałas równego znormalizowanemu czasowi pracy (tj. dla 8-godzinnego dnia pracy lub tygodnia pracy); 2. odniesiony do 8-godzinnego dobowego wymiaru pracy: $L_{EX,8h} = L_{Aeq,Te} + 10 \lg(T_e/T_0)$ odniesiony do tygodnia pracy:

$$L_{EX,w} = 10 \lg \left[\frac{1}{5} \sum_{i=1}^n 10^{0,1(L_{EX,8h})_i} \right]; L_{Aeq,Te}$$
 – równoważny poziom dźwięku A wyznaczony dla czasu ekspozycji T_e w dB, T_0 - czas odniesienia = 8h = 28800 s, i - kolejny dzień roboczy w rozważanym tygodniu, n - liczba dni roboczych w rozważanym tygodniu (może być różna od 5)] – zajexpozíció szintje; zajterhelés

poziom głośności – (ekvivalens) hangosságszint

poziom głośności dźwięku w słuchawkach – a fülhallgatóban v. fejlallhgalban lévő hang hangosságszintje

poziom mocy – teljesítményszint

poziom mocy akustycznej (L_w) [1. Miara logarytmiczna mocy akustycznej emitowanej przez źródło. 2. Moc akustyczną danego źródła można wyznaczyć wartością poziomu mocy akustycznej ze wzoru (po uproszczeniu): $LN = L + 10 \lg S$ [dB]; gdzie: L – poziom natężenia dźwięku, S – pole powierzchni pomiarowej prostopadłe do kierunku rozprzestrzeniania się fali w m^2] – akusztikai teljesítményszint

poziom mocy dźwięku (L_w) [Wielkość opisana powyżej, ale mierzona w ścisłe określonych warunkach. Poziom mocy dźwięku jest niezależny od położenia sprzętu, warunków otoczenia, odległości od punktu pomiaru] hangteljesítményszint (L_w, L_p) [valamelyen hangforrás által a hangtérbé időegység alatt kisugárzott hangenergia. Mértékegysége: W . A hangteljesítményszint szintértéke a $W_0 = 10^{-12}$ kúszóbiszintre vonatkoztatva.]

poziom nadawania sonaru – szonáradójelszint

poziom natężenia akustycznego (dźwięku) – hangerő; intenzitásszint (jele: n_i), hangintenzitásszint [1. valamely hangintenzitásnak a hangintenzitás alapszintjére (ez a leggyengébb, még hallható hang intenzitása, 1000 Hz-re) vonatkoztatott, dB-ben kifejezett viszonylagos értéke; 2. A leggyengébb, de még hallható hanghoz (0 dB) viszonyított zajszint. Jele: L_1 Mértékegysége: dB (decibel). A hangintenzitástól (I) függ, melynek mértékegysége a W/m^2 (a hanghullám egységnyi területre jutó teljesítménye). $L_1 = 10 \log(1/I_0)$, ahol $I_0 = 10^{-12} W/m^2$ a 0 dB-nek megfelelő hangintenzitás. (A hangerősség mértékéül a font

vezették be és a decibellel (dB) hozták kapcsolatba.)

poziom odbieranego sygnalu – bejövőjelszint

poziom odniesienia – vonatkoztatási szint

poziom prędkości – sebességszint

poziom przenoszenia, skuteczność – átviteli mérték, ráfelelési szint

poziom przesterowania (przeciążenia) – túlvezérlési szint

poziom przyspieszenia – gyorsulási szint

poziom słuchu absolutnego – abszóút hallás szintje

poziom słyszenia (wrażenia słuchowego) – hallásszint

poziom sygnału [to logarytmiczna wielkość stosunkowa opisująca dany sygnał odniesiona do innej wartości tej wielkości] – jelszint

poziom sygnału dźwiękowego – beszédszint, kivezérlésszint

poziom sygnału mowy – beszédszint

poziom szczytowy – csúcsszint [a megengedett torzításig felmágneszett szalagról lejátszáskor kapott jelfeszültség, ill. annak dB-ben mért viszonya a vonatkoztatási szinthez]

poziom szumu, poziom szumów – zajszint [abszolút v. relatív]

poziom szumu tlowego – háttérzajszint

poziom tercji – terszint (terc hankötávolságú frekvencia-tartományban mért sávszint)

poziom tla [Poziom dźwięku A, dźwięków zakłócających występujących w czasie badania ochronnika słuchu lub odpowiadające mu poziomy ciśnienia akustycznego w tercjowych lub oktawowych pasmach częstotliwości mierzone w czasie nieobecności słuchacza lub przy usuniętym urządzeniu do pomiaru tłumienia wtrącenia, w punkcie odniesienia, kiedy nie jest emitowany sygnał testowy.] – háttérszint

poziom widmowej gęstości energii – színkép(sűrűség)szint

poziom wrażenia słuchowego – érzékelési hangszint

poziom wyjściowy – kimenőszint

poziom zagłuszania – elfedési szint

poziom zagrożenia halasem lotniczym – repülőgépzaj-behatási szint

poziom zakłóceń sygnału mowy – beszéderhetőség-zavaroszint

poziom znieksztalconów harmonicznych – zavarószint

poziom znormalizowany dźwięku materialowego – szabványos kopogóhangszint

poziomopis – szitníró

prawo Websa-Fichnera – Weber-Fechner-törvény [Az M ingererősség érzet az S fizikai ingererősséggel logaritmikus függvénye. Példa: S fehérzaj intenzitás, a kísérleti személyre jellemző konstans. Az y tengelyen a relatív hangerősségek fokozatok szerepelnek. Közelítőleg egyenesen fekszenek a pontok $(10(\lg S - S_0), M)$ – A logaritmikus skála alkalmazása a biológiában E. H. Weber nevéhez fűződik, aki a XIX. sz. első felében tanulmányozta az ember reakcióját fizikai ingerekre. Weber törvénye csupán közelítő jellegű, túl alacsony vagy túl magas

intenzitásoknál nem működik. A fentiekből világos, hogy a lineáris skála nem megfelelő az érzékelés mérésére. Ezért 1860-ban Fechner olyan skálát javasolt, amely összhangban van Weber törvényével. Legyen a Weber törvény szerinti konstans arány, és s egy rögzített értéke.]

prąd [1. uporządkowany przepływ ładunków elektrycznych w środowisku lub wzduż obwodu elektrycznego; 2. dopływ energii elektrycznej; 3. bieg, ruch wody; 4. strumień pływającego powietrza; 5. w literaturze, sztuce itp.: kierunek, tendencja; 6. duża liczba ludzi lub pojazdów wypełniających drogę i przemieszczających się w jednym kierunku] – áram, áramlat, (*pęd wody*) ár, folyás, áramlás, vízmozgás, sodrás (*folyóban*); légáramlat; irányzat, áramlat; (*vill.*) áram; hullám

prąd (elektryczny) dwufazowy – kétfázisú áram

prąd czynny – hasznos áram

prąd elektryczny – villamos áram, villanyáram; elektromos áram; az elektromosság mozgása zárt vezetőkben; elektromos részecskék, egenirányú, rendezett mozgása

prąd faradyczny [prąd zmienny o niskim napięciu i natężeniu oraz malej częstotliwości, stosowany w medycynie] – *Faraday-i áram*

prąd galwaniczny [prąd staly o niskim napięciu i małym natężeniu, niewywołujący skurcza mięśni] – galvánáram; (*fizika*) a galvánelemből nyert elektromos áram (*L. Galvani* olasz természettudós nevéről)

prąd indukcyjny, indukowany [prąd elektryczny powstający w obwodzie przy zmianie obejmowanego przez ten obwód strumienia magnetycznego] – indukált v. gerjesztett áram; indukcíós áram; indukció útján keletkezett áram

prąd jednofazowy [prąd zmienny przesyłany do odbiorników jedną parą przewodów] – egyfázisú áram

prąd jednokierunkowy [prąd elektryczny zachowujący stale ten sam kierunek i zwrot] – egyenáram, egenirányú áram

prąd pilotowy – vezérlöhullám, vezérlő hullám, pilothullám

prąd przemienny [prąd elektryczny okresowo zmienny, przybierający na przemian wartości dodatnie i ujemne tak, że ich wartość średnia jest równa zeru] – változáram

prąd przemisłowy – ipari áram

prąd przewodowy – vezeték árama

prąd przydzwięku – búgóáram, lüktetőegyenáram

prąd rzeki – folyó árja

prąd staly [prąd elektryczny jednokierunkowy o stałym natężeniu] – állandó áram (állandó áramerősséggű); egenáram

prąd szumowy – zajáram

prąd trójfazowy [układ trzech prądów przemiennych o tym samym napięciu i częstotliwości, przesuniętych względem siebie w fazie o 120°] – háromfázisú áram

prąd wielofazowy [prąd elektryczny będący wypadkową szeregu zmiennych prądów jednofazowych, które przesunięte są względem

siebie w czasie o pewną część okresu] – többfázisú áram

prąd wysokiego napięcia – magasfeszültségű áram

prąd zmienny [prąd elektryczny, którego wartość zmienia się w czasie w dowolny sposób] – 1. változáram [a távvezetékek változáramot továbbítanak és a transzformátorok ezt alakítják át a megfelelő feszültségre]; 2. változó áram [olyan elektromos áram, amely állandó (f) frekvenciával változtatja az irányát. Ha az áramerősséget az idő függvényében ábrázolva szinusz-görbét kapunk, akkor azt szinuszos váltakozó áramnak nevezik.]

prądnica [maszyna elektryczna przetwarzająca energię mechaniczną ruchu obrotowego na energię elektryczną prądu stałego lub zmiennego] – áramfejlesztő gép; dinamó, dinamógep

prądnica wzbudzająca – gerjesztődinamó

prążek od przydzwięku (telewizja) – brummcsíkok (televízió)

prążki dyfrakcyjne – elhajlási (diffrakciós) gyűrűk

prędkość – sebesség

prędkość (szybkość, stromość charakterystyki zanikania – lecsengési arány (sebesség)

prędkość akustyczna – részecskesebesség

prędkość drgań [Wielkość wektorowa – pierwsza pochodna przemieszczenia drgań względem czasu] – rezgéssebesség

prędkość dźwięku (akustyczna) – hangsebesség, részecskesebesség [a hang nem egyforma sebességgel terjed a különböző anyagokban. Sebessége levegőben (normál körülmények között) körülbelül 340 m/s. Vízben négyszer, acélban tizenötöszer nagyobb sebességgel terjed.]

prędkość fazowa – fázissebesség

prędkość grupowa – csoportsebesség

prędkość igły – tűsebesség

prędkość objętościowa – térfogati sebesség

prędkość propagacji (rozchodzenia się) – terjedési sebesség

prędkość propagacji (rozchodzenia się) fali – hullámterjedési sebesség

prędkość taśmy (m/min) – szalagsebesség (m/s, cm/s, inch/s, m/min) [szabványos (többféle) sebesség, amellyel a szalagot a magnófej előtt mozgatják. Az orsós készülékek többféle szalagsebességgel működhettek (38-19,5-4,76cm/s), a kazettás magnók szabványos szalagsebessége 4,76cm/s. (Ugyanezek a sebességek coll/s-ban: 15-7,5-3,75-1,875). Ha a felvétel nem pontosan a szabványos sebességgel készült, akkor más készülékeken lejátszva megváltozhat a hangmagasság és a játkidő is. Erre való tekintettel nemely magnón kismértékben változtatni lehet a szalagsebességet.]

prędkość wyjściowa – végsebesség

problem dokuczliwości akustycznej transportu kolejowego – a vasúti szállításból eredő zajterhelés problémája

procesor (ang. processor) [nazywany często CPU (ang. *Central Processing Unit*) - urządzenie cyfrowe sekwencyjne potrafiące pobierać dane z pamięci, interpretować je i wykonywać jako rozkazy. Wykonuje on bardzo szybko ciąg prostych operacji (rozkazów) wybranych ze zbioru operacji podstawowych określonych zazwyczaj przez producenta procesora jako lista rozkazów procesora.] - proceszor (vagy angol rövidítésével élve a CPU) (*Central Processing Unit*) [a számítógép azon egysége, amely az utasítások értelmezését és végrehajtását vezérő áramkörökét tartalmazza]

procesor PCM – PCM-processzor [ołyman jelfeldolgozó berendezés, amely lehetővé teszi, hogy videómagnón analóg jelet rögzíthessünk digitális formában. A feliró csatorna A/D átalakítót, hibajavító kódolót és video jelgenerátort tartalmaz. A digitális jelek a video jel világosság-jelének helyére kerülnek. A lejátszó csatornában a digitális jeleket leválasztják a video jelről, dekódolják, szükség esetén kijavítják a hibáit, és a D/A átalakítóval analóg jellé alakítják vissza.]

program – program

próba (badanie) słuchu – hallásvizsgálat

próba rezonansu (brzmienia) – rezonanciavizsgálat, hangpróba

próbkujący poziom dźwięku – megítélesi hangnyomásszint

próg bodźca – ingerküszöb

próg modulacji – modulációküszöb

próg odczuwania normalny – tényleges tapintási (érzékelési) küszöb

próg percepcji (zrozumialości mowy) – beszédészlelhetőségi határ (szint)

próg percepcji akustycznej – hangészlelési küszöb

próg percepcji mowy – beszédérzékelési küszöb

próg reakcji (zadzialania) – reakcióküszöb

próg różnicy (bodźca), progowy przyrost (bodźca) – küszöböltérték

próg różnicy <bodźca> – észlelhetőségi (észrevehetőségi) határ

próg różnicy <bodźca> – különbségi (észrevehetőségi) küszöb

próg różnicy głośności – hangosság észrevehetőségi határa

próg różnicy wysokości dźwięku – hangmagasság észrevehetőségi határa

próg rozpoznawania mowy – beszédfelismerési küszöb

próg słyszalności [Najniższy poziom dźwięku możliwy do usłyszenia przez ucho ludzkie.] – hallhatósági küszöb; hallásküszöb

próg słyszalności normalny – tényleges hallásküszöb

próg słyszenia – hallásküszöb [1. valamely

meghatározott frekvenciójú tisztahang ama legkisebb hangnyomásértéke, amely süketszobában a vizsgált személy hallószervében még hangérzetet kelt; 2. a hallás frekvencaintenzitás-vizsgálatánál az a legkisebb és frekvenciatól függő szintérték, amelyet a vizsgálati alany éppen észlel. A fülésetileg normális hallás egyéneknél a legalacsonyabb hallásküszöb érték a *hangnyomásszint*

vonatkozatási értékének (20 µPa) felel meg. Ez az érték 2-4 kHz frekvenciatartományban van; a fül tehát itt a legérzékenyebb. A hallásküszöb határolta görbe 500 Hz alatt a kis frekvenciák felé erősen emelkedik, míg a nagyobb frekvenciák irányában (8 kHz-ig) az emelkedés kisebb mértékű]

próg słyszenia bolesnego – fájdalomküszöb

próg słyszenia bolesnego normalny – tényleges fájdalomküszöb

próg słyszenia drażniącego – zavarási küszöb

próg słyszenia niepokojącego – érzékelési küszöb

progowy percepcji – felismerhetőségi küszöb

progowy przyrost <bodźca> – észlelhetőségi (észrevehetőségi) határ; különbségi (észrevehetőségi) küszöb

progowy przyrost głośności – hangosság észrevehetőségi határa

progowy przyrost wysokości dźwięku – hangmagasság észrevehetőségi határa

program radiowy zapisany na taśmie magnetofonowej – szalagra rögzített hangfelvétel

promień akustyczny – hangsugár

promień graniczny – határsugár

promień krytyczny (pomiszczenia) – Hall-sugár, Hall-rádiusz

promień krytyczny <pomieszczenia> - zengősugár, Hall-rádiusz [ami az a forrástávolság, ahol a direkt hullám energiája egyenlő az összes visszavert hullám energiájának összegével]

promień odchylony (ugięty) – eltérített sugár

promień powrotny – visszafutó sugár

promień rozproszony – szort sugár

promień skośny – ferdesugár

promień ugięty – elhajlott (diffrakciós) sugár

promieniować – kisugározni

promieniowanie – emisszió, sugárzás, kisugárzás

promieniowanie akustyczne (dźwięku) – hangsugárzás

promieniowanie fali – (hullám) sugárzás

promieniowanie kolowe – körsugárzás

promieniowanie rozprozone – szort sugárzás

promieniowanie tła (tlowe) – háttérsugárzás

propagacja (rozchodzenie się) dźwięku – hangterjedés

propagacja (rozchodzenie się) fal – hullámterjedés

proste źródło dźwięku – egy v. egyedi hangforrás, egyszerű hangforrás [olyan rezgő felület, amelynek mérete a keltett hang hullámhosszához képest kicsi és amelynek a kimozdulása a felület mentén mindenütt azonos fazisú]

prostoliniowość – egyenesvonalúság

prosty ruch harmoniczny – egyszerű harmónikus rezgés

proszek węglowy – szénszemcse (mikrofon)

proszek węglowy do mikrofonu – mikrofonszén

prowadnica śrubowa wycinacza (mechaniczny zapis dźwięku) – vezérorsó

prowadzenie taśmy – szalagvezetés

pryncipal – principál (az orgonák alapvető hangsíne)

przebieg zanikania – kirezgési folyamat

przeciwfaza – ellenfázis

przeciwsobny mikrofon węglowy – ellenütemű szénmikrofon

przeciwsumowy, -a, -e – zajesillapító

przeciwstrząsowy, -a, -e – rezgésérzéketlen

przedać (instrument) – átfűjni

przedmiot (badania) – kísérleti (vizsgálati) személy

przedwzmacniacz [ang: preamplifier, w slangu audio: preamp] jest to wzmacniacz elektryczny, którego zadaniem jest wstępne wzmacnianie słabego sygnału, zanim zostanie on skierowany do dalszej obróbki i/lub wzmacnienia np. przez wzmacniacz mocy. Przedwzmacniacz może, ale nie musi być oddzielnym urządzeniem - często znajduje się we wspólnej obudowie z innym urządzeniem takim jak mikrofon, instrument muzyczny, mikser, wzmacniacz mocy itp.] – előrősítő [fogadja a különféle műsorforrások (lemezjátszó, CD-játszó, tuner, magnó stb.) jelét, felerősíti a feszültségüket, szükség esetén korrigálja a frekvenciaáttitelt (hangszínzabályzás), és a jelet végül továbbadja a teljesítményerősítőre. A nívósabb előrősítőket gyakran külön építik meg, nem vonják össze a teljesítményerősítővel. Fono-előrősítő: az az előrősítő-fokozat, amelyre csak a lemezjátszó használatakor van szükség (RIAA-korrektor). A legtöbb erősítőbe és előrősítőbe már eleve beépítik, de gyakran önálló készülék gyanánt készítik el. Elő-előrősítő (MC-előrősítő, headamp): olyan erősítő-fokozat, amelyre csak a mozgótekerces hangszedőknek van szükségük. Ez is gyakran külön egységet képezi.]

przedwzmacniacz stereofoniczny – sztereó előrősítő

przegroda – válaszfal

przejście – átmenet

przekazanie – átvitel (jelé, híré)

przekaźnik mikrofonowy – mikrofonrelé

przekazywać – átvinni (jelet, hírt)

przekładnia bloczkowa a direct drive - direkt hajtás (Direct Drive) [A motor közvetlenül, erőátvitel nélkül hajtja meg a lemezjátszó tányérját (illetve magnókon a hangtengelyt vagy a csévélőorsókat).]

przekładnia mechaniczna [cięgnowa w której cięgnem jest elastyczny pas opasujący oba koła pasowe – czynne i bierne] – (ang. Belt (mechanical)) Belt Drive; szíjhajtás (lemezjátszóknál, magnóknál)

przekrój rozproszenia powierzchni – szóráskeresztmetszet

przekrój rozproszenia zwrotnego – hátraszórási (visszaszórási, visszaszóródási) keresztmetszet

przekrój strumienia (wiązki) – sugárnyaláb-keresztmetszet

przekształtnik modulacji – modulációs átalakító

przelącznik barwy dźwięku – hangsabályozó

przelącznik nadawanie-odbiór sterowany głosem, wodas – begerjedésgátló

przelącznik pasma (zakresu) – (méréstartomány-) átkapcsoló, csatornaváltó, hullámváltó

przelącznik w położeniu zapis (magnetofon) – felvételi üzemmód

przelącznik wejściowy, wybierak wstępny – bemenetválasztó

przelącznik wyjściowy organiczający – kimeneti határoló-választó-kapcsoló

przemiana – átmenet

przemieniać – keverni, transzportálni

przemodulowanie – túlmoduláció, túlvezérlés; túl magas jelszint, amelyet valamely készülék már nem képes torzítatlanul feldolgozni [akkor keletkezik, ha egy áramkört olyan amplitúdójú jellel vezérelnek, amely meghaladja azt a szintet, amit az áramkör előírt torzítás mellett képes átvinni; az a torzítás, mely akkor következik be, mikor a jel amplitúdója meghaladja az áramkör dinamikatartományát]

przemodulowanie rowka (mechaniczny zapis dźwięku) – átmetszés, átvágás (hanglemez)

przeniesienie – átvitel (jelé, híré)

przenikalność akustyczna – hangáteresztés; hangáteresztő képesség

przenikanie – behatolás, penetráció

przenosić – átvinni (jelet, hírt)

przenoszenie dźwięku – hangátvitel

przenoszenie przez sprzążenie pasożytnicze – mellékutas hangátvezetés

przepisywać (zapis dźwięku) – átjátszani, átvágni (magnetofonfelvétel)

przepisywanie (zapis dźwięku) – átjátszás, átirás

przepisywanie dźwięku – átvágás

przepływ akustyczny – akusztikai áramlás

przepływ wirowy (turbulentny) – örvényáram

przepływomierz akustyczny (ultradźwiękowy) – ultrahang-áramlásmérő

przeraźliwie głośny, ogluszający (dźwięk) – fájdalmasan (fülhasítóan) erős

przeraźliwy, -a, -e – éles, metsző, sivító, sipítő, rikácsoló; sikoltó, süvitő, ordító, átható

przerwa – szünet

przerwa między zapisami dźwięku – felvételkimaradás

przesłania wysokiej jakości sygnału video – nagymínőségű videojelek küldése

przesłanianie – árnyékolás, zavarkiküszöbölés, szűkités, kitartás

przesłanianie pola magnetycznego – mágneses árnyékolás; zavart keltő, külső mágneses erőter elleni védelem

przesłuch [zakłócenie występujące przy przesyłaniu sygnałów, nie tylko fonycznych, od których pochodzi jego nazwa (np. w telefonii, radiotelefonii), rodzaj przeniku.] – áthallás [az a jelenség, amikor egy átviteli rendszer valamelyik (zavart) csatornájában a másik (zavaró) csatornából származó hangfrekvenciás feszültség is megjelenik], a műsorjel "átszivárgása" két szomszédos csatorna között [Mivel a térfogatban hangátvitel azon alapul, hogy a két csatorna műsorát egymástól elválasztva dolgozzák fel - Sztereofónia -, az áthallás rontja a térfogatot. Az áthallási csillapítás azt fejezi ki, hogy mennyivel nagyobb a műsorjel a szomszéd csatornából átszivárgott, nemkívánatos jelnel. Hanglemezek áthallási csillapítása 25, a sztereó rádióadásoké 40

- decibelt érhet el. A CD-játszók, DAT-magnók áthallása 90dB.]
- przesłuch liniarny** – lineáris áthallás
- przesłuch pośredni** – érthetetlen áthallás
- przesłuch (przenik) zbliżny** – közelvégi áthallás
- przesłuch wstępki bocznej** – oldalsáváthallás
- przesłuchanie** – meghallgatás, akusztikai kipróbálás (beszéd, ének)
- przesterowanie** – túllövés, jeltületemelkedés
- przesterowanie (mikrofonu)** – túlvezérlés (mikrofoné)
- przesterowanie dźwięku** – hangtúlvezérlés
- przestojny, źle zestrojony** – elhangolt, rosszul hangolt
- przestraijalność** – elhangolhatóság
- przestroić** – elhangolni, elhangolódni
- przestrojenie** – elhangolás, elhangolódás
- przestrojenie precyzyjne** – finom elhangolódás
- przesunięcie** – kitérés, kilengés
- przesunięcie (wychylenie) akustyczne** – részecskekitérés
- przesunięcie (wychylenie) akustyczne** – részecskekitérés (hang)
- przesunięcie (wychylenie) membrany** – membránkitérés
- przesunięcie czasowe między kanalami (zapis magnetyczny)** – szalagfutási hiba
- przesunięcie czasowe między zapisami dźwięku** – sávok közötti időeltolódás (magnetofon)
- przesunięcie doplerowskie** – Doppler-csúszás
- przesunięcie fazowe** – fáziseltolás, fáziseltolódás
- przesunięcie fazowe, różnica faz** – fáziskülönbség (egyazon szinuszosan rezgő test két állapotához tartozó fázisszögek különbsége, vagy két, azonos frekvenciájú szinuszosan rezgő test fázisszögeinek különbsége)
- przesunięcie skrośne** – elhúzás, keresztirányú vándorlás
- przesunięcie widma sygnału w kierunku wyższych częstotliwości** – pozitív moduláció
- przesuwność (czwórnika)** – fáziseltolási tényező
- przesuwność falowa czwórnika** – negyeloszfázistolás; átviteli tényező imaginárius része
- przesuwność jednostkowa toru** – fázisállandó
- przesuwność jednostkowa, liczba falowa** – fázistényező
- przesuwny pulpit mikserski** – hordozható keverő
- przesuwny statyw wysięgnika mikrofonu** – mikrofonállvány
- przesyłanie glosu** – beszédátvitel
- przeszkadzać** – zavarni
- przetwarzanie** – transzformáció, átalakítás
- przetwornik¹** [przyczyniający się do urządzania lub urządzanie przetwarzające jedną wielkość fizyczną na inną] – átalakító, hangfelvétő
- przetwornik²** [jest to urządzenie dokonujące przekształcenia danej wielkości na inną wielkość według określonej zależności i z pewną dokładnością] – (ang.) Transducer [olyan eszköz, amely energiákat tud más energiákká átalakítani. Pl. a gitár pickup-ja, a hangszóró membránja, stb.]
- przetwornik analogowo-cyfrowy A/C (ang. A/D – analog to digital; ADC – analog to digital**
- converter), to układ służący do zamiany sygnału analogowego (ciągłego) na reprezentację cyfrową (sygnał cyfrowy).** – Analóg/Digitális átalakító (A/D átalakító) [áramkör, amely a folyamatos (analóg) jelet diszkrét, egész számokkal (digitekkel) jellemzhető formába alakítja át]; tükröképe az A/D átalakítónak: visszaalakítja a digitális jelet analóggá, úgy, hogy ezt erősítőre, hangsugárzóra vezethessük. Lásd még PCM, PCM-processzor
- przetwornik bierny** – passzív átalakító
- przetwornik cyfrowo-analogowy, przetwornik C/A lub DAC (z ang. Digital to Analog Converter, DAC)** [przyczyniający się do urządzania przetwarzający sygnał cyfrowy (zazwyczaj liczbę binarną w postaci danych cyfrowych) na sygnał analogowy w postaci prądu elektrycznego lub napięcia o wartości proporcjonalnej do tej liczby.] – DAC: Digital Analog Converter; analógról digitálisra alakító [Minden digitális eszköz végén kell legyen egy ilyen, mert a digitális jel nem hallgatható, az emberi fül számára használhatatlann.]
- przetwornik czynny** – aktív átalakító
- przetwornik dwukierunkowy** – kétirányú átalakító
- przetwornik dzielony** – irányított (több elemes) átalakító
- przetwornik elektroakustyczny [urządzenie przetwarzające energię elektryczną w energię akustyczną (np. głośnik, słuchawka) lub odwrotnie (np. mikrofon); p.e. mogące przetwarzać energię w obu kierunkach noszą nazwę p.e. odwracalnych (dwukierunkowych), zaś przetwarzające energię tylko w jednym kierunku - p.e. nieodwracalnych (jednokierunkowych); z punktu widzenia zjawiska fiz. wykorzystywanego do pobudzania układu mechanicznego do drgań wytwarzających w ośrodku fale akustyczne lub odwrotnie rozróżnia się: p.e. magnetyczne (indukcja magnetyczna, zmiana pola elektromagnetycznego, magnetostrykacja), p.e. elektryczne (zmiana ładunku lub napięcia) oraz p.e. piezoelektryczne (proste i odwrotne zjawisko piezoelektryczne).]** – elektroakusztikai átalakító [a hangenergiát elektromos jelekké, ill. az elektromos jeleket hangenergiává átalakító készülék]
- przetwornik idealny** – ideális átalakító
- przetwornik magnetostrykcyjny nadawczo-odbiorczy** – magnesosztrikciós átalakító
- przetwornik nieodwracalny** – egyirányú (nem megfordítható) átalakító
- przetwornik niesymetryczny** – aszimmetrikus átalakító
- przetwornik o skorygowej charakterystyce kierunkowości** – hangsugárzó módosított irányjelleggörbél
- przetwornik obrazowy** – ultrahangképátlakító, ultrahangleképző berendezés
- przetwornik odwracalny** – megfordítható (reverzábilis) reciprok átalakító
- przetwornik piezoelektryczna giętny** – piezoelektronicus átalakító
- przetwornik piezoelektryczny** – piezoelektronicus átalakító

przetwornik prędkościowy – sebességfelvező
przetwornik przesunięciowy (wychyleniowy) – amplitudóérzékelő (átalakító)
przetwornik przyspieszeniowy – gyorsulásérzékeny átalakító
przetwornik słuchowy (akustyczny) – akusztikai átalakító
przetwornik symetryczny – szimmetrizáló transzformátor
przetwornik ultradźwiękowy, przetwornik ultradźwiękowy – ultrahang-átalakító [az elektromos rezgéseket mechanikai rezgésekké átalakító eszköz]
przetwornik z soli Seignette'a – Seignette-só-átalakító [Seignette'a sól: bezbarwne kryształy lub biały proszek; stosowany w lecznictwie, przem. spoż., elektrotechn. (jest piezoelektrykiem) oraz w analizie chem. do sporządzania odczynnika Fehlinga. = Seignette-só (ejtsd: szennyet-), kálium-nátriotartárt, borkósavas kálium-nátrium. $KNa(C_4H_4O_6) + 4H_2O$. Rendesen úgy készül, hogy nátriumkarbonát forró oldatába addig öntenek porrásztort borkövet, míg a pezsgés teljesen megszűnik; ezután a folyadékot besűrítik és kikristályosítják. A S. rombos oszlopokból álló kristályos test, mely 1,5 sr. hideg és $\frac{1}{3}$ sr. forró vizben oldódik; íze sós és hűsítő. Hevítek sor előbb kristályvizében megolvad, magasabb hőmérsékleten megszenesedik és hosszabb ideig tartó izzálat után kálium-nátriumkarbonátot $KNaCO_3$ hagy hátra. A magyar gyógyszerkönyvben hivatalos szer; kloridokkal, szulfátkkal és nehéz fémekkel (ólom, réz stb.) ne legyen szennyezve. Alkotó részét képezi a Seidlitz-féle pezsgőpornak, amelyet enyhe hashajtó szernek használnak.]
przetworniki ultradźwiękowe [Przetworniki ultradźwiękowe to urządzenia zamieniające prąd elektryczny w dźwięk. Wytwarza się je z piezoelektryków - kryształów, które pod wpływem zmian napięcia elektrycznego zmieniają swój kształt (i vice versa). Impuls prądu zmiennego wyzwala drgania piezoelektryku, dzięki którym powstaje fala ultradźwiękowa, docierające do przetwornika echa wywołują natomiast drgania piezoelektryku, które generują zmiany napięcia prądu. Zjawiska te leżą u podłożu wytwarzania i odbierania fal ultradźwiękowych. Przetworniki stanowią główną składową głowicy ultradźwiękowej - przyrządu, za pomocą którego emitowana jest fala ultradźwiękowa i który rejestruje echa docierające z tkanek.] – ultrahang-átalakítók (leggyakrabban a magnetosztrikciós, piezoelektronos és elektrosztrikciós átalakítók)
przewijać – áttekerceslni, újratekerceslni, visszaforgatni (filmet, szalagot)
przewód uszny – hallójárat
przewodnictwo kostne (dźwięku) – csontvezetés
przewodnictwo powietrzne <dźwięku> - légvézetés
przewodność akustyczna – hangvezetőképesség
przewodność falowa – vezetőképesség, hullámvezetőképesség

przewodność rzeczywista – vezetőképesség
przewodność urojona – induktív vezetőképesség; szuszceptancia
przewodność zespolona – admittancia; áteresztőképesség
przewodność źródła szumów – zajvezetőképesség
przewrótrójdźwięku – hármashangzat- megfordítás
przycięcie – elvágás, levágás alulról
przycięcie (ograniczenie amplitudowe) sygnału mowy – beszédvágás
przycięcie (sygnalu) – amplitudovágás
przycisk efektów trikowych – trükkomb
przycisk stopu i wyjęcia kasety – kioldóbillentyű (kazettás készülék)
przycisk włączający – gyorsálláskapszoló
przycinanie – metszés, nyírás, vágás [az a művelet, amelynek során a magnófelvételből elhagyják a félösleges részleteket, s a végső sorrendet megszerkesztik. Az analóg magnófelvételt a szó szoros értelemben ollóval vágják. A digitális felvétel nem hagyja magát ennyire könnyen vágni-szerkeszteni; általában bonyolult közbülső elektronikák segítségével helyezik az egyes részleteket ide-oda.]
przycinanie filmów – filmek vágása
przycisk zapisu – „felvétel” nyomógomb (magnetofonon)
przydźwięk (sieci) – zaj, brumm, búgás
przydźwięk elektronówki – csőbúgás
przydźwięk od napisów (telewizja) – feliratzümmögés, feliratberregés (filmhang)
przydźwięk resztkowy – maradékmorgás
przydźwięk siatkowy – rácszaj
przydźwięk sierci – hálózati búgás
przyrost wrażenia skutek czasu trwania bodźca – (megengedett) időtartamtállépés
przyrząd wychylowy aperiodyczny (o tlumieniu ponadkrytycznym) – aperiodikusan csilapított készülék
przyrząd akustyczny oparty na zjawisku Dopplera – akusztikus Doppler-készülék
przysk, miniaturowa szczelna obudowa – patron (mikrofon)
przysłuchiwać się – hallatni, meghallatni, lehallatni
przyśpieszenie drgań [Wielkość wektorowa – pierwsza pochodna predkości drgan wzgledem czasu przyśpieszenie w ruchu drgającym] – rezgésgyorsulás
przyśpieszeniomierz z drgającą struną – rezgöhür-gyorsulásmérő
przystosowanie – alkalmazkodás
przytępać (percepcję) – elkenni
przytlumiać – tompitani
przytlumić – lecsillapítani
przytlumiony, -a, -e – csillapított
przytlumiony, -a, -e (dźwięk) – fojtott (hang)
przyton, przyton górný – felhang []
przyton – mellékhang, részhang (vlamely hang bármelyik tiszta szinuszos összetevője)
przytony – kiegészítő hangok

psalterium (to instrument strunowy; instrument muzyczny) – psaltérium v. pszaltérium, cimbalom [(gör.-lat., héber nebel), ama hangszerek egyike, amelyekkel a héberek az istentiszteletben a zsoltárok énekét kísérték; innen magyarázható, hogy a Codex Alexandrinusban a biblia zsoltárgyűjteménye fölött a P. felirat áll. Később a kereszteny-korban minden zsoltáros könyvet, melyet istentiszteleti célokra használtak, neveztek így. Emelítésre méltók a P.-ok díszes iniciálé rajzai. - P. Mariae, Mária zsoltárkönyve. Ritkábban használt elnevezése az olvasónak (rózsafüzérnek), mert ebben a 150 zsoltár helyett 150 Üdvözlegy Márát imádkoznak a boldogságos szűz Mária tiszteletére.]

psofometryczna sila elektromotoryczna zakłóceń –
pszofometrikus forrásfeszültség (zajgenerátor)

psychoakustyka – szubjektív akusztika
publiczność – közönség, hallgatóság, auditórium
pulsacja – körfrekvencia
pulsowanie mikrofonu
punkt polowy mocy – félértekpont (teljesítmény)
punkt powtarzania – tükrállomás
punkt rozgraniczająca – átfedési (3 dB-es) pont
pusty takt – üres ütem, generálpausa
puzon – (pozaun) harsona [trombita típusú rézfűvós hangszer]
puzon altowy – altharsona
puzon basowy – basszusharsona
puzon kontrabasowy – kontrabasszus harsona
puzon suwakowy – tolóharsona

R

radio [1. urządzenie odbierające dźwięki przesypane w postaci fal elektromagnetycznych; 2. zob. radiostacja; 3. instytucja opracowująca i nadająca program dźwiękowy w postaci fal elektromagnetycznych; 4. system przesyłania dźwięków w postaci fal elektromagnetycznych] – rádió; rádióállomás, rádiócsatorna

radio stereofoniczne, radio stereofoniczne AM/FM – sztereó rádiókészülék v. rádió

radioodbiornik (odbiornik radiowy, odbiornik radiofoniczny, radio) [to urządzenie elektroniczne służące do odbioru audycji radiowych. Audycje wysypane są przez stacje nadawcze jako fale radiowe zmodulowane sygnałem akustycznym (mowa, muzyka, efekty dźwiękowe). Stosowana bywa modulacja amplitudy (starsze rozwiązanie) lub modulacja częstotliwości. Zadaniem odbiornika jest zamiana informacji zawartej w falach radiowych na napięcie elektryczne, a następnie na dźwięk.] – rádióvevőkészülék [elektronikus készülék rádioadásów vételére. Alapvető funkciója, hogy az adóállomások által kisugárzott rádióhullámokat szelektálja, és visszaalakítsa hallható hanggá vagy digitális adattá. A rádiós műsorszolgáltatók adásainak vételére alkalmas rádióvevőkészüléket a köznyelv gyakran rádióvevőnek, vagy egyszerűen rádiónak nevezi. A rádióamatőr gyakorlatban használják a *vevő* kifejezést is. A rádióvevőkészülék egyirányú komunikációra képes.]

radiogramfon (radio gramofon) – zeneszkrény [bútordarabnak szánt, díszes kivitelű, nagy méretű hangdoboz rádió-vevőkészülékkel, lemezjátszóval, esetleg magnóval egybeépítve]

radiola – zenélődoboz

radiomagnetofon – (ang.) radio-recorder; rádiómagnó, rádió-magnó; magnós rádió [oyan rádió-vevőkészülék, amely mágneses hangrögzítő készülékkel van egybeépítve]

radiometr akustyczny – hangsugárnyomásmérő

radio-mikrofon – rádiómikrofon [általában dinamikus mikrofon, amely rádiófrekvenciás összeköttetéssel csatlakozik a hangátviteli lánchoz]

radiosłuchacz – rádióhallgató, hallgató

radiowóz – hangszórós kocsi

RAM (ang. Random Access Memory [pamięć o dostępie swobodnym]) – podstawowy rodzaj pamięci cyfrowej. Choć nazwa sugeruje, że oznacza to każdą pamięć o bezpośrednim dostępie do dowolnej komórki pamięci (w przeciwnieństwie do pamięci o dostępie sekwencyjnym, np. rejestrów przesuwających), nazwa ta ze względów historycznych oznacza tylko te rodzaje pamięci o bezpośredniem dostępie, które mogą być też zapisywane przez procesor, a wyklucza pamięci ROM (tylko do odczytu), pomimo iż w ich przypadku również

występuje swobodny dostęp do zawartości] – véletlen elérésű memória (elterjedtebb angol névén Random Access Memory, azaz **RAM**) vagy tetszőleges hozzáférésű memória [1. olyan adattároló, amelybe be is lehet írni adatokat, és ki is lehet olvasni őket, meghatározott sorrendben. A kiolvasás nem törli a már bevitt adatokat; 2. egy véletlen elérésű írható/olvasható adattároló eszköz. (Az elnevezés nemileg félreérthető; a RAM-ba nem tartozik bele a szintén véletlen elérésű csak olvasható memória, a ROM.) A RAM tárolja a CPU által végrehajtandó programokat és a feldolgozásra váró adatokat. Az adatok csak addig maradnak meg benne, amíg a számítógép feszültség alatt van: kikapcsoláskor a benne tárolt adatok elvesznek.]

RCA, zwane potocznie Cinch (prawidłowa wymowa: sincz) [RCA jest rodzajem złącza często używanego w przemyśle audio/video. RCA jest skrótem od nazwy firmy Radio Corporation of America, która wprowadziła to złącze na rynek w latach czterdziestych, by umożliwić połączenie gramofonów typu mono ze wzmacniaczami. Słowo Cinch pochodzi od hiszpańskiego słowa cincha, które oznacza popręg. Złącze typu męskiego ma w środku pin sygナルowy, a na zewnątrz obwódkę. Połączenie to korzysta z sygnałów niesymetrycznych i przy większych długościach podatne jest na zakłócenia elektromagnetyczne. Można je w pewnym stopniu zniwelować stosując wysokiej klasy miedziane przewody i pozłacane wtyki.] - Cinch-csatlakozó - RCA-csatlakozó, "harangcsatlakozó" [hangfrekvenciás készülékek be- és kimeneti csatlakozói, melyeket először az USA-ban alkalmaztak. Később széles körben elterjedtek. Koncentrikus kivitelük: a középső száron fut a jel, a "harang" pedig visszavezeti és egyben árnyelkolja a jelet.]

reakcja – (akustyka) reakciósebesség, megszólalási sebesség

reaktancja (opór bierny, sprzeciwność) [to wielkość charakteryzująca obwód elektryczny zawierający element o charakterze pojemnościowym (np. kondensator) lub element o charakterze inducyjnym (np. cewkę). Jednostką reaktancji jest om.] – (váltóáramú áramkörök vizsgálatában) reaktancia [az impedancia képzetesz részét jelzi, amit az áramkörben lévő kapacitás v. induktivitás hoz létre. Szemléletesen, a reaktancia az áramkörben a feszültség és az áram között fáziskülönbséget hoz létre. Szokásos jelölése **X**, mértékegysége ohm.]

reaktancja akustyczna – akusztikai reaktancia

reaktancja akustyczna jednostkowa – fajlagos akusztikai reaktancia

reaktancja bezwładnościowa – tömegreaktancia

reaktancja sztywnościowa – merevségreaktancia

rechotanie – brekegés, krákogás

redundancia (lac. *redundantia – powódź, nadmiar, zbytek*) [inaczej *nadmiarowość w stosunku do tego, co konieczne lub zwykle. Określenie może odnosić się zarówno do nadmiaru zbędnego lub szkodliwego, niecelowo zużywającego zasoby, jak i do późdanego zabezpieczenia na wypadek uszkodzenia części systemu.*] – redundancia [1. az információelméletben az információ vagy üzenet átvitelénél használt bitek számának és az aktuális információ vagy üzenet bitjei számának a különbsége. Az adattömörítés egy lehetséges mód a nem kívánt *redundancia* csökkentésére, a különféle ellenőrző összegek pedig hibajavítás céljából növelik a redundanciát, ha az átvitel egy zajos csatornán folyik, ahol a zaj csökkenti az átviteli kapacitást. 2. a digitális rendszerek működésének egyik feltétele, hogy a műsorjelen kívül további, "fölösleges", redundáns információt is közvetíthessenek. A redundáns információ segítségével állítják helyre azokat a szavakat, amelyek az átvitel során megsérültek vagy elvesztek. (Mint ahogyan az emberi agy is rekonstruálja a sérült szavakból valamely felirat szövegét.) A redundancia természetesen leköti a rendszer kapacitását, tehát takarékoskodni kell vele. A videómagnót használó rendszerek 52% redundanciával dolgoznak, a többi rendszer megelégszik 30%-kal. Újabban kifejlesztett rendszerek azzal kecsegtetnek, hogy a redundanciát 20%-ra csökkentik, s a hibajavító képességek mégis ugyanannyira hatékony marad. 3. (lat.) *redundancia* nyelvtudományi fogalma; a közlésben az egyértelmű megértéshez elegendő minimumon feltüli, ezért fölösleges többlet. Terjengős kifejezések alkalmazása egyszerűbb szavak helyett, pl. javasol - javaslatot tesz. Előfordul, hogy van jelentésbeli vagy stilisztikai funkciója, pl. az ellentét kifejezője egyszersmind archaizáló.]

refleksja [1. głębsze zastanowienie się nad czymś, wywołane silnym przeżyciem; 2. myśl lub wypowiedź, będąca wynikiem takiego zastanowienia się; 3. *filoz.* zwrocenie się podmiotu myślącego ku własnej aktywności; 4. *filoz.* czynnik aktu świadomości stanowiący o tym, że spełniając go, uprzystaniamy sobie jego zachodzenie] – (lat.) reflexió; megjegyzés, észrevétel; elmélkedés, gondolkodás, szemléldözés; (fiz.) visszatükörözés, visszaverődés

regal (organy), maly instrument klawiszowy z piszczałkami – regál

regeneracja [pozn.lac. *regeneratio 'odrodzenie'*; 1. odzyskiwanie zdrowia, sprawności fizycznej, równowagi psychicznej itp.; 2. odtwarzanie uszkodzonych lub utraconych części ciała, narządów, tkanek albo komórek organizmów żywych; 3. odnawianie i naprawianie uszkodzonych lub zużytych maszyn; 4. odzyskiwanie w procesach technologicznych wartościowych substancji, energii lub przywracanie zużytym substancjom i niektórym materiałom ich pierwotnych właściwości; 5. odrodzenie się (np. sil), odnowienie; odtwarzanie (utraconych a. uszkodzonych narządów, tkanek i komórek).] –

(lat.) regeneráció, regenerálás, regenerálódás; (él) újjászületés, visszaszerzés, az élő szervezetnek az a tulajdonsága, hogy életfolyamata alatt elhasznált, megsérült v. elveszett részeit pótolni tudja; megifjodás; (műsz) folyamat, amelynek során fáradt anyagok visszanyerik eredeti tulajdonságaikat; felfrissülés; (átv.) megújhodás, megújulás, újjászületés, felfrissülés

regeneracyjny, -a, -e – regeneráló, regeneraciós

regenerator [1. żywy organizm mający zdolność

regenerowania; 2. środek, czynnik przywracający utracone właściwości lub cechy; 3. wymiennik ciepła, w którym do ogrzewania powietrza lub paliwa gazowego wyzyskuje się ciepło uchodzących spalin lub gazów odpadkowych] – (lat.) regenerátor; újjáteremtő

regenerować – (lat.) regenerálni; (él) újra növeszteni v. kinöveszteni; pótolni; (műsz.) fáradt, elhasznált anyagot felfrossíteni, újra használhatóvá tenni; (átv.) újjáteremteni, megújítani, feléleszteni, megfiatalítani

regenerować się [1. odzyskiwać zdrowie, sprawność fizyczną, równowagę psychiczną itp.; 2. o organizmach żywych i ich częściach: odnawiać się] – regenerálodni; újjászületni, megfiatalodni; újulni, megújulni, megújhodni; (átv.) felfrissülni

regula przypadkowości – statystyczny összefüggés; valószínűiségi törvény

regulacja – szabályozás

regulacja barwy dźwięku – hangsínszabályozás

regulacja czułości – érzékenységszabályozás

regulacja dynamiki – dinamikaszabályozás

regulacja poziomu dźwięku – hangsíntvezérlés

regulacja poziomu głośności sterowana glosem, wogad (voice-operated gain-adjusting device) – beszéddel vezérelt erősítés

regulacja selektywności – selektív hangolás

regulacja selektywności (szerokości pasma) – sávszélességszabályozás

regulacja wysokich tonów – magashangszabályozó

regulacja wzmacnienia tonów niskich – mélyszabályozás

regulator [1. urządzenie utrzymujące wymagane warunki przebiegu jakiegoś procesu, pracy maszyny itp.; 2. czynnik regulujący coś] – regulátor, szabályozó [a gépek hajtó és ellenálló erejében fellépőeltérek kiegynítésére való készülék]

regulator (nastawnik) nacisku rylca – karemelő (lemezjátszón)

regulator akustyczny – akusztikai szabályozó

regulator balansowy (np. w zegarze) – balanszszabályozó (egysúly-szabályozó)

regulator barwy dźwięku – hangsabályozó, profilszabályozó

regulator wzmacnienia głównego – förörsítő-szabályozó

regulować wzmacnienie, stopniowo wzmacnić lub osłabiać – átúsztatni, csúsztatni, előtérbé hozni

regulowany zapis bezszumowy – változó barádzsaszélességű amplitúdóírás (hanglemez)

rejestr (organy) – orgonaregiszter

rejestr organowy – clarion; fújtatóregiszter (orgona)

rejestr organowy o oktawie niższy od rejestru pryncipalowego – principál 8' (orgona jaksíp-fajta)

rejestr piersiowy (glosu śpiewaka) – mellhang

rejestr pomocniczy (organy) – mixtúra

rejestr pomocniczy <organy> - mellékregiszter <orgona>

rejestrator drgań – rezgésíró

rejestr głowy – fejhang

relacja dawka-skutek [oznacza stosunek między wartością wskaźnika halasu a szkodliwym skutkiem] – dózis-hatás kapcsolat; dózis-hatás összefüggés

relaksacja częsteczkowa – moekuláris relaxáció

remanencja, [lac.], indukcja magnetyczna szczątkowa a. namagnesowanie szczątkowe [1. B., fiz.]
wartość indukcji magn. utrzymująca się w ferromagnetyku po usunięciu zewn. pola magn. magnesującego go do stanu nasycenia; jeden z podstawowych parametrów charakteryzujących magn. właściwości materiałów; 2. wartość indukcji magnetycznej pozostała po usunięciu zewnętrznego pola magnetycznego magnesującego dany materiał ferromagnetyczny. Remanencja jest jednym z głównych parametrów charakteryzujących magnesy trwale] - remanencia [annak mértéke, hogy a mágnesezési eljárás befejeztével mekkora a visszamaradó (remanens) mágneszettség]

resor powietrzny – légpárna

resztkowy poziom dźwięku – maradékhangszint

rezonans [1. zob. pogłos w zn. 1.; 2. dobra słyszalność dźwięków w pomieszczeniu; 3. czyjaś reakcja na coś; 4. znaczne wzmożenie drgań niektórych obiektów pod wpływem zewnętrznych drgań o częstotliwości bliższej do drgań własnych tych obiektów; 5. zjawisko wzmacniania dźwięku spowodowane pobudzeniem ciała sprężystego sąsiadującego ze źródłem dźwięku do drgań o tej samej częstotliwości] – (lat.) rezonancia (a kényszerő frekvenciájának függvényében a gerjesztett rendszer valamelyik rezgési amplitúdója legnagyobb értéket, maximumot ér el); együtthangzás; (fiz.) együttrezgés; *vmely* testnek a rezgéskeltő forrással azonos rezgésszámú (lengésidejű, fordulatszámú) mozgása (rezgése, lengése); (zene) erősítő, gazdagító együttrezgés az alaphangban v. a felhangokban; (*akusztika*) jó hallási viszonyok *vmely* helyiségen; visszhang; (átv.) megértés, egyértétes

rezonans [Zjawisko gwałtownego wzrostu amplitudy drgań układu mechanicznego lub elektrycznego zachodzące, gdy częstotliwość drgań wymuszających zbliża się do częstotliwości drgań własnych. Zjawisko rezonansu przebiega tym gwałtowniej, im mniejsze jest tłumienie w układzie. Ma decydujące znaczenie dla procesu wydobywania dźwięku w instrumentach muzycznych. Oddziałuje niekorzystnie na wiele typów konstrukcji.] – kényszerrezgés (valamely rendszerben külső periodikus erő hatására keletkezett rezgés)

rezonans magnetyczny [zjawisko rezonansowego pochłaniania fal radiowych przez jądra atomowe znajdujące się w polu magnetycznym, wykorzystywane m.in. w medycynie do otrzymywania dokładnych obrazów tkanek i narządów wewnętrznych; tez: badanie przeprowadzone tą metodą] – mágneses rezonancia

rezonans nosowy [cecha artykulacyjna głosek wymawianych z udziałem jamy nosowej] – orr-rezonancia

rezonans podharmoniczny – alsóharmónikus-rezonancia

rezonans prądów (równolegly) – áramrezonancia

rezonans przewodu usznego – hallójáratrezonancia

rezonans pulsacyjny – sugárirányú rezonancia

rezonans ramienia adaptera – lejátszókar-rezonancia

rezonans sali – teremrezonancia (visszaverődések következtében a zárt térben keletkező, frekvenciától függő, feltűnő hangfelerősödés)

rezonans strukturalny – térbeli rezonancia

rezonans szeregowy – soros rezonancia

rezonans szkodliwy (niepożądany) – parazitarezonancia

rezonans wnęki (komory, obudowy) – üregrezonancia

rezonator [1. układ elektryczny, akustyczny, optyczny lub mechaniczny zdolny do drgań rezonansowych; 2. część instrumentu muzycznego służąca do wzmacniania dźwięku na zasadzie rezonansu; 3. układ rezonansowy obejmujący jamę ustną lub nosową, mający wpływ na odpowiednie zabarwienie wymawianej gloski; 4. u niektórych zwierząt: narząd wzmacniający głos i wpływający na jego wysokość i barwę] – (lat.) rezonátor; (fiz.) meghatározott rezgésszámának megfelelő rezgések hatására rezgésbe jövő tárgy, test; ennek elvén alapuló és a hang erősítésére v. rezgésvizsgálatokra szolgáló berendezés

rezonator akustyczny – rezonátor, hangrezonátor

rezonator drgań giętnych – hajlitórezgő

rezonator Helmholtza – Helmholtz-rezorátor

rezonator równolegloscienny – síkpárhuzamos rezonátor

rezonator wejściowy – bemeneti rezonátor

rezonator wnękowy – üregrezonátor

rezonować – rezonálni, együttrezegni

rezystancja [opór elektryczny przewodnika, przez który płynie prąd staly] – rezisztencia; ellenállás [a különféle anyagok kisebb-nagyobb akadályt; ellenállást képeznek az áram útjában. Az ellenállás függ az anyag fajtájától, a hőmérséklettől, a méretektől. Az ellenállás mint alkatrész az egyik alapvető építőeleme a híradástechnikai (és egyéb elektronikai) készülékeknek. Az ellenállások értékükben, terhelhetőségükben, kialakításukban, pontosságukban a legkülönbözőbbek lehetnek.]

rezystancja (oporność rzeczywista) bocznikująca, opór bocznikujący – vezetékág-ellenállás

rezystancja akustyczna – akusztikai ellenállás

rezystancja akustyczna jednostkowa – fajlagos akusztikai ellenállás

rezystancia bezwładnościowa – tömegjellegű reaktancia
rezystancja całkowita – teljes ellenállás
rezystancja mechaniczna – mechanikai ellenállás
rezystancja na końcówkach układu – lezárási ellenállás
rezystancja toru – vezetési ellenállás
rezystancja upływu – levezető ellenállás
RMS, Continuous power – RMS (Continuous) Power; folyamatos, tartós teljesítmény (W) [súlyozott átlag: $1/2(\text{sqrt}(2)) * \text{értek}$ (csúcs)]
rochodzenie się fal w przestrzeni – szabadtéri terjedés
rodzaj drgań – rezgésforma
rolka prowadząca – szalagvezető görgő, szalagterelő görgő
rowek (plyta gramofonowa) – barázda (hanglemez)
rowek drobny – mikrobarázda
rowek przejściowy (na pływie gramofonowej) – befütőbarázda
rowek wprowadzający (zapis dźwięku) – befütőbarázda
rowek wyłączający – kifutóbarázda
rowek wyprowadzający (zapis dźwięku) – kifutóbarázda
róg – vadászkürt
róg klapowy (wentylowy) – billentyűs kürt
róg naturalny (myśliwski) – vadászkürt
równomiernie utemperowana (gama muzyczna) – egyenletesen temperált (zene)
równowaga – egyensúly, balansz; kiegyenlítés, szimmetrizálás, kompenzáls
równowaga (stan róenowagi) mostka – hídkieyenlítés, nullázás
równowaga akustyczna – akusztikai egyensúly
równowaga momentów – nyomatékkiegyenlítés
równoważna chłonność (akustyczna) – ekvivalens elnyelés
równoważne ciśnienie akustyczne szumu (hałasu) – ekvivalens zajnyomás
równoważny czwórnik szumu (hałasu) – ekvivalens zajkétpólus
równoważny poziom halasu – ekvivalens zajszint
 L_{EQ} [Równoważny poziom ciśnienia akustycznego. Miara średniego poziomu ciśnienia akustycznego w pewnym okresie.] – L_{eq} ; egenértekű hangnyomásszint
równoważny progowy poziom ciśnienia akustycznego – ekvivalens hangnyomásszintküsöb
równoważny stary poziom dźwięku (halasu) – ekvivalens folytonos hangszt
równoważny poziom dźwięku A, $L_{\text{Aeq},\text{Te}}$: [dB], jest określony wzorem
 - Egyenértekű hangnyomásszint, L_{eq} dB - egenértekű hangnyomásszint (L_{eq}): a hangnyomás idő szerint változó függvényéből a T időtartamra a következők szerint átlagolt hangnyomásszint:

$$L_{\text{eq}} = 10 \lg \left[\frac{1}{T} \int_{t_1}^{t_2} \frac{p^2(t)}{p_0} dt \right] \quad [\text{dB}]$$

ahol $p(t)$ a hangnyomás pillanatnyi értékének időfüggvénye
 $p_0 = 2 \times 10^{-5}$ [Pa], a hangnyomás alapértéke
 t_1 = az átlagolás alapját képező időtartam kezdete
 t_2 = az átlagolás alapját képező időtartam vége
 $T = t_2 - t_1$ az átlagolás alapját képező időtartam
rozbieg – befütőszalag
rozchodzenie się, propagacja – terjedés
rozchodzić się powierzchniowo – felületszerűen (legyezőszerűen) terjedni
rozciąganie pasma – sávnyújtás
rożek angielski [instrument dęty drewniany z grupy aerofonów stroikowych] – angolkürt (a nádnyelves hangszerek családjába tartozik, kettős nádsíppal megszólaltatott fúvós hangszer)
rożek barytonowy – tenorkürt
rozgłośnia radiofoniczna – rádióház, stúdióház, stúdió
rozkład dźwięku – hangsztéses
rozkład kierunkowy dźwięku – hang irányeloszlása
rozkład poziomu dźwięku – hangszteloszlás
rozkład prostokątny – egyenletes eloszlás
rozkład wgłębny temperatury morza – bathytermogram
rozkłady drgań – rezgésábrák
rozmawiać – beszélni
różnica faz między lewym i prawym uchem – kétfűlű fáziskülönbség
różnica między słyszeniem powietrznym i kostnym – lég-csontköz
różnica poziomów ciśnienia akustycznego w kanalach – sávok közötti hangnyomásszintkülönbség (hangfelvétel)
różnica poziomów między dwojgiem uszu – kétfűlű hangnyomásszintkülönbség
różnica poziomu ciśnienia akustycznego – szintkülönbség
rozpoznawalność – felismerhetőség, hangtisztaság
rozpoznanie – felismerés
rozpraszacz – diffúzor, szóróelem, ernyő
rozpraszacz dźwięku – hangdiffúzor
rozpraszanie – szórás
rozpraszanie bliskie – közelí szórás
rozproszenie – diszperzió, szóródás, szórás; disszipáció
rozproszenie szczeliny – részhelyzetszórás
rozproszenie własne – sajátoszórás
rozproszenie wsteczne przyziemne – talajvisszaverés (rádióhullám)
rozproszenie zwrotne – hátraszóródás, hátraszórás, visszaszórás, viaszszászóródás
rozproszenie zwięku – hangszóródás
rozprzestrzenianie się dźwięku przez elementy konstrukcyjne budynku – oldalátvitel, mellékhangátvitel
rozróżnialność częstotliwości – (szűrő) feloldóképesség
rozróżnianie kierunku – iránymegkülönböztetés
rozstroić – elhangolni, elhangolódni
rozstrojenie – elhangolás, elhangolódás
rozstrojenie przypadkowe – véletlen elhangolódás
rozszczepienie echa – visszhangfelhasadás

równoważny poziom dźwięku (ang. equivalent sound level); LAeq – Egenértékű A-hangnyomásszint, L_{Aeq} dB (Az MSZ 18150-1 szerint) – a hangteljesítmény idő szerint változó függvényéből átlagolt hangteljesítményszint:

$$L_{wAeq} = 10 \lg \left[\frac{1}{T} \int_{t_1}^{t_2} \frac{P_A(t)}{P_0} dt \right] \quad [dB],$$

ahol $P_A(t)$ az A-súlyozásúvel meghatározott hangteljesítmény pillanatnyi értékének időfüggvénye $P_0 = 10^{-12}$ w T = $t_2 - t_1$, az átlagolás alapját képező időtartam.

równoważny poziom ciśnienia akustycznego (L_{eq}) [miara średniego poziomu ciśnienia akustycznego w pewnym okresie] Egenértékű hangnyomásszint, L_{eq} dB - egenértékű hangnyomásszint (L_{eq}): a hangnyomás idő szerint változó függvényéből a T időtartamra a következők szerint átlagolt hangnyomásszint:

$$L_{eq} = 10 \lg \left[\frac{1}{T} \int_{t_1}^{t_2} \frac{p^2(t)}{p^2} dt \right] \quad [dB],$$

ahol p(t) a hangnyomás pillanatnyi értékének időfüggvénye

$p_0 = 2 \times 10^{-5}$ [Pa], a hangnyomás alapértéke
 t_1 = az átlagolás alapját képező időtartam kezdete
 t_2 = az átlagolás alapját képező időtartam vége
 $T = t_2 - t_1$ az átlagolás alapját képező időtartam

Szakaszos zajok egenértékű hangnyomásszintje meghatározható a következő képlettel:

$$L_{eq} = \left[10 \lg \frac{1}{T} \int_{i=1}^{n_2} t_i \cdot 10^{0,1 L_i} \right]$$

ahol T = $\sum t_i$, t_i = a T idő felosztásával nyert i-edik időtartam L_i = a t_i -ben mért hangnyomásszint. Az időben változó $L_{(i)}$ zajszint hatása azonos a T idő alatt állandó egenértékű zaj hatásával.

ruch harmoniczny (falowy sinusoidalny) – szinuszos hullámmozgás, harmonikus mozgás

rura do pomiaru impedencji akustycznej – Kundt-cső
rura głosowa – hallócső

rura Kundta [rezonator akustyczny w ksztalce długiej rury z jednej strony zamkniętej, z umieszczonym wewnątrz źródłem drgań (wibratorem).] – Kundt-cső [Állandó hanghullámok bemutatásához, nyitott és zárt csővéggel, valamint hullámhosszok meghatározásához levegőben és más gázokban. Akrilüvegből készült cső, melyen számlap és két

levehető zárólap található, tömlöcsatlakozóval különböző gázok betöltéséhez. Az eszköz egyik végén hangszóró helyezkedik el, a másikon perforáció és vezetőelem segíti a mozgatható dugattyú vagy mikrofonszonda (U20601) behelyezését. Két rögzítőelemmel és kábellel szállítjuk, így a Kundt-cső állványra szerelhető, és csatlakoztatható egy hangszóróhoz.]

ryczeć – bögni, ordítani

ryk – bögés, ordítás

rylec wycinacza – vágótű [hanglemezzvágáshoz használt tű, amely a vágófejben keltett mechanikai rezgéseket a lengőnyelv közvetítésével a viasz- v. lakklemmezre vágja hangbarázda alakjában]

rylec zapisujący – vágótű

rylec zapisujący <z zaokrąglonym koncem, wytlaczający rowek> – vágótű

rytm [1. regularne powtarzanie się czegoś w jednakowych odstępach czasu lub w jednakowych odległościach w przestrzeni; 2. ustalona kolejność jakichś zdarzeń, procesów itp.; 3. lit. równomierne powtarzanie się elementów dźwiękowych i składniowych; 4. czynnik regulujący czas trwania dźwięków w utworze muzycznym i wyznaczający ich następstwo w czasie] – (gör. *rhythmosz*) ritmus; időmértek, ütem; lükötés, hullámvázás; bizonyos folyamatoknak, mozgásoknak szabályos időbeli tagolódása, egyenletes, ütemes ismétlődése; (*ir., zene*) hangsúlyos és hangsúlytalan, v. hosszú és rövid hangok (szótagok) szabályos váltakozása; (*műv.*) hasonló v. azonos elemek szabályos visszatérése által történő (térf. v. időbeli) tagozódás; (*átv.*) folyamatos, könyuned, eleven mozgás

rytmicznie – ritmikusan, ütemesen

rytmiczność – ütemesség, ritmkusság

rytmika [1. regularne powtarzanie się czegoś w czasie albo przestrzeni; 2. ćwiczenia ruchowe, prowadzone zwykle w takt muzyki; 3. ogóln zjawisk związanych z rytmem w muzyce lub literaturze] – (gör.) ritmika; mozgásművészeti; a ritmus elmélete; a ritmusok tana; verstan; ritmus, ütem

rytmizować – (gör.) ritmizálni; üzem szerint tagolni, ritmushoz alkalmazni; ritmus szerint előadni, olvasni

rytmizować się [stawać się coraz bardziej

rytmicznym] - (gör.) ritmizálóni; ütemessé válni

rytmowy, -a, -e – ütemes, ritmusos

rząd harmonicznej – harmonikus rendszáma, felhangrend

S

Sabin – Szabin (*hangelnyelési egység*)

saksofon [instrument dęty w kształcie wygiętej

fajkowato rury] – szaxofon; (*zene*) fémról készült, egyszerű nyelvű fúvós hangszer; 1840-ben Sax által konstruált rézfűvő, klarinát fűvökával

saksofonista – szakszofonista

saksofonowy, -a, -e – szaxofonos, szaxofon-

saksofonista, saksofonistka – szaxofonos (*ff/nő*)

sala wykładowa – előadóterem, auditórium

samogłoska – magánhangzó

samorównoważący, -a, -e – önbeálló

sąsiedni kanał – szomszédos csatorna

sąsiednia częstotliwość – szomszédos frekvencia

schemat zastępczy źródła szumu (halasu) – zajforrás törlesztési kapcsolás

sekwencer [urządzenie lub program komputerowy

sterujący urządzeniem MIDI, np.

syntezatorem] – szekvenszer, Sequencer [alapvetően egy olyan eszközöt értünk rajta, ami események sorozatán lépked keresztül. Létezik alapvetően analóg és digitális, ezekből az utóbbi az elterjedt. Ami az utóbbit illeti: a zenészek ezt használják arra, hogy fevegyék a lejátszott zenei eseményeket, melyek tulajdonképpen a MIDI üzenetek. Sequencerként szolgálhat egy számítógépen futó program (pl. Steinberg Cubase, Cakewalk, stb), vagy lehet egy dedikált külső eszköz is (pl. Ensoniq ASR-X Pro)]

selektywność – szelektivitás [- rádióvevők jellemzője: mennyire pontosan képesek megkülönböztetni valamely adóállomás jelét a szomszédos adók jelétől]

selektywność względem kanalu sąsiedniego – szomszédoscsatorna-szelektivitás

sensytometria [to nauka o liczbowym oznaczaniu właściwości materiałów światłoczułych. Jest dzialem metrologii zajmującym się fotograficznymi właściwościami materiałów światłoczułych, głównie światłoczułością, ale również: kontrastowością, zadymieniem, gęstością optyczną, barwoczułością, ostrością, rozdzieliczością, ziarnistością] – fényérzékenységmérés

separator – szeparátor; közbenő erősítő

serce dzwonu – kereplő, harangnyelv

siatka akustyczna – hangrács

siatka dyfrakcyjna – elhajlasi rács

sila celu (rozproszenia zwrotnego) – hátrazórás (célvisszaszórás) mértéke

sila głosu lewego kanalu – baloldali csatorna hangerőssége (sztereovétel)

sila głosu prawego kanalu – jobb csatorna hangerőssége (sztereovétel)

sila igly - tüerő [hangszedők paramétere. A hangszedő tűjét egy bizonyos erővel a barázdában kell tartanunk, hogy követni tudja annak kitéréseit. Valaha grammiban, jelenleg millinewtonban (mN)

adják meg; 1g=kb. 10mN. Általában a hangkaron lévő ellensúlyal kell beállítani.]

sila nacisku igły odtwarzającej – túnyomás [olyan függőleges irányú erő, amelyet a lemezjátszó hangszedőjének túje fejt ki a lemezre]

sila rozproszenie dennego – felületi szóródás mértéke

sila rozproszenia powierzchniowego zwrotnego – felületi háttérszórás mértéke

sila rozproszenia zwrotnego – hátrazórás tényező (hányados)

silna pogłosowość – nagy utózengés

silne sprzężenie – merev csatolás

silne tłumienie – erős csillapítás

silnik [urządzenie przetwarzające ciepło, energię mechaniczną lub elektryczną na pracę napędzającą maszyny] – motor

silnik główny – (műsz.) főmotor

silnik indukcyjny [silnik prądu przemiennego, w którym tylko jedna część jestłączona do sieci zasilającej, druga zaś pracuje dzięki indukcji] – indukciós motor [váltakozó áramú aszinkronmotor; ennek forgórészébe nem kell áramot vezetni, mert az áram az álló rész térben és időben változó mágneses mezőjének indukáló hatása folytán jön létre]

silnik napędowy – hajtómotor

silnik nawijający – tekercselőmotor

silnik przewijający – visszatekereselő motor

skala – skála, beosztás, mérték

skala (muzyczna) – (zenei) hangsor, skála, hangskála (egy-egy dallam különböző hangjainak magasság szerinti sora)

skala Beranka – Beranek-féle pontozás

skala chromatyczna (półtonowa) – kromatikus skála

skala cygańska – cigányskála [Moll jellegű hangsor két bővített második lépéssel. (a h c disz e f gisz a)]; magyar skála

skala diatoniczna – diatonikus hangsor

skala durowa (majorowa) [to siedmiostopniowa skala z charakterystycznymi półtonem między stopniami: III i IV oraz VII i VIII (stanowiącym powtórzenie I stopnia o oktawę wyżej). Obecnie uważa się, że skale durowe mają radosne brzmienie. Jej pierwowzorem jest skala jońska kościelna.] – (lat.) dúr skála v. hangskála (dúr latin szó, jelentése: kemény) [A dúr skála hétf hangból áll, egy oktávot bont hétf részre. Lényegét nem a skálát alkotó hangok fejezik ki, hanem a közöttük lévő távolságok, a hangközök. Dúr skálát dúr hangnemben használunk. A dúr hangnem egyike a két fő diatonikus hangnemnek, a másik a moll hangnem. A moll-hoz képest a dúr hangnemre írt zene vidám, erőteljes hatást kelt, míg a moll inkább szomorkás hangvételű. Bármilyen hangról kezdve lehet dúr skálát építeni. A skála kezdőhangját alaphangnak nevezzük. Ha például az alaphang a C, akkor C-dúrról, ha F, akkor F-dúrról beszélünk, s így tovább.]

- A-dur [gama lub tonacja durowa] – A-dúr**
- As-dur [gama lub tonacja durowa]**
- B-dur [gama lub tonacja durowa]**
- C-dur [gama lub tonacja durowa] – C-dúr**
hangsor: c, d, e, f, g, a, , c
- Cis-dur [wym. c-is dur] [gama lub tonacja durowa]**
- D-dur [gama lub tonacja durowa]**
- Des-dur [gama lub tonacja durowa]**
- dur-moll [system organizacji materialu dźwiękowego występujący w dwóch odmianach: dur i moll, decydujący o charakterze i sposobie współdziałania harmoniki, melodyki i architektoniki w utworze]**
- E-dur [gama lub tonacja durowa]**
- Es-dur [gama lub tonacja durowa]**
- F-dur [gama lub tonacja durowa]**
- Fis-dur [gama lub tonacja durowa]**
- skala fon-son (fonowosonowa)** – fon-son skála
- skala harmoniczna** –harmonikushangsor
- skala minorowa (mollowa)** –harmonikus moll hangsor
- skala mollowa** – moll skála
- skala pitagorejska** – püthagorászskála
- skala równomiernie utemperowana** – egyenletesen temperált skála
- skala zrównoważona** – kiegyenlített skála [ebben a hangolásban egy oktáv 12 egyenlő részre van osztva. A két hang közti frekvencia aránya minden ugyanaz. A legtöbb hangszer így lett bekalibrálva, de jónéhány enged ettől eltérő beállításokat is (pl. Ensoniq ASR-X Pro).]
- skala sonowa** – szonskála
- skale pokrewne (pochodne)** – rokon hangsorok
- skalowanie na zasadzie wzajemności – reciprokkalibrálás**
- skierować** – irányítani
- składowa (harmoniczna)** – harmonikus részhangok (felharmonikus)
- składowa przydźwięku (zmienna)** – zajtényező [az erősítő zajára jellemző adat], búgóhang összetevője, búgásösszetevő
- składowa szumu** – zajösszetevő
- składowe harmoniczne** – harmonikus részrezgések
- sklejać (taśmę magnetofonową)** – ragasztás (hangszalagé)
- skoczek (klawesyn); gniazdko telefoniczne** – jack (dugó), ugró (hangszer)
- skok (szybka zmiana) fazy** – hirtelen (gyors) fázisugrás
- skok częstotliwości** – frekvenciaugrás
- skok prędkości** – sebességsugárzás
- skompensowany organicznik szumów** – kiegyenlítő zajszűrő
- skórcentie fali** – hullámrövidülés, hullámhosszrövidülés, diszperzió
- skrzydlówka [(flugelhorn, wl. flicorno soprano, skrzydło)]** – rodzaj dętego instrumentu muzycznego z grupy aerofonów ustnikowych. Nazwa najwyższych odmian sakshornu, szczególnie dla sakshornu sopranowego.] – szárnykürt [a tölcseres fúvókájú, más néven
- rézfűvós hangserek közé tartozik. Eredetileg egy bő méretezésű, kúpos furatú katonai jelzőkürt, mai változata szelepekkel van ellátva. Kinézete, játékmódja hasonlít a trombitához, de hangja lágyabb, kürtszerűbb. A szárnykürt (szárnykürtök, jelzőkürtök, szaxkürtök) egy hangszercsalád névadója is, amelynek egyben szoprán hangfekvései tagja. A fúvószene karok dallamjátszó hangsere, a dzsessz-muzsikusok kedvelt instrumentuma.]
- skrzypce** – hegedű (*vonóshangszer*)
- skrzypczki kieszonkowe** – Kvarthegedű (pochette = zsebgegedű) [keskeny rezonátorral bíró 3-4 húros hangszer; melyen (1700 körül) a táncmesterek játszottak tanításközben. (Ezért nevezték Tanzmeistergeige-nek is.) Bach írt rá 140-ik kantátájában.]
- skrzypiec** – nyikorogni, csikorogni
- skupiać** – nyalábolni
- skupianie (aglomeracja) akustyczna** – akusztikai koncentrálás (fókuszolás)
- skupianie (spiekanie) się proszku węglowego (w mikrofonie)** – szénszemcsék összeültése (szénmikrofon)
- skupianie dźwięku** – hangnyalabolás
- skupianie energii akustycznej** – hangnyalabolás
- skupianie mocy (energii) akustycznej** – hangfókuszálás, hangenergia-koncentrálás, hangnyalabolási fok
- skupianie w wiązkę** – nyalabolás
- skuteczność** – érzékenység, átviteli tényező; érzékenységi szint [elektroakusztikai készülékek jellemzője, amelyet készülékcsoportonként másképp definálnak. Erősítőkön és rádióvevőkön: bemeneti érzékenység. Hangsugárzókon és fejhallgatókon: adott bemeneti erősítőteljesítményre megjelenő hangnyomás (specifikált körülmények között)]
- skuteczność mocowa** – teljesítményátviteli tényező
- skuteczność mocowa nadawca (przetwornika elektroakustycznego, odniesiona do maksymalnej mocy elektrycznej jaką może dostarczyć zasilające go źródło w warunkach dopasowania energetycznego)** – elérhető (optimális) hangteljesítmény
- skuteczność napięciowa** – feszültségátviteli tényező
- skuteczność napięciowa ciśnieniowa – nyomásérzékenység**
- skuteczność napięciowa w polu swobodnym – szabadtéri feszültség-érzékenység**
- skuteczność osiowa (przetwornika elektroakustycznego)** – átviteli tényező a vonatkoztatási tengelyben, tengelybeli érzékenység
- skuteczność parafoniczna (mikrofonu)** – közelbeszélési érzékenység
- skuteczność prądowa mikrofonu w polu swobodnym – szabadtéri áramérzékenység**
- skuteczność w polu rozproszonym** – diffúz hangtéri érzékenység
- skuteczność w polu swobodnym** – szabadtéri érzékenység
- skuteczność względna** – relatív érzékenység

skuteczność, kierunkowa – irányérzékenység
skuteczność, prądowa – áramviteli tényező
skuteczność, przetwornika – átalakítóérzékenység
skuteczny, -a, -e [1. dający pożądane wyniki; 2. taki, którego działalność przynosi efekty] – érzékeny
słaby, -a, -e – (akustyka) gyenge (jel), homályos, nem világos (beszéd)
słuch [1. zmysł odbierający wrażenia dźwiękowe; 2. zdolność orientowania się w wysokości poszczególnych tonów melodii; 3. Zdolność odbioru fal dźwiękowych przez zwierzęta i człowieka. Opis i budowa ucha; 4. low. ucho zająca, królika, dzika;] – hallás; (wieś) hallomás, hír; (vad.) nyúl, vadnyúl, vadkan
słuch absolutny [wrodnego zdolność rozpoznawania bezwzględnej wysokości dźwięków] – abszolút hallás (*kizárolag szubiektyív tulajdonság*); (zenei) abszolút hallás; az a képesség, hogy az ember minden segítség nélkül meg tudja különböztetni a hangmagasságot
słuch muzyczny – zenei hallás [a zenei hanglépések, ill. Hangközök felismerésének, megjegyzésének és visszaadásának emberi képesége]
słuch monofoniczny – egyfűlű hallás
słuch normalny (aby w pełni zrozumieć uszkodzenie słuchu, należy najpierw wiedzieć, jak działa narząd słuchu) – normális hallás
слушаć – hallgatni, meghallgatni, lehallgatni
слушаć (słucham, słuchasz, słucha) (kogo/czego)
[1. świadomie odbierać wrażenia dźwiękowe;
2. odbierać i rozumieć czyjasz wypowiedź;
3. być posłusznym komuś lub czemuś] – (kogo/czego) hallgatni, hallani; (być posłusnym) hallgatni (vkire)
слушаć cześnie – hallgatni vmit
слушаć kogo/czego – hallgatni vkit/vmit
слушаć muzyki – zenét hallgatni
слушаć radia – hallgatni, behallgatni, meghallgatni, megfigyelni
слушаć radia – rádiót hallgatni; rádiózni
słuchacz [1. ten, kto słucha kogoś lub cześnie; 2. osoba uczęszczająca na wyższą uczelnię, studium, kursy itp.] – hallgató; (*uniwersytetu*) egyetemi hallgató, egyetemista, diák; rádióhallgató
słuchacze – hallgatóság
słuchawka [1. część aparatu telefonicznego, radiowego itp. przykładana lub wkładana do ucha, umożliwiająca słuchanie lub słuchanie i mówienie; 2. przyrząd do osłuchiwania narządów wewnętrznych organizmu oraz do badania tężna plodu] – 1. fülhallgató (fülbé illeszthető, kis méretű szerkezet, amely hangfrekvenciás elektromos energia hallható hanggá alakítására szolgál); 2. hallgató (telefon); 3. fejhallgató (megfelelő tartópánttal a fejre illeszthető szerkezet, amely a hangfrekvenciás elektromos energia hallható hanggá való átalakítására szolgál) [Funkcóját tekintve: parányi, kisteljesítményű hangsugárzó amelyet azonban közvetlenül a fülünkre illesztünk, s ezáltal többé-kevésbé elszigeteljük magunkat környezetünkötől. Működési elvüket tekintve a fejhallgatók ugyanolyan rendszerűek lehetnek,

mint a hangsugárzók. Többségük dinamikus, az értékesebbek elektrosztatikus rendszerűek, ezekhez hálózati tápegység szükséges (az úgynevezett elektrét rendszerükhez szintén adnak egy illesztőegységet, de azt nem kell hálózati feszültség alá helyezni). Kivitelüket tekintve zárt, illetve nyitott típusokról beszélünk; a zárt típus általában jobban izolál, a nyitott komfortosabb.]

słuchawka douszna – fuldugó (hallgató)
słuchawka dynamiczna – dinamikus fejhallgató
słuchawka elektrostatyczny (pojemnościowy) – kapacitív fejhallgató
słuchawka kontrolna (do posłucha) – studiófejhallgató
słuchawka kostna – csontvezetéses fejhallgató (vevő)
słuchawka kostna – csontvezetéses hallgató
słuchawka magneto-elektryczna cewkowa – dinamikus fülhallgató
słuchawka magnetoelektryczna – dinamikus fejhallgató
słuchawka naglowna – fejhallgató
słuchawka naglowna z muszłą pokrywającą malżowienę ucha – (kagylós) fejhallgató
słuchawka nauszna – nagykagylós fejhallgató
słuchawka stereofoniczna – sztereó fejhallgatópár, amely sztereó erősítőhöz kapcsolva térhatású műsor hallgatására alkalmas]
słuchawka stereofoniczna z mikrofonem – sztereó fejhallgató mikrofonnal
słuchawka stereofoniczna Bluetooth – sztereó Bluetooth fejhallgató
słuchawka telefoniczna – telefonhallgató
słuchawki naglowne – fejhallgató (kettős)
słuchowy błąd czasowy – akusztikai időtérvesztés
słuchowy, -a, -e – füli, aurális, füllel kapcsolatos, hallható
słyszalność – hallhatóság [anyagi testek rezgésének az a tulajdonsága, hogy hangérzeted kelt]
słyszalność minimalna – legkisebb hallhatóság
słyszalny, -a, -e – hallható
słyszenie – hallás (*élettani folyamat*) [az embernek és állatoknak az az érzékelőképessége, amelynek során a levegő közvetítésével érkező rezgéseket a fül hallható hangá alakítja át]
słyszenie dwuuszne (stereofoniczne) – kétfűlű (térbeli) hallás [olyan hallás, amelynek során a hangrezgések felfogásában minden fül szerepel]
słyszenie i komunikacja – hallás és kommunikáció
słyszenie szczątkowe – hallásmaradvány
smyczek (instrumenty smyczkowe) – vonó
soczewka akustyczna – hanglencse; akusztikai lencse (hanghullámok fókuszoslására és szórására használt eszköz)
software komputerowy – számítógépes programok v. szoftverek
son – son, szon [a hangosság mértékegysége. Rögzített alapértéke 1000 Hz-en: 1 son = 40 dB]
sonar – szonár, hanglokátor, hangradar
sonar aktywny – aktív szonár
sonar pasywny – hangjelzéses szonár
sonar pasywny – passzív szonár
sonda – szonda; érzékelő elem

sonda akustyczna – akusztikai próba hallásmérés céljából
sonda akustyczna – hangszonda
sonda mikrofonowa – szondamikrofon
sondaż akustyczny (metoda echo) – (akusztikai) mélységmérés
sondowanie jonosfery – ionoszféra-magasság meghatározása (radar)
sondowanie metodą echo – (akusztikai) mélységmérés
sondowanie ultradźwiękowe – ultrahangátválágítás
sonolokator (sonar) – hanglokátor; szonár (*ang.* sonar)
sonoluminescencja [to slabo zrozumiane zjawisko fizyczne polegające na emisji fal świetlnych w chwili zapadania się pod wpływem ciśnienia akustycznego bąbelków gazu zawieszonych w cieczy (kawitacja akustyczna).] – akusztikai luminescencja
sopran [1. najwyższy głos żeński lub chłopięcy; 2. śpiewaczka lub chłopiec o takim głosie; 3. najwyższy głos w instrumentalnym utworze polifonicznym; 4. pot. instrument muzyczny o skali zbliżonej do skali głosu sopranowego] – (*ol*) szoprán; magasfekvésű hang, magashang; (*zene*) a legmaggasabb női v. gyermek énekhang; ilyen hangú énekes; az ilyen hangú énekesek szólama az énekkarban
sopran dramatyczny [głos wysoki, silny, o rozległej skali] – drámai szoprán
sopran koloraturowy [sopran zdolny do wykonywania koloratury] – koloratúrszoprán
sopran liryczny [głos wysoki, miękki, o zabarwieniu emocjonalnym i o malej skali] – lírai szoprán
sopranowy, -a, -e – szoprán-
spadek wyrazistości (zrozumialości) <mowy> – megkülböztetési veszteség (beszédfelismerés)
spadek wzmacnienia – erősítéscsökkenés
spektograf akustyczny – hangsírképíró
spektograf akustyczny (częstotliwości słyszalnych) – hangfrekenciássírkép-író
spektrogram sygnału mowy – beszédsírkép
spektrometr akustyczny (częstotliwości słyszalnych) – hangfrekenciássírkép-mérő
spłaszczyony wierzchołek krzywej rezonansu – ellaposodott rezonanciacsúcs
spokój – nyugalom
spolaryzowana fala dźwięku – polarizált hanghullám
społeczeństwo [oznacza osobę lub osoby fizyczne lub prawne i, zgodnie z ustawodawstwem krajowym lub praktyką, ich związki, organizacje i ugrupowania] – társadalom
sporządzanie mapy halasu [oznacza przedstawianie, w kategoriach wskaźnika halasu, danych dotyczących aktualnej lub przewidywanej sytuacji w zakresie halasu, ze wskazaniem przypadków naruszenia odnośnej obowiązującej wartości granicznej, liczby dotkniętych osób na określonym obszarze lub liczby lokalni mieszkalnych poddanych działań pewnej wartości wskaźnika halasu na pewnym obszarze] – zajtérkép készítés
spółgłoska bezdźwięczna – zöngétilen mássalhangzó
spółgłoska dźwięczna – zöngés mássalhangzó

sposób drgań – módsz, csomópont, rezgési mód
sposób drgań własnych – sajátrezgésalak
sposób rozchodzenia się fal – terjedési mód
sposób zakłócania – zavarómódsz
sprawność [1. zdolność organizmu do wykonywania określonych czynności; 2. sprawna organizacja jakichś działań, czynności; 3. praktyczna umiejętność wykonywania czegoś; 4. sprawne działanie, funkcjonowanie jakiegoś urządzenia; 5. zasób wiadomości, umiejętności w jakimś zakresie, zdobytych przez harcerza; 6. odznaka na mundurze harcerskim, będąca symbolem zdobycia określonej umiejętności] – hatásfok [1. a befektetett és a hasznosuló energia aránya, százalékban. 2. a felvett teljes teljesítmény és a leadott hasznos teljesítmény aránya (Például: a közhasználatú hangsugárzók a beléjük táplált elektromos teljesítménynek 1-10 százalékát alakítják át akusztikai energiává, hatásfokuk tehát 1-10%)]
sprawność (skuteczność) prostowania – irányítás hatásfoka
sprawność akustyczna – akusztikai hatásfok
sprawność energetyczna – hatásfok
sprzęgacz manualów – manuálkapcsoló
sprzężenie luźne (słabe) – laza (gyenge) csatolás
sprzężenie miesiane – vegyes csatolás
sprzężenie mikrofonu – mikrofoncsatlakoztatás
sprzężenie niepożąданie – szort csatolás
sprzężenie przez filtr – szűrőcsatolás
sprzężenie przez rozproszenie – szort csatolás
sprzężenie rozproszeniowe – szort csatolás
sprzężenie rzeczywiste – ohmos (nem reaktív) csatolás
sprzężenie zwrotne (ang. feedback) [oddziaływanie sygnałów stanu końcowego (wyjściowego) procesu (systemu, układu), na jego sygnały referencyjne (wejściowe). Polega na otrzymywaniu przez układ (proces, system) informacji o własnym działaniu (o wartości wyjściowej). Matematyczny, jednoznaczny opisem bloku galezi zwrotnej jest transmitancja. Informacja ta jest modyfikowana przez transmitancję bloku galezi zwrotnej lub też nie (w szczególnym idealnym przypadku). Wyróżnia się sprzężenie zwrotne dodatnie, DSZ - gdy sygnał z galezi zwrotnej dodaje się do wartości referencyjnej w węźle sumacyjnym oraz sprzężenie zwrotne ujemne, USZ - gdy sygnał z galezi zwrotnej odejmuje się w węźle sumacyjnym od wartości referencyjnej.] – FEED-BACK; visszacsatolás, gerjedés [fölmögötti hallókészülékek esetén a nem megfelelő egyéni illeszték, hallójáratí készülékek esetén a nem megfelelő hallójáratí "ház" gerjedéshez, sípoláshoz vezethet. Ma ezek a problémák már kiküszöbölnétek. Okklúzió: külső fül, hallójárat elzárása (fejhallgató, egyéni illeszték, hallójáratí hallókészülék) következetében hangérzékelésre reagált torz hangok keletkezését értjük. (hordószerű, visszhangos, orrhangzós saját hang felerősödése torzulása hallókészüléken keresztül. A hangérzékelés egészséges hallású embereken is tesztelhető. (tenyerével lezárra a fülkagylót.)]

sprzężenie zwrotne akustyczne – akusztikai visszacsatolás (a hangátviteli lánc – közvetítőlánc – egyes tagjai között fellépő káros egymásrahatás)

sprzężone mody drgań – csatolt sajátrezgés

sprzężony bezpośrednio (galwanicznie) – galvanikusan (közvetlen) csatolt

stala (współczynnik) propagacji – terjedési tényező

stala procentowa (względna) szerokość pasma – relatív állandó sávszélesség

stala ultradźwiękowej siatki dyfrakcyjnej – ultrahangtörési állandó

stala zanikania – kiregzési idő

stala zwracania – iránycsatolás

stalość częstotliwości – frekvenciastabilitás

stalość fali – hullámhosszállandóság

stalość wysokości dźwięku – hangmagasság állandósága

staly dźwięk – tartós hang (*I s-nál hoszabb időtartamú hang, tekintet nélkül időbeli lefolyására*)

staly poziom dźwięku – tartós zajszint, folytonos hangnyomásszint

stan równowagi – egynsúlyállapot

statystyczny współczynnik pochłaniania – statisztikus hanelnyelési fok

statyw mikrofonowy – mikrofonállvány

stereofonia [*jest techniką utrwalania i odtwarzania dźwięku, umożliwiającą słuchaczowi odczucie "przestrzenności" dźwięku – to jest doznania wrażenia, że dźwięk nie pochodzi bezpośrednio z głośników. Efekt taki uzyskuje się przesyłając dźwięk w dwóch kanałach - lewym i prawym, w których przesyłane są sygnały różniące się między sobą, wynikające z odpowiedniego ustawienia mikrofonów w miejscu nagrania.*] – sztereofónia [1. két- (vagy többszatornás, térhatású hangátvitel. A hangátvitel során az összes "tánczemből" - mikrofonból, erősítőkből, hangsugárzókból stb. - legalább kettőre van szükség; 2. Térhatású hangzás; olyan elektroakusztikai hangrögzítő és hanglejátszó berendezés, amely a hangzásoknak több hangszóró közti szétosztásával és vándoroltatásával a térhatás érzetet kelti.]

stereofonia AB – AB-sztereofónia (*A-B sztereó hangközlési rendszer*)

stereofoniczna zapisywacz dźwięku – sztereofon hangfelvétő

stereofoniczny efekt pogłosowy – sztereó utánzöngési hatás

stereofoniczny program radiowy – sztereó rádióműsor

stereofoniczny wzmacniacz – sztereó erősítő (általában kétszatornás erősítő)

stereofoniczny zmieniacz płyt – sztereó lemezváltó

sterowanie adaptacyjne [Sterowanie procesu o zmieniających się właściwościach dynamicznych oraz zmieniających się właściwościach zakłóceń stochastycznych, w trakcie którego przeprowadza się estymację parametrów modelu i zakłóceń w celu uaktualnienia parametrów algorytmu sterowania.] – adaptációs vezérlés v. irányítás v. vezetés

sterowanie akustyczne (za pomocą dźwięku) – hangsabályozás, zajvédelem

stetoskop – hallócső

stetoskop – sztetoszkóp, hallgató

stlumiać – lehalkulni

stlumianie skrośne – keresztfading (rádió), átúsztatás (tv, film)

stlumić – átúsztatással kivágni, csillapítani (hangot), lecsillapítani

stlumiony, -a, -e – csillapított

stoniowy wzrost – berezgés, felépülés

stopień – fok, fokozat [*erősítő berendezésknél egy meghatározott funkciót végző kapcsolási (áramköri) egység*]

stopień (próg) odczuwania – éppen észrevehető különbség (hangészlelés)

stopień (skala muzyczna) – zenei hangmagasság

stopień dopasowania – csatolási (illesztési) fok

stopień końcowy (wyjściowy) – végfok

stopień pośredni – közbenső fokozat

stopień redukcji hałasu (NRR) [Dzięki metodzie stosowanej przez amerykańską agencję EPA, łącząc dane o tłumieniu ochronnika słuchu oraz o odchyleniu standardowym dla różnych częstotliwości uzyskuje się pojedynczą miarę liczbową odzwierciedlającą skuteczność redukcji hałasu ochronnika słuchu. Wskaźnik NRR oznacza przybliżony poziom redukcji hałasu uzyskiwany dzięki ochronnikowi, wyrażony w dB(a). NRR odejmuje się od poziomu dźwięku C-ważonego tj. dB(C) (poziom dźwięku)-NRR = dB(A) (efektywna ekspozycja).] – zajcsökkentési fok

stopień regenerujący sygnał (zasilacz) – regeneráló fokozat [*A regeneráló fokozatnak az a dolga, hogy félreérthetetlenül megkülönböztesse az alacsony jelszinteket a magas jelszintektől, és szabályos impuluszformákat állítson elő a későbbi jelfeldolgozás számára.*]

stopień sprzężenia – csatolási fok

stopień swobody – szabadsági fok

stopień tłumienia – csillapítási fok

stopień wejściowy – bemeneti fokozat [*a "tuner tunerje", a rádióvező első fokozata, amely a nagyfrekvenciás antennajelet fogadja és feldolgozza*]

stopień wsępnego modulatora – modulátorfokozat

stopień wyeliminowania prostej postaci drgań – megkülönböztetési tényező

stopień wzmacnienia – erősítés

stopień zagęszczania zapisu na płycie gramofonowej – barázdátavolság

stopliwość dźwięku – hangösszefolyás

stosunek sygnału do przydźwięku – jel-búgás-viszony

stosunek sygnału do szumu – jel-zaj-viszony

stosunek sygnału do zakłócenia – zavart távolság

stosunek szumu do sygnału na wyjściu układu – kimeneti zajviszony

stosunek tlumień (tlumienności) – csillapítási tényező [a hangsugárzó (terhelő) impedaciójának és az erősítő belső ellenállásának hányszáma. A hangsugárzón belül tekeres mozog egy mágnes erőterében, s mint valami generátor, magas feszültséget is kelt, különösen a membrán túllengései alkalmával. Az eképp indukált áram fekezni fogja a túllengést. Minél kisebb az erősítő belső ellenállása, annál inkább gátolja a fenti áramot. A hangsugárzóból visszaérkező áram azonban megzavarhatja az erősítőt. Ha a magas csillapítási értéket csupán egy minden átfogó visszacsatolással érik el, torzítások léphetnek fel. Az erősítő konstrukciójától függően a csillapítási tényező értékét 50 és 2000 között tekinthetjük optimálisnak.]

stół mikserski – keverőasztal [professzionális berendezés, amellyel a különböző jelforrások hangerő-arányát szabályozzák. Általában hangsínszabályzó és dinamika-módosító egységeket is tartalmaz.]

strategiczna mapa hałasu [oznaczacą mapę, opracowaną do celów całosciowej oceny narażenia na hałas z różnych źródeł na danym obszarze, albo do celów sporządzania ogólnych prognoz dla danego obszaru] – strategiai zajtérfép

strategiczne mapy akustyczne – stratégiai zajtérfépek

straty dyfrakcyjne – elhaljási (diffrakciós) veszteségek

straty przy odbiciu – visszafutási csillapítás

straty przy zalamaniu – refraktiós veszteség

straty rozpraszania – szórási veszeség

straty w transformatorze – ranszformátorveszteség

straty własne – belső veszteségek

straty wskutek obciążenia – csatolási veszteség

straty wybieranie – letapogatási veszteség

strefa (obszar) zakłóceń – zavarási tartomány

strefa bliskiego zaniku – talaj-térhullám-fading, közeliségi elhalkulás (fading)

strefa cienia – árnyékzóna

strefa ciszy – süketzóna

strefa martwa – süketzóna

strefa nieostrości (obrazu telewizyjnego) – fényudvar

strefa rozpraszania (dyspersji) – diszperziós tartomány

strefa skupiania (zbieżności, konwergencji) – konvergenciatartomány

strefa ugięcia (dyfrakcji) (fali) – elhaljási zóna, diffraktiós tartomány

strefa zakłóceń interferencyjnych – interferenciatartomány, zavarartomány (rádió)

stroboskop – sztroboszkóp [1. Sztroboszkóp segítségével a fényképészettel egy mozgó tárgyról egyetlen képen több felvételt lehet készíteni. 2.

Sztroboszkóp üzemmódban a vákuum egymás után többször is elvillan. A villanások sürűsége másodpercenként 1 és 50 között változtható.]

stroboskop ultradźwiękowy – ultrahang-sztroboszkóp

stroic – hangolni, ráhangolni

stroic <instrument muzyczny> – megzenésíteni

strój muzyczny – kamarahang (a' : nemzetközileg elfogadott alaphang)

strój norlamny (muzyka) – kamara á (zene), normál á

strój normalny (muzyczny) – kamarahang

strój równomiernie temperowany [strój dźwiękowy, stosowany od XVIII w., w którym oktawa dzieli się na 12 równych części] – egyenletesen temperált dúr skála

strój temperowany – tiszta skála; egyenletesen temperált skála

strojenie cieplne – termikus elhangolódás, széthangolódás

strojenie mało selektywne – nagy átfogású hangolás

strojenie tonu – hangolás (az a tevékenység, amely egy hangszernek valamely zenei frekvenciára való beállítását célozza); hanghangolás

strojenie wtórne – szekunderhangolás

strojenie wysokości dźwięku – hangolás (egy hangra)

strome czolo fali – hullámhomlok-meredekség

strome zbocze – meredek impulzusfelfutás

strona nadawcza – adó, adóoldal

strumień akustyczny – hangáram (a részecskesebesség és a kijelölt felület szorzata), hangáramlás

strumień bezródłowy – forrásmentes áramlás

strumień energii akustycznej – hangenergia-áramlás, hangteljesítmény

strumień energii dźwięku – hangsugárnyaláb

struna – húr

struna basowa, struna g (skrzypce) – g-húr

struna drgająca – rezgöhúr

struna głosowa – (med.) hangszalag

struna jelitowa – bélhúr

struna napięta – kifeszített húr

struna szarpańa – pengetett húr

struna współdrżąca – együttrezgő húr

struny – vonósok

struny alikwotowe – rezonanciahurok

strzemiączko ucha – fülhallgató

studio – stúdió (közvetlen hang- vagy képfelvételre alkalmas nagyméretű helyiség)

studio bezechowe (plenerowe) – száraz stúdió

studio bezechowe (wyłumione, o krótkim czasie pogł

studio do nagrań – stúdió, felvétel v. hangfelvétel helye

studio główne – felvétostúdió

studio pogłosowe – zengetett stúdió

studio zewnętrzne (pomocnicze) – (külső) kihelyezett stúdió

stuk – csattanás, akusztikai sokk

stukacz – kopogógép

stwierdzenie tożsamości – azonosítás

subjektwny miernik poziomu głośności – szubjektív hangosságmérő

subjektwny miernik szumu (hałasu) – szubjektív zajmérő

sumowanie głośności – hangosságösszegzés

superpozycja – átfedés

superreakcja – pozitív visszacsatolás

susceptancja – szuszceptancia; induktív vezetőképesség

suzafon (instrument dęty) – szuzafon, nagy körtuba

syczeć – sziszegni, pißsegni, fütyülni

syczenie – sziszgés, fütyülés, pißsegés

syczenie mikrofonu – mikrofonsziszegés,
mikrofonsuhogás

sygnał [1. umowny znak o treści informacyjnej lub ostrzegawczej; 2. dźwięk słyszany w podniesionej słuchawce telefonu; 3. objaw lub zapowiedź czegoś; 4. nieoficjalna i niepotwierdzona wiadomość; 5. bodziec wywołujący reakcję któregoś z narządów zmysłu; 6. przebieg wielkości fizycznej zawierający wiadomość, np. zmodyfikowana fala radiowa] – jel, jelzés, jeladás (bármilyen információt hordozó, az időfüggvényében változó jelenség)

sygnał akustyczny łodzi podwodnej – vízállati hangjel

sygnał alarmowy – riadójel, riadójelzés

sygnał analogowy [sygnał w postaci wielkości fizycznej zmieniającej się w sposób ciągły, a nie skokowo] – analóg jel

sygnał błędu [Wynikowy sygnał sygnałów kompensowanego i kompensującego. Jest miarą skuteczności działania układów adaptacyjnych.] – hibajel

sygnał kompensujący [Sygnał wygenerowany przez układ aktywny w celu redukcji (kompensacji) sygnału odniesienia.] – kompenzált jel

sygnał nośny – hordozójel

sygnał odbierany (wejściowy) – bejövőjel, bemenőjel

sygnał odniesienia (kompensowany) [Niepożąądany sygnał przeznaczony do redukcji w systemach

adaptacyjnych. (np. halas maszyny)] – kompenzált jel

sygnał przesłaniający (maskujący) – zavarjel (tv)

sygnał synfazowy – szinkronjel

sygnał użyteczny (jako nośnik wiadomości) – hasznos jel

syk mikrofonu – mikrofonzörej (sercegés)

synchroniczny zapis dźwięku; synchroniczny zapis dźwięku filmowego – szinkron hangrögzítés

synchronizacja (film dźwiękowy) – szinkronizálás (filmé)

synchronizacja wymuszona – kényszerszinkron

syrena akustyczna dynamiczna – elektroncsöves számláló, fónikus kerék

syrynga – pánsíp

system – rendszer, eljárás; szisztemáma

system (układ do) odtwarzania dźwięku – hangvissaadó (lejátszó) rendszer

system (układ do) zapisywania dźwięku – hangfelvező rendszer

system binauralny – binaurális eljárás

system diatoniczny – diatonikus rendszer

system dźwięku – hangrendszer

system stereofoniczny – sztereo hangrendszer

system transmisji dźwięku – akusztikai átviteli rendszer

system XY (stereofonia) – X-Y eljárás (sztereofónia)

SZ

szacować – értékelni, súlyozni
szacowanie – értékelés, súlyozás
szafa grająca – zenélődoboz
szalamaja [dawny instrument dęty drewniany z grupy aerofonów stroikowych, ze stroikiem podwójnym; podobny do oboju. Powstał ok. XIII wieku we Francji. Używany od średniowiecza do XVIII w.] – nádsíp
szarpienie – lökés
szczątkowy ślad (magnetyczny zapis dźwięku) – visszhangmásolat
szczebiotanie – csiripelés
szczelina [długi i wąski otwór w czymś lub pęknięcie takiego kształtu] – hézag, nyilás, repedés, rés, hasadék; (*akusztika*) rés (zárt mágneses kört képező magnófej mágneses körébe iktatott, de a mágneses kör egészéhez képest elhanyagolhatóan kis éretű, nem mágnesezhető anyagból álló szakasz)
szczek [odgłos powstający przy uderzeniu o siebie twardych, metalowych lub szklanych przedmiotów] – csörgő (kereplő) hang
szczękać – csattanni, kattanni; zörögni, csörögni, hörögni, kerepelni
szczyt [1. najwyższa wzniesiona część góry; też: cala góra; 2. najwyższy, najdalej wysunięty punkt jakiegoś obiektu; 3. najwyższy stopień intensywności, nasilenia czegoś; 4. trójkatna ściana między polaciami dachu dwuspadowego; też: węższa ściana domu; 5. zwieńczenie elewacji budynku lub portalu, okna itp. mające kształt trójkąta ograniczonego gzymami; 6. spotkanie przedstawicieli najwyższych władz państwowych dwóch lub więcej państw; 7. okres największego eksploatacji sieci komunikacyjnych, energetycznych itp.] – csúcs, tető; (*górska*) csúcs, hegycsúcs, hegytető; orom, oromzat; (*átv.*) tetőfok, tetőpont
szczyt (ang. Peak) – (*akusztika*) csúcs [ang. *Peak* - csúcsérték]
szczytowy poziom dźwięku C: (L_{Cpeak}) [maksymalna wartość chwilowa poziomu dźwięku C] – LCpeak; dB(C): legnagyobb C-hangnyomásszint; Legnagyobb (C súlyozású) hangnyomásszint. L_{max}, L_{eq} (C).
szczytowa moc mowy – maximális hangteljesítmény
szczytowe ograniczenie amplitudowe (sygnalu) – amplitúdovágás
szeleścić – zizegni, zörögni
szereg harmoniczny – harmonikussor
szerekopasmowe sztuczne ucho – szélessávú műfül
szerekopasmowy transformator symetryzujący – szélesávú szimmetrizáló transzformátor
szerokość (czas trwania) impulsu – impulzushossz, impulzustartam

szerokość pasma – sávszélesség
szerokość pasma akustycznego – hangsávszélesség
szerokość pasma impulsu – impulzussávszélesség
szerokość ścieżki – sávszélesség (magnetofonszalagé, filmé)
szerokość taśmy – szalagszélesség (mm) [a hangtechnikában általánosan használt magnószalag névleges szélessége]
szerokość wiązki (strumienia) – sugárnyaláb-szélesség
szkodliwe skutki [oznaczają niekorzystne oddziaływanie na zdrowie ludzkie] – káros hatás
szok akustyczny (ang. acoustic shock) – akusztikai sokk
szpula nawijająca – tekercselőcséve (film)
sztuczna krtań – műgégefő
sztuczne (zastępcze) efekty dźwiękowe – ekvivalens akusztika, helyettesítő hangjelenség
sztuczne echo – mesterséges visszhang
sztuczne ucho – műsfül
sztuczne usta – műszáj
sztuczny głos – mesterséges beszéd
sztuczny mastoid (wyrostek sutkowy) – műsziklacsont
sztywność akustyczna – akusztikai keménység
sztywność membrany – membránmerevség
szum [1. jednostajny, głuchy dźwięk wywoływany np. przez wiatr lub płynącą wodę; 2. halas przypominający taki dźwięk; 3. zamieszanie wokół kogoś lub czegoś; 4. głuchy, jednostajny dźwięk zakłócający odbiór audycji radiowych, rozmowę telefoniczną itp.] – zörej [periódusos tulajdonság nélküli v. nehezen felismerhető periódusos tulajdonságú hallható hang, nem harmónikus felhangokból álló, folytonos v. vegyes színképpel], zaj [az a hang, amelyet nemkívánatosnak minősítünk (A zaj több eltérő frekvenciájú és intenzitású jel zavaró összessége. A jelek forrása és frekvenciaspektruma attól függ, milyen zajról van szó.)]; láarma; zúgás
szum (halas) otoczenia – környezeti zaj
szum (halas) sali – teremzaj
szum (obwodu, układu) – áramköri zaj
szum biały [Dźwięk złożony, którego gęstość widmowa mocy akustycznej nie zależy od częstotliwości. Poziom ciśnienia akustycznego w pasmach oktawowych dla szumu białego rośnie ze wzrostem częstotliwości środkowej pasma 3 dB na oktawę.] – fehérzaj [az elektronok hőmozgásának zajája. Energiaeloszlása egyenletes, ennek folytán oktávonként 6 decibellel emelkedő jellegét mutat. A gyakorlatban előforduló zajok többsége fehérzaj-jellegű. A fehérzajt ha oktávonként 6 decibellel vágyák, rózsazajt kapunk.]
szum brzęczący – zümmögő hang, berregő zaj

szum cipelny (Johnsona) – termikus zaj [("Johnson-zaj"): Elektromos zaj, amely egy ellenállás két vége között a töltéssürűség állandó szabálytalan változása miatt keletkezik.]

szum elektronówka – csőzaj

szum galaktyczny – galaktikus zaj

szum Gaussa – Gauss-zaj

szum igły (gramofon) – tűzörej [a hanglemez lejátszásakor keletkező, a lejátszótú és a hangbarázda súrlódásából eredő zajfeszültség, amely nem tartalmaz hasznos információt]

szum impulsowy – impulzusszerű zaj, impulzuszaj

szum informacyjny [nadmiar informacji utrudniający wyodrębnienie informacji prawdziwych i istotnych] – információs felesleg

szum intermodulacyjny – intermodulációs zaj

szum kavitacyjny – kavitációs zaj

szum kwantyzacji [zwany także błędem kwantyzacji] jest znieksztalconiem sygnału powstającym w procesie kwantyzacji] – kvantálási zaj

szum mikrofonu – mikrofonzaj

szum modulacyjny – modulációs zaj [mindennemű moduláció velejárója. Az analóg magnókon a modulációs zaj kevésbé zavaró, inkább csak elfátyolozza valamelyest a műsorjelet, főleg a komplex zenei részeken. A digitális technika modulációs zaj, a felbontási zaj kellemetlenebb, érdes karakterű granulációs zaj, de a jómínőségű készülékekben igen csekély.]

szum morza – tengerzaj

szum mowy – beszédzaj [több személy egyidőben lefolyó, különböző szövegű beszédének együttes hangzása]

szum mowy w audiometrii – beszédzaj az audiometriában

szum nośnika – alapzaj, sajátzaj, önzaj

szum nośnika (dźwięku) – hordozózaj, szalagsajátzaj, lejátszási zaj

szum o rozkładzie przypadkowym – térben statisztikus eloszlású zaj

szum o widmie ciągłym – folytonos színképű zaj

szum obcy (pochodzący z otoczenia) – idegen zaj

szum obudowy (gluchosłucha) – súrlódási zaj (hallókészülék)

szum odbiornika – vételi zaj

szum otoczenia – környezeti zaj (mikrofon)

szum proszku (mikrofonu) węglowego – szénzaj

szum przerywający (od przerywania) – szaggatási zaj

szum rezystancji (oporowy) – ellenállászaj

szum rózowy [1. Dźwięk złożony, którego gęstość widmowa mocy akustycznej jest odwrotnie proporcjonalna do częstotliwości. Poziom ciśnienia akustycznego w tercjowych (oktawowych) pasmach częstotliwości nie zależy od częstotliwości środkowej pasma. 2. Szum losowy, w którym energia rozłożona jest w całym zakresie słyszialnym w taki sposób, że w każdym paśmie oktawowym poziom ciśnienia akustycznego jest jednakowy.] – rózsazaj [oktávonként 6 decibel meredekséggel vágott fehérzaj. Mérési célokra használják.]

szum sierci – hálózati zaj, hálózati búgás (végerősítő kimenetén megjelenő, a hangszóróban hallható 50 vagy 100 hz frekvenciájú zavaró hang, amely az erősítő tápegységek hiányosságából adódik)

szum szerokopasmowy (o szerokim widmie) – szélessávú zaj

szum śrutowy – sörétzaj

szum taśmy – szalagzaj

szum tła (background noise) [Dowolne zakłócenia na linii telefonicznej, zazwyczaj spowodowane elektrycznością statyczną. Szumy potrafią być czasem tak silne, że połączenie zostaje zerwane.] – alapzaj [*background noise <ang.:* a magyar szavából szerint olyan zaj, amelyet az alapzaj vizsgálat helyén nem a vizsgált zajforrás okoz. A környezeti zajmérésekben az alapzajt csak méréstechnikai fogalomként használjuk, mint olyan zajt, amely a mérést zavarja, ill. az eredményt befolyásolhatja.]

szum tła sunaru – szonárháttérzaj, hanglokátor-háttérzaj

szum tlowy (własny układu) – háttérzaj, sajátzaj

szum w postaci trzasków – sercegő (recsegő) zörej, tőzrej

szum wejściowy – bemenőzaj

szum wewnętrzny [1. związany jest ze stanami psychicznymi i cielesnymi rozmówców; 2. ból głowy, zęba, głód] – belső zaj; (átv.) zavar, fejfájás

szum wiatru – szélzaj

szum własny – sajátzaj

szum własny sonaru – szonársajátzaj

szum własny, trzeszczenie – füty, alapzaj, sercegő zaj

szum wskutek sprzężenia elektroakustycznego polegający na okresowym wzmacnianiu i osłabianiu odbieranego sygnału – fújászaj

szum wskutek zakurzenia (nośnika dźwięku) – poros (piszkos) hanglemez zaja, porzaj

szum wytwarzany przez publiczność – teremzaj

szum wywołany tarciem – tűzaj

szum wzmacnicza – erősítő zaja

szum Zenera – Zener-zaj

szum zmienny (niejednostajny) – nem stacionárius zaj

szumi w postaci trzasków – csattanás, kattanás, kopogás

szumieć (szumię) [1. powodować jednostajny, głuchy dźwięk; 2. o wielu osobach: wywoływać, zwykle rozmawiając, halas przypominający szum wiatru, wody itp.; 3. pot. o wielu osobach: mówić o czymś, o kimś z podekscytowaniem; 4. pot. wprowadzać zamieszanie, buntując się] –zúgní, (halasować) zajongani, lármázni, morogni; zizegni; mulatni, dáridózni, szumnie – hangosan, nagyhangon

szumny, -a, -e [1. górnolotny, pompatyczny; 2. wystawny, bogaty; 3. powodujący szum] – hangos, zajos

szumonamiernik [bierne urządzenie hydrolokalacyjne (hydrolokator pasywny), służące do wykrywania obiektów podwodnych poprzez odbiór fal akustycznych wytwarzanych przez te obiekty. Nazywany jest też sonarem pasywnym] – passzív szonár

szumowy, -a, -e – zajos, lármás

szumy atmosferyczne – atmoszferikus zaj

szumy rozpływowe – árameloszlási zaj

szumy uszne (własne układu słuchowego) – fülzúgás

szzybko działający – gyorsan rafelelve (válaszolva)

szzybkość mowy – beszédsebesség [a beszédelemek iőegységre eső átlagos száma egy meghatározott beszédszakasz folyamán]

szzybkość wybierany - letapogatási sebesség [bárminemű jelátvitelnél fontos jellemzője a felső határfrekvencia, amelyet nagymértékben meghatároz a letapogatás sebessége. Ez lényegében a jelhordozó közeg és az információt

felvező (illetve lejátszó) fej közötti relatív sebesség. A kazettás magnónk rögzített fejjel dolgoznak, letapogatási sebességük (szalagsebességük) 4,75cm/s, felső határfrekvenciájuk körülbelül 20kHz. A házi videómagnók letapogatási sebessége (a fej és a szalag relatív sebessége, lásd VHS) eléri a 484cm/s-ot, a határfrekvencia a 3MHz-et. A szalagsebesség valójában igen alacsony (2,34cm/s a VHS-rendszerben), a fejdob viszont gyorsan forog. Stúdiógépek letapogatási sebessége elérheti a 4000cm/s-ot.]

Ś

ściana dźwiękochłonna – hangellyelő fal
ściana odbijająca fale dźwiękowe – visszaverő fal
ścieżka (dźwiękowa) – barázda (hanglemez)
ścieżka brzegowa (skrajna) <zapis dźwięku> - szélső sáv
ścieżka dźwiękowa [dźwięk do filmu, spektaklu, audycji itp. utrwalony na nośniku] – hangsáv
ścieżka pojedyncza – egy sáv (magnetofon)
ślad dźwiękowy [dźwięk zapisany na nośniku dźwięku w postaci paska o szerokości zależnej od elementu zapisującego; na płytcie gramofonowej jest to rowek, na taśmie światłoczułej (filmowej) pasek o zmiennym zaczernieniu, na taśmie magnetycznej pasek zmiennego namagnesowania o szerokości głowicy zapisującej. Jeśli na szerokości taśmy zapisuje się więcej niż jeden ś.dz., wówczas zapis określa się jako 2-, 3-, wielośladowy. Przy zapisywaniu stereofonicznym korzysta się co najmniej z 2 ś.dz. Zob. też ścieżka dźwiękowa, zapisywanie dźwięku, odczytywanie dźwięku, magnetofon.] – hangcsík (a hangosfilm egyik szélén levő rész, amely a filmen lejátszódó cselekményt vagy eseményt kísérő hangot optikai vagy mágneses úton rögzített formában tartalmazza)
ślad dźwiękowy optyczny o zmiennej gęstości i szerokości – hangsalag beállító szélességgel
ślad dźwiękowy przeciwsobny – ellenütemben felvett hangcsík (film)
ślad dźwiękowy przeciwsobny podwójnej szerokości – kettős sávszélességű ellenütemű hangcsík
ślad dźwiękowy sterujący (na taśmie magnetofonowej lub filmowej) – ellenőrző csík
ślad gęstościowy (optyczny zapis dźwięku) – intenzitásírás
ślad powierzchniowy (optyczny zapis dźwięku) – amplitudóírás
ślad powierzchniowy dwustronny (optyczny zapis dźwięku) – kétoldali amplitudóírás
ślad sterujący (na taśmie magnetofonowej lub filmowej) – vezéresík
śledzić – felrajzolni, felvenni
ślimak, przewód ślimakowy (ucha) – csiga (fülé)
śpiew – füittyhang
śpiew chóralny – kórus; kórushang, kórusének
średnia kwadratowa [W matematyce średnia kwadratowa – przykład miary

statystycznej pozwalającej oszacować rozkład wielkości serii danych liczbowych lub funkcji ciągłe, użyteczny zwłaszcza w przypadku, gdy wielkości różnią się znakiem. Średnia kwadratowa jest szczególnym przypadkiem innej miary, jest to mianowicie średnia potęgowa rzędu 2, jednak ze względu na jej znaczenie praktyczne ma odrębną nazwę.] – RMS - (Root Mean Square); négyzetes közép [1. valamely időben változó fizikai mennyiség négyzetes középtéréke vagy effektív értéke, amely e változó fizikai mennyiség munkavégző képességét adja meg. Szinuszos jel esetén az effektív érték a csúcsérték 1/1,41-ed része. 2. A matematika területén a négyzetes közép egy változó mennyiség nagyságának statisztikai mérőszáma. Különösen hasznos, ha a mennyiség értékei pozitívak és negatívak is lehetnek, mint például hullámok esetén. Kisszámítható diszkrét értékek sorozatára és folytonosan változó függvény esetén is. Ez egy hatványközép $t = 2$ hatvánnyal.]

średnia droga swobodna – közepes szabad úthossz
średni poziom ciśnienia akustycznego (w pomieszczeniu) – átlagos hangnyomásszint (egy teremben)
średni współczynnik szumu – átlagos (közepes) zajtényező
średnia moc mowy – átlagos (hosszú idejű) beszédteljesítmény
średnia wartość szczytowa szumu – átlagos (közepes) zajcsúcs
środek pasma – sávközép
środek promieniowania akustycznego (źródła dźwięku) – vonatkoztatási pont, akusztikai középpont
środkı obrony przed halasem – zajvédő eszközök
środkı zwalczania hałasu – zajszabályozási intézkedések
środowisko propagacji fal – terjedés közege, hangközeg
światło polaryzowane - polarizált fény [olyan fénysugár, amelynek rezgése egy jól meghatározható síkban terjed. A normál állapotú elektromágneses rezgéseknek (köztük a látható fénynak) nincs kitüntetett rezgéscsíkja. Az optikai letapogató rendszerekben, így a CD-játszóban is polarizált fényt: lézersugarat alkalmaznak.]
świergot – csicsergés
świergot – sziszegés, suha, sustorgás
świergotanie – csiripelés

T

tabela współzależności parametrów drgań – rezgési paraméterek átszámítási táblázata

takt [1. jednostka regularnego podziału metrycznego w utworze muzycznym; 2. część cyklu pracy silnika tlokoowego zawarta między dwoma kolejnymi zwrotnymi położeniami tloka w cylindrze; 3. czas potrzebny na wykonanie jednej operacji w produkcji taśmowej] – (lat.) taktus; (zene) ütem

takt dwudzielny [parzysty takt muzyczny na dwa] – (zene) kétrészű ütem v. taktus; páros taktus, kettőre

takt marszowy – menetütem

takt mieszany – (zene) vegyes ritmus

takt parzysty [takt zawierający parzystą liczbę jednostek metrycznych] – páros ütem

takt trójdzielny [takt grup metrycznych, z których każda zawiera trzy jednostki metryczne] – (zene) háromrészű ütem v. taktus; hármas taktus, háromra

taktomierz – metronom, taktusjelző

talerz obrotowy – forgatóasztal

talerze (instrument muzyczny) – (muz.) cintányér (tányaér pár); réztányér (egyetlen részlemezből sajtolással homorúra kialakított ütőhangszer)

tambura [rodzaj lutni azjatyckiej] – (szerb, zene)

tambura; szláv húros hangszer [a hosszúnýakú lantok családjába tartozó tojásdad alakú, pengetős hangszer. A világ számos országában ismerik különböző változataiban, egészen Kínától az Adriáig, Oroszországtól (balalajka) Észak-Afrikáig]

tamburyn (bębenek baskijski) (instrument muzyczny)
[1. instrument muzyczny, mały płaski bębenek na obręczy z brzeczącymi blaszkami; tamburyno; 2. instrument muzyczny perkusyjny z grupy membranofonów, składający się z drewnianej (czesak metalowej) obręczy, na którą naciągnięto z jednej strony skórę.] – (fr.) tamburin; (zene) csörgődob, kézidob, csörgős kézi dob [alatta általában a lapos csörgődobot értjük, mely Spanyolország délvédékéről ered]

tamowność – átvitel tényező

tamowność akustyczna – hangterjedési állandó

tamowność lańcuchowa – szüröláncáviteli tényező

tam-tam [1. drewniany bęben obciążnięty skórą, używany przez niektóre plemiona w Afryce jako instrument muzyczny lub do przekazywania wiadomości na odległość; 2. instrument perkusyjny pochodzenia azjatyckiego w kształcie cienkiej, metalowej tarczy; 3) perkusyjny instrument muzyczny z grupy idiofonów, rodzaj bębna szczelinowego używanego w krajach Afryki jako instrument głównie sygnalizacyjny. Korpus instrumentu stanowi wydrążony pień drzewa z wyciętymi wzduż niego szczelinami. Grający uderza palkami w krawędzie szczelin, które wydają dźwięki o różnej wysokości.; 4) instrument

perkusyjny z grupy idiofonów, rodzaj gongu o większych rozmiarach, pochodzący z Chin i Indii] – (indiai) tamtam; kelet-ázsiai eredetű, semleges hangú, gongszerű ütőhangszer; egyes afrikai népek hosszúkás fadobja; (átv.) nagy láarma, zaj vmi miatt; hirverés [eredetileg hindusztáni és kínai származású ütőhangszer, a nyugat-európai hangszercsaládban is polgárjogot nyert. Kezdetben még csak a katonai zenekarokban jutott neki szerep, ahol a török inváziót folytán honosult meg, de később már a színházi s a nagy zenekarokban is széltében használták drámai hatások fokozása céljából. Két értelemből áll, melyek az egyik oldalon fogóval, mint hangelszigetelővel vannak ellátva s kezelőjük erősebben vagy gyengébben összeüti őket, miáltal élesen és tartósan vibráló lármás zörej idézetet elő. Sem külön notációja, sem hangneme nincsen, csak időnkint egy vonalsorban az ütései jelezhetnek, mikor a zeneíró intenciója ezt megkívánja. A kínai és hindusztáni zenében gong néven fordul elő, a franciák Beffroinak nevezik, mely majdnem egyértelmű a vészharang jelentőségével.]

tarcza Rayleigh'a – Rayleigh-korong [Hangnyomás mérésére alkalmas készülék. Vékony kvarcszálon függő, könnyű (2...3 mm átmérőjű) tárcsa. A hangtérbén a tárcsa igyekezik a hang terjedési irányára merőlegesen elhelyezkedni. 45°-os szög alatt elhelyezve a hangtérbén a tárcsa a hangnyomás hatására elfordul. Az elfordulás mértékéből következettel lehet a hangnyomás nagyságára. A mikrofonos-elektronikus hangnyomásmérők a Rayleigh-korong használatát a gyakorlatból kiszorították.]

taśma (magnetofonowa) – magnesszalag, magnószalag, magnetofonszalag; hangszałag [1. szélesebb értelemben: mindenennemű magnesszalag, amelyen információt tárolnak. 2. mágneses jelrögzítés céljaira használatos, különböző rendeltetésnek megfelelő szélességű és vastagságú hordozófólia, valamint az arra felvitt mágnesezhető réteg együttes, tekerces alakban tárolva; 3. Szűkebb értelemben: hangrögzítésre szolgáló magnesszalag. Általában vékony műanyag hordozórétegből és az arra felvitt, mágnesezhető részecskékből áll. E részecskék anyaga a leggyakrabban vasoxid ("normál", "Fe"), króm-dioxid ("CrO₂") vagy tisztafém ("metal"); a kettős mágneses rétegű vaskróm szalagot ma már nemigen gyártják. Elektroakusztkai tulajdonságaik eltérőek, ezért a magnókészülékeken szalagfajták szerint át kell kapcsolni az előmágnesezést, illetve a korrekciót. Modern kazettás magnók felismerik a kazettatest kivágásait, és automatikusan átkapsolnak egyik szalagfajtárol a másikra.]

taśma bez zapisu – üres szalag

taśma magnetofona warstwowa – kétrétegű magnetofonszalag, kétrétegű szalag (olyan magnószalag, amelynek hordozófóliája és megnesezhető felülete külön réteget képez és

- megfelelő szilárdságú kötölakkal kapcsolódik egymáshoz)
- taśma magnetofonowa niejednorodna** – finomra őrült szemcsék rétegével ellátott mágnesezhető szalag; porszalag
- taśma magnetyczna proszkowa** – tejes vastagságában mágnesezhető szalag
- taśma pusta (bez zapisu dźwięku)** – üres szalag
- taśmy do magnetofonów** – magnószalagok
- techniczne i biologiczne zastosowania drgań akustycznych** – hangtechnika
- technika dźwiękowa (akustyczna)** – hangfrekvenciás technika, hangtechnika [alkalmazott szaktudomány, amelynek tárgya minden műszaki szerkezetek, eljárások, berendezések, készülékek kivitelezése, üzemben tartása és vizsgálata, amelyeknek valamelyen kapcsolatuk van a hanggal]
- technika ultradźwiękowa** – ultrahangtechnika
- telefon (tel.)** [1. aparat umożliwiający prowadzenie rozmów na odległość; 2. połączenie uzyskane za pomocą tego aparatu; 3. numer abonenta] – (germ.) telefon, távbeszélő [a hangok nagyobb távolságra vezetéken való v. vezeték nélküli átvitelre szolgáló berendezés]
- telefon bezpośredni** [1. aparat telefoniczny mający połączenie z innymi abonentami bez pośrednictwa centrali; 2. numer telefonu, z którym można się połączyć bez pośrednictwa centrali] – közvetlen telefon
- telefon międzymiastowy** – távolsági v. városközi hívás; interurbán telefon [Węgry, telefon międzymiastowy: 06]
- telefon przewodowy** – vezetékes telefon
- telefon publiczny** – nyilvános telefon
- telefon towarzyski** [każdy z dwóch aparatów telefonicznych, połączonych wspólnym kablem, mających jedno wspólne wejście do centrali] – ikertelefon
- telefon wewnętrzny** [aparat telefoniczny podłączony do centrali znajdującej się w danej instytucji, umożliwiający bezpośrednie połączenie między innymi tak połączonymi aparatami] – belső telefon
- telegrafon Paulsena (zapis dźwięku na drucie)** – telegraphon (Pulsen dán fizikus mágneses hangrögzítője, amelyet a párizsi világkiállításon is bemutatott 1900-ban)
- tempo** [1. szybkość, z jaką się wykonuje jakiś czynność lub z jaką się coś odbywa; 2. rytm, według którego wykonuje się pewne ruchy; 3. stopień szybkości wykonywania utworu muzycznego] – (ol) tempó, ütem, iram, lendület; (zene) időmértek; a zenemű előadásának előírt üteme, sebessége, a zene lejátszásának sebességét értük ez alatt (mértékegysége a BPM)
- tenor¹** [1. muz. najwyższy głos męski; też: śpiewak o takim głosie; 2. instrument muzyczny o skali zbliżonej do tego głosu; nazwa odmiany niektórych instrumentów o podobnej skali głosu; 3. główny głos utworu w wielogłosowej muzyce średniowiecznej, do którego dokomponowywano inne głosy] – (ol) (glos) tenor; a legmagasabb férfihang; az ilyen hangú énekes; az ilyen hangú énekesek szólama az énekkarban
- tenor²** [wl. *tenore* 'tenor (śpiewak); pop. śpiewak o głosie tenorowym] – (ol-lat) tenorista; (śpiewak) tenor hangú énekes; az az ember, aki tenor hangmagasságban énekel
- tenor altowy (zob. kontratenor)** – kontratenor [A női altszólammal nagyjából azonos fekvésű magas férfihang.]
- tenor bohaterski** [bardzo silny głos tenorowy; też: śpiewak o takim głosie] – hőstenor
- tenor dramatyczny** [glos o dramatycznych właściwościach ekspresyjnych; też: śpiewak o takim głosie] – drámai tenor
- tenor liryczny** [glos o lirycznych właściwościach ekspresyjnych; też: śpiewak o takim głosie] – lírai tenor
- tenor³** [1. dawn. osnowa, treść, sens (pisma, przemówienia); 2. treść jakiegoś dokumentu, jakieś rozmowy itp.] – (lat.) tenor; hanghordozás, hangvétel; (átv.) hangnem, célzat
- tenorek** – kis tenor
- tenorowy, -a, -e** – tenor-
- tensometr oporowy** – nyúlászmérő bélyeg
- teorban (instrument muzyczny)** – bassuszlant
- teorban (instrument muzyczny)** [(lutnia basowa) - szarpany instrument muzyczny z grupy chordofonów szarpanych, podobny nieco do bandury, dość popularny w Europie południowej o poludniowo-wschodniej w XVI – XVIII wieku.] – teorba (lantszerű hangszer)
- teoria reaktancji (oporu psychicznego)** [stworzona została przez Jacka Brehma w 1966 r.] – reaktancia-elmélet [az emberek rejttett társas nyomásoknak engedelmeskednek, de amikor ez a nyomás annyira erőszakos, hogy az egyént már a szabadságában fenyegeti, akkor az ember nem csak ellenáll a nyomásnak, hanem gyakran azzal ellentétesen cselekszik (reaktancia-elmélet – az emberek arra törekednek, hogy megvédjék szabadságérzetüket)]
- teoria relaksacji** – relaxációs elmélet
- teoria sieci (układu elektrycznego)** – négypóluselmélet
- terapia ultrakrótkofałowa** – ultrahangterápia
- tercflet (glos organowy)** – tercfuvola
- tercja wielka** – nagy terc
- termofon** – termofon
- termoklinia** [wąska warstwa wody, w której następuje gwałtowny spadek temperatury wraz ze wzrostem głębokości.] – maximális hőmérsékleti gradiensű tengerréteg
- test Ewinga (audiometria), badanie słuchu niemowląt metodą audiometrii odruchowej** – Ewing próba, hallásvizsgálat gyerekekben ismert jangjelensegekkel
- test liczbowy <audiometria>** – beszédróba súgott számokkal
- tkanina osłaniająca głośnik** –hangszóróselyem
- tkanina osłaniająca głośnik** –hangszóróselyem
- tkanina zakrywająca otwór promieniujący głośnika** – hangszóróselyem
- tłok równoważny** – ekvivalens dugattyú

tlumić – csillapítani
tlumienie [redukcja poziomu ciśnienia akustycznego, jak w zwrocie „tlumienie ochronników słuchu”] – csillapítás
tlumienie (osłabienie) dźwięku – hangcsillapítás
tlumienie akustyczne (dźwięku) – hangcsillapítás
tlumienie atmosferyczne – atmoszferikus csillapítás
tlumienie ciśnienia – nyomásátvitelitényező
tlumienie częstotliwości podstawowej – alapfrekvencia csillapítása
tlumienie drgań – rezgéses csillapítás
tlumienie drgań powietrznych – levegőrezgés csillapítása
tlumienie dźwięku [Różnica w dB między progiem słyszenia z ochronnikiem słuchu i bez niego dla badanego słuchacza i danego sygnału testowego] – hangcsillapítás
tlumienie dźwięku powietrznego – légvezetéses hangcsillapítás
tlumienie echa – viaszhangelnyomás
tlumienie energii elektromagnetycznej – elektromágneses energia csillapítása
tlumienie krytyczne – kritikus csillapítás
tlumienie kulombowskie – Coulomb-csillapítás
tlumienie kulombowskie (tarciem suchym) – szárazsúrlódási csillapítás
tlumienie lepkościowe – viszkózus csillapítás, folyadékes csillapítás
tlumienie nieskończone – végtelen nagy csillapítás
tlumienie obrzeżne (na obrzeżu) <plity, membrany> – élcsillapítás, peremcsillapítás
tlumienie odbiornika – vételi csillapítás, vevőcsílalpítás
tlumienie odczytywania – lejátszási veszteség
tlumienie odpromieniowania – visszasugárzási csillapítás
tlumienie powietrzne (pneumatyczne) – levegőcsillapítás
tlumienie pozorne – látszólagos csillapítás
tlumienie przesłuch (ACR), tlumienie przesłuchu – áthallási csillapítás
tlumienie spowodowane upływnością – levezetési csillapítás
tlumienie szczeliny (zapis i odtwarzanie dźwięku – ręsveszteség)
tlumienie w paśmie przepustowym – áteresztséi csillapítás
tlumienie wskutek dyfrakcji – elhajlási (diffrakciós) veszteségek
tlumienie wskutek pochłaniania (absorpcji) – elnyelési veszteség
tlumienie wskutek rozbieżności (dywergencji) <fal> – divergens hangterjedés vesztesége, szórási csillapítás
tlumienie wstępki bocznej – oldalsávcsillapítás
tlumienie wtrącenia [Algebraiczna różnica w dB między poziomem ciśnienia akustycznego w terciowym paśmie częstotliwości mierzonym mikrofonem testera (ATF) w odpowiednim polu akustycznym i pod odpowiednimi warunkami przy braku nauszników i poziomem ciśnienia akustycznego przy

założonych nausznikach, z zachowaniem pozostałych warunków.] – beavatkozás csillapítás
tlumienie wtrącenia opływki sonaru – szonárdómcsillapítás
tlumienie zapisywania – hangfelvételi (rögzítési) veszteség
tlumieniie równolegle – párhuzamos csillapítás
tlumienność [1. Parametr charakteryzujący własności transmisyjne drogi przesyłania sygnału.
Tlumienność równa jest stosunkowi mocy sygnału na początku drogi do mocy sygnału na jej końcu. 2. Jeden z podstawowych parametrów opisujących zdolność danego łączna do realizacji transmisji (kabel, światłowód, łączne bezprzewodowe). Wielkość ta określa spadek mocy sygnału przepływającego przez łączne transmisyjne. Jej wartość wyznaczana jest jako logarytm stosunku mocy sygnału na wejściu do mocy sygnału na wyjściu lub wejściowego i wyjściowego napięcia prądu.] – (akustyka) hanggátlási szám; terjedési veszteség; csillapítás
tlumienność (odcinka drogi przesyłowej sygnału) – átvitel veszteség (csillapítás)
tlumienność (straty) przetwornika – átalakítási veszteség
tlumienność <odcinka drogi przesyłowej> átvitel csillapítás
tlumienność blokowania (tlumika echo) – visszhangzáró (reflexiót elnyomó) körcsillapítás
tlumienność harmonicznych – harmonikusáraný
tlumienność jednostkowa – csillapítási állandó
tlumienność lańcuchowa – szüröläncsillapítás
tlumienność nadkrytyczna – túlcillapítás
tlumienność niedopasowania – illesztési csillapítás
tlumienność odchyleniowa – iránycsillapítási mérték
tlumienność równoważna wyrazistości – egyenértékű érhetőséges veszteség
tlumienność ryglująca (zaporowa) – zárócsillapítás
tlumienność skuteczna – üzemi csillapítás
tlumienność toru – vezetési csillapítás
tlumienność wtrącona – helyettesítési veszteség
tlumienność wynikowa – maradékcsillapítás
tlumik (amortyzator) wstrząsów – lökéscsillapító
tlumik (eliminator) strojony – hangolt csillapító
tlumik (eliminator) szumu – zörejelnyomó
tlumik (instrument muzyczny) – hangfogó, hangtompító (zene), csillapító
tlumik bierny – reaktív csillapítóhang
tlumik dźwięku – hangcsillapító
tlumik echa – viaszhangzár
tlumik echa końcowy podwójny – visszhangelnyomó
tlumik echa przelotowy – közbenő zaj elnyomása
tlumik hałasu – zajhatároló
tlumik nastawny – csillapítási szabályozó
tlumik regulowany, regulator tlumienia – hangerőszabályzó, képhalványító
tlumik współosiowy (koaksjalny) – koaxiális csillapítótag

- tlumik wydechowy (silnika spalinowego) –** hangtompító
- tlumiony obwód strojony** – csillapított hangoltkör
- ton¹** [Dźwięk prosty, monochromatyczna
harmoniczna fala akustyczna opisywana
funkcją sinus. Złożenie tonów o różnych
amplitudach i częstotliwościach daje dźwięk, a
proporcje tych amplitud i częstotliwości określają
tzw. barwę dźwięku.] – zenei hang [periódusos
hanghullám v. annak hatása következtében
keletkező határozott hangmagasságú hangérzet],
egészhang
- ton²** [1. dźwięk wywołany przez drgania akustyczne o
tej samej częstotliwości; też: wysokość i barwa
tego dźwięku; 2. miara odległości między
dźwiękami skali muzycznej; 3. brzmienie
instrumentu lub glosu; 4. zabarwienie
stylistyczne lub emocjonalne czegoś
wyowiedzi; 5. odcień; 6. zasady zachowania
obowiązujące w jakimś środowisku] – (gör.)
tónus; hang, hangzat; hangszin; a beszéd, a hang
árnyalata; (átv.) hanghordozás, hangnem, modor;
(zene) a hang fénye, az előadás művészi
megformáltsága; (műv.) a festészetben a szín
minősége, árnyalata, a színek összhatása; (fényk.) a
színárnyalat minősége; (orv.) az idegek, az izmok,
a véredényrendszer normális feszültsége
- ton (dźwięk) prosty** – tiszta hang [egy szinuszosan
változó hallható hang]
- ton brzęczyka** – hálózati búgás
- ton czysty** [fala dźwiękowa niosąca energię o
pojedynczej częstotliwości] – tiszta hang [Olyan
hang, amelynek nyomása az időben a
szinuszfüggvénynek megfelelően változik. A
mindennapi életben tiszta hang csak kivételesen
fordul elő.]
- ton dudnieniowy** – lebegőhang
- ton gwiazdzący** – fütyűlő hang, füitty
- ton harmoniczny** – harmonikus rézhangok
(felharmonikus)
- ton kombinowany** – közbensőhang
- ton krawędziowy** – peremhang, kerethang, él keltette
hang
- ton niski** – mély hang
- ton ostry** – éles hang
- ton podstawowa** – alaphang [a hallható zenei hangok
összetevőinek legmélyebb komponense, azaz az
első harmonikus. Ez határozza meg a hang
tényleges magasságát.]
- ton próbny** – vizsgálóhang
- ton prosty (harmoniczny)** – harmonikus hang, egyszerű
hang
- ton przydźwięku (buczący)** – zajos (búgó) hang
- ton różnicowy** – különbségi hang
- ton składowy harmoniczny** – felhang [zenei hangoknál
azalaphanggal együtt megszólaló felharmonikus,
amely az alaphangnak egész számú többszöröse,
tehát az alaphang frekvenciájánál nagyobb
frekvenciájú.]
- ton subiektywny** – szubiektyív hang
- ton subiektywny** – szubiektyív kombinációs hang
- ton sumacyjny** – összegzési hang
- ton synchronizujący** – szinkron hang
- ton wibrujący** – vobulálthang, lüktetőhang,
ingadozóhang [olyan hang, amelynek frekvenciája
bizonysos érték körül ingadozik],
frekvenciamodulált hang, lebegtetetthang,
csicsergőhang
- ton własny** – sajáthang
- ton wybierający (próbkujący)** – keresőhang
- ton wynikowy** – kombinációs hang
- ton wysoki** – áttetsző (világos) hang
- ton zakłócający** – zavaróhang
- tonacja** [1. kolory dominujące, nadające ogólny
charakter czemuś; 2. wysokość lub barwa
czyiegoś głosu; 3. zabarwienie uczuciowe,
stylistyczne czegoś; 4. związki harmoniczne i
melodyczne w utworze muzycznym opartym
na materiale dźwiękowym określonej gamy] –
hangnem
- tonalność** – (modus) hangnem
- tor mechaniczny** – mechanikai vezeték
- trąbka Eustachiusza** – Eustach-kürt, fülkürt
- trąbka Eustachiusza (słuchowa)** – Eustach-kürt, fülkürt;
a fület a garattal összekötő járat (B.
Eustachio 16. századi olasz anatómus nevéről)
- trąbka słuchowa** – hallócső
- transwersalny, -a, -e (poprzeczny)** [śrdw.lac.
*transversalis 'jw.' z lac. *transversus* od p.p. od
transvertere 'obrócić w poprzek'; poprzeczny,
przecinający coś w poprzek, na ukos,
przebiegający poprzecznie] – (lat.) transversal,
transzverzális; átlós, keresztfeliratos, összekötő;
keresztfeliratos, ferden futó; (fiz.) a haladás irányára
merőlegesen keletkező v. így haladó*
- transformacja** – transzformáció, átalakítás
- transformator** – transzformátor [olyan eszköz, amely a
beléje vezetett feszültséget meghatározott
arányban növeli v. csökkenti]
- transformator dopasowujący** – illesztőtranszformátor
- transformator mikrofonu** – mikrofontranszformátor
- transformator sprzągający** – csatolótranszformátor,
illesztőtranszformátor
- transformator symetryczny** – szimmetrikus v.
szimmetrizáló transzformátor
- transformator wejściowy** – bemeneti transzformátor
- transmisja** [lac. *transmissio* 'przesyłka; przejazd' od
transmittere 'przesyłać; przechodzić;
przekraczać'; 1. bezpośrednia relacja z jakichś
wydarzeń, przekazywana przez telewizję lub
radio; też: przekazywanie takiej relacji;
2. przesyłanie na odległość dźwięków, obrazów
lub innych sygnałów za pośrednictwem fal
elektromagnetycznych; 3. przekazywanie
energii silnika innym urządzeniom; 4.
przekazywanie na odległość sil, sygnałów,
programów RTV itd.; urządzenie do
przekazywania maszynom napędowi silnika.] –
(lat.) transmissio, transzmisszió; átvitel,
erőátvitel; (rad) közvetítés; rádióadás; (műsz.)
közlőmű, meghajtó áttétel; erőátvitel; átbocsátás,
átengedés; (orv.) betegség átvitele
- transmisja bezpośrednią** – élőadás, élő közvetítés
- transmisja danych [zob. teledakcja]** – adás, közvetítés
- transmisja dźwięku i obrazu** – hang és kép közvetítése
v. adása

transmisja dźwięków; transmisja dźwięków powietrznych – hangközvetítés

transmitancja [[lac.], *autom.* funkcja charakteryzująca właściwości dynamiczne układu liniowego (np. układu automatycznej regulacji); określa zależność między sygnałem wejściowym a sygnałem wyjściowym (odpowiedzią) układu.] – áteresztőképesség

transmitować – (rad) közvetíteni

transmitujący, -a, -e – közzétíti

trasa propagacji – terjedés útja

tranzystor [1. ang. *transistor* 'jw.'; trójelektrydowy przyrząd półprzewodnikowy do wzmacniania, generacji i przemiany drgań elektr.; pop. przenośny radiowy odbiornik tranzystorowy; 2. trójelektrydowy element półprzewodnikowy umożliwiający wzmacnianie sygnałów elektrycznych; 3. odbiornik radiowy zbudowany na bazie takich elementów] – (lat.) tranzisztor; (távk.) parányi félvezető kristály a nagy frekvenciájú elektromágneses hullámok erősítésére v. átalakítására [aktív félvezető eszköz, amely erősítésre vagy jelkapcsolásra alkalmas. Legfontosabb tulajdonságai: hosszú élettartam, azonnali üzemkészség, (az elektroncsőhöz képest) csekély melegedés.]

tranzystor polowy, tranzystor unipolarny, FET (ang. *Field Effect Transistor*) [tranzystor, w którym sterowanie prądem odbywa się za pomocą pola elektrycznego] - FET (Field Effect Transistor) [a szokványos bipoláris tranzisztor egy különleges változata: Előnye: kedvező nagyfrekvenciás tulajdonságok, csekély zaj, nagy bemeneti impedancia, termikus stabilitás, könnyű integrálhatóság (IC-gyártás).]

trautonium [instrument muzyczny z grupy elektrofonów elektromechanicznych skonstruowany przez niemieckiego inżyniera Friedricha Trautwein'a w 1930 roku] – keveréses trautonium, szintetizátor

tremolando na bębnie – dobpercés

tremolo, tremolando [sztywne powtarzanie jednego lub na przemian dwóch dźwięków albo akordów w grze na instrumencie lub w śpiewie, dające efekt vibrowania dźwięku] – (ol) trem, tremoló; (zene) hangremegtetés; vmely hang többszörös gyors egymásutánban; remegően, lebegve, rezgettve

triangulum (trójkąt) – (lat.) triangulum; (menny.) háromszög; (zene) háromszög; kétszer meghajlított fémrúdból álló, éles hangú ütőhangszer; fémháromszög fémből készült idiofon hangszer, az ütőhangszerek közé tartozik

triola – triola [Három egyenlő értékből álló csoport. Bármely hangértéket, ha kettő helyett három egyenlő részre osztunk, triolát kapunk.]

trombita, trembita [1. węg. *trombita* 'jw.' (i wl. *trombone* 'puzonista'); žonkil; bombarda' zgrub.) od wl. *tromba* 'trąba' pochodzenia germ. *muz.* huculska (dawn. też i podhalańska) ligawka (trąba) drewniana długości półtora do dwóch metrów; pot. Lur; 2. ludowy, huculski, dęty instrument muzyczny w postaci bardzo długiej, prostej, drewnianej rury] – (ol) tromba; lég- (és víz-), örvény, forgóvihar; (zene) trombita

trombon [muz. puzon] – (n.: *Posaune, fr-ol: irombone*) pozan, puzón, harsona

trójdźwięk durowy – dúr hármashangzat

trójfazowy przekształtnik tranzystorowy AC/DC – háromfázisú tranzisztoros AC/DC átalakító

trwala utrata słuchu – maradandó hallásveszteség

tryb mollowy – moll hangnem

trymer – párhuzamos kiegyenlítő kondenzator, trimmer

trzask – recsegés, reccsenés, csattanás, durranás

trzaskać – csattanni, kattanni

trzaski – csattanás, kattanás, kopogás

trzeszczeć – sercegni, sisteregni, pattogni, hasadni

trzeszczenie – sercegés

trzeszczyć – sercegni, kopogni, pattogni, hadarni

trzymać takt – ütemet tartás

tuba [1. lac. *tuba* 'trąba' jeden z największych muz. instrumentów dętych blaszanych, o b. niskiej skali; por. helikon; 2. opakowanie w kształcie rurki służące do przechowywania substancji półplastycznych; też: zawartość takiego opakowania; 3. lejkowata rura służąca do wzmacniania glosu przy porozumiewaniu się na odległość; 4. krój płaszcza, sukienki lub spódnicy o podobnym kształcie; 5. o kimś, kto propaguje poglądy jakiejś osoby lub organizacji; 6. instrument dęty blaszany, basowy lub kontrabasowy, o najniższej skali] – (lat.) tuba; szócső; (zene) a legmélyebb hangú réz fűvös hangszer; harsona, kürt

tuba akustyczna – hangszer, szócső, tölcser, hangtölcser

tuba do mówienia – szócső <nagyothaló oktatás>

tuba dzwonowa – harangformájú tölcser

tuba głośnika – hangszer-tölcser

tuba sfaladowana głośnika – hajtогatott hangszer-tölcser

tuba stożkowa – gömbhullámú tölcser

tuba wielodrożna – sokcellás tölcser

tuba wykładowicza – exponenciális tölcser

tuba wykładowicza – exponenciális tölcser

twardy (ton) – kemény (hang)

tworzywo tlumiące dźwięki materialowe – kopogóhangot gátó anyag

tykać – ketyegni (óra)

tynk dźwiękochronny – hangelnyelő vakolat

U

ubytek słuchu [Miara zmian właściwości organu słuchu zachodzących zarówno z wiekiem jak i wskutek przebytych chorób lub urazów] – hallásveszeség ([nagyothalás, időszakos hallásveszeség) a hallásképesség csökkenése, amely jellemzhető a hallásküszöb és/vagy a hallásküszöbgörbe eltolódásaval. A hallásképesség az életkorral is változik, de romlása gyakran zajáratom, azaz rendszeres és tartós zajban való tartózkodás következménye]

ubytek słuchu (wyznaczony za pomocą audiometru) – audiometriás hallásveszeség

ubytek słuchu spowodowany hałasem – zajkárosodás okozta halláskárosodás

uchó [1. jedna z dwóch części ciała, jakie znajdują się po obu stronach głowy u ludzi i zwierząt, będąca częścią narządu słuchu; 2. narząd słuchu i równowagi; też: zmysł słuchu; 3. uchwyt w kształcie luku lub pętli, umocowany do naczynia lub torby; 4. opuszczane klapki przy czapce, chroniące uszy przed chłodem; 5. otwór w głębi służący do nawlekania nitki] – fül, (uszy) fülek; (*u naczynia itd.*) fül, fogó

uchó igielne a. igły – a tú foka

uchó środkowe [jama bębenkowa, w której znajdują się kosteczki słuchowe i trąbka słuchowa Eustachiusza] – középfül, középső fül

uchó wewnętrzne [część ucha miesiącząca receptory zmysłu słuchu i równowagi] – belső fül

uchó zewnętrzne [małżownia uszna przechodząca w przewód słuchowy] – külső fül

uchokształtny, -a, -e – fülförmajú

uchwyt magnetyczny – tartómágnes

uchyb częstotliwości środkowej – középfrekvenciától való eltérés, eltérés a vivőfrekvenciától

udar – impulzus, csomag

udar akustyczny – csattanás, akusztikai sokk

udar mechaniczny – mechanikai lökés

udar wzbudzający – lökésgerjesztés

uderzać – kopogni, ütni

uderzenie – lökés

uderzenie (klawisza) – billentés, járás (billentyűs hangszer)

ugięcie – elhajlás

ugięcie fali akustycznej wskutek wiatru – széleltérítés

ugięcie światła w polu ultradźwiękowym – fényelhajlás ultrahangon

uginać się – elhajolni

ujemne sprzeżenie zwrotne – ellencsatolás, visszacsatolás

ujemne sprzeżenie zwrotne – negatív visszacsatolás

układ absorcyjny – hullámcapda

układ demodulacyjny – demodulátor kapcsolás, demodulátorkör

układ dopasowujący kabel koaksjalny do dipola symetrycznego (technika mikrofalowa) – szimmetrizáló transzformátor, balun

układ dwoisty (dualny) – duális áramkör

układ elektryczny bez strat – veszteségmentes áramkör

układ elektryczny szumiący – zajos áramkör

układ linearny – lineáris rendszer

układ masa-podatność – tömeg-rugó-rendszer

układ o jednym stopniu swobody – egy szabadsági fokú rendszer

układ o nieskończonej liczbie stopni swobody – megosztott (végtelen sok szabadsági fokú) rendszer

układ o skończonej liczbie stopni swobody, układ o stałych skupionych – véges szabadsági fokú rendszer

układ o stałych rozłożonych – megosztott (végtelen sok szabadsági fokú) rendszer

układ o stałych rozłożonych, układ o nieśkończonej liczbie stopni swobody – kontinuum, sokaság

układ o wielu stopniach swobody – több szabadsági fokú rendszer

układ odsprzęgający – csatlásmentesítő kapcsolás

układ opóźniający – késleltetőáramkör

układ opóźnionego sprzężenia zwrotnego – késleltetett visszacsatoló áramkör

układ pobudzenia – ingervezető rendszer

układ polówkujący – csatornaváltóáramkör, hangváltó

układ przeciwsobny z odwracaniem fazą – fazisfordító ellenütemű kapcsolás

układ przeciwickłocieniowy – zavarvédelem

układ różniczkujący – differenciáló áramkör

układ scalony (ang. integrated circuit, chip, potocznie kość) – zminiaturyzowany układ elektroniczny zawierający w swym wnętrzu od kilku do setek milionów podstawowych elementów elektronicznych, takich jak tranzystory, diody, rezystory, kondensatory] – integrált áramkör [1. (röviden IC, az angol *Integrated Circuit* rövidítéséből) félvezető lapkán (esetleg lapkákon) kialakított nagyon kis méretű áramkör. Tipikus alkatrésze az integrált tranzisztor. Ebbe a kategóriába sorolhatók a multichip modulok is, melyek egyetlen tokban több chipet is tartalmazó áramkörök. 2. miniatürizált, bonyolult áramkör, amelynek összes elemét egyetlen apró "chip"-re, azaz szilícium kristályra maratták. Ezek a csupán néhány négyzetmilliméteres "chip"-ek akár százecernyi építőelemet (tranziszort, diódát, kondenzátort, ellenállást) is tartalmazhatnak.]

układ trikowy – műkapcsolás

układ uwydatniający (wytwarzający emfazę) – kiemelő

układ ważący – súlyozóáramkör

układ z superreakcją – pozitív visszacsatolt hálózat

ultradźwięk [to fale dźwiękowe, których częstotliwość jest zbyt wysoka, aby usłyszał je człowiek. Za górną granicę słyszalnych częstotliwości uważa się wartość około 16 lub nawet (u ludzi bardzo młodych) 20 kHz, choć dla wielu osób granica ta jest znacznie niższa. Niektóre zwierzęta mogą emitować i słyszeć ultradźwięki, np. pies, szczur, delfin, wieloryb, chomik czy nietoperz.] – ultrahang; *hang*, amelynek frekvenciája – tekintet nélkül intenzitására – 16 000 hz és 100 MHz között van [Az *ultrahang* egy nagyfrekvenciás hanghullám. – A 20 Hz-nél alacsonyabb frekvenciájú rezgéseket *infrahangnak*, a 20 000 Hz-nél magasabb frekvenciájú hangokat *ultrahangnak* nevezzük. Emberek számára nem hallható, de az állatok közül sokan hallják, közismert, hogy a kutya reagálnak rá. A denevérek és a delfinek maguk is állítanak elő ultrahangot a tájékozódásuk során.]

ultradźwięki bierne – passív ultrahangok

ultradźwiękowa siatka dyfrakcyjna – ultrahangelhajlasi rác

ultradźwiękowa siatka przestrzenna – ultrahangtérracs

ultradźwiękowy, -a, -e – hallhatóság feletti

unieruchomić (membrane) – leszorítani, fílezni, lezárni, erősen csillapítani

unisono [fragment muzyki, którym cala orkiestra gra ten sam dźwięk lub melodię] – Unison: uniso nó, uniszónó; egyszólam; egyhangon, egyszólamban, vagyis ugyanazon szólam több savon/hangszeren történő együttjátszása, mely a hang megvastagítását, kontúrozását szolgálja

Unity¹ (ang. - jedność) lub **Node 1** [to pierwszy zbudowany przez amerykanów komponent Międzynarodowej Stacji Kosmicznej] - Unity 1998. december 4-én az Endeavour sikeresen Föld körül pályára vitte (STS-88) a **Unity** nevű amerikai kikötőmodult

unity² – (ang.) unity; (*akusztika*) akkor beszélünk Unity-ról, mikor a bejövő erősítőfokozat pontosan illeszti a bejövő jelet az adott rendszerhez, azon se nem erősít, se nem gyengít

uniwersalny miernik akustyczny – univerzális zajszintmérő

upośledzenie słuchu – beszédhallásromlás

upośledzenie słuchu – halláscsökkenés okozta hátrány

upośledzenie słuchu spowodowane działaniem halasem – zajbehatás

upośledzenie słuchu, głuchota częsciowa – részleges halláskiesés

URH - a CCIR-norma szerint 87,5 és 108MHz közötti, az OIRT szerint 63÷73MHz közötti, FM-rádióadások céljára használatos frekvenciatartomány.

uruchamiany glosem – beszéddel működésbe hozott urządzenie do utajniania mowy – beszédtitkosító

urządzenie do wytwarzania sztucznego glosu, woder – beszédhangutánzó készülék

urządzenie dźwiękowe – hangrendszer

urządzenie elektroakustyczne – elektroakusztikai berendezés [olyan készülékek összessége, amelyek összekapcsolásuk révén hangátalakításra, hangfelvételre vagy lejátszásra, hangerősítésre és hangkeltésre használhatók]

urządzenie nagłaśniające (dla zespołu muzycznego) – szalagíró, szalagjátszó, magnetofon

urządzenie przeciwślizgowe – skatingkiegjenlítő, antiskating berendezés

urządzenie sterujące (zapis dźwięku) – montírozó (vágóasztal)

urządzenie zapobiegające powstawaniu gwizdu (w torze teletransmisyjnym)

ustawianie głowicy magnetycznej – mágnesfejbeállítás

ustawianie szczeliny głowicy magnetycznej – résállítás

ustawianie szczelniny świetlnej (optyczny zapis dźwięku) optikai rácsbeállítás

ustrój dźwiękochlonny – hanelnyelő

uszczelnianie akustyczne – hangvédelem

uszkodzenie słuchu – halláskárosodás

utrata słuchu – akusztikai trauma, halláskárosodás

uwydatniać – csúcskiemelés, kihegyezés

uwydatnianie tonów niskich – mélyemelés

uwydatnić – hangsúlyozni

uwydatnienie – kiemelés, hangsúlyozás, hangsúly

uwydatnienie i oslabienie tonów niskich – mélyhangemelés és vágás

uwydatnienie i oslabienie tonów wysokich – magashangemelés és magasvágás

uwydatnienie wysokich częstotliwości – magasemelés, magaskiemelés

uwydatniony, -a, -e – észrevehető, feltűnő

uwypuklenie – hangsúly

uwypuklić – hangsúlyozni

uzupełnianie – jelfrissítés

użyteczna fala nośna – haszno hordozó, vivőhullám

V – W

VCO (ang. *Voltage Controlled Oscillator*) [generator sygnału elektrycznego (fali), o częstotliwości regulowanej napięciem przyłożonym do jednego z elementów generatora, np. diody pojemnościowej] - (ang.) Voltage Controlled Oscillator (VCO); feszültség vezérelt oszcillátor [Ez gyakorlatilag a analóg szintézis magja. Itt keletkezik a hang, amit a többi modul módosít. A VCO szintén vezérelhető, pl. a vezérlőfeszültség fogja megmondani a kijövő jel frekvenciáját (vagyis hangmagasságát, azt a hangmagasságot, amit hallani fogunk)]

VHS (ang. *Video Home System*, czasami błędnie rozwijany jako *Vertical Helical Scan*, co jest określeniem systemu zapisu) [w latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych popularny standard zapisu i odtwarzania kaset video przeznaczony dla rynku konsumenckiego.] - A VHS (*Video Home System*) [1976-óta létező mozgókép-felvétel és - lejátszási technológiára vonatkozó szabvány, videokazettát kezelő készülékek számára. A japán JVC cégt fejlesztése, ez a szabvány vált általánossá az otthoni felhasználók között az 1980-as évektől kezdve. A VHS kazetta ma már elavultnak számít, helyét fokozatosan átveszi a jobb minőségű, olcsóbban előállítható és strapabíróbb DVD lemez.]

vox coelestis – vox coelestis (orgona)

wabacz układu przesuwania taśmy magnetofonowej – szalagtovábbító egység

wada mowy – beszédhiba

wada sluchu – hallászavar

wahanie (pulsacja) szumu – zavarcingadózás

wahanie prędkości przesuwu taśmy – nyávogás

[Flutter] [lemezejátszók vagy magnók egyenfutásának ingadozása. Megkülönböztetnek rövididejű ("flutter") és hosszabb időtartamú ("wow") ingadozást. A magyar szóhasználatban a kettöt együtt minősítik nyávognak. A lemezejátszókét szögsebesség-ingadozásnak is nevezik.]

waltonia [*Instrument znany jest również pod nazwą waltonia; zaliczany do grupy dętych blaszanych.*] – vadászkürt

warga (piszczalka organowa) – ajak, ajaksíp (orgona)

warga piszczalki (organy) – ajak, śpinyłás (orgona)

warstwa graniczna tlumiąca drgania – viszkózus akusztikai határáréteg

warstwa rozpraszająca glebinowa (hydroakustyka) – E-réteg (ionosfера)

wartość akuteczna ciśnienia akustycznego – effektív hangnyomás

wartość graniczna [oznacza wartość L_{den} lub L_{night} i, tam gdzie właściwe, L_{day} i $L_{evening}$ ustaloną przez Państwo Członkowskie, po której przekroczeniu właściwe wladze są obowiązane rozważyć lub wprowadzić środki łagodzące; dopuszcza się różnicowanie wartości]

granicznych według różnych rodzajów halasu (z ruchu kołowego, szynowego, lotniczego, z działalności przemysłowej itd.), różnego otoczenia i różnej wrażliwości mieszkańców na halas; dopuszcza się także ich różnicowanie w zależności od istniejącej sytuacji i dla nowych sytuacji (w przypadku gdy nastąpiła zmiana sytuacji w zakresie źródła halasu lub korzystania z otoczenia)] – határérték [1. A matematika területén a határérték (limesz) fogalmát használják egy függvény tulajdonságának a leírására, ahogy az argumentuma egyre közelebb kerül valamilyen véges értékhez vagy végtelenhez; vagy egy sorozat viselkedésének leírására, ahogy az indexe végtelenhez tart. A határérték fogalmát felhasználja a matematikai analízis a differenciálhányados és a folytonosság definíciójához. A latin limes szóból *lim*-ként rövidítik. 2. Környezetvédelem: környezetvédelmi határérték, zajhatárérték, területi határérték stb.]

wartość międzymiędzyczynowa – csúcstól-csúcsig érték

wartość modalna – modális számok, felharmónikus rendszámok

wartość odniesienia – alapfrekvencia, alapértékkfrekvencia

wartość progowa – küszöbérték

wartość skuteczna – effektív érték (True RMS); hangnyomás (effektív érték, r.m.s. érték) p_{eff} , Pa [a hangnyomás (effektív) értéke (röviden: hangnyomás) adott pont hangnyomás-pillanatérték meghatározott intervallumra számított négyzetgyöke]

wartość szczytowa – csúcsérték [valamely változó mennyisége (pl. feszültség, áram stb.) legnagyobb pillanatnyi értéke, amplitúdónak is nevezik]

wartość szczytowa (drgań) – rezgésmaximum, rezgéscsúcs, rezgésamplitúdó

warunki pola swobodnego – szabadhangtéri körülmények

warunki propagacji – terjedési viszonyok

warunki słuchania w pomieszczeniu mieszkalnym –

meghallgatási körülmények lakószobákban; lakószobai meghallgatási körülmények

warunki słyszenia – lehallgatási (meghallgatási) viszonyok

wat [**jednostka mocy lub strumienia energii w układzie SI (jednostka pochodna układu SI), oznaczana W**] – watt (jele: W) a teljesítmény SI-ból származtatott mértékegysége; a watt az a teljesítmény, amelyet 1 J munka 1 s alatt létrehoz

ważenie – értékelés, súlyozás

ważkość psofometryczna – zajértékelés

ważkość psofometryczna (przy danej częstotliwości) – pszofometrikus súlyozó (tényező)

ważony poziom ciśnienia dźwięku – súlyozott hangnyomásszint

ważyć – értékelni, súlyozni

we współprzmieniu – egyhangon, egyszólamban, uniszónó

wejście [1. drzwi, brama itp., przez które można wejść do jakiegoś pomieszczenia lub na jakiś zamknięty teren; 2. prawo wchodzenia na jakiś teren; 3. pot. znajomości w jakichś urzędach i instytucjach, które mogą pomóc w nieformalnym załatwieniu jakieś sprawy; 4. wprowadzana do systemu informacja, źródło danych dla programu przetwarzającego informację; 5. urządzenie, które służy do wprowadzania informacji do systemu; 6. ściśle wyznaczony przez dyrygenta moment, w którym instrumentalista lub śpiewak zaczyna odtwarzac swoją część partytury; 7. pojawienie się w programie radiowym lub telewizyjnym emitowanej na żywo wypowiedzi, rozmowy lub relacji reportera, kontrastującej z resztą programu; 8. pierwsze pojawienie się artysty na scenie podczas spektaklu; 9. urządzenie, od którego pobierany jest sygnał; 10. miejsce w obudowie urządzenia, w które wkłada się wtyczkę przewodu doprowadzającego energię lub sygnał od innego urządzenia] – bejárat, bemenet; (*akusztika*) minden olyan csatlakozás az erősítőn, magnón stb., amelyen keresztül a készülék elektromos jelet fogad valamely másik készüléktől

wejście (przyrząd, układ), wstęp (muzyczny) – belépés (zene)

wejście głosowe (akustyczne) – belépés (zene)

wejściowa oporność zespołona – meghajtó pontimpedancia

wentyl gry (organy) – játszószelep (orgona)

węzeł (fali) – csomópont

węzeł drgań – csomópont, rezgés csomópontja, rezgéscsomópont

wiadomość zawarta w sygnale – modulaciótartalom, jelztartalom

wiązadło głosowe – hangszag

wiązka boczna – mellékhangok

wiązka dźwiękowa – hangsugár [végtelen távoli pontból kiinduló végtelen keskeny hangnyaláb. A hangsugár irányá mindig merőleges a haladó hullámok hullámfelületeire.]; hangsugárnyaláb

wiązka główna – főnyaláb

wiązka kierunkowa – irányított nyaláb (sugár)

wiązka pozasenna – melléksugár

wiązka promieni fali akustycznej – hangsugárnyaláb

wiązka promieniowania – sugárnyaláb

wiązka ultradźwiękowa – ultrahangsugár

wibrafon (instrument perkusyjny) – vibrafon
[xilofonszerű elektromos ütőhangszer, amelynek hangját erősítő és hangszóró teszi hallhatóvá]

wibrato [[wl.], vibracja, vibrato, muz. falowanie wysokości (i natężenia) dźwięku w głosie śpiewaków, także w instrumentach smyczkowych i dętych.] – vibrato v. vibrálás [1. egy zenei effektus, ahol a hangmagasság v. a frekvencia gyorsan fel és le változik, ezáltal megdúsítva a hangot; 2. a zenei hangoknak 6...8 Hz-cel periodikusan változtatott frekvencia-modulációja, a művész zenei hang jellemzője]

wibrator kostny, słuchawka kostna – csontvezetéses gerjesztő

wibrować – frekvenciamodulálni, vobulálni, lebegtetni, ingadozni, csicseregni

widelki stroikowe – hangvilla

wideotelefon – képtelefon, videotelefon

widmo akustyczne (widmo dźwięku) [rozkład natężenia składowych dźwięku w zależności od częstotliwości tych składowych. Widma uzyskuje się metodami spektroskopii lub jako wynik analizy fourierowskiej przebiegu falowego dźwięku.] – hangsímkép [a hang harmonikus (szinuszos) összetevőinek megfelelő amplitúdóknak az alapfrekvenciához rendelt módon való ábrázolása]

widmo ciągle – folytonos spektrum (színkép)

widmo częstotliwości – frekvenciaspektrum

widmo częstotliwości słyszalnych – hallható hangok tartománya; hangfrekvenciás-spektrum (színkép)

widmo dźwięków pobudzanych udarowo – testhangspektrum

widmo prażkowe (liniowe) – vonalas színkép (spektrum)

widmo szumu – zajsppektrum

widmowa gęstość mocy – spektriális teljesítménysűrűség

wielki bęben – nagydob, üstdob

wielkość odniesienia – vonatkoztatási mennyiségek

wielkość okresowa – rezgémennyiségek

wielkość sinusoidalna tlumiona (o malejącej amplitudzie) – csillapított szinuszos mennyiségek

wielkość szczytowa zakłócenia – zavarfeszültségcscsúcs

wielkość zespołona – komplex mennyiségek

wielogłosowy, -a, -e – polifon, többszólamú

wielopasmowy zespół głośników – többcsatornás sugárzó

wierne odtwarzanie dźwięku – természethű hangsísszaadás (hangátvitel)

wierność odtwarzania – hangsísszaadás hűsége

wierność odtwarzania dźwięku – hanghűség

wierzcholek – csúcs

wierzcholek (brzusiec) fali – hullámhegy

wierzcholek rezonansowy – rezonanciacsúcs

wiola – (muz.) viola, brácsa, mélyhegedű (altfekvésű hegedű)

wiola basowa – basszusviola, gamba

wiolonczela [duży smyczkowy instrument muzyczny o czterech strunach, w czasie gry opierany o podłogę] – cselló, gordonka [(gordonka, kisbögő) egy nagy hangterjedelmű basszus fekvésű vonós hangszer, és hasonlóan eme hangszeres család (hegedű család) többi tagjához, vagyis a hegedűhöz, a brácsához és a nagybögőhöz, ez a hangszer is négy húrral rendelkezik, melyek kvint távolságára vannak egymástól. A nagybögő és a mélyhegedű közt a középső helyet foglalja el alakjára és hangterjedelmére nézve.]

wir – pergetés, dobpergés, örvény

wirginał (rodzaj szpinetu) [to mały instrument muzyczny, odmiana klawesynu. Posiada prostokątnie pudło bez nóg, jego skala

obejmuje 4 oktawy. Był to popularny instrument w XVI i XVII wieku, głównym ośrodkiem budowy virginalu była Antwerpia, a centrum twórczości – virginal [A mai zongora egyik billentyűs előformája, melyben a húrokat mechanikus áttétellel pengették. A megszólaltatást végző mechanizmusba arra alkalmas hollótollat v. kemény bőrdarabkákat építettek be. A XVII-XVIII. sz.-i magyar főúri udvarok kedvelt hangszer.]

wiskozymetr (lepkościomierz) akustyczny – hangviszkoziméter

wiskozymetria akustyczna – akusztikai viszkozitás

wizualny zapis mowy, trójwymiarowy spektrogram mowy – színképi látható beszédeljárás (beszédfeljegyzés)

wkładka adaptera – hangszedő tü; bemenőtranszformátor

wkładka douszna – füldugó

wkładka mikrofonowa – gomblyukmikrofon; mikrofonbetét, mikrofonkapszli

wkładka przeciwhalasowa [Ochronnik słuchu noszony w zewnętrznym kanale usznym albo w małżownie usznej zamkający wejście do zewnętrznego kanalu usznego.] – füldugó

włączenie – kezdés, kezdet

właściwości przesyłowe – átviteli jelleggörbék (az átviteli függvények grafikus ábrázolása; dB és kHz)

właściwości akustyczne pomieszczenia – teremsajáság

właściwości akustyczne pomieszczenia wytlumionego – száraz akusztika (terem)

wlot akustyczny – akusztikai bemenet

wlot tuby – kiszélesedő tölcserszájnyílás

wlot tuby (głośnik) – szájnyílás (tölcserés hangszóró)

wlot tuby głośnika – tölcserszájnyílás

włókna respirabilne [włókna o długości powyżej 5μm o maksymalnej średnicy poniżej 3μm i o stosunku długości do średnicy > 3.] – respirabilis szálak

wnęka kanalu głosowego – hangzó üreg

wnęka komora – üreg

wnęka rezonansowa – rezonáns üreg

wnęka, komora (akustyczna) – üreg

woblować – frekvenciamodulálni, vobulálni, lebegtetni, ingadozni, csicseregni

woda tlumiąca <zapowietrzona> – lègbuborokfelhő vízben

wokaliczne dźwięki – vokális hangok [az emberi hangadó szervek által kibocsátott hangok, amelyek a beszédet, az éneket és wegynéhangjelenségeket alkotják]

wolny od zakłóceń – zavarmentes ú

wolumen, volumen [1. zob. wolumin; 2. ilość lub wielkość czegoś, np. produkcji, miejsc pracy; 3. muz. donośność dźwięku i stopień jego nasycenia] – (lat.) volumen; térfogat, terjedelem; (ker.) mennyiségi; papírtekercs, kötet; (akustyka) beszédszint, kivezérlésszint

wolumen akustyczny [wskaźnik mocy akustycznej sygnaliów telekomunikacyjnych w określonym

miejscu drogi przesyłowej] – akusztikai volumen v. mennyisége

wóz transmisyjny – hangszórós kocsi

wpływ dzielenia uzwojenia – átlapolási hatás

wrażenie – érzékelés

wrażenie stereofoniczne, przestrzenna percepja dźwięku – térbeli hallás [a hallószervnek a képesége, amelynek alapján a hangforrások irányát és távolságát felismeri, ill. megbecsüli]

wskaźnik (zysk) kierunkowości – nyereség, irányítási index

wskaźnik dudnień – metronóm, taktusjelző

wskaźnik hałasu [oznacza fizyczną skalę, stosowaną do określenia hałasu w środowisku, mającą związek ze szkodliwym skutkiem] – zajellemző [a környezeti zaj leírására szolgáló, a káros hatással arányos fizikal mennyisége]

wskaźnik modulacji (częstotliwości) – modulációs tényező, kivezérlési fok

wskaźnik promieniowania – sugárzási mérték

wskaźnik strojenia – hangolásjelző, varázsszem

wskaźnik szumu – zajellemző

wskaźnik wolumenu – hangerősséjelző

współbrzmienie – egyszám

współczynnik – tényező

współczynnik (stopień) sprzężenia – csatolási tényező (együthető)

współczynnik (wykładnik) tlumienia – csillapítási tényező

współczynnik dobroci – jósági tényező

współczynnik ekranowania – árnyékolási tényező [Árnyékolási tényező, z, m (az MSZ-07-1010/1 szerint)]

współczynnik Eyringa <pochłaniania dźwięku> – Eyring-együthető

współczynnik gaśnięcia (zanikania) – lecsengési tényező

współczynnik izolacyjności dla fal giętnych – hajlítóhullám-csillapítási szám

współczynnik kierunkowości – irányítási tényező

współczynnik ksztaltu tuby – tágulási tényező (tölcser)

współczynnik odbicia dźwięku – hangvisszaverődési fok v. tényező [a visszavert hullám és a haladó hullám feszültségeinek hánypodítható; ≤1]

współczynnik odbicia fali przyziemnej – talajvisszaverődési tényező

współczynnik oslabienia dźwięku – hanggátlási (hangcsillapítási) tényező

współczynnik pochłaniania (absorpcji) – elnyelési tényező

współczynnik pochłaniania dźwięku [Miara pochłaniania dźwięku, określona jako stosunek akustycznej przeniesionej w głąb materiału do energii padającej na jego powierzchnię.] – hanelnyelési fok

współczynnik promieniowania – sugárzási tényező

współczynnik przenoszenia dźwięku – hangátviteli tényező

współczynnik przesterowania – túllövési tényező

współczynnik przetwarzania elektroakustycznego – elektroakustikai átalakítási együthető

współczynnik przetwarzania elektromagnetycznego – elektromechanikai átalakítási együttható
współczynnik przydźwięku – búgási tényező; búgófeszültségviszony
współczynnik równoczesności – egységesi tényező
współczynnik równomierności – azonossági fok
współczynnik rozproszenia – disszipációs fok
współczynnik rozproszenia (zanikania) dźwięku – hangdisszipációs tényező
współczynnik rozproszenia dennego – felületi szórás tényező
współczynnik rozproszenia powierzniowego – felületi szóródási tényező
współczynnik Sabine'a – Sabin-féle hanelnyelési fok
współczynnik sprzężenia elektromagnetycznego – elektromechanikai csatolási tényező
współczynnik sprzężenia elektromechanooakusztycznego – csatolási tényező
współczynnik strat – veszteségi tényező
współczynnik szczytu – csúcstényező
współczynnik szumu – zajtényező
współczynnik tłumienia (obwodu), współczynnik zanikania (drgań) – csillapítási tényező
współczynnik tłumienia pogłosowego – utózengési időméressel, meghatározott hanelnyelési tényező
współczynnik tłumienności lańcuchowej – szűrlánccsillapítás
współczynnik wydajności (sonar) – szonárjósági tényező
współczynnik wzajemności – reciprocitási tényező
współczynnik wzrostu ciśnienia – nyomásnyereségtényező
współczynnik zanikania – csillapítási hanyados
współczynnik zawartości harmonicznych – torzítási tényező [szinuszhullámok felharmonikus tartalmára jellemző százalékban kifejezett tényező; k]
Współczynnik zawartości harmonicznych (THD z ang. Total Harmonic Distortion) – THD [Total Harmonic Distortion (angol)]; Teljes Harmónikus Torzítás
współczynnik zawartości harmonicznych w kanale transmisji mowy – beszédesatorna torzítási tényezőjű
współdragać – rezonálni, együttrezegni
wspólny punkt odniesienia – közös vonatkoztatási pont
wstęp boczne przydźwięku – búgásoldalsávok
wstęp – (akusztika) alapszint
wstrząs – lökés
wszechkierunkowy, -a, -e – irányítatlan
wtyczka [1. przyrząd umieszczony na końcu przewodu elektrycznego, służący do przylaczania odbiorników prądu do sieci elektroenergetycznej; 2. pot. osoba, która została skierowana do jakiejś organizacji, instytucji itp. w celu informowania swego mocodawcy o jej działalności] – banándugó; diverzáns
wtyczkowy, -a, -e – dugós
wtykać [zob. wetknąć] – bedugni, benyomni

wybierać – letapogatni
wybieranie ścieżki – menetszám
wybijać takt – kopogni, ütni
wybijać takt – ütemezni, taktust ütni
wybiorcość – szelektálás, kiválasztás
wybrzmiewać – kirezegni
wybrzmiewać – utózengeni, zengeni
wyć – üvölteni
wychylenie – kitérés
wychylenie – kitérés, kilengés
wychylenie końca igły (gramofonowej) – tükiesés
wychylenie w ruchu drgającym – kitérés
wyciąg rejestrowy (organy) – regiszterbillék (orgona)
wycie – üvöltőhang
wyciszacz – hangtompító
wyciszanie dźwięku – hangelhalás
wyciszony, -a, -e – süket, hangtehetetlen
wyciszyc – átúsztatással kivágni
wydajność szczytowa mocy – kimenő csúcsteljesítmény
wydlużenie fali – sávnyújtás
wyeliminować harmoniczne – harmonikusokat kiszűrni
wyeliminowana fala nośna – elnyomott vivöhullám
wyeliminowanie prostej postaci drgań – szinkron elnyomás
wyfiltrować – kiszűrni
wygaszenie szumu tłowego – alapzaj kiszűrése
wyjście - kimenet (output) [(akusztika) minden olyan csatlakozás, amelyeken valamely készülék kiadja az elektromos feszültséget más készülékek számára, további jelfeldolgozás céljára]
wyjście symetryczne – szimmetrikus kimenet [*szimmetrikus be(ki)menet* - általában a stúdiótechnikában alkalmazott megoldás: a be/kimenetek két, egymástól független melegponttal rendelkeznek, s ezek ellentétes fázis-ban adják ki, illetve fogadják a jelet. Az árnyékolás lényegében ettől függetlenül a készülék testpontjára kerül.]
wykładzina dźwiękochlonna – hanelnyelő burkolat
wyjście niesymetryczne – aszimmetrikus kimenet [*Aszimmetrikus be(ki)ménét* - a közhazsnálatú hangfrekvenciás készülékeknel elterjedt megoldás. A bemeneteket és kimeneteket úgy alakítják ki, hogy az egyik pont a jel be-, illetve kivezetésére szolgál, a másik pedig visszavezeti és egyben árnyékolja a jelet.]
wykrywalność – észrevehetőség
wykrywalny, -a, -e – észrevehető
wykrywanie – érzékelés, detektálás
wyłącznik wciskowy (samozwrotny) – gyorsálláskapcsoló
wyostrać – csúcskiemelés, kihegyezés
wyostrać <przebieg> – csúcsot képezni
wyostrzanie <przebiegu> – csúcsképzés, rezonáns kiemelés
wypaść z taktu – kiesni az ütemből
wyprzeszenie fazowe – fázissietés
wyrazistość – áttetszőség, tisztaság

wyrzistość – felismerhetőség; hangtisztaság, beszédérthetőség
wyrzistość <mowy> – beszéd megkülönböztetési foka
wyrzistość procentowa spółglosek – százalékos mássalhangzóérthetőség
wyrzistość samogłosek – magánhangzókiejtés
wyrzistość spółglosek – mássalhangzó-érthetőség
wyrzistość spółglosek początkowych – megszólalási érthetőség, kezdőhangérthetőség
wyrzistość syllab – szótágérthetőség
wyraźny, -a, -e – érthető, tiszta, világos
wyrównać – kiegyenlíteni
wyrównać – szintezni (méréstechnika, híradástechnika)
wyrównanie przyrostu ciśnienia – nyomásnövekedés kiegyenlítése
wyrównanie wstępne – előzetes kiegyenlítés
wyróżniać wstępnie – kiemelni (hangot)
wyróżnianie wstępne, preemfaza – hangsúlyozás
wyróżnienie – kiemelés, hangsúlyozás
wyróżnienie wtórne – lejátszási hangsínezés
wyróżnik – jelzős
wyróżniony, -a, -e – észrevehető, feltűnő
wysłuchiwać się – hallatni, behallatni, meghallatni, megfigyelni
wysokie tony – magashang, szoprán
wysokość stroju – hangolóhang, hangolási frekvencia
wysokość tonu – hangmagasság [a hangnak az a tulajdonsága, amely meghatározza helyzetét a zenei hangsorban]; hangmagasságérzet
wysokość tonu dudniowego – lebegési hangmagasság
wysokościomierz (altimetr) akustyczny – hangmagasságmérő
wyświetlacz cieklokryystaliczny, LCD (ang. Liquid Crystal Display) [urządzenie wyświetlające obraz, którego zasada działania oparta jest na zmianie polaryzacji światła na skutek zmian orientacji cząsteczek ciekłego kryształu pod wpływem przyłożonego pola elektrycznego.]
LCD - (Liquid Crystal Display)
folyadékkristályos kijelző
wytłumiać – tömpítani
wytłumiony (akustycznie) – süket, hangtehetetlen
wytwarzanie dźwięku na zasadzie indukcji – induktív (mágneses) hangkeltés
wyważenie (przyrządowi) – egyensúly, balansz
wywływać zjawisko echo, wytwarzać echo, rozbrzmiewać – visszhangzani, zengeni, együtthangzani
wyznacznik układu elektrycznego – áramkördetermináns
wyzwalacz (ang. trigger) [jest to procedura wykonywana automatycznie jako reakcja na pewne zdarzenia w tabeli bazy danych. Wyzwalacze mogą ograniczać dostęp do pewnych danych, rejestrować zmiany danych lub nadzorować modyfikacje danych] – 1. (ang.) trigger [egy olyan jel, ami eseményeket képes aktiválni. A szó is erre vonatkozik, általában események indítását szokták alatta érteni. Pl. a billentyű lenyomása vagy egy audio jel használható triggerként. Egy eseményt egy

trigger indíthat el, illetve visszafele is igaz, egy eseményt lehet használni triggerként is. A leggyakoribb felhasználása a triggernek az envelope előlről való elindításával; 2. triggerek [olyan speciális procedúrák, egy adatbázisban, amelyet az INSERT, UPDATE, DELETE parancsok végrehajtásak előtt, után vagy helyett hív meg a rendszer. Ezzel lehetőség nyílik olyan logikai hibák megakadályozására, amelyeket egyszerű CHECK parancssal nem lehetne megakadályozni. Röviden: a trigger vagy engedélyező vagy elveti az adott táblán történt módosításokat.]
wzajemne oddziaływanie akustyczne – akusztikai kölcsönhatás
wzajemne sprzężenie zbliżno-przenikowe – áthallási csatolás (telefon)
wzbudzać (drgania) – gerjeszteni
wzbudzanie dźwięku – hanggerjesztés
wzbudzenie własne – öngerjesztés
wzbudzenie zespołowe – komplex gerjesztés
względna szerokość pasma – sávjóság
względna zdolność słyszenia – százalékos hallásérthetőség
względny próg różnicy (bodźca) – relatív különbségi határ
względny próg różnicy częstotliwości – frekvenciától függő relatív különbségi szint
względny progowy przyrost bodźca – relatív különbségi határ
względny progowy przyrost częstotliwości – frekvenciától függő relatív különbségi szint
względny ubytek słuchu – relatív hallásveszeség, százalékos hallásveszeség [valamely megadott frekvencián a dB-ben kifejezett hallásveszeség, valamint a normális fájdalomküszöb és hallásküszöb közötti dB-különbség hányadosának százszorosa]
wzmacniacz – erősítő [olyan készülék, amely szabályozott segédenergia felhasználásával alkalmas a bemeneti jelnél nagyobb energiaszintű kimeneti jel leadására]
wzmacniacz akustyczny – hangerősítő (az az erősítés, amely kizárolag a hangfrekvenciás sávban előforduló frekvenciák erősítéséreszolgál)
wzmacniacz akustyczny (malej częstotliwości) – hangfrekvenciás erősítő
wzmacniacz bezpośredni – egyenes erősítő
wzmacniacz całkowity – teljes erősítő
wzmacniacz dodatkowy – kiegészítő erősítő
wzmacniacz główny – főerősítő
wzmacniacz koincencyjny – koincidenciaerősítő
wzmacniacz sterowany napieciem (VCA - voltage controlled amplifier) – (ang.) Voltage Controlled Amplifier (VCA); feszültség vezérelt erősítő [A VCA az a komponens, ami egy jel erejét tudja szabályozni (pl. egy audio jel hangerejét) egy külső vezérlőfeszültség függvényében. Ezt a vezérlőfeszültséget többnyire egy envelope vagy egy LFO szolgáltatja. A VCA felfogható mint egy hangformáló.]

wzmacniacz końcowy – végerősítő [többfokozatú hangfrekvenciás erősítő utolsó fokozata, amely a kimeneti teljesítményt állítja elő]

wzmacniacz końcowy (mocy) – végerősítő

wzmacniacz konferencyjny – konferenciaerősítő, diszpécsertelefon-erősítő, hangostelefon-erősítő

wzmacniacz kontrolny – ellenőrző erősítő

wzmacniacz lańcuchowa – láncerősítő

wzmacniacz logarytmiczny – logaritmus erősítő

wzmacniacz mikrofonowy – mikrofonerősítő

wzmacniacz mocy (amplifier) – erősítő

wzmacniacz o ujemnym sprzężeniu zwrotnym – viaszacsatoló erősítő; negatív viaszaczatolású erősítő

wzmacniacz pasma podstawowego – alapsáverősítő, videosáverősítő

wzmacniacz pojedyńczy – szinkronerősítő

wzmacniacz powielacza – sokszorozó szűrő

wzmacniacz prądu stałego (ang. direct current amplifier) – egyenáramú erősítő (ICL) [1. Egyenáramú jelet és teljesítményt erősít. A különböző teljesítménysávokban a következő egyenáramú erősítőket alkalmazzák: elektroncsöves és tranzisztoros erősítők, mágneses erősítők, forgógépes erősítők, egyenáramú generátor, amplidin, vezérelt áramirányítós, tirisztoris, higanygózós erősítők. 2. (DC, Direct Current Amplifier) -olyan erősítő, amelynek fokozatai szorosan követik egymást, megtakarítva a korábbi kapcsolásokban szokásos csatolókondenzátorokat. (Erre utal az úgynevezett ICL-technika elnevezése is: ICL = input capacitor less, azaz bemenő kondenzátor nélküli.) Kondenzátorok helyett szervó-erősítővel gátolják meg, hogy egyenáram vagy alacsonyfrekvenciás zavarjel jusson a következő erősítőfokozatra.]

wzmacniacz przesterowany – túlvezérelt erősítő

wzmacniacz rezonansowy – rezonanciaerősítő, zárókörös csatolás

wzmacniacz równoległy przeciwobny – hídba kapcsolt ellenütemű erősítő

wzmacniacz różnicowy – differenciál-erősítő

wzmacniacz separujący – közbenső erősítő

wzmacniacz skompensowany – kompenzátor erősítő

wzmacniacz sprzężeniem oporowym – RC-erősítő, ellenálláscsatolt erősítő

wzmacniacz sterowany przerwywaczem – vibrátoros (bemeneti megszakítós, kontaktmodulált) erősítő

wzmacniacz stosunkowy – hánynadserősítő

wzmacniacz symetryczny (przeciwsobny) – ellenütemű erősítő

wzmacniacz synchronizujący – szinkron erősítő

wzmacniacz szerokopasmowy – szélessávú erősítő

wzmacniacz układu równoważenia – hídkiegyníltésű erősítő

wzmacniacz wejściowy – előerősítő

wzmacniacz wstępny – alapszinterősítő, előerősítő

wzmacniacz wszechprzepustowy (szerokopasmowy) – szélessávú (mindent áteresztő) erősítő

wzmacniacz z kompresją – dinamikaszűkített erősítő

wzmacniacz z przetwarzaniem – erősítő átalakítóval

wzmacniacz z wielorakim sprzężeniem zwrotnym – többszörösen viaszacsatolt erősítő

wzmacniacz zapisu – felvevőerősítő (a hanglemezvágófejnek vagy a mágneses hangrögzítő felvevőnek táplálására szolgáló erősítőfokozat)

wzmacniacze AB klasowy – AB-osztályú erősítő

wzmacniak impulsowy – impulzismétlő

wzmacniak o ujemnym sprzężeniu zwrotnym – negistor, negisztor

wzmacniak pomocniczy – vonalerősítő

wzmacniak przelotowy – közbenső erősítő

wzmacniak telefoniczny – telefonerősítő

wzmacnianie refleksowe – reflexirányú erősítés

wzmocnić – erősíteni

wzmocnienie – erősítés [adott négypólus kimeneti és bemeneti feszültségének, áramának vagy teljesítményének hánynadosa]

wzmocnienie całkowite – teljes erősítés

wzmocnienie cieplne – termikus erősítés

wzmocnienie dźwięku – hangerősítés

wzmocnienie linearne – leneáris erősítés

wzmocnienie malej częstotliwości – hangfrekvenciás erősítés

wzmocnienie mocy – teljesítményerősítés; logaritmikus teljesítményerősítés

wzmocnienie poziomu napięcia – feszültségerősítési szint, feszültségerősítés mértéke dB-ben

wzmocnienie przetwornika – átalakítási nyereség

wzmocnienie stopnia – fokozaterősítés

wzmocnienie w pasmie częstotliwości słyszalnych – hangfrekvenciás erősítés

wzmocnienie w pętli sprzężenia zwrotnego – hurokerősítés

wzmocnienie wstępne – előerősítés

wzmocnienie z dodatnim sprzężeniem zwrotnym – viaszacsatolásos erősítés

wzmocnienie z ekspansją dynamiki – kontrászterősítés

wzorcowy dźwięk udarowy – szabványos lépésszaj

wzorzec (źródło wzorcowe) szumu – zajnormális

wzorzec częstotliwości – normál frekvencia, frekvenciaetalon (a zenei frekvenciasáv alaphangja, a normál „a” hang, amelynek frekvenciája 440 Hz)

wzrost ciśnienia – nyomásnövekedés

Z

zaburzenie (naruszenie) słuchu – hallássérülés, halláskárosodás
zachodzenie na siebie – átfedés, átlapolás
zaciemianie – árnyékolás [a készülékek és kábelek védelme a környezet zavaró elektromágneses terei ellen. A készülékek fémházát földelik, a kábeleket pedig hajlékony dróthálóval (harisnyával) borítják], zavarkiktüszöbölés, szűkítés, kitartás
zagłuszać, maskować (dźwięki) – elfedni (hangot)
zagłuszanie – átfedés
zagłuszanie (maskowanie) dźwięku – átfedés
zagłuszanie dźwięku – átfedési jelenség
zagłuszanie niskich tonów – mélyátfedés
zagłuszanie pobodźcowe (wsteczne) – záróirányú átfedés
zagłuszenie szumem – zajátfedés
zagłuszyć – lefedni, maszkolni
zakładnie taśmy – szalagbevezetés
zaklócać – zavarni
zaklócanie szumem – zajazavarás
zakłócenia akustyczne w postaci wysokich dźwięków – sziszegés, suha, sustorgás
zakłócenia akustyczne w postaci, wysokich dźwięków – csícsergés
zakłócenia atmosferyczne – atmoszféricus zavar
zakłócenia przy magnetycznym odczytywaniu dźwięku w miejscu klejenia taśmy – ragasztás okozta kattanás
zakłócenia radiofoniczna – rádióhullám-interferencia; interferenciás zavar
zakłócenia selektywne – szelektív zavar
zakłócenie – zavarás
zakłócenie drgań własnych – sajátrezgészavarás
zakłócenie indukowane – indukált zaj
zakłócenie intermodulacyjne [zakłócenia intermodulacyjne badane są na podstawie sygnału, uzyskanego poprzez przesłanie co najmniej dwóch silnych testowych nośnych przez ten sam kabel] – intermodulációs torzítás
zakłócenie o charakterze okresowym – frekvencialőzet-zavar
zakłócenie od harmonicznej – felhangnyomás
zakłócenie przemysłowe – elektronikus berendezés okozta rádiózavar
zakłócenie przydźwiękiem – hálózati búgás
zakłócenie różnicowego odbioru dźwięku – vivöhullámú zavar
zakłócenie tonem o zmieniającej się amplitudzie – szaggatott hangú zavarás, rádiózavarás
zakłócenie tonem prostym – egyfrekvenciás torzítás
zakłócenie własne – sajátzavar
zakłócenie wzajemne – kölcsönös zavar
zakłócić – zavarni
zakres – tartomány, sáv
zakres częstotliwości – 1. frekvenciatartomány [az a frekvenciasáv, amelynek rezgéseit még hangként

érzékeli az átlagos emberi fül], 2. frekvenciasáv (az alsó frekvenciahatár és a felső frekvenciahatár közötti tartomány, amely valamely szabványban vagy ajánlásban rögzített feszültségerősítés-frekvencia jelleggörbével jellemzhető.)

zakres dynamiki – dinamikásáv, hangerősségtartomány
zakres dynamiki dźwięku – hangintenzitás-tartomány
zakres dźwiękowy (klawiatury) – hangát fogás, hangterjedelem
zakres głosowy – beszédsáv [az emberi beszéd alaphangainak frekvenciatartománya, amely kb. 200..4000 Hz]
zakres poziomu dźwięku – hangdinamika-tartomány
zakres przeciągania – szinkronizálási (befogási) tartomány
zakres słyszałości – hallástartomány
zakres słyszalny – hallási tartomány
zakres tłumienia – csillapítási tartomány
zalamanie – törés, hullámtörés
zalamanie fali akustycznej – hangtörés [a hangsugár valamely, a hullámhosszához képest nagy kiterjedésű új vivőközeg határfelületén való egyértelmű irány- és sebességváltozása]
zalamanie wzorcowe – normáltörés
zaledwie słyszalny (odczuwalny) – alig érzékelhető
zanik – eltompulás, elhalkulás; esés, lecsengés
zanik bliski – közel (helyi) hang; közelteri elhalkulás (fading)
zanik dźwięku – hanelhalkulás, hangkiesés
zanik fazowy – fáziselhalkulás
zanik szybki – hirtelen (gyors) elhalkulás
zanik wglebny – mélyesés
zanikać – elhalkulni, eltompulni; kirezegni, lecsengeni
zanikanie (Fading) [zanikanie słyszałości, którego mechanizm powstawania jest podobny do echa radiowego. Różnica polega na tym, że przesunięcie czasowe dwóch fal dochodzących do obserwatora jest zblżone do polowy okresu fali.] – fading [A rádiótérben előforduló hosszabbrövidebb ideig tartó hangerősség változás, esetleg egyidejű torzítással. A jelenséget az okozza, hogy a rádióhullámok (bármely sávban) több úton terjednek. A fadinget a különböző amplitúdókkal és fáziskülönbségekkel érkező felületi és visszavert hullámok interferenciája okozza. Szelektív fading akkor keletkezik, ha a vivöhullám erősebben csillapodik, mint az oldalsávok és ezért túlmoduláció áll be. A hatásainak csökkentésére szolgál a rádióvevőkészülékbe beépített automatikus (AGC, AVC) erősítésszabályozó áramkör. Az adóoldalon különleges antennatípus felhasználásával ugyancsak csökkenthető a fading hatása a középhullámú sávban az esti és éjjeli órákban.]
zanikanie (rozproszenie) impulsu – impulzusveszeség
zanikanie dźwięku – hanglecsengés

zanikanie wielodrogowe – többszörös feding
(elhalkulás)

zanikanie, gaśnięcie, wybrzmiewanie (dźwięku) – kiregzés, lecsengés

zapadka – zárókúp

zapis – felvétel, hangfelvétel

zapis dwuścieżkowy – kétesíkos felvétel

zapis dygitalny – digitális felvétel; Dat = digitális magnetofonfelvétel

zapis dźwięku – hangfelvétel; hangrögzítés [műszaki eljárás hangjelenségek rögzítésére, abból a célból, hogy az később reprodukálható – vagyis a hang az eredetihez hasonlóan visszajátszható legyen]

zapis na taśmie – mágnesszalag-felvétel, magnetofonfelvétel

zapis przeciwsobny – ellenütemű feljegyzés

zapis stereofoniczny MS – MS-felvétel

zapis wielościeżkowy – többsávos hangfelvétel

zapisany wstępnie – bejátszott (hang)

zapisujący miernik poziomu – kivezérlésmérő

zapisywać – felvenni (hangot)

zapisywać (na taśmie magnetofonowej) – szalagra felvenni

zapisywacz – felvevő (hangfelvétel), hangrögzítő

zapisywacz jednościeżkowy – egysávos mágneshangkészülék (magnetofon)

zapisywacz magnetyczny – mágneses felvevő

zapisywacz magnetyczny dźwięku – mágneses hangfelvétel, magnetofon

zapisywacz magnetyczny taśmowy – mágneses szalaglejátszó, magnetofon

zapisywanie – felvétel, hangfelvétel, hangrögzítés

zapisywanie bezpośrednie (dźwięku) – helyszíni hangfelvétel

zapisywanie dźwięku – hangfelvétel

zapisywanie dźwięku stalopredkościowe (ze stałą prędkością) – hangfelvétel állandó sebességgel

zapisywanie dźwięku stalowych chłowe (ze stałym wychleniem) – hangfelvétel állandó amplitúdóval

zapisywanie magnetyczne dźwięku – mágneses hangfelvétel; mágneses hangrögzítés [hangok tárolása és feljegyzése elektronikus úton, az eredeti hangzás megőrzése és visszaadása céljából]

zapisywanie optyczne dźwięku przy pomocy neonówki – gímlámpás hangfelvétel

zapisywanie pojedyńcze – szinkron felvétel

zapisywanie wboczne – oldalvágás, oldalírásos hangfelvétel

zapisywanie zagęszczone – csoportosítás (hullám)

zapisywne w głębne – mélyvágás, mélyírásos felvétel

zapobieganie dźwiękom materialowym – lépéshanggátló tényező

zapoczątkowanie – kezdés, kezdet

zapora dla niskich częstotliwości – mélyvágó (szűrő) [erősítők szolgáltatása: az alacsony frekvenciás zajokat (például a lemezjátszók dübörgését, a lépésszajt stb.) nyomja el]

zarodek kawitacji – kavitáció magja

zarządzania przeciwhalasowe – zajszabályozási intézkedések

zasada superpozycji (przemiany częstotliwości) – keverési (transzportálási) elv

zasada wzajemności – reciprocitási elv

zasięg dominacji strat rozprzestrzeniania (hydroakustyka) – keresztezési tartomány

zasięg dźwięku – hangterjedelem

zasięg mowy – beszédtávolság

zasięg nocny fali – éjjeli hatósugár

zasięg przenikania – behatolási mélység

zasięg zakłóceń – zavarási tartomány

zasilacz [urządzenie służące do dopasowania dostępnego napięcia do wymagań zasilanego urządzenia] – tápegység [1. olyan készülék, amely az elektromos hálózat energiáját átalakítja át a berendezések által megkívánt jellegűre; 2. konstans feszültséget szolgáltató egység, amely ellátja tápfeszültséggel a különféle készülékeket. (Fontos szempont, hogy a belső ellenállása minél kisebb legyen.)]

zastąpienie tekstu mówionego tekstem mówionym w innym języku, dubbing (film dźwiękowy) – átírás, szinkronizálás

zastępcze ciśnienie szumów przetwornika – ekivalens zajnyomású átalakító

zastępczy (równoważny) czwórnik szumów – ekivalens zajnégypólus

zastępczy czwórnik szumów – zajnégypólus

zatkać – lecsillapítani

zatkać (odbiornik) – leszorítani, fékezni, lezárfni, erősen csillapítani

zawartość harmonicznych – felharmonikustartalom

zawartość składowej zmiennej – hullámosság-összetevő, lükterés összetevője

zawieszenie sprężynowe (sprzęzynujące) – rugós felfüggésztés

zawieszenie wewnętrzne centrujące (membrana głośnika) – pille

zbiornik do pomiarów hydroakustycznych – ultrahangkád

zdolność do drgań – rezgéképesség

zdolność odbiorcza – érzékenység, felvevőérzékenység

zdolność pogłosowa – zengőhang, hangosság

zdolność przesyłowa – átviteli tényező

zdolność rozdzielcza ucha – fül feloldóképesége

zdolność układu do wytwarzania podharmonicznych – szubharmonikus válasz

zdolność zamykania – refrakciótépesség

zdudnienie z tonem stroika wielokowego – hangvillalebegés

zero dudnień – összeütögetés, lebegés megszüntetése

zerowe tłumienie wtrącenia – nullabeiktatási csillapítás

zerowy punkt odniesienia – vonatkoztatási nullpoint

zespolony głośników – hangszórókombináció, hangsugárzó

zespolony parametr układu – komplex impedancia

zespolowy aparat słuchowy, głuchosłuch zespolowy – csoportos hallókészülék (hangosítás)

zestrajać – utánhangolni

zestrojony, -a, -e – egyformán hangolt, ráhangolt

zgubić takt – kiesni az ütemből
zjawisko bliskiego zasięgu – közelhatás
zjawisko Dopplera – Doppler-hatás, Doppler-effektus
zjawisko dudnień – lebegés
zjawisko dwuwierzcholkowości – csatoltkörhatás
zjawisko echa – visszhangeffektus
zjawisko słyszenia dwuusznego – térfelválasztás, kétfülű hatás
zlagodzić – letompítani, lecsillapítani
złe jezystrojenie – hibás illesztés [ha az illesztés hibás, csökkenhet a jelszint, torzítások vagy frekvenciaátviteli hibák is felléphetnek]; rossz kiegyenlítés
zlepianie się ziaren proszku węglowego (mikrofon) – szénszemek összesülése (mikrofonban)
zludzenie słuchowe – hanghallucináció
zmiana barwy dźwięku – hangsínváltozás
zmiana częstotliwości wskutek zjawiska Dopplera – Doppler-csúszás
zmiana wrażenia słuchowego – hangképváltozás
zmniejszenie wyrazistości – érthetőségcsökkenés
zmysł słuchu – hangérzék, hangfelfogás
znacznik – jelzés
znak pauzy (nuty) – szünetjel
znak przykluczowy – előjegyzés (hangnem)
znamienny, -a, -e – felismerhető, világos
znieksztalcać – torzítani
znieksztalconia dudniowe – lebegési torzítás
znieksztalconia fazowe zależne od częstotliwości – fázis-frekvenciatorzítás, fázistorzítás frekvenciája
znieksztalconia intermodulacyjne (skróśne) – intermodulációs torzítás
znieksztalconia nielinearne trzeciego stopnia – harmadfokú torzítás
znieksztalconie – torzítás [akkor jön létre, ha egy közvetítőrendszer bemenetére átvinni kívánt jel kerül, és a bemeneti jel nem arányos a kimeneti jellel]
znieksztalconie amplitudowe – amplitúdotorzítás
znieksztalconie drugiego rzędu – másodfokú torzítás
znieksztalconie dźwięku – hang torzítása
znieksztalconie fazowe (odpoźnieniowe) – fázistorzítás
znieksztalconie harmoniczne – harmónikus torzítás
[bármely frekvenciájú hang átvitelekor megjelennek az átvinni kívánt frekvencia harmónikusai is, amelyek eredetileg nem szerepeltek a műsorban. A harmónikus torzítást általában összegezve adják meg (THD, Total Harmonic Distortion, azaz teljes harmonikus torzítás)]
znieksztalconie harmoniczne całkowite (magnetyczne) – [ang. (magnetic) total harmonic distortion]
teljes harmonikus torzítás
znieksztalconie kwadratowe – kvadratikus torzítás
znieksztalconie linearne – lineáris torzítás (a frekvencia(jelleg) görbe eltérése az egyenestől. Azt jelzi, hogy készülékeink nem egyforma mértékben viszik át a különböző frekvenciákat. Elsősorban a hangkép egyensúlyát változtatja meg.)
znieksztalconie modulacyjne – modulációs torzítás

znieksztalconie nielinearne – nemlineáris torzítás
znieksztalconie obwiedni – modulációs torzítás
znieksztalconie odczytywania (zapisu dźwięku) – barázdatorzítás
znieksztalconie prowadzenia igły – követési hiba
znieksztalconie spowodowane harmoniczną nieparzystą – páratlanharmonikus-torzítás
znieksztalconie w transformatorze – transzformátor-torzítás
znieksztalconie własne – sajátorzítás
znieksztalconie wstępne – előtorzítás
znormalizowana różnica poziomu – normalizált szintkülönbség
zrównoważenie (mostka pomiarowego) – kiegyenlítés, szimmetrizálás, kompenzáció
zrównoważony, -a, -e, w stanie równowagi – szimmetrizált, kiegyenlített, kompenzált
zrozumialość – felismerhetőség, érthetőség; beszédérthetőség [a hallás útján felismert beszédelemek száma az összesen között, értelmi összefüggés nélküli beszédelemek számához viszonyíta. Az érthetőséget általában száralékokban fejezik ki. Az érthetőségre vizsgált beszédelemek természetét szerint: magánhangzó-, mássalhangzó-, szótág-, szó- stb. érthetőséget lehet megkülönböztetni]
zrozumialość <mowy> – beszéd megkülönböztetési foka
zrozumialość dźwięku mowy – hangérthetőség, hangkiejtés
zrozumialość głosek – hangérthetőség
zrozumialość mowy – beszédmegértés, beszédközvetítés
zrozumialość syllab – szótagérthetőség
zrozumialość wyrazów – szóérthetőség
zrozumialość zdania – mondatérthetőség
zrozumialy, -a, -e [1. dający się zrozumieć; 2. dający się wy tłumaczyć] – érthető, felismerhető
żuraw (wysięgnik) mikrofonowy – mikrofonállvány
zwalczanie hałasu – zajvédelem, zajszabályozás
zwarcie [(lub potocznie: spicie) w elektrotechnice i elektronice oznacza nagle zmniejszenie rezystancji obwodu elektrycznego do bardzo malej wartości, powstające najczęściej wskutek połączenia się przewodów obwodu, lub uszkodzenia izolacji elektrycznej w wyniku jej przebicia. Prąd zwarcowy jest wielokrotnie większy od prądu roboczego i może spowodować zniszczenie przewodów elektrycznych, urządzeń i odbiorników elektrycznych lub pożar. Do ochrony przed skutkami zwarcia służą zabezpieczenia elektryczne.] – rövidzár, rövidzárlat [kis ellenállású áthidalás. Pl. ha egy áramforrás sarkait, áramkörbe kapcsolt fogyasztó kivezetéseit nagyon kis ellenállású vezetővel áthidaljuk, akkor az áram szinte teljes egészében ezen a kis ellenállású vezetőn folyik keresztül, és ezáltal kiiktatódik az áramforrásra kapcsolt egész áramkör, ill. a "rövidre zárt" fogyasztó. A rövidzár következtében túláram jöhét létre, ami tüzet, balesetet okozhat. A rövidzár káros következményeinek megakadályozására szolgál a biztosító.]

zwarcie akustyczne – akusztikai rövidzár [a "legveszélytelenebb" rövidzár típus, ugyanis maradandó károsodást nem okoz. A hangsugárzó membrájának első és hátsó oldaláról érkező (alacsonyfrekenciás) hanghullámok ellentétes fázisban találkozván, kioltják egymást]
zwężanie pasma częstotliwości (sygnalu) – sávszűkítés
zwężona wstępna boczna – részben elnyomott oldalsáv

zwiększyć czas pogłosu studia – studióban létrehozott hangvisszaverődés

zwierciadło akustyczne – akusztikai tükr

zwrotnica elektryczna [(ang. splitter) — układ elektryczny rozdzielający występujące w jednym przewodzie sygnały elektryczne o różnych częstotliwościach, będący układem filtrów. Zwrotnica składa się z elementów pasywnych (R,L,C).] – hangváltó

Ż

źle zejstrojony – rosszul kiegyenlített
źródło (promiennik) dźwięku – hangsugárzó
źródło drgań sinusoidalnych – szinuszgenerátor
źródło dźwięku – hangforrás, zajforrás (akusztikai) [1. szerkezet vagy berendezés, amely hangot sugároz ki; 2. minden olyan *rugalmas test*, vagy *közeg*, amely a vele között energiát hangenergiává alakítja át. 3. olyan tárgy, eszköz v. berendezés, amely pillanatnyi v. folyamatos mechanikai energiát a hang frekvenciatartományában rezgési energiává alakít át, v. amely a rezgési energiát átveszi és kisugározza (pl. hangszóró)]
źródło dźwięku powietrznego – léghangforrás
źródło hałasu – zajforrás

źródło kierunkowe – irányított sugárzó

źródło kuliste – gömbsugárzó, gömbiforrás

źródło pierwotne [źródło sygnału halasu (sygnału kompensowanego)] – primer v. elsőleges zajforrás (zaj jel forrása)

źródło promieniujące zerowego rzędu – (nulladrendű) gömbsugárzó

źródło punktowe – pontforrás; pontszerű hangforrás

źródło szumów – zavarforrás, zajforrás

źródło wtórne [źródło sygnału kompensującego z układu aktywnej redukcji] – másodlagos (zaj)forrás

Ż

żabka [(inaczej *karafulka*) - dolna część smyczka służąca jako jego uchwyt i do napinania na nim włosia.] – vonó
żywot [funkcjonowanie lub istnienie czegoś] – élettartam [egy készülék vagy alkatrész

üzemeltetésének naptári időtartama a műszaki előírásokban meghatározott üzemi állapot bekövetkezéséig]

Wykaz aktualnie obowiązujących norm z zakresu akustyki

HATÁLYOS AKUSZTIKAI SZABVÁNYOK JEGYZÉKE

PN-81/N-01306

Hałas. Metody pomiaru. Wymagania ogólne.

PN-T-06460:1979

Mierniki poziomu dźwięku - Ogólne wymagania i badania.

PN-T-06461:1983

Filtryle pasmowe oktawowe i tercjowe - Ogólne wymagania i badania.

Akustyka środowiska – környezeti akusztika

PN-ISO 1996-1:1999

Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Podstawowe wielkości i procedury.

PN-ISO 1996-2:1999

Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Zbieranie danych dotyczących sposobu zagospodarowania terenu.

PN-ISO 1996-3:1999

Akustyka. Opis i pomiary hałasu środowiskowego. Wytyczne dotyczące dopuszczalnych poziomów hałasu.

PN-N-01341:2000

Hałas środowiskowy. Metody pomiaru i oceny hałasu przemysłowego.

PN-N-01339:2000

Hałas. Metody pomiaru i oceny hałasu linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia.

PN-ISO 9613-1:2000

Akustyka - Tłumienie dźwięku podczas propagacji w przestrzeni otwartej - Obliczanie pochłaniania dźwięku przez atmosferę

PN-EN 1793-1:2001

Drogowe urządzenia przeciwhałasowe -- Metoda badania w celu wyznaczenia właściwości akustycznych -- Część 1: Właściwa charakterystyka pochłaniania dźwięku

PN-EN 1793-2:2001

Drogowe urządzenia przeciwhałasowe -- Metoda badania w celu wyznaczenia właściwości akustycznych -- Część 2: Właściwa charakterystyka izolacyjności od dźwięków powietrznych

PN-EN 1793-3:2001

Drogowe urządzenia przeciwhałasowe -- Metoda badania w celu wyznaczenia właściwości akustycznych -- Część 3: Znormalizowane widmo hałasu drogowego

Akustyka budowlana – építészeti akusztika

PN-87/B-02151.01

Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Wymagania ogólne i środki techniczne ochrony przed hałasem.

PN-87/B-02151.02

Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w pomieszczeniach.

PN-B-02151-3:1999 (poprzednio PN-87/B-02151.03)

Akustyka budowlana. Ochrona przed hałasem pomieszczeń w budynkach. Izolacyjność akustyczna przegród w budynkach oraz izolacyjność akustyczna elementów budowlanych. Wymagania.

PN-EN ISO 717-1:1999 (zamiast PN-87/B-02152.01 i PN-87/B-02152.03)

Akustyka - Ocena izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Izolacyjność od dźwięków powietrznych.

PN-EN ISO 717-2:1999 (zamiast PN-87/B-02152.02)

Akustyka. Ocena izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Izolacyjność od dźwięków uderzeniowych.

PN-83/B-02153

Akustyka budowlana. Nazwy i określenia.

PN-83/B-02154.00

Akustyka budowlana. Pomiary izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Zakres normy i wielkości charakterystyczne.

PN-EN ISO 140-1:1999 (zamiast PN-83/B-02154.01)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Wymagania dotyczące laboratoryjnych stanowisk badawczych bez przenoszenia bocznego

PN-83/B-02154.02

Akustyka budowlana. Pomiary izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Ustalenia dotyczące dokładności.

PN-EN 20140-3:1999 ISO 140-3 (zamiast PN-83/B-02154.03)

Akustyka. Pomiary izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Pomiary laboratoryjne izolacyjności od dźwięków powietrznych elementów budowlanych.

PN-EN ISO 140-4:2000 (poprzednio PN-83/B-02154.04)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Pomiary terenowe izolacyjności od dźwięków powietrznych między pomieszczeniami

PN-EN ISO 140-5:1999 (poprzednio PN-83/B-02154.05)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Pomiary terenowe izolacyjności akustycznej od dźwięków powietrznych ściany zewnętrznej i jej elementów

PN-EN ISO 140-6:1999 (poprzednio PN-83/B-02154.06)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Pomiary laboratoryjne izolacyjności od dźwięków uderzeniowych stropów

PN-EN ISO 140-7:2000 (poprzednio PN-83/B-02154.07)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Pomiary terenowe izolacyjności od dźwięków uderzeniowych stropów

PN-EN ISO 140-8:1999 (poprzednio PN-83/B-02154.08)

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Pomiary laboratoryjne tłumienia dźwięków uderzeniowych przez podłogi na masywnym stropie wzorcowym

PN-EN 20140-9:1993 ISO 140-9

Akustyka. Pomiary izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Pomiary laboratoryjne izolacyjności od dźwięków powietrznych mierzonej między pomieszczeniami dla sufitu podwieszanej z przestrzenią powietrzną nad sufitem.

PN-EN 20140-10:1994 ISO 140-10

Akustyka. Pomiary izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych. Pomiary laboratoryjne izolacyjności od dźwięków powietrznych małych elementów budowlanych.

PN-EN ISO 140-12:2001

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach i izolacyjności akustycznej elementów budowlanych - Część 12: Pomiar laboratoryjny izolacyjności od dźwięków powietrznych i uderzeniowych podniesionej podłogi pomiędzy dwoma sąsiednimi pomieszczeniami

PN-83/B-02155

Akustyka budowlana. Pomiar współczynnika pochłaniania dźwięku w komorze pogłosowej.

PN-87/B-02156

Akustyka budowlana. Metody pomiaru poziomu dźwięku A w budynkach.

PrPN-EN 12354-1

Akustyka budowlana - Ocena właściwości akustycznych budynków na podstawie właściwości akustycznych produktów - Izolacyjność na dźwięki powietrzne między pomieszczeniami.

PrPN-EN 12354-2

Akustyka budowlana - Ocena właściwości akustycznych budynków na podstawie właściwości akustycznych produktów - Izolacyjność na dźwięki uderzeniowe między pomieszczeniami.

PN-93/M-751000.01

Akustyka. Badania laboratoryjne hałasu emitowanego przez urządzenia i wyposażenie stosowane w instalacjach wodociągowych. Metoda pomiaru.

PN-93/M-75100.02

Akustyka. Badania laboratoryjne hałasu emitowanego przez urządzenia i wyposażenie stosowane w instalacjach wodociągowych. Warunki montażu i pracy zaworów wyprzepływowych.

PN-93/M-75100.03

Akustyka. Badania laboratoryjne hałasu emitowanego przez urządzenia i wyposażenie stosowane w instalacjach wodociągowych. Warunki montażu i pracy zaworów przepływowych i urządzeń.

PN-93/M-75100.04

Akustyka. Badania laboratoryjne hałasu emitowanego przez urządzenia i wyposażenie stosowane w instalacjach wodociągowych. Warunki montażu i pracy urządzeń specjalnych. Ochrona wewnętrzna i zewnętrzna budynków. Ochrona sejsmiczna i antywibracyjna.

PN-85/B-02170

Ocena szkodliwości drgań przekazywanych przez podłożę na budynki.

PN-88/B-02171

Ocena wpływu drgań na ludzi w budynkach.

PN-EN 25136:1997 5136

Akustyka. Określanie mocy akustycznej emitowanej do kanału przez wentylatory. Metoda kanałowa.

PN-EN ISO 7235:1998

Akustyka. Metody pomiaru tłumików kanałowych. Tłumienie wtrącenia, hałas przepływu i strata ciśnienia całkowitego.

PN-ISO 9052-1:1994

Akustyka. Określenie sztywności dynamicznej. Materiały stosowane w pływających podłogach w budynkach mieszkalnych.

PN-ISO 9053:1994

Akustyka. Materiały do izolacji i adaptacji akustycznych. Określenie oporności przepływu powietrza.

PN-EN ISO 3382:2001

Akustyka - Pomiar czasu pogłosu pomieszczenia w powiązaniu z innymi parametrami akustycznymi

PN-EN ISO 11654:1999

Akustyka - Wyroby dźwiękochłonne używane w budownictwie - Wskaźnik pochłaniania dźwięku

PN-EN ISO 11691:2000

Akustyka - Pomiary tłumienia wtrącenia tłumików kanałowych bez przepływu - Laboratoryjna metoda orientacyjna

PN-EN ISO 11820:2000

Akustyka - Pomiary tłumików hałasu w miejscu zainstalowania

PN-ISO 15186- 1:2001

Akustyka - Pomiar izolacyjności akustycznej w budynkach oraz izolacyjności elementów budowlanych metoda natężenia dźwięku - Część 1: Pomiary laboratoryjne

Akustyka w środowisku pracy

PN-EN ISO 3741 (w przygotowaniu)

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu - Metody dokładne w komorach pogłosowych (EN ISO 3741:1999)

PN-EN ISO 3743-1:1998 (zastępuje PN-84/N-01331)

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu - Metody techniczne dotyczące

małych, przenośnych źródeł w polach pogłosowych - Metoda porównawcza w pomieszczeniach pomiarowych o ścianach odbijających dźwięk (EN ISO 3743-1:1995)

PN-EN ISO 3743-2:1998 (zastępuje PN-84/N-01331)

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu na podstawie ciśnienia akustycznego - Metody techniczne dotyczące małych, przenośnych źródeł w polach pogłosowych - Metody w specjalnych pomieszczeniach pogłosowych (EN ISO 3743-1:1996)

PN-EN ISO 3744:1999 (zastępuje PN-84/N-01330)

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu na podstawie pomiarów ciśnienia akustycznego - Metoda techniczna w warunkach zbliżonych do pola swobodnego nad płaszczyzną odbijającą dźwięk (EN ISO 3744:1995)

PN-EN ISO 3746:1999 (zastępuje PN-84/N-01332)

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu na podstawie pomiarów ciśnienia akustycznego - Metoda orientacyjna z zastosowaniem otaczającej powierzchni pomiarowej nad płaszczyzną odbijającą dźwięk (EN ISO 3746:1995)

PN-85/N-01333

Hałas. Dokładne metody określania poziomu mocy akustycznej hałasu maszyn w komorze bezechowej i w otwartej przestrzeni.

PN-EN ISO 9614-1:1999

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu na podstawie pomiarów natężenia dźwięku - Metoda stałych punktów pomiarowych (EN ISO 9614-1:1995)

PN-EN ISO 9614-2:2000

Akustyka - Wyznaczanie poziomów mocy akustycznej źródeł hałasu na podstawie pomiarów natężenia dźwięku - Metoda omiatania (EN ISO 9614-2:1996)

PN-EN ISO 11200:1999

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Wytyczne stosowania podstawowych norm dotyczących wyznaczania poziomu ciśnienia akustycznego emisji na stanowisku pracy i w innych określonych miejscach (EN ISO 11200:1995)

PN-EN ISO 11201:1999

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Pomiar poziomów ciśnienia akustycznego emisji na stanowisku pracy i w innych określonych miejscach, metodą techniczną w warunkach zbliżonych do pola swobodnego nad płaszczyzną odbijającą dźwięk (EN ISO 11201:1995)

PN-EN ISO 11202:1999

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Pomiar poziomów ciśnienia akustycznego emisji na stanowisku pracy i w innych określonych miejscach, metodą orientacyjną w warunkach *in situ* (EN ISO 11202:1995)

PN-EN ISO 11203:1999

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Wyznaczanie poziomów ciśnienia akustycznego emisji na stanowisku pracy i w innych określonych miejscach na podstawie poziomu mocy akustycznej (EN ISO 11203:1995)

PN-EN ISO 11204:1999

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Pomiar poziomów ciśnienia akustycznego emisji na stanowiskach pracy i w innych określonych miejscach, metodą wymagającą poprawek środowiskowych (EN ISO 11204+AC:1995)

PN-EN 27574-1:1997

Akustyka - Statystyczne metody określania i weryfikowania deklarowanych wartości emisji hałasu maszyn i urządzeń. Część 1. Informacje ogólne i definicje (EN 27574-1:1988)

PN-EN 27574-2:1997

Akustyka - Statystyczne metody określania i weryfikowania deklarowanych wartości emisji hałasu maszyn i urządzeń. Część 2. Metody dotyczące wartości deklarowanych dla pojedynczych maszyn (EN 27574-2:1988)

PN-EN 27575-3:1997

Akustyka - Statystyczne metody określania i weryfikowania deklarowanych wartości emisji hałasu i maszyn i urządzeń. Część 3. Prosta (pośrednia) metoda dotycząca wartości deklarowanych dla partii maszyn (EN 27574-3:1988)

PN-EN 27574-4:1997

Akustyka - Statystyczne metody określania i weryfikowania deklarowanych wartości emisji hałasu maszyn i urządzeń. Część 4 Metody dotyczące wartości deklarowanych dla partii maszyn (EN 27574-4:1988)

PN-EN ISO 4871 (projekt w ankiecie)

Akustyka - Deklarowanie i weryfikowanie wartości emisji hałasu maszyn i urządzeń (EN ISO 4871:1996)

PN-EN ISO 11689:2000

Akustyka - Procedura porównywania danych o emisji hałasu maszyn i urządzeń (EN ISO 11689:1996)

PN-EN ISO 12001:2000

Akustyka - Hałas emitowany przez maszyny i urządzenia - Zasady opracowania i prezentacji procedury badania hałasu (EN ISO 12001:1996)

PN-EN 1746 (projekt w ankiecie)

Maszyny. Bezpieczeństwo - Przewodnik do opracowywania w normach bezpieczeństwa punktów z zakresu hałasu (EN 1746:1998)

PN-EN ISO 11690-1:2000

Akustyka - Zalecany sposób postępowania przy projektowaniu miejsc pracy o ograniczonym hałasie wyposażonych w maszyny - Strategia ograniczenia hałasu (EN ISO 11690-1:1996)

PN-EN ISO 11690-2:2000

Akustyka - Zalecany sposób postępowania przy projektowaniu miejsc pracy o ograniczonym hałasie wyposażonych w maszyny - Środki redukcji hałasu (EN ISO 11690-2:1996)

PN-EN ISO 11546-1:2000

Akustyka - Wyznaczanie dźwiękoizolacyjnych właściwości obudów - Pomiary w warunkach laboratoryjnych (dla celów deklaracji) (EN ISO 11546-1:1995)

PN-EN ISO 11546-2:2000

Akustyka - Wyznaczanie właściwości dźwiękoizolacyjnych obudów - Pomiary w warunkach terenowych (dla celów akceptacji i weryfikacji) (EN ISO 11546-2:1995)

PN-EN ISO 11957:2000

Akustyka - Wyznaczanie dźwiękoizolacyjnych właściwości kabin - Pomiary laboratoryjne i terenowe (EN ISO 11957:1996)

PN-EN 457: 1998 (zastępuje PN-86/N-08014)

Maszyny. Bezpieczeństwo - Dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa - Wymagania ogólne, projektowanie i badania (EN 457:1992)

PN-EN 61252:2000

Elektroakustyka - Wymagania dotyczące indywidualnych mierników ekspozycji na dźwięk (EN 61252:1995, IEC 1252:1993)

PN-EN 26189:2000

Akustyka - Pomiar progu słyszenia tonów w przewodnictwie powietrznym na potrzeby ochrony słuchu (EN 26189:1991)

PN-EN 1999:2000

Akustyka - Wyznaczanie ekspozycji zawodowej na hałas i szacowanie uszkodzenia słuchu wywołanego hałasem (ISO 1999:1990)

PN-EN ISO 389:2000

Akustyka - Znormalizowane zero audiometryczne do wzorcowania audiometrów tonowych z przewodnictwem powietrznym (EN ISO 389:1995)

PN-EN ISO 266:2000

Akustyka - Zalecane częstotliwości pomiarowe (EN ISO 266:1997)

PN-EN 27182:2000

Akustyka - Pomiar hałasu powietrznego emitowanego przez pilarki łańcuchowe na stanowisku operatora (EN 27182:1991)

PN-EN 21683:2000

Akustyka - Zalecane wielkości odniesienia do poziomów akustycznych (EN 21683:1994)

PN-86/N-01309/02

Ochronniki słuchu. Terminologia.

PN-EN 352-1:1996 (zastępuje PN-86/N-01309/05)

Ochronniki słuchu - Wymagania bezpieczeństwa i badania - Nauszniki przeciwhałasowe (EN 352-1:1993)

PN-EN 352-2:1996

Ochronniki słuchu - Wymagania bezpieczeństwa i badania - wkładki przeciwhałasowe (EN 352-2:1993)

PN-EN 352-3:2000

Ochronniki słuchu - Wymagania bezpieczeństwa i badania - Nauszniki przeciwhałasowe mocowane do przemysłowego hełmu ochronnego (EN 352-3:1996)

PN-EN ISO 24869-1:1999

Ochronniki słuchu - Metoda subiektywna pomiaru tłumienia dźwięku (EN ISO 24869-1:1992)

PN-EN ISO 24869-2 (projekt w przygotowaniu)

Ochronniki słuchu - Ocena efektywnego poziomu dźwięku A pod ochronnikiem (EN ISO 24869-2:1995)

PN-EN ISO 24869-3:2001

Akustyka - Ochronniki słuchu - Uproszczona metoda pomiaru tłumienia wtrącenia nauszników przeciwhałasowych do celów kontroli jakości wyrobu (EN 24869-3:1993)

PN-EN 458:2000

Ochronniki słuchu - Zalecenia dotyczące doboru, użytkowania, konserwacji codziennej i okresowej (EN 458:1993)

PN-EN 27917 (w ankiecie)

Akustyka - Pomiar hałasu emitowanego przez płyty spalinowe pielęgnacyjne na stanowisku operatora (EN 27917:1991)

PN-EN 11688-1 (w przygotowaniu)

Akustyka - Zalecane procedury dotyczące projektowania redukcji hałasu maszyn i urządzeń - Planowanie (EN ISO 11688-1:1996)

PN-EN ISO 389-2 (w przygotowaniu)

Akustyka - Zero odniesienia do wzorcowania aparatury audiometrycznej - Równoważne normalne progowe poziomy ciśnienia akustycznego określone dla sygnałów tonowych i słuchawek dousznych (EN ISO 389-2:1996)

PN-EN ISO 389-4 (w ankiecie)

Akustyka - Zero odniesienia do wzorcowania aparatury audiometrycznej - Poziomy odniesienia dla wąskopasmowego szumu maskującego (EN ISO 389-4:1998)

PN-EN ISO 389-3 (w ankiecie)

Akustyka - Zero odniesienia do wzorcowania aparatury audiometrycznej Równoważne normalne progowe poziomy siły określone dla sygnałów tonowych i słuchawek kostnych (EN ISO 389-3:1998)

PN-ISO 10843 (w przygotowaniu)

Akustyka - Metody opisania i pomiarów impulsów lub serii impulsów (ISO 10843:1997)

PN-ISO 7196

Akustyka - Charakterystyki częstotliwościowe do pomiarów infradźwięków ISO 7196:1996

PN-EN ISO 389-5 (w przygotowaniu)

Akustyka - Zero odniesienia do wzorcowania urządzeń audiometrycznych - Równoważne normalne progowe poziomy ciśnienia akustycznego określone dla sygnałów tonowych w zakresie częstotliwości od 8 kHz do 16 kHz (EN ISO 389-5:1999)

PN-EN ISO 389-7 (w przygotowaniu)

Akustyka - Zero odniesienia do wzorcowania aparatury audiometrycznej - Wartości odniesienia progu słyszenia w warunkach odsłuchu w polu swobodnym i w polu dyfuzyjnym (EN ISO 389-7:1999)

PN-EN ISO 10846-1 (w przygotowaniu)

Akustyka i drgania Laboratoryjne pomiary właściwości wibroakustycznych materiałów sprężystych - Zasady i wytyczne (EN ISO) 10846-1:1998

PN-EN ISO 10846-2 (w przygotowaniu)

Akustyka i drgania Laboratoryjne pomiary właściwości wibroakustycznych materiałów - Sztywność dynamiczna elastycznych podpór dla ruchu postępowego - Metoda pośrednia (EN ISO 10846-2:1998)

PN-EN ISO 11690-1:2000

Akustyka - Zalecany sposób postępowania przy projektowaniu miejsc pracy o ograniczonym hałasie, wyposażonych w maszyny - Wytyczne redukcji hałasu

PN-EN ISO 11690-2:2000

Akustyka - Zalecany sposób postępowania przy projektowaniu miejsc pracy o ograniczonym hałasie, wyposażonych w maszyny - Środki redukcji hałasu

PN-EN 1033:2000

Drgania działające na kończyny górne - Laboratoryjne pomiary drgań na powierzchni uchwytu maszyny prowadzonej ręcznie - Postanowienia ogólne (EN 1033:1995)

PN-EN 12096 (w ankiecie adresowanej i powszechniej)

Drgania mechaniczne - Deklarowanie i weryfikowanie wartości emisji drgań

PN-EN 1033:2000

Drgania mechaniczne - Laboratoryjna metoda oceny drgań siedziska w pojeździe - Wymagania podstawowe (EN 30326-1:1994)

PN-EN 1299 (w przygotowaniu)

Drgania i wstrząsy mechaniczne - Wibroizolacja maszyn - Informacja o izolowaniu źródeł (EN 1299:1997)

PN-EN ISO 10819:2000

Drgania i wstrząsy mechaniczne - Drgania oddziałujące na organizm człowieka przez kończyny górne - Metoda pomiaru i oceny współczynnika przenoszenia drgań przez rękawice na dłoń operatora (EN ISO 10819:1996)

PN-EN ISO 13753 (w przygotowaniu)

Drgania i wstrząsy mechaniczne - Drgania działające przez kończyny górne - Metoda pomiaru współczynnika przenoszenia drgań przez materiały elastyczne przy ich obciążeniu układem ręka-ramię (EN ISO 13753:1998)

PN-EN 12786 (w przygotowaniu)

Maszyny. Bezpieczeństwo - Wytyczne do przygotowania rozdziałów o drganiach w normach bezpieczeństwa (EN 12786:1998)

PN-EN 12096 (w ankiecie)

Drgania mechaniczne - Deklarowanie i weryfikowanie wartości emisji drgań (EN 12096:1997)

PN-ISO 5805 (w przygotowaniu)

Drgania i wstrząsy mechaniczne - Narażenie człowieka - Terminologia (ISO 5805:1997)

PN-86/N-01321

Hałas ultradźwiękowy. Dopuszczalne wartości poziomu ciśnienia akustycznego na stanowiskach pracy i ogólne wymagania dotyczące wykonywania pomiarów.

PN-86/N-01338

Hałas infradźwiękowy. Dopuszczalne wartości poziomów ciśnienia akustycznego na stanowiskach pracy i ogólne wymagania dotyczące wykonywania pomiarów.

PN-N-01307:1994

Hałas. Dopuszczalne wartości hałasu w środowisku pracy. Wymagania dotyczące wykonywania pomiarów.

PN-92/M-35200

Dopuszczalne poziomy dźwięku w pomieszczeniach obiektów energetycznych.

PN-N-18002:2000

PN-ISO 9902:2000

Maszyny włókiennicze - Akustyka - Wyznaczanie poziomów ciśnienia akustycznego i poziomów mocy akustycznej emitowanych przez maszyny włókiennicze - Metody techniczne i orientacyjne

PN-EN 27779:1999

Akustyka - Pomiar hałasu emitowanego w powietrzu przez urządzenia komputerowe i biurowe

PN-EN 29295:1999

Akustyka - Pomiar hałasu o wysokiej częstotliwości emitowanego przez urządzenia komputerowe i biurowe

PN-ISO 9296:1999

Akustyka - Deklarowane wartości emisji hałasu urządzeń komputerowych i biurowych

PN-ISO 10053:2001

Akustyka - Pomiar skuteczności akustycznej ekranu biurowego we wzorcowych warunkach laboratoryjnych

Pojazdy

PN-90/S-04052

Dopuszczalny poziom hałasu wewnętrz pojazdu. Wymagania i badania.

PN-92/S-04051

Pojazdy samochodowe i motorowery. Dopuszczalny poziom hałasu zewnętrznego. wymagania i badania.

PN-ISO 2923:2001

Akustyka -- Pomiary hałasu na statkach

PN-EN 22922:1999

Akustyka - Pomiary hałasu emitowanego przez statki na śródlądowych drogach wodnych i w portach

PN-IEC 1063:1996

Akustyka - Pomiar hałasu powietrznego emitowanego przez turbiny i maszyny napędzane

PN-IEC 1063:1996/Ap1:1998/

Akustyka - Pomiar hałasu powietrznego emitowanego przez turbiny i maszyny napędzane

PN-ISO 7216:1996

Akustyka - Ciągniki kolowe i samobieżne maszyny rolnicze i leśne - Pomiar hałasu zewnętrznego emitowanego podczas jazdy

PN-91/L 01305

Akustyka - Pomiar hałasu wewnętrz statków powietrznych

Elektroakustyka

PN-EN 60318-1:2001

Elektroakustyka - Symulatory głowy i ucha ludzkiego - Symulator ucha przeznaczony do wzorcowania słuchawek nausznich

PN-EN 60318-2:2001

Elektroakustyka - Symulatory głowy i ucha ludzkiego - Tymczasowa wersja sprzęgacza akustycznego przeznaczonego do wzorcowania słuchawek audio metrycznych w poszerzonym górnym zakresie częstotliwości

PN-EN 60318-3:2001

Elektroakustyka - Symulatory głowy i ucha ludzkiego - Sprzęgacz akustyczny przeznaczony do wzorcowania słuchawek nausznich stosowanych w audiometrii

PN-EN 61043:2001

Elektroakustyka - Aparatura do pomiaru natężenia dźwięku - Pomiar za pomocą pary mikrofonów ciśnieniowych

PN-EN 61183:2001

Elektroakustyka - Wzorcowanie mierników poziomu dźwięku w polu akustycznym o przypadkowym kierunku padania fali oraz w akustycznym polu dyfuzyjnym

PN-EN 61252:2000

Elektroakustyka - Wymagania dotyczące indywidualnych mierników ekspozycji na dźwięk

PN-EN 61260:2000

Elektroakustyka - Filtry pasmowe o szerokości oktawy i części oktawy

PN-EN 61265:1999

Elektroakustyka - Aparatura do pomiaru hałasu statków powietrznych - Wymagania dotyczące właściwości układów do pomiaru poziomów ciśnienia akustycznego w 1/3-oktawowych pasmach częstotliwości w celu certyfikacji samolotów transportowych w zakresie hałasu

Inne

PN-IEC 50 (801):1998

Międzynarodowy słownik terminologiczny elektryki - Akustyka i elektroakustyka

PN-EN 20354:2000

Akustyka - Pomiar pochłaniania dźwięku w komorze pogłosowej

PN-ISO 5135:2000

Akustyka - Określanie metoda pomiaru w komorze pogłosowej poziomu mocy akustycznej halasu emitowanego przez urządzenia i elementy konchowe układów wentylacyjnych, tłumiki i zawory

PN-EN20354:2000/A1:2000

Akustyka - Pomiar pochłaniania dźwięku w komorze pogłosowej - Sposoby montażu próbek do pomiaru pochłaniania dźwięku (Zmiana A1)

PN-ISO 10534- 1:2001

Akustyka - Określenie współczynnika pochłaniania dźwięku i impedancji akustycznej w rurach impedancyjnych - Metoda wykorzystująca współczynnik fal stojących

PN-EN 45001:1993

Ogólne kryteria działania laboratoriów badawczych.

ISO IEC 25:1995

Wymagania ogólne dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i pomiarowych.

Promieniowanie elektromagnetyczne – elektromágneses sugárzás

PN-72/T-04900

Urządzenia mikrofalowe. Metody pomiaru gęstości strumienia mocy mikrofalowej.

PN-74/T-06260

Źródła promieniowania elektromagnetycznego. Znaki ostrzegawcze.

PN-77/T-06582

Ochrona pracy w polach elektromagnetycznych wielkiej częstotliwości w zakresie 0,1-300 MHz. Metody pomiaru natężenia pola na stanowiskach pracy.

AKUSZTIKAI SZABVÁNYOK

Épületakusztikai követelményszabványok:

MSZ 15601-1:2007 Épületakusztika. 1. rész: Épületen belüli hangszigetelési követelmények

MSZ 15601-2:2007 Épületakusztika. 2. rész: Homlokzati szerkezetek hangszigetelési követelményei

Épületek hangszigetelésével tervezésével foglalkozó szabványok:

MSZ EN 12354-1:2000 Épületakusztika. Épületek akusztikai minőségének becslése az elemek teljesítőképessége alapján. 1. rész: Helyiségek közötti léghangszigetelés

MSZ EN 12354-2:2000 Épületakusztika. Épületek akusztikai minőségének becslése az elemek teljesítőképessége alapján. 2. rész: Helyiségek közötti lépéshang-szigetelés

MSZ EN 12354-3:2000 Épületakusztika. Épületek akusztikai minőségének becslése az elemek teljesítőképessége alapján. 3. rész: Homlokzatok léghangszigetelése külső zaj ellen

MSZ EN 12354-4:2003 Épületakusztika. Épületek akusztikai minőségének becslése az elemek teljesítőképessége alapján. 4. rész: Hangátvitel a belső térből a szabadba

MSZ EN 12354-6:2004 Épületakusztika. Épületek akusztikai minőségének becslése az elemek teljesítőképessége alapján. 6. rész: Hangelnyelés zárt térben

Épületakusztikai vizsgálatokkal foglalkozó fontosabb szabványok:

MSZ EN ISO 140-1:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 1. rész: Kerülő utas hangátvitel nélküli laboratóriumi mérőhelyiségekre vonatkozó követelmények (ISO 140-1:1997)

MSZ EN ISO 140-1:1997/A1:2006 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 1. rész: Kerülő utas hangátvitel nélküli laboratóriumi mérőhelyiségekre vonatkozó követelmények. 1. módosítás: Könnyű szerkezetű kettős falak vizsgálati nyílásának keretére vonatkozó követelmények (ISO 140-1:1997/AM 1:2004)

MSZ EN 20140-2:1998 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 2. rész: A pontossági követelmények meghatározása, ellenőrzése és alkalmazása (ISO 140-2:1991)

MSZ EN ISO 140-3:1998 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 3. rész: Épületelemek léghangszigetelésének laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-3:1995)

MSZ EN ISO 140-3:1995/A1:2006 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 3. rész: Épületelemek léghangszigetelésének laboratóriumi vizsgálata. 1. módosítás: Könnyű szerkezetű kettős falak beépítési útmutatója (ISO 140-3:1995/AM 1:2004)

MSZ EN ISO 140-4:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 4. rész: Helyiségek közötti léghangszigetelés helyszíni vizsgálata (ISO 140-4:1998)

MSZ EN ISO 140-5:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 5. rész: Homlokzati elemek és homlokzatok léghangszigetelésének helyszíni vizsgálata (ISO 140-5:1998)

MSZ EN ISO 140-6:2001 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizgálata. 6. rész: Födémet lépéshang-szigetelésének laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-6:1998)

MSZ EN ISO 140-7:2001 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 7. rész: Födémet lépéshang-szigetelésének helyszíni vizsgálata (ISO 140-7:1998)

MSZ EN ISO 140-8:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 8. rész: Nagy tömegű etalonfödémen lévő padlóburkolatok lépéshangszigetelés-javításának laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-8:1997)

MSZ EN 20140-9:1995 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 9. rész: Felső légerű álmennyezetek kerülőutas léghangszigetelésének vizsgálata (ISO 140-9:1985)

MSZ EN 20140-10:1995 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 10. rész: Kisméretű épületelemek léghangszigetelésének laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-10:1991)

MSZ EN ISO 140-12:2001 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 12. rész: Álpadlók egymás melletti helyiségek közötti léghang- és lépéshang-szigetelésének laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-12:2000)

MSZ EN ISO 140-16:2007 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének vizsgálata. 16. rész: Kiegészítő burkolattal való léghanggátlás-javítás laboratóriumi vizsgálata (ISO 140-16:2006) (angol nyelvű)

MSZ EN 29052-1:1993 A dinamikai merevség meghatározása. 1. rész: Lakóépületek födémszerkezeteiben úsztatórétegként alkalmazott anyagok

MSZ EN 29053:1994 Akusztikai célra alkalmazott anyagok. Az áramlási ellenállás meghatározása (ISO 9053:1991)

MSZ EN ISO 354:2003 Akusztika. A hangelnyelés mérése zengő szobában (ISO 354:2003) (angol nyelvű)

A lég- és lépéshangszigetelési, valamint hangelnyelési vizsgálatok kiértékelésével foglalkozó szabványok:

MSZ EN ISO 717-1:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének értékelése. 1. rész: Léghangszigetelés (ISO 717-1:1996)

MSZ EN ISO 717-1:1996/A1:2007 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének értékelése. 1. rész: Léghangszigetelés. 1. módosítás: Az egyadatos értékelés és az egyadatos mennyiségek kerekítésének szabályai MSZ 717-1:1996/AM 1:2006) (angol nyelvű)

MSZ EN ISO 717-2:2000 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének értékelése. 2. rész: Lépéshang-szigetelés (ISO 717-2:1996)

MSZ EN ISO 717-2:1996/A1:2007 Akusztika. Épületek és épületelemek hangszigetelésének értékelése. 2. rész: Lépéshang-szigetelés. 1. módosítás (ISO 717-2:1996/AM 1:2006) (angol nyelvű)

MSZ EN ISO 11654:1999 Akusztika. Az építészetben használt hangelnyelők. A hangelnyelés értékelése (ISO 11654:1997) (angol nyelvű)

Zajjal kapcsolatos fontosabb szabványok:

MSZE 184:2004 Zajkibocsátás és zajterhelés vizsgálata. Fogalommeghatározások

MSZ 15036:2002 Hangterjedés a szabadban

MSZ 15037:2000 Lóterek zajkibocsátása és az okozott környezeti zajterhelés vizsgálata

MSZ 18150-1:1998 A környezeti zaj vizsgálata és értékelése

MSZ 18150-2:1984 Immissziós zajjellemzők vizsgálata. Munkahelyen fellépő megítélési és legnagyobb A-hangnyomásszintek meghatározása

MSZ 18151-1:1982 Immissziós zajhatárértékek. Lakó- és középületek helyiségeiben megengedett egyenértékű A-hangnyomásszintek

MSZ 18151-2:1983 Immissziós zajhatárértékek. Munkahelyen megengedett egyenértékű és legnagyobb A-hangnyomásszintek

MSZ ISO 1996-1:1995 Akusztika. A környezeti zaj leírása és mérése. 1. rész: Alapmennyiségek és alapeljárások

MSZ ISO 1996-2:1995 Akusztika. A környezeti zaj leírása és mérése. 2. rész: Adatgyűjtés területfelhasználáshoz

MSZ ISO 1996-3:1995 Akusztika. A környezeti zaj leírása és mérése. 3. rész: Alkalmazás minősítéshez

Rezgéssel kapcsolatos fontosabb szabványok:

MSZ ISO 2041:1995 Rezgés és lökés. Fogalommeghatározások

MSZ ISO 2631-1:2002 Mechanikai rezgés és lökés. Az emberre ható egésztest-rezgés értékelése. 1. rész: Általános követelmények

MSZ ISO 2631-2:2005 Mechanikai rezgés és lökés. Az emberre ható egésztest-rezgés értékelése. 2. rész: Rezgés az épületekben (1 Hz-től 80 Hz-ig) (angol nyelvű)

MSZ ISO 5805:1994 Emberre ható mechanikus rezgés és lökés. Fogalommeghatározások

MSZ ISO 5349:1991 Rezgésmérés. A kézre ható munkahelyi rezgések

MSZ EN ISO 5349-1:2001 Mechanikai rezgés. A rezgések hatásának mérése és értékelése az ember kéz-kar rendszerére. 1. rész: Általános irányelvek (ISO 5349-1:2001) (angol nyelvű)

MSZ EN ISO 5349-2:2001 Mechanikai rezgés. A rezgések hatásának mérése és értékelése az ember kéz-kar rendszerére. 2. rész: Gyakorlati irányelvek a munkahelyen végzett mérésekhez (ISO 5349-2:2001) (angol nyelvű)

MSZ 13018:1991 Rezgések épületre gyakorolt hatása

MSZ 18163-2:1998 Rezgésmérés. Az emberre ható környezeti rezgések vizsgálata építményekben